

**De brieven aan
Timotheüs, Titus en Filémon**

DE BRIEVEN AAN
TIMOTHEÛS,
TITUS en FILÉMON

**Een verklaring van Paulus' brieven
speciaal voor jou**

Rotsvast 8

Ger de Koning

uitgeverij
Daniël

© 2008 Uitgeverij Daniël, Zwolle

© 2015 gewijzigde uitgave Uitgeverij Daniël, Zwolle

Webwinkel: www.uitgeverijdaniel.nl

Bestellingen: info@uitgeverijdaniel.nl

ISBN 978-90-7971-803-0 (Paperback)

Niets uit deze uitgave mag – anders dan voor eigen gebruik – worden verveelvoudigd en / of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van 'Stichting Uitgeverij Daniël' of de auteur.

Voor gebruik van teksten uit de TELOS-vertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan het Nieuwe Testament in de TELOS-vertaling. © Uitgeverij Jongbloed - Heerenveen. Alle rechten voorbehouden.

Voor gebruik van teksten uit de Herziene Statenvertaling is toestemming onder voorwaarde van de volgende duidelijke copyrightvermelding:

De bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010. Alle rechten voorbehouden, © Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed - Heerenveen.

Inhoud

Vooraf	8
Tekstgebruik	10
Vertalingen	10
Afkortingen bijbelboeken	11
Oude Testament	11
Nieuwe Testament	11
Haakjes	13
Oude Testament	13
Nieuwe Testament	13
De eerste brief aan Timotheüs	17
Inleiding	17
1 Timotheüs 1	21
Zegenwens en aansporing <i>verzen 1-4</i>	21
Het doel van het bevel <i>verzen 5-7</i>	26
Wet en evangelie <i>verzen 8-11</i>	31
Vroeger en nu <i>verzen 12-14</i>	36
Lofprijzing <i>verzen 15-17</i>	40
Profetieën en de goede strijd <i>verzen 18-20</i>	45
1 Timotheüs 2	50
Een huis van gebed <i>verzen 1-4</i>	50
De middelaar – bidden van mannen <i>verzen 5-8</i>	55
Vrouwen <i>verzen 9-15</i>	60
1 Timotheüs 3	65
De opziener <i>verzen 1-5</i>	65
Opzieners (vervolg) en diakenen <i>verzen 6-11</i>	71
Het huis van God <i>verzen 12-16</i>	76

1 Timotheüs 4	81
Afval in latere tijden <i>verzen 1-5</i>	81
Oefen je in de Godsvrucht <i>verzen 6-11</i>	86
Vermaningen voor de dienaar <i>verzen 12-16</i>	91
1 Timotheüs 5	96
Verplichtingen tegenover anderen <i>verzen 1-6</i>	96
Verschillende groepen weduwen <i>verzen 7-13</i>	101
Jongere weduwen en oudsten <i>verzen 14-19</i>	105
Zonden, ziekte en zwakheden <i>verzen 20-25</i>	110
1 Timotheüs 6	115
Werknemers en gezonde woorden <i>verzen 1-5</i>	115
Rijk willen worden en de mens Gods <i>verzen 6-11a</i>	120
Jagen, strijden, grijpen, betuigen <i>verzen 11b-13</i>	125
Lofzegging en laatste vermaningen <i>verzen 14-21</i>	130
De tweede brief aan Timotheüs	137
Inleiding	137
2 Timotheüs 1	140
De belofte van het leven en zegenwens <i>verzen 1-2</i>	140
Dank, kracht, liefde en bezonnenheid <i>verzen 3-8</i>	143
Gods eigen voornemen <i>verzen 9-12</i>	149
Woord, Geest en barmhartigheid <i>verzen 13-18</i>	155
2 Timotheüs 2	161
Een goede dienaar <i>verzen 1-6</i>	161
De Heer geeft inzicht in alle dingen <i>verzen 7-12a</i>	167
Het vaste fundament van God <i>verzen 12b-19</i>	172
Een vat tot eer <i>verzen 20-21</i>	178
Ontvluchten, jagen, terechtwijzen <i>verzen 22-26</i>	183
2 Timotheüs 3	187
Laatste dagen en zware tijden <i>verzen 1-7</i>	187
Maar jij ... <i>verzen 8-15</i>	192
Alle Schrift <i>verzen 16-17</i>	198

2 Timotheüs 4	203
Predik het Woord <i>verzen 1-6</i>	203
Persoonlijke omstandigheden <i>verzen 7-15</i>	209
Bijstand van de Heer en groeten <i>verzen 16-22</i>	215
De brief aan Titus	223
Inleiding	223
Titus 1	226
Afzender, geloof en kennis <i>vers 1</i>	226
De belofte van het eeuwige leven <i>verzen 2-4</i>	229
Oudsten <i>verzen 5-9</i>	233
Valse leraren <i>verzen 10-16</i>	239
Titus 2	244
Oude mannen, oude vrouwen <i>verzen 1-3</i>	244
Jonge vrouwen, jonge mannen, slaven <i>verzen 4-10</i>	249
Een eigen volk <i>verzen 11-15</i>	254
Titus 3	259
Vroeger en nu <i>verzen 1-6</i>	259
Erfgenamen, aanwijzingen en groeten <i>verzen 7-15</i>	265
De brief aan Filémon	273
Inleiding	273
Afzenders, geadresseerden en zegenwens <i>verzen 1-3</i>	279
Liefde en geloof en een verzoek <i>verzen 4-10</i>	285
Breng dat mij in rekening <i>verzen 11-25</i>	291
Rotsvast-serie	298
Andere publicaties	300

Vooraf

Beste vriend of vriendin,

Ik vind het fijn dat ik je het achtste deel uit de Rotsvast-serie kan aanbieden.

In dit boek wil ik samen met jou vier brieven lezen die Paulus heeft geschreven. Deze vier brieven hebben met elkaar gemeen dat ze aan individuele gelovigen zijn geschreven, te weten Timotheüs (twee brieven), Titus en Filémon. Ik wil proberen je te vertellen waarom hij deze brieven heeft geschreven en wat jij daarvan hebt.

Je zult merken dat Gods Geest deze brieven heeft geïnspireerd, dat wil zeggen dat Hij de eigenlijke Auteur ervan is. Dat is de garantie dat zij ook voor jou, gelovige van de eenentwintigste eeuw, volop actueel zijn. Daarom staan ze in de Bijbel.

Ik geef nog een paar praktische tips en verklaringen voor het gebruik van dit boek:

1. Zorg ervoor dat je een goede vertaling van de Bijbel gebruikt. In dit boek gebruik ik voor het Nieuwe Testament de zgn. herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd. Het is de beste vertaling van het Nieuwe Testament die ik ken. Het taalgebruik is aangepast aan deze tijd, zonder dat het tekortdoet aan de letterlijke vertaling vanuit het Grieks. Voor het Oude Testament raad ik je aan de Herziene Statenvertaling te gebruiken.

2. De bijbeltekst van het betreffende stukje uit de *eerste* en de *tweede brief aan Timotheüs*, de *brief aan Titus* en de *brief aan Filémon* is aan het begin van het stukje opgenomen. Toch raad ik je aan om het aangegeven gedeelte ook in je eigen Bijbel te lezen. Ook voor alle tekstverwijzingen die in het stukje staan, is het belangrijk dat je die zelf in de Bijbel opzoekt.

3. Heel belangrijk is zelfdiscipline. Je zult bereid moeten zijn je een beetje in te spannen, er iets voor te doen (of te laten) om de Bijbel beter te leren kennen. Er zullen best wel eens momenten zijn dat je niet zoveel zin hebt om in je Bijbel te lezen. Neem je daarom voor om op de tijd die jij daarvoor het meest geschikt acht, iets uit de Bijbel te lezen, zin of geen zin.

Om je daarbij te helpen heb ik dit boek in eenenvijftig stukjes verdeeld. Tevens heb ik met een 'V' gevolgd door het versnummer (dus bijvoorbeeld V2 is *vers* 2) aangegeven om welk vers uit het hoofdstuk het gaat. Lees elke dag één stukje. Als je dat doet, heb je in iets meer dan zeven weken een goede indruk gekregen van vier aansprekende brieven uit de Bijbel.

De hele Bijbel is een schitterend boek. Het is mijn gebed dat ook jij daar steeds meer van overtuigd zult raken.

Ik wens je Gods zegen toe!

Middelburg, nieuwe versie 2016

© 0118 63 84 58

@ ger.de.koning@gmail.com

Tekstgebruik

Vertalingen

Alle tekstaanhalingen uit het Nieuwe Testament komen uit de herziene Voorhoeve-uitgave, ook wel TELOS-vertaling genoemd. Tenzij anders is vermeld, komen de tekstaanhalingen uit het Oude Testament uit de Herziene Statenvertaling (HSV).

Afkortingen bijbelboeken

Oude Testament

Thora

Gn - Genesis
Ex - Exodus
Lv - Leviticus
Nm - Numeri
Dt - Deuteronomium

Historische boeken

Jz - Jozua
Ri - Richteren
Ru - Ruth
1Sm - 1 Samuel
2Sm - 2 Samuel
1Kn - 1 Koningen
2Kn - 2 Koningen
1Kr - 1 Kronieken
2Kr - 2 Kronieken
Ea - Ezra
Ne - Nehemia
Es - Esther

Poëtische boeken

Jb - Job
Ps - Psalmen
Sp - Spreuken
Pr - Prediker
Hl - Hooglied

Profetische boeken

Js - Jesaja
Jr - Jeremia
Kl - Klaagliederen
Ez - Ezechiël
Dn - Daniël
Hs - Hosea
Jl - Joël
Am - Amos
Ob - Obadja
Jn - Jona
Mi - Micha
Na - Nahum
Hk - Habakuk
Zf - Zefanja
Hg - Haggai
Zc - Zacharia
Ml - Maleachi

Nieuwe Testament

Mt - Mattheüs
Mk - Markus
Lk - Lukas
Jh - Johannes
Hd - Handelingen
Rm - Romeinen
1Ko - 1 Korinthiërs
2Ko - 2 Korinthiërs
Gl - Galaten

Ef	-	Efeziärs	Hb	-	Hebreeën
Fp	-	Filippiärs	Jk	-	Jakobus
Ko	-	Kolossers	1Pt	-	1 Petrus
1Th	-	1 Thessalonikers	2Pt	-	2 Petrus
2Th	-	2 Thessalonikers	1Jh	-	1 Johannes
1Tm	-	1 Timotheüs	2Jh	-	2 Johannes
2Tm	-	2 Timotheüs	3Jh	-	3 Johannes
Tt	-	Titus	Jd	-	Judas
Fm	-	Filémon	Op	-	Openbaring

Haakjes

Oude Testament

In de bijbelgedeelten van het *Oude Testament* kunnen twee soorten haakjes voorkomen:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt. De woorden tussen ronde haakjes behoren tot de grondtekst.

Vierkante haakjes [ ]

Deze haakjes staan om woorden die in de gedrukte uitgave van de Herziene Statenvertaling *cursief* staan. Omdat ik in dit boek de hele bijbeltekst cursief weergeef, maak ik gebruik van deze haakjes om deze woorden die cursief in de gedrukte uitgave staan te markeren. Deze haakjes geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands zijn ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken.

Nieuwe Testament

In de bijbelgedeelten van het *Nieuwe Testament* worden drie soorten haakjes gebruikt. Ik citeer wat hierover in het 'Voorwoord' van de TELOS-vertaling wordt gezegd:

'In de vertaling zijn drie soorten haakjes gebruikt:

Ronde haakjes ( )

Deze dienen uitsluitend om het lezen en begrijpen van de tekst te vergemakkelijken; zij geven aan dat een bepaald gedeelte een

soort tussenzin vormt die de eigenlijke loop van het verhaal of het betoog enigszins onderbreekt.

Vierkante haakjes [ ]

Deze geven aan dat de ingesloten woorden niet in de grondtekst voorkomen, maar in het Nederlands moeten worden ingevoegd om de tekst begrijpelijk te maken; deze woorden moeten dus altijd gelezen worden. Met name het (bepaalde) lidwoord ontbreekt nogal eens in het Grieks, waar dat in het Nederlands wel noodzakelijk is; aangezien verschillende uitleggers van mening zijn dat het al of niet voorkomen van het lidwoord vaak van grote betekenis is, is ernaar gestreefd dit overal in de vertaling tussen haakjes te plaatsen waar het in de grondtekst ontbreekt.

Scherpe haakjes < >

Deze geven aan dat de ingesloten woorden in sommige handschriften wel en in andere niet voorkomen.'

De eerste brief aan Timotheüs

Een verklaring van Paulus' brief, speciaal voor jou

Ger de Koning

De eerste brief aan Timotheüs

Inleiding

Lees eerst de brief een keer helemaal door. Stel je daarbij voor dat hij aan jou persoonlijk is gericht. Vraag de Heer onder het lezen wat Zijn bedoeling ermee is voor jouw leven. Sta open voor Zijn aanwijzingen om iets te doen, te veranderen of niet meer te doen.

Lees ook *Handelingen 16:1-3; Filippiërs 2:19-23; 2 Timotheüs 1:5*

Tot nu toe hebben we steeds brieven voor ons gehad die zijn gericht aan gemeenten. De *eerste brief aan Timotheüs* is gericht aan één enkele persoon. Dat betekent dat je, nog meer dan in de andere brieven, in deze brief aanwijzingen zult vinden voor je persoonlijke geloofsleven. Je zult je, op een enkele uitzondering na, met Timotheüs kunnen identificeren. Dat is in elk geval de bedoeling. Als je opmerkt dat je in bepaalde dingen afwijkt, kun je dat corrigeren. Je hebt in deze brief een model voor je dat je helpt om te leven tot Gods eer.

We zullen eerst eens kijken naar de persoon aan wie Paulus deze brief schrijft. Door de 'personalialia' van Timotheüs (zijn naam betekent 'vreze Gods' of 'geëerd door God') na te gaan, krijgen we een beeld van deze jonge gelovige.

Familie:

Vader	> Griek (<i>Hd 16:1</i>)
Moeder	> gelovige Joodse vrouw met een "ongeweinsd geloof" (<i>Hd 16:1; 2Tm 1:5</i>)
Grootmoeder	> had een ongeweinsd geloof (<i>2Tm 1:5</i>)

Opgevoed in het geloof:

Grootmoeder > moeder > Timotheüs (2Tm 1:5).

Hij kent van kindsbeen af de heilige Schriften (2Tm 3:15). Vergelijk: Jochebed > Mozes (Ex 2:1-10) en Hanna > Samuel (1Sm 1:21-28).

Bekering:

Timotheüs is mogelijk tijdens het eerste bezoek van Paulus aan Lystra (Hd 14:6-20) op zijn eerste zendingsreis in geestelijke zin diens 'kind' geworden. Op zijn tweede zendingsreis komt Paulus daar weer en neemt Timotheüs mee, die dan een volgeling van de Heer Jezus is (Hd 16:1-3).

Aspecten in zijn roeping:

- Hij heeft een goed getuigenis (Hd 16:2)
- Paulus wil hem meenemen (Hd 16:3)
- Er zijn profetieën over hem uitgesproken (1Tm 1:18)
- Paulus heeft hem de handen opgelegd (2Tm 1:6)
- De gezamenlijke oudsten hebben hem de handen opgelegd (1Tm 4:14)

Persoonlijkheid:

- Hij is jong (1Tm 4:12)
- Hij is schuchter (1Ko 16:10; 2Tm 1:6-8)
- Hij heeft een goede gezindheid (Fp 2:20)

Nu weet je een beetje wie je voor je hebt. Je kunt je wat meer inleven in de geadresseerde.

De reden voor het schrijven van de brief geeft Paulus duidelijk aan: *“Deze dingen schrijf ik je in de hoop spoedig tot je te komen. Maar als ik uitblijf, [schrijf ik] opdat je weet hoe men zich moet gedragen in het huis van God, dat is [de] gemeente van [de] levende God, [de] pilaar en grondslag van de waarheid”* (1Tm 3:14-15). Ik citeer deze verzen helemaal, omdat je hier de sleutel hebt voor het begrijpen van de brief.

Paulus schrijft dus de brief opdat Timotheüs het juiste onderwijs kan geven over het gedrag van de gelovigen in Gods huis.

Dit huis van God is natuurlijk geen stenen gebouw. Het huis van God bestaat uit alle gelovigen die op dit moment op aarde leven. Je hebt over de bouw van Gods huis al onderwijs gekregen bijvoorbeeld in de *brief aan de Efeziërs* (Ef 2:19-22) en in de *eerste brief aan de Korinthiërs* (1Ko 3:9-17). Dat onderwijs bevat zeker al belangrijke aspecten voor de manier waarop je je daarin behoort te gedragen, maar deze *eerste brief aan Timotheüs* is er specifiek aan gewijd.

Er is nog een belangrijk ding dat je moet weten. Timotheüs wordt aangesproken als "*mens Gods*" (1Tm 6:11). Over deze prachtige uitdrukking zal ik het een en ander zeggen als we eraan toe zijn. Hier is het al goed op te merken dat het een eretitel is die niet zomaar voor iedere gelovige wordt gebruikt. De Heilige Geest gebruikt deze titel alleen voor een gelovige die laat zien Wie God is in een tijd dat de massa van de christenheid Hem ontrouw is. In een tijd van algemeen verval komt het aan op de trouw van de enkeling. Timotheüs was zo'n enkeling. Jij kunt zo'n enkeling zijn.

Paulus houdt Timotheüs voor, welke gedragslijn hij de gelovigen moet onderwijzen. Dat is voor Timotheüs als betrekkelijk jonge gelovige geen gemakkelijke taak. Daarom heeft deze brief aan zijn jonge mededienaar ook een bemoedigend karakter. De inhoud van de brief is ook van toepassing op ons, omdat de gedragslijn die Timotheüs moet onderwijzen, altijd door gelovigen moet worden gevolgd. Aan die gedragsregels gehoorzaam zijn is ook vandaag geen gemakkelijke taak. De weerstand daartegen groeit. Maar als jij ernaar wilt luisteren, zul je door deze brief bijzonder bemoedigd worden.

In dit verband is het van belang het onderscheid op te merken tussen wat speciaal tot Timotheüs wordt gezegd en dat waarin de gelovigen in het algemeen worden aangesproken. Zoals gezegd, is de *eerste brief aan Timotheüs* aan één persoon gericht, net als de tweede brief en die aan Titus. (Deze brieven worden ook wel de 'pastorale brieven' genoemd.) Je kunt je niet in alles wat tot hen

wordt gezegd met hen identificeren. Zij zijn namelijk personen die door de apostel zijn afgevaardigd om in zijn naam te handelen of om tijdens zijn afwezigheid voor de gemeenten te zorgen. Als we de brief nader onder de aandacht nemen, zal het onderscheid duidelijk worden.

De brief bevat onderwijs voor hen die tot de gemeente behoren. De gemeente wordt in deze brief voorgesteld in de orde die naar de gedachten van God is en niet naar wat mensen ervan gemaakt hebben. Deze orde is van belang voor haar gedrag in de wereld, waar ze God als Heiland (*1Tm 1:1*) vertegenwoordigt. Jouw gedrag in Gods huis wordt waargenomen door de mensen in de wereld om je heen. De mens van de wereld rekt steeds meer af met God als Schepper. Denk maar aan de evolutietheorie. Als God als Schepper terzijde wordt gesteld, is het heel belangrijk dat jij God als Heiland vertegenwoordigt. Deze brief reikt je daar de instructies voor aan.

Als je deze instructies ter harte neemt, zal jouw leven een verwijzing zijn naar *“God, onze Heiland”*. Dan komt deze brief in jouw leven tot zijn doel. In jouw wandel in de wereld, in je omgang met de mensen om je heen, wordt zichtbaar dat je een God van liefde vertegenwoordigt *“Die wil dat alle mensen behouden worden en tot kennis van de waarheid komen”* (*1Tm 2:3-4*).

Tot slot van deze inleiding wil ik je nog wijzen op het woord *“Godsvrucht”*. Dit woord kenmerkt deze brief, het loopt er als een rode draad doorheen (*1Tm 2:2; 3:16; 4:7-8; 6:3,5-6,11*). Je bent het nog niet eerder in de brieven van Paulus tegengekomen. Hij gebruikt het hier voor het eerst. Godsvrucht betekent vroom en geeft een op God gerichte houding aan die Hem welgevallig is. Als het geestelijk leven in het algemeen afneemt, zal deze Godsvrucht des te nodiger zijn en des te meer door God worden gewaardeerd.

Lees nog eens Handelingen 16:1-3; Filippiërs 2:19-23; 2 Timotheüs 1:5

Verwerking: Waarin zou jij graag op Timotheüs willen lijken?

1 Timotheüs 1

Zegenwens en aansporing | verzen 1-4

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Paulus, apostel van Christus Jezus naar [het] bevel van God, onze Heiland, en van Christus Jezus, onze hoop, 2 aan Timotheüs, [mijn] echt kind in [het] geloof: genade, barmhartigheid en vrede van God <de> Vader en van Christus Jezus, onze Heer. 3 Blijf, zoals ik je toen ik naar Macedonië reisde aangespoord heb, nog in Efeze, om sommigen te bevelen geen andere leer te brengen 4 en zich niet bezig te houden met fabels en eindeloze geslachtsregisters, die veeleer twistvragen tot gevolg hebben dan Gods rentmeesterschap dat in [het] geloof is.

V1. Paulus is de afzender. Hij wijst op zijn apostelschap. “Apostel” wil zeggen gezondene. Hij is gezonden door “Christus Jezus”. De naam van zijn Zender bepaalt je bij de Heer Jezus, zoals Hij nu is in de hemel (‘Christus’) en zoals Hij eens in vernedering op aarde was (‘Jezus’). De Heer Jezus is door God gemaakt tot ‘Christus’, nadat Hij als de door mensen verachte ‘Jezus’ het werk op het kruis had volbracht (*Hd 2:36*). Eens zal elk wezen in het heelal de knie voor Jezus buigen en Hem als Heer belijden (*Fp 2:10-11*).

Paulus heeft zijn knieën al gebogen. Hij heeft zich aan de Heer Jezus onderworpen. Paulus’ apostelschap is geen keus van hemzelf, hij heeft er niet naar gesolliciteerd. Hij is apostel omdat hij daartoe een “bevel”, een opdracht, heeft gekregen van gezaghebbende Personen. Het is onmogelijk zich daaraan te onttrekken. Dat wenst hij ook niet (*vgl. 1Ko 9:17b*). Hij heeft met inzet van al zijn krachten zijn taak verricht (*vgl. 1Ko 9:19-21*).

Zijn Opdrachtgevers zijn twee Goddelijke Personen. De namen van deze Personen zijn veelzeggend. Ze geven aan dat Gods volk

zich in verval bevindt. Zo noemt God Zich in *Jesaja 45:15* “Heiland”, wanneer het einde van Israël nadert. Een Heiland of Verlosser is nodig als het einde van het bestaan van een volk of een mens in zicht komt. Hoe groot is God dat Hij Zich dan ook zo voorstelt (zie ook *Lk 1:47; 1Tm 2:3; 4:10; Tt 1:3; 2:10; 3:4; Jd :25*).

Paulus richt het oog van Timotheüs ook op “Christus Jezus, onze hoop”. Als er geen hoop meer is dat het met Gods volk als geheel nog goed komt, mag je weten dat voor jou persoonlijk de situatie toch niet hopeloos is. Als de Persoon van Christus Jezus in deze tijd van verval je enige hoop is, zul je te midden van het verval een weg kunnen gaan die op een bijzondere manier tot eer van God en de Heer Jezus is.

Samenvattend kun je zeggen: als alles heeft gefaald, stellen trouwe gelovigen hun hoop niet op kerken, oudsten of welk mens ook, maar ze zijn bezig met God hun Heiland en met Christus Jezus hun hoop. Zulke trouwe gelovigen kom je bijvoorbeeld tegen in *Maleachi 3:16* en in *Lukas 1* en *2*. Daar tref je de situatie aan dat Gods volk niet meer aan God denkt, maar alleen aan zichzelf. Er zijn slechts enkelingen die rekening houden met God en van Hem hun verlossing verwachten en hun hoop op Hem vestigen.

V2. De brief is gericht aan Timotheüs. Over hem heb ik in de inleiding al enkele dingen gezegd. Paulus noemt hem zijn “echt kind in [het] geloof”. Timotheüs is zijn geestelijk kind. Hij heeft hem door het evangelie verwekt (vgl. *1Ko 4:15; Gl 4:19*). Maar ook in zijn leven als gelovige is Timotheüs zijn kind. Timotheüs heeft zoveel van ‘vader’ Paulus gezien en geleerd (*2Tm 3:10*), dat Paulus veel van zichzelf in hem ziet. Zo bezit hij eenzelfde gezindheid (*Fp 2:20*) en is de dienst die hij doet, volledig in de lijn van de dienst van Paulus (*1Ko 4:17; Fp 2:19-22*).

Dan volgt de zegenwens. In de aanhef van de brieven aan gemeenten luidt die steeds ‘genade en vrede’, maar hier luidt de zegenwens “genade, barmhartigheid en vrede”. Aan de gebruikelijke zegenwens is “barmhartigheid” toegevoegd. Dat is nu weer zo kenmerkend voor een brief aan een persoon. Je ziet het ook in de

tweede brief aan Timotheüs, in de brief aan Titus en in de tweede brief van Johannes, die alle aan een persoon zijn gericht.

‘Genade’ bepaalt je bij je totale afhankelijkheid van God om tot Zijn eer te kunnen leven. In jou is niets aanwezig waardoor je God welgevallig kunt zijn. Het is belangrijk dat te beseffen, want dan ben je in de juiste houding om gebruik te maken van de genade die God in overvloed wil geven.

‘Barmhartigheid’ mag je van God verwachten met het oog op de ellendige situatie waarin je bent. Hij wil je helpen als je in nood bent en helpen opstaan als je gestruikeld bent.

‘Vrede’ is de innerlijke rust die je hebt als je op God vertrouwt (*Js 26:3-4*).

Paulus wijst Timotheüs voor het ontvangen van deze drie zegeningen op de bron ervan. Ze komen “*van God <de> Vader en van Christus Jezus, onze Heer*”. In *vers 1* wordt God als Heiland voorgesteld. Nu hoor je over God de Vader. Dit is om je te bemoedigen terwijl er om je heen zoveel is waartegen je moet strijden. Je kunt altijd bij je Vader terecht om Hem je moeiten en zorgen, je strijd en verlangens te vertellen.

In *vers 1* heb je ook gelezen over Christus Jezus als je hoop. Nu hoor je dat Hij ‘Heer’ is. Hij heeft gezag over je leven. Om dat waar te maken in je leven kun je bij Hem terecht voor genade, barmhartigheid en vrede.

V3. Timotheüs krijgt van Paulus de opdracht om in Efeze te blijven, terwijl hij zelf verder naar Macedonië reist. Door de manier waarop Paulus dit tegen Timotheüs zegt, lijkt het erop dat hij een zachte aandrang moet gebruiken om Timotheüs daar te houden. De opdracht is dan ook niet eenvoudig voor de van nature schuchtere Timotheüs. De reden voor de opdracht is, dat de vijand probeert verschillende vormen van kwaad in de gemeente in Efeze in te voeren. En denk er maar om dat de vijand gebruik weet te maken van gewiekste pratens, mensen die niet zomaar tot de orde zijn te roepen. Tegen hen moet Timotheüs optreden.

Misschien denk je: 'Efeze, dat was toch een gemeente waarmee niets mis was? Die kenden toch de leer; Paulus heeft daar immers de hoogste waarheden van het christendom onderwezen?' Maar hier zie je dat kennis van de hoogste waarheden geen garantie is tegen valse leringen. Als je niet blijft in de genade van God, zul je gaan dwalen. Alleen door te beseffen dat je door de genade van God weet wat je weet, blijf je daarvoor bewaard.

Timotheüs moet dus een einde maken aan verkeerde leringen die "sommigen" in Efeze brengen. Hij moet die 'sommigen' niet vriendelijk verzoeken op te houden met hun onstichtelijke bezigheden. Tegenover een andere leer dan "de gezonde leer" (vers 10) mag geen enkele verdraagzaamheid zijn. Mensen die zich hieraan schuldig maken, moeten worden bevolen "geen andere leer te brengen".

V4. Die 'andere leer' uit zich op verschillende manieren. De verschijningsvormen worden in de verzen 4-11 beschreven. In alle gevallen gaat het om een leer die in strijd is met de leer van de Schrift (vgl. Gl 1:7; Hd 20:30). Daarbij is sprake van "fabels", "geslachtsregisters" en "de wet". De leringen die hiermee verband houden, stammen achtereenvolgens uit de menselijke fantasie, de menselijke nieuwsgierigheid en de menselijke godsdienstigheid. Het staat allemaal tegenover de waarheid die alleen ten doel heeft ons Christus voor te stellen.

In vers 4 gaat Paulus eerst in op de fabels en geslachtsregisters. 'Fabels' komen voort uit de verdorven geest van de mens. Het zijn voortbrengselen van de menselijke fantasie (2Pt 1:16). Het zijn ideeën uit de wereld van de heidenen, ook al gaat het om fraaie theorieën uit de Griekse filosofiescholen. Daaraan mag in de gemeente absoluut geen ruimte worden geven. De opdracht luidt eenvoudig: je er niet mee bezighouden.

De 'eindeloze geslachtsregisters' zijn een ander product van de verdorven geest van de mens. Ook daarvoor geldt: je er niet mee bezighouden. Het zijn de leringen van Joden over de afstamming van allerlei machten en goden. Ze dienen om de mens groot te maken en God buiten te sluiten. De mens die zich ermee bezig-

houdt, matigt zich aan te kunnen verklaren dat alle zegen die ons heeft bereikt het gevolg is van een proces (denk maar aan de evolutietheorie).

Je moet dit soort geslachtsregisters trouwens niet verwarren met de geslachtsregisters die je in het Woord van God vindt (*bijv. 1Kr 1-9; Mt 1:1-17*). Die zijn door Gods Geest geïnspireerd en dienen dus Gods doel.

Je moet een leer beoordelen naar zijn uitwerking, de vruchten die hij voortbrengt. Als twistvragen het gevolg zijn, is de leer verdorven (*Tt 3:9*). De godsdienstige arena is vol van twijfelaars en het weergalmt er van leeg gezwets. Gezonde leer bewerkt geen twistvragen, maar een gezonde geestelijke groei. Twistvragen laten de ziel in duisternis en twijfel. Ze geven geen zekerheid aan de zoekende ziel.

Twistvragen staan tegenover “*Gods rentmeesterschap*”. Hiermee wordt bedoeld: opdrachten en verantwoordelijkheden die God geeft en die vervuld moeten worden (*Lk 16:2-13; 1Ko 4:1-2; 1Pt 4:10; 1Ko 9:17; Ef 3:2,9; Ko 1:25*). Ieder kind van God, dus ook jij, heeft een opdracht en is verantwoordelijk die uit te voeren. En dat moet gebeuren “*in geloof*”, dat wil zeggen in volledig vertrouwen op Hem.

Lees nog eens 1 Timotheüs 1:1-4.

Verwerking: Ken jij je opdracht?

Het doel van het bevel | verzen 5-7

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

5 Het doel nu van het bevel is liefde uit een rein hart en uit een goed geweten en uit een ongeveinsd geloof. 6 Sommigen zijn daarvan afgeweken en hebben zich gewend tot zinloos gepraat. 7 Zij willen leraars van de wet zijn, zonder te begrijpen hetzij wat zij zeggen of waarover zij zich zo stellig uitspreken.

V5. Paulus geeft een uitvoerige toelichting op het bevel dat Timotheüs sommigen moet geven. Als God iets beveelt, heeft dat altijd een doel. Het bevel hier luidt om op te houden met het verkeerde. Het verkeerde houdt Gods zegen tegen en als het verkeerde wordt weggedaan, kan de zegen weer vrij stromen. Dat gaat ook op in je persoonlijke leven. Deze toelichting laat Timotheüs zien waarom hij zonder aarzeling en direct die ‘sommigen’ de mond moet snoeren. Er komt dan namelijk weer ruim baan voor de liefde.

Liefde is het grote kenmerk van God. *“God is liefde” (1Jh 4:8,16)*. De liefde van God is in onze harten uitgestort (*Rm 5:5*). Verkeerde leer blokkeert het uitstromen van die liefde, terwijl die vrij moet kunnen uitstromen naar God, naar de medegelovigen en naar de medemensen. Verkeerde leer bewerkt altijd het verderf, terwijl de liefde van God altijd het goede voor de ander zoekt. Deze liefde heeft in de gelovige drie bronnen. Alleen als de liefde uit die bronnen voortkomt, wordt het doel van het bevel bereikt.

De eerste bron is *“een rein hart”*. Vanuit je hart ontspringt je leven in al zijn uitingen (*Sp 4:23*). Je hart moet rein zijn. Als er geen rein hart is, kan er geen zuivere liefde uit komen. Als je naar werelds vertier verlangt, als je van de zonde geniet, als je uit bent op je eigen eer, is je hart niet rein. In een rein hart heeft de zonde geen plaats. Een rein hart is een hart dat leeft in gemeenschap met God. De reinen van hart zullen God zien (*Mt 5:8*).

De tweede bron die van belang is voor een juiste werkzaamheid van de liefde, is *“een goed geweten”*. Een goed geweten is niet zozeer een geweten dat zich van niets kwaads bewust is, maar veelmeer een geweten dat goed functioneert. Het is een geweten dat is geoefend om je kenbaar te maken wat goed en kwaad is zoals God dat beoordeelt opdat je daarnaar ook handelt. Je krijgt geen slecht geweten door het feit dat de zonde nog in je is, maar alleen als het vlees in je werkzaam is en je dat niet wilt oordelen.

Als je je laat dopen, krijg je een goed geweten (1Pt 3:21). Je laat je immers dopen, omdat je het oordeel van God erkent over alles wat niet bij Hem hoort, inclusief jezelf in je oude natuur. Met je doop zeg je dat je de kant hebt gekozen van de verworpen Jezus. Hem wil je volgen. Dat kan alleen vanuit het goede geweten verbonden met je doop. Dan kan het niet zo zijn dat je nog iets met de zonde te maken wilt hebben (Rm 6:2-3). In dat geval zou je loochenen wat je in de doop hebt beleden en zou je je geweten besmetten (Tt 1:15).

Overigens is je geweten op zichzelf niet de maatstaf van goed en kwaad. Het moet worden gevormd door het Woord van God. Kijk maar naar Paulus. Hij werd niet in zijn geweten aangeklaagd toen hij de gemeente vervolgde (Hd 23:1), maar wat hij deed, maakte hem wel tot de grootste van de zondaren (1Tm 1:15).

De derde bron van waaruit de liefde ongehinderd moet kunnen stromen, is *“een ongeveinsd geloof”*. ‘Ongeveinsd’ wil zeggen oprecht, zonder te huichelen. Het gaat er dus om dat je aangaande je geloof geen toneel speelt, dat je geloof geen lege belijdenis is, maar dat je in alles op God vertrouwt.

V6. Als je hart en geweten niet in het licht van God blijven en je geloof alleen maar uiterlijke schijn is, zul je afwijken van de weg van de liefde. Dat beperkt zich hier nog tot *“sommigen”* (zie ook vers 3). Bij hen zijn de zojuist genoemde bronnen niet aanwezig. De liefde ontbreekt en Gods werk wordt niet gedaan. Dan gaat het tegendeel gebeuren: je hoort alleen *“zinloos gepraat”*. Zo moet je alle gezwets, dat is hol en leeg geklets, waarden. Dat is wel anders dan ervan onder de indruk komen.

V7. En denk er maar om dat deze lieden proberen indruk te maken. Ze komen met fraaie redeneringen en doen daarbij een uitdrukkelijk beroep op de Bijbel. Hun doel is niet minder dan “*leraars van de wet*” te zijn. Dat ‘willen’ ze. Ze doen alsof ze Gods wet kennen en stellen dat zij als enigen bevoegd zijn om die te onderwijzen. Deze valse leraren stellen zich bewust zo op en hebben een vast doel, waaraan al het andere ondergeschikt gemaakt moet worden.

Wie afwijkt van de liefde omdat het niet meer goed zit met *hart, geweten en geloof*, wordt óf vrijzinnig óf wettisch. De vrijzinnige gelooft alleen wat hij kan zien of beredeneren. In de dagen van de Heer Jezus waren dat de sadduceeën (*Mt 22:23; Hd 23:8*). Vrijzinnige mensen leiden hun leven helemaal naar eigen inzicht. Zij die tot wetticisme vervallen, stellen voor zichzelf en vooral voor anderen allerlei regels op die het leven moeten leiden. In de dagen van de Heer Jezus waren dat de farizeeën (*Mt 23:4*). Wettische mensen hebben een standaard van uiterlijke kenmerken opgesteld om daaraan het geloofsleven van ieder af te meten.

Als ik deze dingen zo zeg, is het gevaar groot dat we onszelf buiten schot laten. Laten we maar oppassen dat we niet alleen kijken naar anderen, of we iets van deze beide kwalijke uitingen in hun geloofsleven kunnen opmerken. We hebben allemaal iets van beide principes in ons, want we hebben het vlees nog in ons. We zullen er goed aan doen daar oog voor te hebben.

Deze leraren moeten zich zeer beledigd hebben gevoeld, toen ze hoorden hoe Paulus hen als leraren kwalificeerde. Je zult een hoge pet van jezelf ophebben en hoog opgeven van je kwaliteiten en dat wordt zonder enig respect van tafel geveegd. Hij diskwalificeert ze voor Timotheüs om te voorkomen dat deze ook maar een ogenblik aandachtig naar hen zou luisteren. Verspil je kostbare tijd niet aan mensen die, “*zonder te begrijpen hetzij wat zij zeggen of waarover zij zich zo stellig uitspreken*”, jou met hun gedachtespinsels willen bezighouden.

Zulke mensen, die de wet weer willen introduceren, weten niet Wie God werkelijk is. Ook zijn ze ontwetend wat betreft de ware

toestand van de mens. Ze kennen het doel van de wet niet en nog minder het ware karakter van het christendom. Het zijn mensen die met veel wollig gepraat hun zelfbewuste beweringen ondersteunen en als waarheid aanprijzen. Maar hun rijk gebruik van woorden maakt hun onwetendheid openbaar aan ieder die zich door de Geest aan de hand van het Woord wil laten onderwijzen.

Elk gebruik van de wet als een toevoeging aan het geloof om behouden te worden is een vals gebruik ervan. Deze vorm van misbruik zie je in de roomse kerk. Door de reformatie heeft God bevrijding van die dwaling gebracht. God heeft laten zien dat een mens alleen op grond van geloof gerechtvaardigd wordt. Maar door de ontrouw van de mens is het de duivel gelukt om in de reformatie een andere dwaling naar binnen te brengen, namelijk de wet te maken tot een leefregel voor de gelovige. Het wordt dan zo mooi gezegd: om die te doen uit dankbaarheid.

Maar in beide gevallen gaat men helemaal voorbij aan het doel van de wet. Het is een ernstige dwaling te veronderstellen dat aan het geloof in de Heer Jezus om behouden te worden, enig werk van de mens moet worden toegevoegd. Even ernstig is de dwaling te veronderstellen dat een kind van God geroepen is de wet te houden. In beide gevallen wordt de werking van de wet miskend.

Ik raad je aan de *brief aan de Galaten* nog eens te lezen. Die brief is een unieke uitleg over de betekenis van de wet. Glashelder wordt de onverenigbaarheid van de wet met het geloof en het evangelie aangetoond. Er staat duidelijk in dat wie zich op de grondslag van de werken van de wet stelt, zich onder de vloek stelt (*Gl 3:10*). Dat is een algemeen geldige regel die geen uitzondering toelaat. Het maakt daarbij niet uit of je de wet misbruikt als aanvulling om behouden te worden, of als aanvulling op je geloof om daardoor je dankbaarheid te tonen. In beide gevallen misken je dat je de wet niet kunt houden en dat het onafwendbare resultaat de vloek van de wet is.

Hoe de wet dan wel gebruikt moet worden, zullen we in het volgende stukje zien.

Lees nog eens 1 Timotheüs 1:5-7.

Verwerking: Is jouw hart rein, je geweten goed en je geloof ongeveinsd?

Wet en evangelie | verzen 8-11

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

8 Maar wij weten dat de wet goed is als iemand haar wettig gebruikt, 9 doordat hij dit weet dat [de] wet niet bestemd is voor een rechtvaardige, maar voor wettelozen en weerspannigen, voor goddelozen en zondaars, voor onheiligen en ongoddelijken, voor vadermoorders en moedermoorders, voor doodslagers, 10 hoereerders, hen die bij mannen liggen, mensenrovers, leugenaars, meinedigen en al wat verder ingaat tegen de gezonde leer, 11 volgens het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God dat mij is toevertrouwd.

V8. Tegenover de onwetendheid van de zogenaamde ‘leraren van de wet’ stelt Paulus het “*wij weten*” van het christelijk geloof. Dit is de christelijke kennis die jij mag bezitten door goed onderwijs, in tegenstelling tot de valse leraren. Alleen iemand die op de hoogte is van de waarheid van God, kan alles op zijn juiste plaats zetten.

Je hoeft geen enkele twijfel aangaande de wet en het gebruik ervan te hebben. Hoe het met de wet zit, gaat Paulus vanaf *vers 8* op indrukwekkende wijze uitleggen. Deze verzen zijn van enorme betekenis voor de christen. Globaal gesproken houdt het reformatorische deel van de christenheid vast aan de wet ‘om die te doen uit dankbaarheid’. Maar ook in het evangelische deel van de christenheid wordt de stroom steeds breder die ervoor pleit om de wet, of bepaalde delen ervan, weer ‘in ere’ te herstellen door zich er weer aan te gaan houden.

Paulus veroordeelt zowel hen die zich bezighouden met fabels en geslachtsregisters als de leraren van de wet. Er is wel een groot onderscheid. De fabels en geslachtsregisters komen voort uit de verbeelding van de mens, terwijl de wet van God komt. Daarom is de wet ook goed (*Rm 7:12*). Waar het nu om gaat, is hoe je de wet gebruikt.

Je moet de wet “*wettig*” gebruiken, dat wil zeggen in overeenstemming met de bedoeling ervan. Je moet die bedoeling dus kennen. Van belang is, om eraan te denken dat de wet is gegeven:

- bij de Sinai, ongeveer 2500 jaar na Adam en 1500 jaar voor Christus, dus niet vanaf de schepping (*Rm 5:20; Gl 3:19*);
- aan Israëel, aan één volk dus (*Rm 9:4*);
- om dit volk af te zonderen van de overige volken (*Ef 2:14-15*);
- als een tuchtmeester tot op Christus (*Gl 3:24*), wat het tijdelijke karakter ervan aangeeft.

Verder ligt de kracht van de wet in de veroordeling. De wet bewerkt toorn (*Rm 4:15*) en is de bediening van de dood (*2Ko 3:7,9*). De wet geeft geen kracht om aan de heilige eisen van God te voldoen. Ze stelt de zonde als overtreding duidelijk in het licht (*Rm 3:20*) en velt daarover een onbarmhartig en rechtvaardig oordeel (*Hb 10:28*).

V9. Daarom wil Paulus dat je “*dit weet*” en wel als eerste “*dat de wet niet bestemd is voor een rechtvaardige*”. Net als in het vorige vers is dit ‘weten’ het kennen van de christelijke waarheid in tegenstelling tot het Jodendom. Het is het ‘weten’ dat allen bezitten die leven vanuit geloof en die leven in het tijdperk van het geloof.

Een rechtvaardige is iemand die door het geloof in Christus door God voor rechtvaardig is verklaard (*Rm 4:5; 5:1,9*). Op zo iemand kan de wet van God niet meer van toepassing zijn omdat Christus hem van al zijn zonden heeft bevrijd door er Zelf het oordeel over te dragen. De eis van de wet heeft zijn volle uitwerking gehad. Christus ging in de dood. Wie in Hem gelooft, is met Hem in de dood gegaan. Het is dwaasheid op iemand die dood is, de wet van toepassing te verklaren.

Daarbij komt dat de wet door geen mens te volbrengen is. Dat ligt niet aan de wet, maar aan de mens. Ieder mens, christen of

niet, die zich onder de wet plaatst, al is het om die te doen uit dankbaarheid, stelt zich daarmee onder de vloek (*Gl 3:10*). De gelovige is niet onder de wet (*Rm 6:14; 7:4,6; Gl 3:23,25*), want hij is in Christus (*2Ko 5:17*) en Christus is het einde van de wet tot gerechtigheid voor ieder die gelooft (*Rm 10:4*).

Ik hoop dat dit genoeg is om je ervan te overtuigen dat jij, 'een rechtvaardige', niets meer met de wet te doen hebt als een middel waardoor je verhouding met God wordt geregeld. Op wie je de wet dan wel kunt toepassen? De wet is van God en kan nuttig gebruikt worden (in tegenstelling tot de 'fabels' van *vers 4*) als een zwaard voor het geweten van de zondaar. De zondaar kan er door worden overtuigd dat hij een zondaar is. Paulus laat een aantal categorieën de revue passeren om af te sluiten met een allesomvattende categorie.

Hij begint met enkele categorieën die hij samenvoegt door het woord "en". Het eerste paar bestaat uit "*wettelozen en weerspannigen*". Een 'wetteloze' is iemand die weigert enige vorm van gezag te erkennen. Een 'weerspannige' weigert aan een bevel te gehoorzamen. Zulke mensen moet de wet worden voorgehouden om hun duidelijk te maken dat ze Gods toorn over zich afroepen.

"*Goddelozen en zondaars*" vormen het tweede paar. Een 'goddeloze' denkt niet aan God, trekt zich niets van God aan. Een 'zondaar' mist het doel waarvoor God hem het leven heeft gegeven.

Het volgende paar, "*onheiligen en ongoddelijken*", wordt gekenmerkt door het negatieve voorvoegsel 'on'. Niet alleen ontbreekt er iets, er wordt een negatieve invulling gegeven. Een 'onheilige' leeft in verbinding met het verderf. Een 'ongoddelijke' is niet alleen goddeloos, maar behandelt God respectloos, tart Hem door zijn levenswijze.

De voorgaande duo's maken de innerlijke verdorvenheid van de mens en zijn vervreemding van God duidelijk. Bij de volgende categorieën gaat het om de daden die voortkomen uit de mens die in zo'n toestand leeft. Deze daden vormen een rechtstreekse overtreding van een gebod.

Het paar “vadermoorders en moedermoorders” overtreedt het vijfde gebod (Ex 20:12). “Doodslagers” overtreden het zesde gebod (Ex 20:13).

V10. “Hoereerders” en “hen die bij mannen liggen” overtreden het zevende gebod (Ex 20:14). Dit gebod betreft alle zonden van seksuele aard, ongeacht of het gaat om heteroseksuele zonden of om homoseksualiteit.

“Mensenrovers” overtreden het achtste gebod (Ex 20:15; 21:16; Dt 24:7).

“Leugenaars” en “meinedigen” overtreden het negende gebod (Ex 20:16).

Na deze opsomming besluit Paulus de lijst niet met ‘alles wat verder tegen *de wet* ingaat’. Dat is belangrijk om op te letten. In plaats daarvan besluit hij met een veel hogere maatstaf om te bepalen wat zonde is en wel “*al wat verder ingaat tegen de gezonde leer*”, dat is de gezond makende leer. In die leer wordt de heiligheid van God volkomen gehandhaafd. Die leer is rein en zonder vermenigving met vreemde, menselijke gedachten.

De in de vorige verzen vermelde zonden worden niet alleen door de wet veroordeeld. Ze zijn ook in strijd met de gezonde leer van het Nieuwe Testament.

V11. Die gezonde leer is in overeenstemming met “*het evangelie van de heerlijkheid van de gelukkige God*”. God is de gelukkige God Die alle geluk in Zichzelf vindt, maar Die ook mensen door het evangelie wil laten delen in Zijn geluk.

Dit evangelie gaat ver boven de wet uit. In het evangelie spreekt God niet in donder en bliksem vanaf de Sinaï. Hij spreekt daarin in de volheid van Zijn genade en waarheid in Christus om verloren zondaren barmhartigheid te bewijzen. Bij de Sinaï was niet Zijn volheid te zien. Daar maakte God Zich bekend in Zijn eisen. En dan moet je daarbij bedenken dat de wet niet het maximale is wat God van de mens eist, maar het minimale. De ‘heerlijkheid

van God' daarentegen is het geheel van al Zijn volmaaktheden, die bovenal zichtbaar geworden zijn in Christus op het kruis.

In 'het evangelie van de heerlijkheid' wordt de heerlijkheid van God geopenbaard in Christus (2Ko 4:4). Je ogen zijn opengegaan voor de heerlijkheid van God. De schitterende uitwerking van dit evangelie is dat je steeds meer veranderd kunt worden in overeenstemming met Christus. Daarvoor moet je je bezighouden met de heerlijkheid van Christus (2Ko 3:18).

Dit evangelie is Paulus "toevertrouwd". Hij heeft het leren kennen toen hij op weg was naar Damaskus (Hd 22:6,11). De heerlijkheid die hij toen gezien heeft, is het uitgangspunt van zijn dienst. Als Paulus over dit evangelie spreekt, vermeldt hij vol geestdrift dat het hem is toevertrouwd. Hij beschouwt het als een erezaak dit evangelie te mogen verkondigen. Is dat met jou ook zo?

Lees nog eens 1 Timotheüs 1:8-11.

Verwerking: Noem een aantal verschillen tussen het evangelie en de wet.

Vroeger en nu | verzen 12-14

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

12 Ik dank Christus Jezus, onze Heer, Die mij kracht gegeven heeft, dat Hij mij trouw heeft geacht, daar Hij mij in [de] bediening gesteld heeft, 13 mij die vroeger een lasteraar, een vervolger en een smader was; maar mij is barmhartigheid bewezen, omdat ik het onwetend heb gedaan, in ongeloof; 14 en de genade van onze Heer is meer dan overvloedig geweest met geloof en liefde, die in Christus Jezus is.

V12. Het gedeelte van de verzen 12-17 laat de tegenstelling zien tussen wat aan Paulus is toevertrouwd en de wet. Paulus heeft in vers 11 gezegd wat hem is toevertrouwd. Hij komt er opnieuw van onder de indruk. Daarom keert hij zich tot de Bron, de Oorsprong van zijn bediening en dankt “Christus Jezus, onze Heer” voor de dienst die Hij hem heeft toevertrouwd. Hij dankt hier niet voor de verlossing, maar voor wat de Heer op grond daarvan met hem wil doen. Doe jij dat ook?

Voor die dienst ben jij, en is Paulus, niet aangewezen op eigen kracht. Als je dat probeert, wordt de dienst zeker een fiasco. Maar de Heer geeft kracht. Dat is Paulus zich bewust en het is belangrijk dat jij je dat bewust bent. Enerzijds dus niet in eigen kracht aan het werk. Anderzijds is er iets wat wél bij jou aanwezig moet zijn om je dienst goed te verrichten en dat is “trouw”.

Omdat de Heer wist dat Paulus trouw zou zijn, heeft Hij hem die dienst gegeven. Ook in zijn leven voor zijn bekering heeft Paulus een grote mate van trouw en inzet aan de dag gelegd. Zijn daden waren afkeurenswaardig, maar zijn trouw en inzet voorbeeldig. Door zijn bekering kunnen die kwaliteiten door de Heer worden gebruikt in de dienst voor Hem. Met wat eerst diende tot zijn eigen eer, verheerlijkt hij nu zijn Heer.

Paulus is niet door mensen “in [de] bediening” gesteld, maar door de Heer (*Hd 20:24; Gl 1:15-16*). Menselijke aanstelling is een on-

geoorloofde inmenging in de rechten die de Heer aan Zichzelf voorbehoudt.

Je hoeft ook niet te wachten op een officiële bekrachtiging door mensen, voordat je iets voor de Heer kunt doen. Oudere en rijpere gelovigen kunnen je wel bemoedigen en van advies dienen in je dienst. Het getuigt van eigenzinnigheid als je je daarvan niets zou aantrekken. Maar de Heer blijft jouw Opdrachtgever. Hij heeft jou in dienst genomen en aan Hem ben je verantwoording verschuldigd voor wat je doet en hoe je het doet.

V13. Als Paulus terugdenkt aan zijn verleden, wordt hij nog dankbaarder dat de Heer hem wil gebruiken in Zijn dienst. Naar menselijke maatstaven is hij de meest ongeschikte persoon voor een dienst als die van *vers 11*, maar naar Gods maatstaven is er geen geschiktere persoon dan juist hij (*zie vers 16*). Hij herinnert zich nog goed dat hij “vroeger een lasteraar, een vervolger en een smader was” (*zie ook Gl 1:13*).

Weet jij nog hoe je was, voordat je tot bekering kwam? Of, als je niet zo’n radicale bekering hebt beleefd, heb je ontdekt hoeveel zondigheid er in je hart schuilgaat? Als je denkt aan je verleden, of aan de boosheid en slechtheid van de gedachten die bij je kunnen opkomen, verbaas je je dan niet regelmatig over Gods genade? Kom je er dan niet diep van onder de indruk dat Hij jou heeft gered en je nu wil gebruiken?

Zonder trots of ophef vermeldt Paulus dat hij vroeger ‘een lasteraar’ was, dat wil zeggen dat hij vervloekingen uitsprak. Zijn daden lagen in het verlengde daarvan. Hij was ‘een vervolger’ van de heiligen, hij jaagde hen op en jaagde op hen. In heel zijn houding was hij een brutaal, misdadig mens, ‘een smader’. Hij was als een bezetene tekeergegaan. Uit diverse uitspraken van Lukas of hemzelf daarover in *Handelingen*, kun je opmaken dat hij niets liever wilde dan alle christenen uitroeien (*bijv. Hd 7:58; 8:3; 9:1,13-14,21; 22:20; 26:9-11*).

Dan komt, ingeleid door het woord “maar”, het grote contrast tussen wat hij had verdiend en wat hij heeft gekregen. Paulus

erkent de barmhartigheid die hem is bewezen, terwijl hij toch zo tekeer was gegaan tegen de Heer Jezus. Hem wordt “*barmhartigheid bewezen*”. Dit woord kende hij voordien niet. Zonder enige barmhartigheid heeft hij de christenen vervolgd. Hij was toen een dienaar van de wet en de wet kent geen barmhartigheid (*Hb 10:28*). Nu hem die bewezen is, wenst hij ze anderen toe (*1Tm 1:2; 2Tm 1:2,16,18; Tt 1:4*).

God kon Paulus barmhartig zijn omdat hij niet wist wat hij deed toen hij de gemeente vervolgde (*Lk 23:34; Hd 3:17*). Hij heeft het “*onwetend*” gedaan. Dat wil niet zeggen dat hij daarom niet schuldig was. Dat was hij wel. Hij heeft gezondigd, maar in onwetendheid. Hij is niet willens en wetens tegen Gods wil ingegaan. Hij heeft niet ‘met opgeheven hand’ gezondigd (*Lv 22:14; Nm 15:22-31*). Wat hij deed, heeft hij gedaan met een goed geweten (*Hd 23:1; 2Tm 1:3*).

Hij meende zelfs dat hij God een dienst bewees, hij meende dat hij ‘veel vijandigs’ tegen de Naam van de Heer Jezus moest doen (*Hd 26:9; Jh 16:2*). Zijn mening was gevormd door de godsdienst van zijn vaders. Door hen had hij de verering van de ware God leren kennen. Hij kon daardoor alleen maar tot de conclusie komen dat het christelijke geloof en het oudtestamentische geloof in de Heer (*Jahweh*) tegenover elkaar stonden. Door het ombrengen van de christenen meende hij de eer van God te verdedigen. Hij betoonde ijver, maar zonder verstand (*Rm 10:2; Hd 22:3*). Zijn mening maakte hem blind voor Gods openbaring in Christus en maakte hem tot de grootste van de zondaren.

Is het niet verbijsterend dat een man die zo onderwezen was in de Schriften, die het beste onderwijs had gevolgd (aan de voeten van Gamaliël, *Hd 22:3*), moet zeggen dat hij iets ‘onwetend’ heeft gedaan? Hier zie je dat de beste theologische opleiding geen garantie is om de gezonde leer te begrijpen (*vgl. 1Ko 2:14*). Integendeel, het kan voeren tot een praktijk die volkomen tegen het Woord van God ingaat.

Hij was “*in ongelooft*” bezig geweest. Er was in zijn vroegere daden geen vertrouwen op God. Het waren allemaal prestaties van het

zondige vlees, het eigen 'ik'. Zoals Gods rentmeesterschap zich beweegt binnen de sfeer van het geloof ('in geloof', *vers 4*), zo speelde het vroegere leven van Paulus zich af in de sfeer van ongelooft. "En alles wat niet op grond van geloof is, is zonde" (*Rm 14:23*).

V14. Diep onder de indruk van de barmhartigheid die hem is bewezen, spreekt Paulus vervolgens over een "genade" die "meer dan overvloedig is geweest" (zie ook *Rm 5:20*). Hij doet dat, omdat die genade hem als de voornaamste van de zondaren is verleend. Door hem genade te bewijzen, is de genade over elke beperking heengegaan die een mens maar zou kunnen bedenken. Zijn bekeerling is het bewijs dat de genade van de Heer groter is dan de grootste zonde. Hij is het levende bewijs dat het geduld van God groter is dan het uithoudingsvermogen van Zijn meest verbitterde vijand.

En het is "onze Heer" Die hem die genade heeft verleend. Hij zegt niet 'mijn' Heer, maar "onze Heer". Hij plaatst hierdoor Timotheus, tot wie hij zich immers in deze brief richt, in dezelfde verhouding tot de Heer die hij heeft en in dezelfde genade die zijn deel is geworden. Genade staat altijd tegenover loon (*Rm 4:4*). Genade is volkomen onverdiende gunst. Een juist besef van verleende genade zal ons tot toegewijde dienaars maken.

Samen met de genade die de Heer hem heeft geschonken, heeft Hij hem ook "geloof en liefde" gegeven. Dat 'geloof' en die 'liefde' worden in zijn leven zichtbaar. Hij leeft in volkomen geloofsvertrouwen op de Heer en dient Hem met al de liefde van zijn hart. "In Christus Jezus" vindt zijn leven zijn voorwerp en doel. Sinds Christus Jezus aan Paulus Zijn meer dan overvloedige genade heeft betoond, is Hij de hele sfeer van zijn leven. Alles waarin zijn geloof en zijn liefde tot uiting komen, gebeurt vanuit de gemeenschap met Hem.

Lees nog eens 1 Timotheüs 1:12-14.

Verwerking: Denk eens na over wat je vroeger was en wat je geworden bent door de genade van God. Waaruit blijkt bij jou het verschil?

Lofprijzing | verzen 15-17

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

15 Het woord is betrouwbaar en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om zondaars te behouden, van wie ik de voornaamste ben. 16 Maar mij is daarom barmhartigheid bewezen, opdat Christus Jezus aan mij, de voornaamste, al Zijn lankmoedigheid bewees tot een voorbeeld voor hen die in Hem zouden geloven tot [het] eeuwige leven. 17 De Koning der eeuwen nu, [de] onvergankelijke, onzichtbare, enige God, zij eer en heerlijkheid tot in alle eeuwigheid! Amen.

V15. “Het woord is betrouwbaar.” Deze prachtige en moedgevende uitdrukking komt alleen in de pastorale brieven voor (1Tm 3:1; 4:9; 2Tm 2:11; Tt 3:8). Als elke steun wegvalt en je er alleen voor lijkt te staan, zal het Woord van God je nooit in de steek laten. Je kunt er altijd een beroep op doen. Of het nu gaat om het behoud van zondaren (hier), of in *hoofdstuk 3:1* om de dienst in het huis van God, of in *hoofdstuk 4:9* om de Godsvrucht, of in 2 *Timotheüs 2:11* om onze toekomst, of in *Titus 3:8* om onze erfenis, altijd geeft Gods Woord je houvast.

Omdat Gods Woord zo betrouwbaar is, is het ook “*alle aanneming waard*”. Deze toevoeging vind je ook nog in *hoofdstuk 4:9*. En waarom is het hier alle aanneming waard? Omdat “*Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaars te behouden*” (vgl. Lk 19:10). Deze waarheid heeft geen enkel effect als ze niet in geloof wordt aangenomen. Er is alleen behoudenis voor wie deze onloochenbare waarheid gelooft (*Rm 1:16*).

“*De wereld*” geeft de sfeer aan waarin de Heer Jezus als Mens verkoos binnen te komen. Hij verwisselde niet alleen de hemel voor een plek op aarde, maar Hij kwam in een wereld waar zonde en dood heersen, het terrein waar zondaren wonen. Hij is gekomen uit de heerlijke sfeer van de hemel in een sfeer van duisternis, haat en dood, om uit die wereld zondaren te behouden.

Zondaren voelen zich in de wereld als vissen in het water. Maar waar de wereld in het boze ligt en rijp wordt voor het oordeel, is in Christus Jezus de mensenliefde van God onze Heiland in de wereld verschenen om mensen van dit oordeel te behouden. Voordat de Heer Jezus in de wereld kwam, heeft God alle middelen gebruikt om het de mens mogelijk te maken met Hem in verbinding te komen. De mens faalde echter hopeloos. Toen gaf God Zijn Zoon. Juist daardoor werd de hopeloze toestand van de mens ten volle openbaar, want toen bleek zijn haat tegen God. Tegelijk werd daar tegenover toen ook Gods liefde ten volle openbaar.

Hiervan is Paulus als geen ander doordrongen. Als hij aan zichzelf als zondaar denkt, kan hij alleen maar zeggen: *“Van wie ik de voornaamste ben”* (vgl. 1Ko 15:9; Ef 3:8). Hij wilde de actieve vijand zijn van het geloof, overal, om de Naam van Jezus uit te roeien. Daarvoor ging hij zelfs tot in de buitenlandse steden (Hd 26:11). Hij stond vooraan in de rij van hen die met haat tegen Christus vervuld waren.

Als Paulus dit zegt, is dat geen overdrijving, maar een diep ervaren bewustzijn van zijn eigen onwaardigheid. Hij zegt ook niet ‘van wie ik de voornaamste *was*’, maar *“ben”*. Dit bewustzijn wordt steeds groter naarmate hij steeds meer ziet van de genade van de Heer Jezus.

Je ziet zijn bewustzijn groter worden als hij zijn bekeringsgeschiedenis vertelt. Bij zijn bekering is er sprake van *“een licht uit de hemel”* (Hd 9:3). De eerste keer dat hij hiervan getuigt, vertelt hij dat *“uit de hemel een fel licht”* hem omstraalde (Hd 22:6). De tweede keer spreekt hij over *“een licht uit de hemel, sterker dan de glans van de zon”* (Hd 26:13). Kom jij ook elke dag steeds meer onder de indruk van wat God in jouw bekering met jou heeft gedaan?

V16. In vers 13 noemt Paulus de oorzaak van Gods barmhartigheid tegenover hem: hij heeft het in onwetendheid gedaan. Hier zegt Paulus wat het doel is van de barmhartigheid die hem is beezen: God wilde hem tot een voorbeeld van het betonen van genade stellen voor allen. Dat ligt opgesloten in het woord *“opdat”*,

dat het doel aangeeft. De hem bewezen barmhartigheid is dus niet alleen voor hemzelf, maar heeft ook betekenis voor anderen.

Als de voornaamste van de zondaren behouden is, is er voor iedereen redding mogelijk. Je kunt het vergelijken met een sluis. Als het grootste schip door een sluis kan, kan elk ander schip er ook door. Paulus is in zijn vroegere leven vóór zijn bekering als het ware de belichaming van alle vijanden van Christus. Nu hij tot bekering tot God en geloof in de Heer Jezus is gekomen, is hij ook vertegenwoordiger van allen *“die in Hem zouden geloven”*.

God heeft aan hem *“al Zijn lankmoedigheid”* bewezen. ‘Lankmoedigheid’ (of geduld) geeft aan hoe God reageert op het trappen en slaan van de opstandige mens die Paulus was. God heeft hem verdragen toen hij woest tekeering tegen de discipelen van de Heer Jezus. De bekering van Paulus is het bewijs dat in de strijd om het behoud van een zondaar God de langste adem heeft. Zijn lankmoedigheid is volkomen.

De behoudenis van Paulus als de voornaamste van de zondaren is een voorbeeld voor elke andere behoudenis. Is Gods lankmoedigheid aan hem bewezen? Dan is Gods lankmoedigheid er voor iedereen. Paulus was de voornaamste, ijverigste en meest verbitterde vijand. En hij is behouden. Dan is hij de beste en krachtigste getuige dat de genade overvloedig is over de zonde en dat het werk van Christus volmaakt in staat is die zonde weg te doen.

Het voorbeeld van wat met Paulus is gebeurd, is niet bedoeld om aan te geven dat elke bekering zo moet verlopen. Het is bedoeld om aan te tonen wat God kan doen. Elke bekering verloopt anders omdat de levensloop van ieder mens anders is. God zal niet eerder een mens oordelen dan nadat Zijn lankmoedigheid ten volle aan die mens is bewezen en omdat die mens daarop niet reageert. In Paulus heeft Zijn lankmoedigheid het gewenste resultaat, een resultaat dat God voor iedere zondaar wenst (*2Pt 3:9*).

Het eeuwige leven is het deel van ieder die gelooft (*Jh 3:16*). Dat ziet op wat iemand innerlijk ontvangt. De Heer Jezus is het eeuwige leven. Wie gelooft, ontvangt Hem als zijn leven. Maar er

is ook een toekomstig aspect. Paulus ziet het eeuwige leven hier als iets wat in de toekomst ligt (vgl. *Tt* 3:7). Als de gelovige bij de Heer Jezus in de heerlijkheid is, zal hij ten volle het eeuwige leven tot in eeuwigheid genieten: de ongestoorde gemeenschap met de Vader en de Zoon (*Jh* 17:3).

V17. De dankbaarheid van *vers* 12 zwelt aan tot een lofprijzing in *vers* 17. Paulus is overweldigd door alles wat de Heer voor hem als zondaar heeft gedaan en wat Hij met hem heeft gedaan door hem in de bediening te stellen. Er komt een lofprijzing bij hem op voor die genade van God. In *Romeinen* 11:33-35 is de wijsheid van God de aanleiding voor een lofprijzing en in *Efeziërs* 3:14-21 jubelt hij het uit vanwege de liefde van God.

Hij bejubelt God als “*de Koning der eeuwen*”. Als ‘Koning der eeuwen’ brengt God alles door de tijd heen tot Zijn doel. Daartoe bestuurt Hij de loop van de wereldgeschiedenis, maar ook de geschiedenis van ieder mens. In Zijn grote majesteit en soevereiniteit is Hij verheven boven de tijd en alle gewoel van de wereld en de mensen. Hij beschikt over de eeuwen. Hij volvoert Zijn heilsplan met de schepping en met mensen. Paulus heeft aan den lijve ondervonden dat God ‘de Koning der eeuwen’ is.

Hij eert Hem als de “*onvergankelijke, onzichtbare, enige God*”. ‘Onvergankelijk’ wil zeggen niet door de dood aan te tasten, en staat tegenover alles wat vergaat, vooral de vergankelijke afgoden (*Rm* 1:23). Hetzelfde woord wordt ook gebruikt voor de lichamen van de heiligen in de opstanding (*1Ko* 15:52), voor de erfenis van de heiligen (*1Pt* 1:4) en voor de zachtmoedige en stille geest van de Godvrezende vrouw (*1Pt* 3:4).

God is ook “*onzichtbaar*”, niet waarneembaar voor het oog van de mens (*1Tm* 6:16; *Rm* 1:20; *Ko* 1:15; *Hb* 11:27). In Christus heeft Hij Zichzelf geopenbaard, dat wil zeggen zichtbaar gemaakt (*Jh* 1:18; 14:9; *Ko* 1:15). Hij is tevens de “*enige God*” (*Jh* 5:44; 17:3; *Jd* :25). Alle andere goden zijn afgoden, het werk van mensenhanden. God is absoluut uniek in Zijn Wezen en waardigheid.

Hij is alle “*eer en heerlijkheid tot in alle eeuwigheid*” waard. Al Zijn voortreffelijkheden die Hij heeft geopenbaard, Zijn heerlijkheid die zichtbaar is geworden, geven tot in alle eeuwigheid aanleiding Hem te bezingen. We mogen nu al daarmee beginnen en dat voortzetten zonder dat er ooit een einde aan komt.

Met een hartgrondig “*amen*”, dat betekent ‘voorwaar’ of ‘zo is het’, sluit Paulus zijn lofprijzing af. Daarmee stemmen wij natuurlijk van harte in.

Lees nog eens 1 *Timotheüs 1:15-17*.

Verwerking: Prijs God voor Wie Hij is, voor wat Hij voor jou heeft gedaan en voor wat Hij van jou heeft gemaakt. Gebruik de namen van God die je hebt leren kennen. Vertel Hem wat die namen voor jou betekenen.

Profetieën en de goede strijd | verzen 18-20

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

18 Dit bevel vertrouw ik je toe, [mijn] kind Timotheüs, overeenkomstig de voorafgegane profetieën over jou, opdat je door deze de goede strijd strijdt, 19 terwijl je [het] geloof behoudt en een goed geweten, dat sommigen van zich hebben gestoten, waardoor zij aangaande het geloof schipbreuk hebben geleden. 20 Onder hen zijn Hymenëüs en Alexander, die ik aan de satan heb overgegeven, opdat hun het lasteren wordt afgeleerd.

V18. Je kunt zeggen dat de verzen 6-17 een onderbreking in het betoog van Paulus zijn geweest. Hij heeft in dat gedeelte het verschil tussen wet en genade duidelijk gemaakt. Het bevel waarover hij spreekt in vers 18, sluit dan ook aan op wat hij daarover in vers 5 heeft gezegd. Nu gaat hij Timotheüs verklaren wat de basis van het bevel is. Hij leidt die verklaring trouwens in met woorden waaruit vertrouwen en vaderlijke liefde blijken: “*Dit bevel vertrouw ik je toe, [mijn] kind Timotheüs.*”

Het zal een bemoediging voor de jonge Timotheüs zijn geweest van de oudere Paulus een bevel toevertrouwd te krijgen. Paulus doet dat niet uit partijdigheid of vanuit zijn emotie, maar omdat hij in Timotheüs ‘geloof’ en hij zegt hem dat ook. Timotheüs kan deze bevestiging wel gebruiken. De Heer heeft hem geroepen, maar het is ook fijn dat Paulus dat onderstreept. Geestelijk gezinde oudere gelovigen zullen zich een verklaren met de roeping en dienst van een jongere gelovige.

Timotheüs wordt voor de uitvoering van het bevel herinnerd aan “*voorafgegane profetieën*” over hem. Het bevel dat Paulus hem geeft, is daarmee in overeenstemming. Het gaat hier helemaal niet over bijzondere openbaringen van anderen over Timotheüs. Het betreft eenvoudig voorzeggingen aangaande Timotheüs door gelovigen die in hem een werk van Gods Geest herkenden. Timotheüs had een goed getuigenis in de wijde omtrek (*Hd 16:2*). Als

zoiets wordt opgemerkt, kan aan zo iemand worden voorzegd dat hij zeker door de Heer zal worden gebruikt.

Als je kijkt naar de voorbereiding van Timotheüs op zijn dienst, kun je daarin vier aspecten ontdekken die een rol hebben gespeeld:

1. voorafgegane profetieën (*1Tm 1:18*);
2. genadegave van God (*1Tm 4:14; 2Tm 1:6*);
3. handoplegging door Paulus (*2Tm 1:6*);
4. handoplegging door de gezamenlijke oudsten (*1Tm 4:14*).

De aspecten 2, 3 en 4 zullen we bekijken als we aan de betreffende verzen toe zijn. Hier wordt Timotheüs door Paulus aan de 'voorafgegane profetieën' herinnerd om hem daarmee extra te bemoeiden. Het is een bijzondere ondersteuning in het voldoen aan de verantwoordelijkheid die de dienst die hij te verrichten heeft met zich meebrengt.

Hij is niet toevallig in deze positie geraakt. Het hoeft voor anderen dan ook geen verrassing te zijn dat hij een opdracht van de apostel uitvoert. Iedereen die hem kent, heeft zijn geestelijke groei opgemerkt. Sommigen zagen dat al in een vroeg stadium en hebben gezegd: 'Die jongen zal veel voor de Heer gaan betekenen.' Anderen zullen het pas ontdekt hebben, toen zijn dienst hen persoonlijk raakte. Heb jij enig idee hoe dat bij jou ligt?

Met de steun in de rug van wat anderen in hem gezien hebben, kan hij "*de goede strijd*" aanbinden. Gezien het bevel van *vers 3* zal de goede strijd waartoe Paulus hier oproept, zich vooral afspelen in het huis van God met het oog op valse leer. De strijd hiertegen is een goede, een edele, een God welgevallige strijd.

Er zijn meer soorten strijd waartoe je wordt opgeroepen, na een strijd die je al hebt gestreden. De laatstbedoelde strijd is die van de zondaar om behouden te worden (*Lk 13:24; Mt 7:13-14*). Het

was vooral een strijd tegen jezelf, tegen alles wat jou wilde tegenhouden om je zonden aan God te belijden en in het geloof de Heer Jezus aan te nemen.

Jouw strijd als gelovige gaat tegen dingen *buiten* jou. Deze strijd kent verschillende aspecten. Zo lees je van

- strijd in het evangelie (*Fp 4:3*),
- strijd tegen de boze machten enzovoort (*Ef 6:12-18*),
- strijd tegen de zonde als een macht *buiten* ons (*Hb 12:4-5*),
- strijd voor het geloof, ofwel de geloofswaarheid (*Jd :4*),
- strijd in de gebeden (*Rm 15:30; Ko 4:12*) en
- de goede strijd (die omvat alle hiervoor genoemde soorten strijd – *1Tm 1:18; 6:12; 2Tm 4:7*).

Je hebt met strijd te maken omdat je je op vijandelijk gebied bevindt. Je staat voor je Heer en verdedigt Zijn belangen en die van je medegelovigen. Het mag nooit een strijd zijn voor je eigen belangen. Een ander gevaar is dat je de strijd uit de weg gaat. Maar dat is iemand die alles aan de Heer Jezus te danken heeft, toch wel onwaardig. Ik wil er in jouw geval graag van uitgaan dat je, net als ik, op *Timotheüs* wilt lijken en dus de strijd niet ontwijkt. Je mag je dan ook alles aantrekken wat Paulus in dit verband tot *Timotheüs* ter bemoediging zegt.

V19. Van groot belang in de strijd is je persoonlijk "*geloof*". Het gaat hier om je innerlijke geloofsvertrouwen, het vasthouden aan de trouw van God, ook al is de strijd nog zo fel. Houd in de strijd je geloofsvertrouwen vast. Geef je vertrouwen in God niet prijs, hoe groot de druk ook is die de vijand uitoefent.

Een even belangrijke voorwaarde om de goede strijd te kunnen strijden is het bezitten en behouden van "*een goed geweten*". Het geweten werkt als een kompas dat iedere afwijking van de juiste

koers aangeeft. Maar het is wel nodig dat de naald van het kompas gericht blijft op het Woord van God. Als het geweten niet zuiver is, zal dat invloed hebben op de dienst, op de strijd. De nodige kracht is niet vol aanwezig. De Heilige Geest kan niet vrij werken.

Het is mogelijk een goed geweten 'van je te stoten'. Dat doe je als je de waarschuwingen van de Geest in de wind slaat. Deze waarschuwingen geeft Hij als je een verkeerde weg gaat of wilt gaan, of bij het beramen van eigenwillige plannen. Dit 'van je stoten' is een bewuste handeling, je doet het zelf. Voor de "schipbreuk" ben je dan ook zelf verantwoordelijk.

Als je ondanks de waarschuwingen via je geweten toch je eigen zin doorzet, heeft dat grote gevolgen voor je zicht op de inhoud van de geloofswaarheid. Dat wordt hier bedoeld met "het geloof". Het ziet op *wat* je gelooft, de *inhoud* van je geloof, de *geloofswaarheid* die je in Gods Woord gegeven is. 'Geloof' betekent hier dus iets anders dan 'geloof' in het begin van dit vers. Daar betekent het 'geloofsvertrouwen' en hier betekent het 'de geloofswaarheid' of 'de geloofsinhoud'.

Als je een eerste misstap niet voor God veroordeelt, zul je verder afwijken. De vijand heeft een gemakkelijke ingang als er sprake is van een slecht geweten omdat je kwaad hebt toegelaten en het niet hebt veroordeeld. Het gevolg is dat je aangaande de leer van de Schrift ook onderuit gaat. Je zult Schriftplaatsen gaan verdraaien en zo gaan uitleggen als ze je het beste uitkomen om de stem van je geweten te sussen en je dwaalweg te kunnen voortzetten.

V20. Paulus noemt van hen, van wie het geloof schipbreuk heeft geleden, "*Hymenéüs en Alexander*" bij name. Deze mensen zullen in Efeze bekend zijn geweest, anders zou het noemen van hun namen niet veel betekenis hebben. Paulus heeft hen "*aan de satan overgegeven*". Dit kon hij als apostel doen. Hij doet dat nog een keer en wel in Korinthe (1Ko 5:5). Omdat het daar gaat om een zaak waarover de gemeente in Korinthe tucht moet uitoefenen, verwacht hij dat de gemeente daarmee zal instemmen. De plicht van de gemeente wordt daar vermeld (1Ko 5:13b).

De genoemde personen hebben naar de satan geluisterd. Ze zijn zijn instrumenten geweest en hebben zich door hem laten gebruiken. Ze moeten nu voelen wie hij is aan wie zij het oor hebben geleend. Zodoende maakt God gebruik van de satan zelf als een stok om Zijn weerspannige kinderen tot hun bestwil te kastijden. De satan wordt hun leermeester door middel van de pijnen die hij hen doet lijden. Hij krijgt vrij spel met zo iemand, hoewel binnen de door God bepaalde grenzen (*zie en vgl. Jb 1:12; 2:6*).

De satan is altijd uit op iemands verderf, terwijl het God altijd om behoudenis gaat. God gebruikt de satan om Zijn doel te bereiken. Het doel van elke tucht is het herstel van de ziel die is afgedwaald.

Deze mensen waren aan het “*lasteren*” geslagen, iets wat Paulus deed vóór zijn bekering (*vers 13*). ‘Lasteren’ is verachtelijk spreken over God, Zijn Woord en Zijn volk. Zij moeten dat afleren door de tucht die Paulus over hen heeft gebracht door hen aan de satan over te leveren.

Lees nog eens 1 Timotheüs 1:18-20.

Verwerking: Hoe kun je voorkomen dat je aangaande het geloof schipbreuk lijdt?

1 Timotheüs 2

Een huis van gebed | verzen 1-4

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Ik vermaan dan allereerst dat smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen gedaan worden voor alle mensen, 2 voor koningen en alle hooggeplaatsten, opdat wij een rustig en stil leven leiden in alle Godsvrucht en eerbaarheid. 3 Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, 4 Die wil dat alle mensen behouden worden en tot kennis van [de] waarheid komen.

Inleiding. Dit hoofdstuk heeft twee onderwerpen. Het eerste onderwerp is dat van het gebed en de speciale verantwoordelijkheid die dit voor mannen heeft met betrekking tot het bidden in het openbaar. Het tweede onderwerp is het uiterlijk en gedrag van de vrouw en haar plaats in de openbaarheid. Beide onderwerpen zijn van grote betekenis en kunnen niet te hoog gewaardeerd worden.

Ze horen ook in deze brief thuis. Het grote doel van de brief is immers om onderwijs te geven over het gedrag van de gelovigen in het huis van God (zie *1Tm 3:15*). Dit gedrag betreft de juiste houding zowel ten opzichte van de ongelovigen die zich buiten het huis van God bevinden als ten opzichte van de medegelovigen, dat zijn zij die zich ook in Gods huis bevinden. Dit gedrag behoort het kenmerk te weerspiegelen dat God in deze brief toont, namelijk als God, onze Heiland.

V1. Is het niet veelzeggend dat Paulus “*allereerst*” vermaningen geeft met het oog op het gebed? Er komen meer vermaningen of aansporingen, maar deze die nu komt, over het gebed, is de belangrijkste. Daar moet je als gelovige het eerst mee aan de slag gaan. Het is hard nodig deze vermaning te horen en ter harte te

nemen. Gebed is een van de eerste kenmerken van geestelijk leven. Zo is het in elk geval bij de pasbekeerde Saulus (*Hd 9:11*). De eerste gelovigen van de gemeente volhardden in het gebed, ze kwamen daartoe samen (*o.a. Hd 1:14; 2:42; 4:24; 12:12*).

In de activiteit van het gebed komt het gedrag dat de bewoners van Gods huis behoort te kenmerken het meest tot uiting. Gods huis is in de eerste plaats een huis van gebed (*Js 56:7; Mk 11:17*).

De vier verschillende gebedsvormen die Paulus hier noemt, zijn van toepassing zowel op het persoonlijke als op het gemeenschappelijke gebed.

1. *“Smekingen”* benadrukken de nood, een aanhoudend, vurig bidden voor een concrete nood. Er ligt extra aandrang in.
2. In de *“gebeden”* nader je tot God om je verlangens in de ruimste zin van het woord uit te spreken. De meest gewone alledaagse behoeften mag je Hem zonder plichtplegingen vertellen.
3. *“Voorbiddingen”* doe je als je in een vertrouwelijke, vrije toegang tot Hem nadert om voor anderen iets concreets te vragen.
4. *“Dankzeggingen”* zijn de ondersteuning van de voorgaande activiteiten. Je nadert tot God en dankt Hem bij voorbaat voor wat Hij al dan niet gaat geven of doen, want Hij geeft of doet alleen wat goed is (*Fp 4:6*).

Dat Paulus vermaant om *“voor alle mensen”* te bidden, onderstreept de bedoeling van God dat wij Hem als de God-Heiland vertegenwoordigen. Zo wil Hij bij de mensen bekend worden (*Mt 5:45; Hd 14:16-17; 1Tm 4:10*). Als je daarvan doordrongen bent, zal de eerste uitwerking ervan bij jou zijn dat je gaat bidden. Je bidt dan niet alleen voor de gelovigen, maar ook voor de ongelovigen en je sluit daarvan ook niemand buiten. De kring van je gebed

mag niet beperkter zijn dan de kring waar Gods belangstelling naar uitgaat.

V2. Onder 'alle mensen' vallen natuurlijk ook "*koningen en alle hooggeplaatsten*". Toch doet Paulus een aparte aanmoediging om juist voor deze personen te bidden. We zijn namelijk geneigd hen te vergeten, of bewust uit onze gebeden weg te laten vanwege het vaak goddeloze karakter dat ze openbaren. Het laatste was zeker in de dagen van Paulus het geval. Toen regeerde de wrede, losbandige keizer Nero. Paulus spoort aan ook voor hem te bidden. Zie ook *Ezra 6:10*. Ook de Heer Jezus zegt tegen Zijn discipelen dat ze moeten bidden voor hen die hen vervolgen (*Mt 5:44*).

Het gaat niet om de overheden op zich. Die moeten we onderdanig zijn en gehoorzamen (*Rm 13:1-7; Tt 3:1; 1Pt 2:13-14*; zie echter ook *Hd 5:29*). Het gaat om de personen die de overheid vormen. Allen die in hoogheid zijn, zijn allen die een hoge plaats hebben, die een hoog ambt bekleden. Het betreft niet alleen de regeerders van de eigen stad of het eigen land, maar ook daarbuiten. Er is sprake van 'koningen en alle hooggeplaatsten'.

Het openbaar gebed zal een Godvijandige overheid laten merken dat de gelovigen geen opstandelingen zijn. God kan door het gebed de heersers in het hart geven dat zij de gelovigen toelaten hun leven te leiden zonder hen te betrekken bij de politiek van de wereld (*Jr 29:7*). Toch is de uitwerking niet zozeer dat de overheid dan gunstig gestemd zal raken, maar dat de gelovige zelf innerlijk bewaard blijft voor gevoelens van haat en verbittering. Door het gebed stijgt de christen uit boven de heersende situatie. Het maakt het hart "*rustig en stil*" te midden van vervolgingen.

Deze innerlijke rust en stilte worden zichtbaar in "*Godsvrucht en eerbaarheid*". Het is "*alle*" Godsvrucht en eerbaarheid, wat inhoudt dat ze worden gezien op alle terreinen van het leven. 'Godsvrucht' wil zeggen leven in vrees voor God. Dat betekent niet angst, maar eerbied, rekening houden met Zijn wil. Bij 'eerbaarheid' kun je denken aan waardigheid en eerlijkheid. Je ziet dat je gedrag in hoge mate wordt bepaald door je gebedsleven.

V3. Die houding van gebed en als gevolg daarvan je manier van leven zijn “goed en aangenaam voor God”. God beziet jouw gebed als iets moois en waard om te aanvaarden. Hij wil het gebruiken om mensen te redden. Jouw gebed mag een bijdrage zijn aan de verkondiging van het evangelie.

V4. God wil namelijk “dat alle mensen behouden worden”. Dit is het eerste deel van Gods verlangen (Tt 2:11; 2Pt 3:9). Er is geen mens aan wie God de behoudenis misgunt. God wil zondaren redden (1Tm 1:15) en dat zijn alle mensen. Er is voor God geen onderscheid: allen hebben gezondigd en allen kunnen gered worden (Rm 3:22b-25; 10:11-13).

Als een mens verloren gaat, kan dat niet op rekening van de wil van God worden geschreven. Die mens heeft dat te danken aan zijn eigen stijfkoppigheid, hij wil zelf niet. Het betreft hier niet de wil van Gods raadsbesluit (Ef 1:5), want die wordt altijd uitgevoerd. Het gaat om de wensende wil van God, om Zijn verlangen (Mt 23:37), waartegen de mens in zijn verantwoordelijkheid zich kan verzetten.

Het tweede deel van Gods verlangen is dat alle mensen “tot kennis van [de] waarheid komen”. De behoudenis is geen doel op zichzelf. Zo werd Gods oude volk Israël verlost met een doel. Dat doel was dat God te midden van hen zou wonen. Zo is ook het nieuwtestamentische volk van God bevrijd uit de macht van de wereld om een woonplaats van God in de Geest te zijn (Ef 2:22). Dat wordt beleefd als gelovigen als gemeente samenkomen met de Heer Jezus in hun midden (Mt 18:20).

De “waarheid” is de waarheid over de persoon van de Heer Jezus. Hij is de waarheid (Jh 14:6). We vinden alles over Hem in de Bijbel, het Woord dat de waarheid is (Jh 17:17). De kennis van de waarheid wordt verkregen in de gemeente van de levende God. De gemeente is namelijk de pilaar en grondslag van de waarheid (1Tm 3:15). In de praktijk betekent dit dat een pas bekeerde zich bij een plaatselijke gemeente moet voegen. De plaatselijke gemeente is daar te herkennen waar de kenmerken aanwezig zijn die de hele gemeente heeft.

Enkele kenmerken zijn:

1. Het lichaam van Christus wordt daar gezien (1Ko 12:27);
2. de orde in de gemeente als het huis van God wordt er gehandhaafd door het gezag van de Heer Jezus te erkennen dat Hij uitoefent door zijn Woord en Geest (Mt 18:20);
3. men ijvert ernaar de eenheid van de Geest te bewaren in de band van de vrede (Ef 4:2-3);
4. de zonde in de plaatselijke gemeente en in eigen leven wordt geoordeeld (1Ko 5:13; 11:31).

Lees nog eens 1 Timotheüs 2:1-4.

Verwerking: Welke plaats neemt het gebed in jouw leven in?

De middelaar – bidden van mannen | verzen 5-8

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

5 Want er is één God en één Middelaar tussen God en mensen, [de] Mens Christus Jezus, 6 Die Zichzelf gegeven heeft tot een losprijs voor allen, [volgens] het getuigenis op zijn eigen tijd; 7 waartoe ik gesteld ben als prediker en apostel – ik zeg [de] waarheid, ik lieg niet –, als leraar van [de] volken in geloof en waarheid. 8 Ik wil dan dat mannen in elke plaats bidden met opheffing van heilige handen, zonder toorn en twist.

V5. Door het woord “want” is vers 5 verbonden met het voorgaande. Nu volgt hoe mensen behouden kunnen worden en wat de waarheid is die zij moeten leren kennen. Dat alle mensen zondaren zijn, is duidelijk. Dat er één God is, is ook duidelijk. Deze waarheid is niet nieuw. Het is de geloofsbelijdenis van de Israëlieten in het Oude Testament (*Dt 6:4; Js 43:10-11; Zc 14:9*). Zij waren geroepen van die waarheid te getuigen in de wereld met zijn veelgodendom om hen heen. Die waarheid kom je onveranderd in het Nieuwe Testament tegen (*Rm 3:29, 1Ko 8:4-6; Gl 3:20; Jk 2:19*).

Maar het Nieuwe Testament laat wel iets zien wat in het Oude Testament niet bekend is. Dat nieuwe is dat de ene God Zich in drie Personen doet kennen: Vader, Zoon en Heilige Geest (*Mt 28:19*). Dat is gebeurd toen de Heer Jezus op aarde kwam (*Jh 1:14; Ko 1:19*). In dit nieuwe zie je tevens het middel dat God heeft gegeven om zondaren te behouden. De Heer Jezus is namelijk de Middelaar tussen God en mensen. Een middelaar was nodig, omdat God in Zijn heiligheid de mens in zijn zondigheid niet in Zijn tegenwoordigheid kan dulden (*vgl. Jb 9:33*).

Er worden drie belangrijke feiten over de middelaar genoemd:

1. Er is slechts “*één Middelaar*”. Er is dus slechts één weg tot redding (“*de weg*”, *Jh 14:6*), slechts één Persoon om door behouden te worden (*Hd 4:12*). Elk alternatief om behou-

den te worden moet je als leugen en bedrog van de hand wijzen. Het is de dwaasheid van het ongeloof om Maria of bepaalde heiligen de plaats van middelaar(es) te geven.

2. De Middelaar is een Mens, “*de Mens Christus Jezus*”. Om Gods heiligheid te kennen en daaraan voldoening te schenken moet de Middelaar God zijn. Christus is God (*Rm 9:5*). Maar om in de plaats van mensen het noodzakelijke verzoeningswerk te volbrengen moest Hij aan de mensen gelijk worden (*Hb 2:14*). Alleen als Mens kon Hij Middelaar zijn, niet als de eeuwige Zoon.
3. V6. De Middelaar heeft “*Zichzelf gegeven*” (*Gl 1:4; 2:20; Ef 5:2; 5:25; Tt 2:14*). Meer was niet mogelijk, minder zou niet voldoen. Door Zichzelf te geven heeft Hij de noodzakelijke losprijs betaald. Niemand anders (*Ps 49:8*) dan Hij kon de losprijs betalen, omdat Hij Zelf zonder zonde was.

Hij heeft de losprijs betaald “*voor allen*”. Het woord ‘voor’ betekent hier niet ‘in plaats van’, maar ‘ten behoeve van’ of ‘zich uitstrekkend tot’ (*2Ko 5:15*). De losprijs is zo groot, dat allen behouden kunnen worden; maar alleen zij die Hem in het geloof aannemen, worden behouden (*Mt 20:28*).

Van dit geweldige gebeuren is “*op zijn eigen tijd*”, dat wil zeggen precies op de juiste tijd, niet te vroeg en niet te laat, getuigenis gegeven. Toen Christus naar de hemel ging en de Heilige Geest op aarde kwam, was de tijd voor dit getuigenis aangebroken. Eerder kon dit getuigenis niet worden gegeven, want toen was Christus nog niet gestorven en de losprijs nog niet betaald. Hij stierf op de juiste tijd (*Rm 5:6*). De prediking is ook op de juiste tijd de wereld ingegaan om het enige middel aan te kondigen dat volmaakt geschikt is gebleken om te beantwoorden aan de behoeften van de mens.

V7. Voor het geven van dit getuigenis had God een bijzonder werktuig voorbereid en aangesteld. Dat is Paulus (*Hd 26:16-18*). Hij is een “*prediker*” of heraut, dat is iemand die officiële mededelingen namens een heerser doet. Zo is de boodschap van de

behoudenis gepredikt. Paulus is ook “apostel”. Hij is een speciale gezant die met volmacht van zijn Heer komt. Bij ‘prediker’ staan de mensen tot wie hij is gezonden op de voorgrond. Bij ‘apostel’ staat zijn Zender op de voorgrond. Omdat zijn apostelschap nog wel eens in twijfel werd getrokken, beklemtoont hij dit met “*ik zeg de waarheid, ik lieg niet*”.

Ten slotte is hij ook nog “*leraar van [de] volken*”. Hij geeft onderwijs over wat de Heer hem heeft toevertrouwd. Zijn dienst is niet beperkt tot Israël, maar overschrijdt de nationale grenzen. Geen natie kan zijn dienst als exclusief voor die natie opeisen. God heeft van deze vurige Joodse nationalist niet alleen een prediker en apostel gemaakt, maar in hem ook een buitengewone openbaring van Zijn genade naar de volken toe gegeven.

Zijn dienst vindt plaats “*in [dat is: in de sfeer van] geloof en waarheid*” en niet in de sfeer van sociale verbetering of theologische discussie. Hij vervult zijn opdracht in geloof en waarheid. In geloofsvertrouwen predikt hij, oefent hij zijn apostelschap uit en leert hij. Al zijn uitspraken zijn in overeenstemming met de waarheid. Daarom is het zo belangrijk zijn dienst zonder enig verzet te aanvaarden.

Bij Timotheüs is natuurlijk geen sprake van verzet. Maar omdat hij toch wat timide is, stelt Paulus, om hem te bemoedigen, hem nog eens krachtig zijn bediening voor. Timotheüs moet dus niet onder de indruk komen van tegenstanders die de dienst van Paulus onderuit proberen te halen. Deze bekrachtiging heb jij eveneens nodig, want ook vandaag zijn er mensen die je willen vertellen dat Paulus het ook niet allemaal even duidelijk ziet.

V8. Tegen de achtergrond van het gezag dat Paulus is gegeven, hoor je in *vers 8* “*ik wil*”. Dat moet je dus niet opvatten als een vriendelijk verzoek, maar als een apostolisch bevel. Het bevel luidt: bidden! Dit bevel wordt tot “*de mannen*” gericht omdat het gaat om het bidden in het openbaar. Dat blijkt uit de plaatsaanduiding “*in elke plaats*”. Hiermee wordt elke plaats bedoeld, waar men ook maar als gelovigen samenkomt, ongeacht het gebouw of het doel (*vgl. 1Ko 1:2; 2Ko 2:14; 1Th 1:8*).

De Schrift spreekt meer dan eens over biddende vrouwen (1Sm 2:1; Lk 1:46; 2:37). Maar het is de vrouw niet toegestaan om in een openbare samenkomst waar ook mannen aanwezig zijn, namens het geheel voor te gaan in gebed. In dit verband moet je ook maar eens kijken naar 1 Korinthiërs 11:5-10 en 14:34-35.

In de christenheid kom je een onbijbelse inperking en een onbijbelse verruiming van dit bevel tegen. De inperking is dat slechts één man het openbaar gebed doet. De verruiming is dat zowel mannen als vrouwen het openbaar gebed doen. Een gevaar bij hen die beide onbijbelse praktijken afwijzen, is dat deze belangrijke dienst aan slechts enkelen wordt overgelaten en niet alle mannen bidden. De mannen worden als klasse aangesproken, in onderscheid met de vrouwen als klasse. Het betreft het geheel van de mannen, alle mannen, en niet een speciale klasse onder hen. Bidden vereist geen gave of een speciaal gevoel.

Bidden vereist wel iets anders en dat zijn *“heilige handen”*. Zij die openbaar bidden, behoren in hun daden (‘handen’) heilig te zijn. Hun gedrag moet in overeenstemming zijn met Hem tot Wie zij bidden. De *“opheffing”* van de handen geeft de toen gebruikelijke gebedshouding aan. Er is in de Schrift ook sprake van andere gebedshoudingen, zoals knielen (Dn 6:11; Hd 20:36; Ef 3:14), staan (Gn 18:22-23), op het aangezicht liggend (Jz 5:14), zittend (2Sm 7:18). De apostel geeft dan ook geen voorschrift voor één specifieke gebedshouding.

Niet alleen de daden, maar ook het innerlijk en de woorden moeten passen bij het zoeken van Gods aangezicht. *“Toorn en twist”* blokkeren de weg tot God. Het woord ‘toorn’ met betrekking tot mensen beschrijft een innerlijke hartstocht die uitbreekt in een ongecontroleerd, onbeheerst temperament. Geen element daarvan mag de heilige sfeer van het gebed binnendringen. ‘Twist’ is discussie, met een ander in woordenstrijd zijn. Het gebed mag niet ontaarden in een woordenvloed naar de hemel om de ander ervan langs te geven. Wie de heiligen in zo’n heilige activiteit leiden, moeten rein zijn in motief en gedrag.

Als je een vrouw bent, zul je net zo goed 'heilige handen' moeten hebben om gehoord te worden en zal je gebed 'zonder toorn en twist' moeten plaatsvinden om geen blokkade te ondervinden. Maar het 'gebedsgebod' is gericht tot de man. Als je man bent, weet je wat er met betrekking tot het gebed van je wordt verwacht.

Lees nog eens 1 *Timotheüs 2:5-8*.

Verwerking: Wat zijn de kenmerken van de Heer Jezus als de Middelaar? Iemand die voorgaat in gebed is in zekere zin ook een middelaar. Wat zijn van zo iemand de kenmerken?

Vrouwen | verzen 9-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

9 Evenzo dat <ook> vrouwen zich tooien in waardige kleding met bescheidenheid en ingetogenheid, niet met haarvlechten en goud of parels of kostbare kleding; 10 maar – zoals het vrouwen past die belijden Godvrezend te zijn – door goede werken. 11 Een vrouw moet zich stil, in alle onderdanigheid laten leren; 12 maar ik sta aan een vrouw niet toe dat zij leert of over een man heerst, maar zij moet stil zijn. 13 Want Adam is eerst geformeerd, daarna Eva; 14 en Adam werd niet verleid, maar de vrouw werd verleid en viel in overtreding. 15 Maar zij zal bewaard blijven tijdens het ter wereld brengen van kinderen, als zij blijven in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid.

V9. Na het speciale bevel voor de mannen, als klasse, volgt er nu een speciaal bevel voor de vrouwen, ook als klasse. Het woord “*evenzo*” waarmee Paulus over de vrouwen begint te schrijven, slaat terug op ‘ik wil’ in *vers* 8. De zin is dus: ‘Evenzo wil ik dat ...’. Hij bedoelt dus niet dat de vrouwen ‘evenzo zouden bidden’. Nee, hij wil dat ook de vrouwen een bijdrage leveren aan het getuigenis van God in de wereld. De mannen leveren een hoorbare bijdrage. Van de vrouw zegt Paulus dat zij in haar uiterlijk een zichtbare bijdrage behoort te leveren.

Als Paulus het over het uiterlijk van de vrouw gaat hebben, volgt geen modevoorschrift. Hij wil haar vertellen dat de kracht van haar getuigenis ligt in haar verschijning en haar houding. Het gaat hier om de samenhang tussen haar kleding en haar christelijke karakter en getuigenis. Het betreft de uitstraling die zij heeft in de samenkomsten, maar ook in het openbare leven.

Daarbij zijn twee kenmerken van belang: “*bescheidenheid*” (of schaamte) en “*ingetogenheid*”. De christenvrouw zal niet de aandacht op zichzelf willen vestigen. Dat zou ze kunnen doen “*met haarvlechten en goud of parels of kostbare kleding*”. Je leest hier geen verbod om het haar te vlechten of sieraden of dure kleding te

dragen. Wat niet mag, is deze dingen doen om de aandacht op zichzelf te vestigen. Het lange haar is haar eer (1Ko 11:15) en het is een schande als ze het afknipt (1Ko 11:6), maar het is evengoed een antigeuigenis als ze veel geld en tijd besteedt om haar lange haar in allerlei kunstige vlechtwerken te (laten) draaien om ermee te pronken.

V10. Na dingen waardoor ze niet moet opvallen, komt wat wel bij haar gezien mag worden, namelijk “goede werken”. Dit zijn werken die voortkomen uit het geloof. Ze zijn een vrucht van de nieuwe mens (Ef 2:10). Ze zijn in hun karakter nutbrengend en anderen ervaren het nut daarvan. Voorbeelden van vrouwen die goede werken hebben gedaan, zie je in Maria (Mt 26:7-10), Fébe (Rm 16:1-2), Lydia (Hd 16:14-15) en Dorkas (Hd 9:36-39). Je leest ook van vrouwen die de Heer dienden met hun goederen (Lk 8:2-3).

Paulus zegt dit tot “vrouwen ... die belijden Godvrezend te zijn”. Van hen mag hij een gedrag verwachten dat bij hun belijdenis past. Er moet harmonie zijn tussen leer en leven, anders laat het leven valse noten horen. Als jij, als christenvrouw, belijdt Godvrezend te zijn, als je zegt dat je hart gevuld is met eerbied voor God, zal dat in je kleding en in je daden tot uiting komen.

V11. Na iets gezegd te hebben over de algemene houding van de vrouw in de openbaarheid als een getuigenis voor God zegt Paulus vervolgens iets over haar houding ten opzichte van de man. Hij begint ermee dat zij “stil” moet zijn. Ook dit zul je moeten zien in verband met het optreden in het openbaar (zie ook 1Ko 14:34) en niet in verband met persoonlijke gesprekken of in de huiselijke sfeer. Van nature zal de vrouw niet naar een plaats op de voorgrond zoeken. Maar de geest van de wereld gaat ook de christenvrouw niet voorbij, waardoor ze wordt gestimuleerd wel naar voren te komen en zich te laten gelden.

Ook de houding en gezindheid “in alle onderdanigheid” hoeft in de wereld niet op bijval te rekenen. Het gaat er echter niet om hoe de wereld iets waardeert, maar hoe God het waardeert. Door haar onderdanigheid wordt duidelijk dat haar ‘stil’ zijn geen teken is

van bitterheid of slavernij, maar dat het voortkomt uit een bereidwillig aanvaarden van en leven in de sfeer die de Schrift aan vrouwen geeft. Het gaat niet om onderwerping aan de man, maar aan de waarheid van de Schrift. Daarom zal ze zich ook willen “laten leren”. Ze zal aandachtig luisteren en opletten om alles op te nemen wat tot haar geestelijke groei en zegen dient.

V12. Dan klinkt in de woorden “*ik sta ... niet toe*” een nieuw apostolisch bevel met betrekking tot het optreden van de vrouw bij openbare gelegenheden. Het bevel houdt in dat de vrouw niet de plaats van leraar mag innemen en dat zij niet over de man mag heersen. Het leerverbod is algemeen en geldt ook in situaties waar ze alleen met vrouwen is. Ze mag wel profeteren (als ze het hoofd bedekt, *1Ko 11:5*), want dat is de waarheid van Gods Woord toepassen op het dagelijks leven. Ook mag ze een lerares “*van het goede*” zijn (*Tt 2:3-5*).

De vrouw mag ook niet domineren of gezag uitoefenen over de man. Als de vrouw heerst over de man, worden de rollen, zoals die door God zijn vastgesteld, omgedraaid. Leren en heersen zijn haar niet gegeven.

De kracht van haar getuigenis ligt in haar “*stil zijn*” (vgl. *1Pt 3:1-6*). De zin begon in *vers 11* met ‘stil’ en eindigt hier in *vers 12* met ‘stil’. Daardoor wordt er wel een bijzondere nadruk op gelegd. Overigens mogen mannen zich wel afvragen hoe het komt dat vrouwen ertoe komen om te willen leren en heersen. Nemen mannen wel hun verantwoordelijkheid?

V13-14. In de *verzen 13-14* geeft Paulus twee redenen voor het gebod van *vers 12*. Die twee redenen vindt hij helemaal aan het begin van de Bijbel. Toen heeft God dingen bepaald en zijn er dingen gebeurd die Hij heeft laten vastleggen in Zijn Woord, opdat daar altijd naar verwezen zou kunnen worden. Zo wijst ook de Heer Jezus terug naar het begin als Hij vragen krijgt over de man-vrouw verhouding (*Mt 19:4*).

De eerste reden die Paulus voor zijn gebod geeft, is de volgorde waarin Adam en Eva zijn geschapen (*vers 13*). Adam, de man, is

als eerste een zelfstandig levend wezen met een specifieke opdracht. Pas toen God met betrekking tot de schepping en de taak van Adam alles geregeld had, vormde Hij Eva. Zo maakte Hij het vrouwelijke afhankelijk van het mannelijke.

Als tweede reden noemt Paulus de zondeval (*vers 14*). De scheidingsorde toont aan hoe God het verordend heeft. De zondeval toont aan hoe de man is en hoe de vrouw is. De vrouw kan gemakkelijk verleid worden. In de aanloop naar de zondeval speelde Adam niet de hoofdrol. De satan richtte zich niet tot hem. Hij werd wel meegetrokken in die dramatische gebeurtenis, maar niet als gevolg van verleiding. De man doet meer verstandelijk overwegend de dingen en is daardoor meer geschikt om te leren.

Dat de vrouw niet mag leren, vloeit niet voort uit het feit dat ze lichtgeloviger zou zijn dan de man. Het gaat erom dat als zij leert, zij haar plaats verlaat en de gevolgen dan fataal zijn, zoals gebleken is bij de zondeval. De zondeval toont niet haar lichtgelovigheid aan, maar het verlaten van haar plaats als vrouw. Daarmee verdraaide ze de Goddelijke orde en Adam accepteerde met open ogen haar leiderschap met de catastrofale gevolgen.

God heeft bepaald dat de vrouw afhankelijk is van de man. Haar houding tegenover de man is die van een “*zwakker vat*” (1Pt 3:7). De duivel vond ingang bij haar door te appelleren aan haar gevoel en “*de vrouw werd verleid*” (2Ko 11:3). Het is niet voor niets dat Johannes zijn tweede brief, die over dwaalleraren gaat, richt aan een vrouw (2Jh :1). Zij moet vooral uitkijken zich niet te laten verleiden.

Eva overschreed de grens die God om haar heen had getrokken. Zij “*viel in overtreding*” betekent dan ook letterlijk dat zij ‘een grens overschreed’. Man en vrouw worden in hun getuigenis voor God bewaard als zij ieder blijven binnen de grenzen die God voor hen heeft vastgesteld.

V15. Het gedeelte tot de vrouw eindigt met een bijzondere blik van Gods genade die alleen door de gelovige vrouw kan worden beleefd. Na de zondeval die door haar schuld is gebeurd, wordt

door God aan het ter wereld brengen van kinderen smart verbonden (*Gn 3:16*). Maar in die smart is bewaring mogelijk. Voorwaarde is dat “*zij blijven in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid*”. Dit ziet op de sfeer waarin ze is binnengegaan toen ze tot geloof kwam. Haar ‘ingetogenheid’ betekent dat zij gezond blijft denken over deze sfeer en zich niet opnieuw laat verleiden tot het innemen van een plaats die haar niet past.

Hiermee is niet alles gezegd wat er over dit laatste vers te zeggen is. Er is wel opgemerkt dat dit vers een van de moeilijkst te verklaren verzen van het Nieuwe Testament is. Dit vers roept vragen op, waarop niet zomaar een antwoord is te geven. Denk maar aan Godvrezende vrouwen die niet bij de bevalling bewaard zijn gebleven, maar gestorven zijn. En wat te denken van vrouwen die geen kinderen kunnen krijgen of die ongetrouwd blijven.

Ik denk dan ook dat Paulus hier een algemene aanwijzing geeft met het oog op de bijzondere plaats die de vrouw door God in de schepping is gegeven. Als een tegenhanger van het voorgaande wil Paulus de vrouw duidelijk maken, waarom God haar heeft geschapen. Zij vindt de zin van haar leven in de vervulling van Gods bestemming voor haar en dat is haar rol als vrouw en moeder. Daarin vindt zij haar grootste voldoening en niet in het overnemen van de rol van de man.

Het is zeker waar dat God ook voor de kinderloze vrouw (*vgl. Js 54:1*) en voor de ongetrouwde vrouw (*1Ko 7:34*) een plan heeft, maar daarover gaat het hier niet.

Lees nog eens 1 Timotheüs 2:9-15.

Verwerking: Waarin ligt de kracht van het getuigenis van de vrouw?

1 Timotheüs 3

De opziener | *verzen 1-5*

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Het woord is betrouwbaar: als iemand streeft naar [het] opzienerschap, begeert hij een goed werk. 2 De opziener dan moet onberispelijk zijn, man van één vrouw, nuchter, ingetogen, waardig, gastvrij, geschikt om te leren, 3 geen drinker, geen vechter, maar inschikkelijk, niet twistziek, niet geldzuchtig, 4 iemand die zijn eigen huis goed bestuurt, zijn kinderen in onderdanigheid houdt met alle eerbaarheid, 5 – maar als iemand zijn eigen huis niet weet te besturen, hoe zal hij zorg dragen voor de gemeente van God? –

Inleiding. Als inleiding op dit hoofdstuk even een korte herhaling. Je weet dat deze brief in de eerste plaats bedoeld is voor Timotheüs persoonlijk. Als afgezant van de apostel moet hij weten welke richtlijnen hij de gelovigen moet voorhouden. In de tweede plaats – en dat komt bijzonder in dit hoofdstuk aan de orde – krijgt Timotheüs in deze brief aanwijzingen over hen die dienst willen doen als oudste of opziener en als diaken. In de derde plaats vinden alle gelovigen in deze brief praktisch onderwijs over hun levenswandel.

Niemand van ons neemt de positie van een Timotheüs in. Niemand kan dan ook op grond van deze brief oudsten of ouderlingen aanstellen. Evenmin kan iemand aan de gemeente verordeningen opleggen die hij rechtstreeks, mondeling, van een apostel heeft gehoord. Maar met de voorschriften die Paulus aan Timotheüs geeft, heb jij, omdat ze het leven van de gelovigen betreffen, wel degelijk te maken. En ook al ben je niet geroepen tot de taak van oudste of dienaar, dan heeft dit derde hoofdstuk toch ook jou

veel te zeggen. De dingen, die aan een oudste en een dienaar als voorwaarde gesteld worden, zijn voor alle gelovigen *gedragsregels*.

V1. Wat Paulus gaat zeggen over het “opzienschap” en de “opziener”, vindt zijn oorsprong in het “woord” dat “betrouwbaar” is omdat is van God komt. Dit uitgangspunt is van groot belang. Het moet motiveren tot de uitoefening van een zware dienst, want de dienst van opziener is voorwaar niet licht. Dat doe je er niet even bij. Dit werk brengt gegarandeerd teleurstellingen met zich mee. Wat is het betrouwbare Woord van God dan weer een bemoediging om door te gaan.

Naar het ambt van opzienschap mag gestreefd worden, net zoals naar genadegaven (1Ko 12:31; 14:1). (Zie voor het verschil tussen ambten en gaven het onderstaande schema.) ‘Streven’ wijst op de inzet, het zich ernaar uitstrekken om als opziener te mogen functioneren. Het is niet een zich uitstrekken naar een gezagspositie, maar naar de taak van een dienaar. Overgave aan en liefde voor de Heer Jezus en de wens om Hem in afhankelijkheid en

Verschillen tussen ambten en gaven:

Ambten	Gaven
Betrekking op de gemeente als huis van God (1Tm 3:15).	Betrekking op de gemeente als lichaam van Christus (Rm 12; 1Ko 12; Ef 4).
Doel: Toezicht op gedrag gelovigen in het huis van God (Hd 20:28).	Doel: Opbouw van het lichaam van Christus (Ef 4:12).
Als aanstelling plaatsvindt dan door een hogere autoriteit: apostel of zijn directe afgezant onder leiding van de Heilige Geest (Hd 14:23; 20:28; Tit. 1:5).	Aanstelling vindt nooit plaats. Gaven worden door de verheerlijkte Heer gegeven, zonder menselijke bemiddeling.
Oudste of opziener is verbonden aan de plaatselijke gemeente (Hd 14:23; Tit. 1:5).	Gaven zijn niet aan een plaats gebonden. Werkterrein is het hele lichaam.
Niet ieder die in het huis van God verkeert, is oudste of dienaar.	Ieder lid van het lichaam van Christus heeft een gave, wat die ook mag zijn. Er zijn vele gaven.

gehoorzaamheid te dienen, mogen het enige motief van dit streven zijn.

Het werk dat de opziener doet, het ‘opzienschap’, is het zorg dragen voor de zielen en de wandel van de gelovigen. Het betekent zich ervoor inzetten dat de leden van Christus aan Zijn liefde beantwoorden en geen christelijke voorrechten verloren laten gaan. God waardeert dit als “*een goed werk*”, want het bestaat uit niets minder dan het weiden van Zijn kudde (*Hd 20:28; vgl. 1Pt 5:1-4*).

Let er wel op dat Timotheüs niet de opdracht krijgt om opzienschap aan te stellen. Paulus geeft hem een lijst met kwalificaties. Deze kwalificaties gaan over bepaalde geestelijke kenmerken (‘nuchter’, ‘niet twistziek’), over voorwaarden in omstandigheden (‘man van één vrouw’) en over ervaring (‘geen pasbekeerde’). De lijst is niet alleen voor Timotheüs nuttig, maar ook voor ons. Elke gemeente die aan Gods gedachten beantwoordt, zal verlangen dat mannen onder hen openbaar worden bij wie deze kenmerken worden gevonden. Zulke mannen hebben we te erkennen (*1Th 5:12*).

Een opziener is hetzelfde als een oudste. Het bewijs daarvan vind je door in *Handelingen 20* de *verzen 17* en *28* met elkaar te vergelijken en in *Titus 1 vers 5* te vergelijken met *vers 7*. Het woord ‘opziener’ karakteriseert meer de aard van het werk, het is een besturende, leidende taak. Het woord ‘oudste’ kenmerkt meer de ambtsdrager, de persoon die de taak uitvoert, het is iemand met gerijpte levenservaring.

1. V2. De opziener “*moet onberispelijk zijn*”. Er mag niets op hem zijn aan te merken. Hij mag geen gebrek in karakter of gedrag vertonen. Dat zou door negatief ingestelde personen binnen of buiten de gemeente als wapen tegen hem kunnen worden gebruikt. Waar allemaal niets op aan te merken mag zijn, wordt in de volgende kenmerken nader aangeduid.

2. Het eerste is dat hij de *“man van één vrouw”* moet zijn. Er lijkt alles voor te zeggen dat een opziener getrouwd moet zijn. Hoe zou hij anders in huwelijksproblemen iets kunnen zeggen? Het belang van een rein huwelijk, waarin absolute trouw van de opziener aan zijn vrouw de voorname pijler is, staat voorop.
3. Verder moet hij *“nuchter”* zijn. Dit moet je in geestelijke zin opvatten. Het wil zeggen dat hij zich onthoudt van alles wat benevelt. Hij zal zich ver houden van alle overdrijving en zich niet laten meeslepen door emoties, hetzij van zichzelf, hetzij van anderen. Hij laat zich ook niet beïnvloeden door allerlei dwaalleringen. Hij blijft helder in zijn denken.
4. Ook is hij *“ingetogen”*, wat meer op het innerlijk ziet. Hij is beheerst in zijn optreden en zal zich niet snel opwinden.
5. *“Waardig”* ziet meer op het uiterlijk. Zijn uiterlijk en taalgebruik stralen waardigheid uit. Hij zal niet snel uitvallen en is niet chaotisch in zijn handelen en spreken.
6. Dat hij *“gastvrij”* is, wil zeggen dat hij openstaat voor anderen, dat hij uitnodigend en hartelijk is.
7. Daardoor voldoet hij aan de volgende kwaliteit en is hij *“geschikt om te leren”*. Hij kent het Woord van God en weet het op de juiste wijze toe te passen.

V3. Je hebt nu zeven positieve kenmerken gezien. Nu volgen enkele negatieve kenmerken.

1. Hij mag *“geen drinker”* zijn. Hij is niet alleen niet dronken, maar heeft ook controle over zichzelf met het oog op drankgebruik.
2. Ook is hij *“geen vechter”*. Hoe provocerend hij ook wordt benaderd, hij bewaart zijn zelfbeheersing en neemt niet zijn toevlucht tot geweld. Hij vecht ook niet met woorden voor zijn eigen gelijk.

3. In plaats van voor zijn eigen recht op te komen, desnoods met geweld, is hij *“inschikkelijk”*, schikt hij zich.
4. Hij is ook *“niet twistziek”*. Iemand die twistziek is, grijpt elk geschilpunt aan om over te twisten. Maar een opziener zoekt geen ruzie, is niet op oorlogspad. Hij jaagt naar wat de vrede dient.
5. Hij staat bekend als iemand die *“niet geldzuchtig”* is. Hij is niet op geldelijk voordeel uit en laat zich niet omkopen.

V4. Na zijn persoonlijke kenmerken worden vanaf *vers 4* enkele kenmerken genoemd die te maken hebben met zijn optreden in zijn huis(gezin) en in de wereld. Het gezin is de eerste kring van verantwoordelijkheid. Opziener kan alleen iemand zijn *“die zijn eigen huis goed bestuurt”*. Zijn gezinsleven maakt duidelijk of hij geschikt is voor een bredere kring van verantwoordelijkheid in de gemeente. Vooral voor de opziener geldt ‘ik en mijn huis’ (zie Jz 24:15). Zijn huis behoort een afspiegeling van het huis van God te zijn. Als de opziener op dat eerste terrein faalt, zal dat grote gevolgen hebben voor de dienst op het tweede terrein (zie Eli, 1Sm 2:11-36).

In de ‘profielchets’ van de opziener is ook opgenomen dat hij *“zijn kinderen in onderdanigheid houdt met alle eerbaarheid”* (vgl. Gn 18:18-19; Jr 35). Hij is geen slappe vader, zoals Eli die zijn zonen niet eens berispte (1Sm 3:13). Voor zijn kinderen is hij ook geen tiran, die er in blinde woede op los slaat. Hij past de tucht toe, zoals God Zijn kinderen tuchtigt, in liefde en met een doel (Ef 6:4; Hb 12:5-12; Sp 23:13; 29:15).

De opziener gaat met zijn kinderen om

- met een standvastigheid die het raadzaam maakt om te gehoorzamen,
- met een wijsheid die het natuurlijk maakt om te gehoorzamen en

- met een liefde die het een lust maakt om te gehoorzamen.

V5. Het zal duidelijk zijn dat ‘als iemand zijn eigen huis niet weet te besturen’, hij ook niet in staat is tot het “*zorg dragen voor de gemeente van God*”. Als hij niet weet hoe hij met zijn kinderen moet omgaan, hoe zal hij dan wel kunnen omgaan met hen die in de gemeente zorg nodig hebben? Het is de gemeente van *God* (Hd 20:28). Dat maakt die taak buitengewoon belangrijk.

In het ‘zorg dragen voor’ klinkt de liefdevolle belangstelling door die de opziener voor het welzijn van ieder lid van Gods gemeente heeft. Die zorg kan er alleen zijn, als die in het verlengde ligt van de liefdevolle belangstelling die hij als vader toont voor de leden van zijn gezin.

Lees nog eens 1 Timotheüs 3:1-5.

Verwerking: Zijn er mannen in de plaatselijke gemeente waar jij bij hoort, die jij als opziener herkent omdat ze voldoen aan de kwalificaties die Gods Woord hier geeft?

Opzieners (vervolg) en diakenen | verzen 6-11

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

– 6 *geen pasbekeerde, opdat hij niet, hoogmoedig geworden, in [hetzelfde] oordeel als de duivel valt.* 7 *En hij moet ook een goed getuigenis hebben van hen die buiten zijn, opdat hij niet in opspraak komt en in [de] strik van de duivel valt.* 8 *Dienaars [moeten] eveneens eerbaar zijn, niet tweetongig, niet aan wijn verslaafd, niet op schandelijke winst uit, 9 de verborgenheid van het geloof vasthoudend in een rein geweten.* 10 *En laten dezen ook eerst beproefd worden, [en] als zij onstraffelijk zijn daarna dienen.* 11 *[Hun] vrouwen [moeten] eveneens eerbaar zijn, niet kwaadsprekend, nuchter, in alles trouw.*

V6. Een opziener mag “geen pasbekeerde” (letterlijk ‘nieuw geplante’) zijn. Een pasbekeerde is niet in staat om geestelijke problemen aan de hand van Gods Woord te benaderen. Daarvoor heeft hij eenvoudig de kennis nog niet. Ook is hij niet in staat om iemand die in geestelijke nood is, aan te voelen. Hij heeft zelf nog geen geestelijke groei, met de oefeningen die daarbij horen, door-gemaakt (vgl. 1Jh 2:12-27). Vaak is hij nog druk bezig met zichzelf en met het leren omgaan met de verleidingen van de wereld.

Opziener kan alleen iemand zijn die al langer bekeerd is. Zo iemand wordt geacht geestelijk gegroeid te zijn en ook in de praktijk te hebben geleerd dat in hem, dat is in zijn vlees, geen goed woont (Rm 7:18). Je kunt met je hart geloven en met je verstand wel weten dat je met Christus gekruisigd bent (Rm 6:6), maar het is nog iets anders om in de praktijk jezelf voor de zonde dood te houden (Rm 6:11). Het is van het grootste belang dat je waarheden ook ervaart. En ervaring in het geloofsleven kan een pasbekeerde nou eenmaal nog niet hebben opgedaan. Dat is geen schande, het is gewoon een onmogelijkheid.

Het is dan ook levensgevaarlijk als een jonge gelovige zich die taak wil toe-eigenen of ook wel die taak toegeschoven krijgt. Dan komt hij in de gevarenzone van de hoogmoed of opgeblazenheid.

De belangrijkheid van de eigen persoon staat voorop. Dit leidt vaak tot zelfverheffing en daarmee tot de zonde van hoogmoed, zoals dat ook met de duivel is gebeurd, waardoor zo iemand ook zal delen in diens oordeel.

Een plaatselijke gemeente bewijst zichzelf geen dienst als ze een jonge gelovige een dergelijke verantwoordelijkheid geeft of toestaat. Het geeft een opening voor de hoogmoed van de duivel. Hoogmoed is de oerzonde en werd het eerst gevonden in de duivel. Bij hem kwam als eerste schepsel de gedachte aan zijn eigen belangrijkheid naar boven (*Js 14:12-15; Ez 28:12-19*). Dat voerde tot zijn val. Zijn oordeel staat vast. Laat dit een ernstige waarschuwing zijn voor het begeren van een taak door iemand of geven van een taak aan iemand die daarvoor (nog) niet geschikt is.

V7. De 'profielchets' van de opziener eindigt met de bekendheid die hij buiten de gemeente heeft, dat is in de maatschappij. *"Hij moet een goed getuigenis hebben van hen die buiten zijn."* Het is ook belangrijk hoe de wereld tegen zo iemand aankijkt. Niet dat daarvoor een enquête in de buurt moet worden gehouden, maar de opziener moet bekendstaan als een beelddrager van Christus.

Het betekent niet dat iedereen goed van hem spreekt, want dat kan juist aangeven dat het helemaal niet goed zit (*Lk 6:26*). Het gaat erom dat hij *"niet in opspraak komt"*. Dat gebeurt als hij een tweeledige reputatie heeft. Enerzijds wil hij in de gemeente voor een goed christen doorgaan. Hij voldoet trouw aan zijn financiële verplichtingen, aan zijn verantwoordelijkheden in de gemeente en bezoekt trouw de bijeenkomsten van de gemeente. Anderzijds toont hij in de wereld een temperament, een woordgebruik, een oneerlijkheid en onreinheid die hem een voorwerp van bespotting en hoon maken.

Dit tweeledige in zijn opstelling is de garantie dat hij *"in de strik van de duivel valt"*. Daarmee wordt bedoeld dat hij een prooi wordt van de duivel. Het gaat om de strik, de valkuil, die de duivel heeft klaargemaakt om daarin de heiligen, maar vooral de leiders te vangen en uit te schakelen (*vgl. 2Tm 2:26*).

V8. Na zijn belangwekkende beschrijving van de kenmerken van de opziener vertelt Paulus aan Timotheüs iets over een andere speciale groep. Het betreft de “dienaars”. De opzieners dragen zorg voor de innerlijke, geestelijke orde van de gemeente. De dienaars dragen zorg voor het uiterlijk welzijn van de gemeente, voor wat in materieel opzicht nodig is.

In *Handelingen 6:1-6* komen zij voor het eerst voor. Ze worden daar niet zo genoemd, maar het gaat daar wel om de dienst die zij verrichten. Daar blijkt dat deze dienst – het verdelen van gelden – aanvankelijk werd gedaan door de twaalf apostelen. Daar lezen we ook globale kenmerken (*Hd 6:3*) en dat zij door de gemeente worden gekozen (in tegenstelling tot de oudsten of opzieners).

Hoewel het werk van de dienaar op een ander terrein ligt dan dat van de opziener, zijn voor dat werk “eveneens” bepaalde geestelijke eigenschappen noodzakelijk. Het is niet een ‘baantje’ dat wel geschikt is voor de zakelijk ingestelde gelovigen. Ook dit materiele werk moet op een geestelijke manier worden gedaan. Er moet een geestelijke afweging worden gemaakt voor de verdeling van geld of goederen. Het moet zonder aanzien des persoons gebeuren.

“Eerbaar zijn” wordt als eerste kenmerk van de dienaar genoemd. Zijn gedrag straalt een waardigheid uit waaraan je kunt zien waar de dienaar innerlijk, in zijn gedachten en overleggingen, mee bezig is.

Ook als hij iets zegt, hoef je niet bang te zijn dat hij iets anders bedoelt. Hij is “niet tweetongig”. Hij is geen spreker die zijn boodschap aanpast aan het publiek dat hij voor zich heeft, of die dingen zegt met achterbakse gedachten of bedoelingen.

Voor een dienaar is zelfbeheersing van groot belang. Hij mag dus “niet aan wijn verslaafd” zijn. Een gelovige verliest bijna nergens sneller zijn waardigheid door, dan door dronken te worden.

Direct verbonden aan de wijn komt de rijkdom die verkregen wordt door “schandelijke winst”, anders gezegd ‘vuile winst’. Het

is wel heel vuil om met dingen van God om te gaan op een manier dat je daardoor rijk hoopt te worden. Handelen uit winstbejag is schandelijk. Het geldt dat de dienaar is toevertrouwd, moet hij geven aan behoeftigen en niet misbruiken door bijvoorbeeld ermee te gaan speculeren. Hij mag ook niet op geestelijk voordeel uit zijn door bijvoorbeeld bepaalde personen voor te trekken om daardoor bij hen in aanzien te willen komen.

V9. Het bezig zijn met uiterlijke, materiële zaken mag nooit gezien worden als een bijkomstigheid. Ook deze dingen hebben te maken met *“de verborgenheid van het geloof”*. De uiterlijke handelingen spruiten hieruit voort. De verborgenheid van het geloof is het geheel van de waarheid die door Goddelijke openbaring bekend is gemaakt en die vervat is in Christus. Alleen als de dienaar vasthoudt aan Christus, is hij in staat zijn werk te doen zoals de Heer van hem verwacht. Met Christus voor ogen blijft hij bewaard voor verkeerde beslissingen en houdt hij een rein geweten.

V10. Zoals de opziener geen pasbekeerde mag zijn, zo moet ook de dienaar een zeker bewijs hebben geleverd van trouw en betrouwbaarheid. Je kunt niet zomaar iemand vragen of hij dit werk wil doen. Hij moet *“eerst beproefd worden”*. Dit heeft niets te maken met een proeftijd of een examen. Het gaat om een beoordeling van de hele persoon in zijn wandel in de wereld en te midden van de gelovigen (2Ko 8:22; vgl. 1Th 2:4). Als er na onderzoek niets is waarvoor de ‘kandidaat dienaar’ zich moet verantwoorden, als is gebleken dat hij *“onstraffelijk”* is, kan hij de dienst gaan verrichten.

V11. De *“vrouwen”* van dienaars worden in dit werk betrokken vanwege hun vaak praktische kijk op wat nodig is in een huishouding. (In het werk van de opziener, dat een werk van uitoefening van geestelijk gezag is, worden hun vrouwen niet genoemd.) Evenals hun mannen moeten zij *“eerbaar”* zijn (vers 8). Hun wordt gezegd dat zij *“niet kwaadsprekend”* mogen zijn. De kwalijke dingen die ze horen, moeten ze voor zichzelf houden en niet verder vertellen.

In hun oordeel over gelovigen die voor ondersteuning in aanmerking komen, moeten ze “*nuchter*” zijn. Ze moeten zich niet laten beïnvloeden door allerlei zaken die een juist oordeel in de weg staan.

Als laatste kenmerk wordt genoemd dat ze “*in alles trouw*” zijn. Ze zullen geen misbruik maken van wat hun, zowel stoffelijk als geestelijk, wordt toevertrouwd. Ze zijn betrouwbaar, je kunt van hen op aan.

Lees nog eens 1 Timotheüs 3:6-11.

Verwerking: Zijn er kenmerken in dit stukje die niet op jou van toepassing zijn? Waarom niet?

Het huis van God | verzen 12-16

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

12 Laten dienaars mannen van één vrouw zijn en hun kinderen en hun eigen huizen goed besturen. 13 Want zij die goed gediend hebben, verwerven zich een goede positie en veel vrijmoedigheid in [het] geloof dat in Christus Jezus is. 14 Deze dingen schrijf ik je in de hoop spoedig tot je te komen. 15 Maar als ik uitblijf, [schrijf ik] opdat je weet hoe men zich moet gedragen in [het] huis van God, dat is [de] gemeente van [de] levende God, [de] pilaar en grondslag van de waarheid. 16 En ongetwijfeld, groot is de verborgenheid van de Godsvrucht: Hij Die geopenbaard is in [het] vlees, gerechtvaardigd in [de] Geest, gezien door [de] engelen, gepredikt onder [de] volken, geloofd in [de] wereld, opgenomen in heerlijkheid.

V12. Evenals voor de opzieners is ook voor de dienaars huwelijksrouw een absolute voorwaarde. In hun huwelijk moeten zij Gods gedachten van trouw weerspiegelen. Ook moeten zij *“hun kinderen en hun eigen huizen goed besturen”*. De manier waarop zij hun eigen kinderen en huizen besturen, laat zien of zij in staat geacht kunnen worden om financiële zorgen van anderen te verlichten.

Geld beheren en uitdelen waar dat nodig is, is een vorm van besturen. Zij krijgen toegang tot en inzicht in veel huizen en huishoudingen. Om goed te kunnen inschatten wat nodig is, is het van belang in eigen huwelijk en gezin de zaken in orde te hebben. Iemand die zelf schulden maakt, loopt gevaar om tekorten aan te zuiveren met geld dat uit inzamelingen komt, als hem dat zou worden toevertrouwd.

V13. Aan het goed verrichten van deze taak is nog een bijzondere beloning verbonden. Dienaars kunnen iets *“verwerven”*. Dit woord geeft aan dat zij zich hebben ingezet voor hun taak. God belooft die inzet met *“een goede positie”*. Positie is zoiets als basis,

grondslag. Zij die goed hebben gediend, hebben een goede basis gelegd.

Deze basis dient niet om bevorderd te worden tot een hoger geestelijk ambt, maar is de basis voor een andere taak. Die taak ligt niet op het terrein van de stoffelijke, aardse dingen, maar heeft meer betrekking op geestelijk werk. Deze positie heeft te maken met de plaats in de dienst van de Heer. Voorbeelden daarvan zijn Stéfanus en Filippus. Zij waren dienaars en kregen later een geestelijke taak (*Hd 6:8; 8:4-13,26-40*). God handelt hier naar het beginsel dat 'ieder die heeft, zal worden gegeven' (*Mt 25:29*).

Bij deze 'goede positie' hoort "*veel vrijmoedigheid in [het] geloof dat in Christus Jezus is*". "*Vrijmoedigheid*" wil zeggen dat er innerlijke vrijheid is om alles te zeggen wat iemand bezighoudt. Er is niets wat beperkt, er is geen verkeerd gedrag of zonde. Er is moed om iets te doen voor de Heer. Die vrijmoedigheid heeft niets te maken met menselijke moed. Het is het gemoed van iemand van wie het vertrouwen volledig in Christus Jezus verankerd ligt. Het is de vrijmoedigheid die door ervaring dit vertrouwen heeft leren kennen als een vertrouwen dat nooit beschaamt.

V14. Paulus heeft "*deze dingen*" niet mondeling aan Timotheüs meegedeeld, maar ze hem geschreven. Zo liggen de instructies voor zijn handelen vast en heb jij daar nu ook inzicht in. Het is voor jou immers net zo noodzakelijk te weten hoe je je moet gedragen in het huis van God als het voor Timotheüs was.

Paulus is naar Macedonië gereisd (*1Tm 1:3*), maar hoopt spoedig naar Efeze terug te keren. Hij heeft zijn brief alvast gestuurd, maar dat maakt zijn verlangen om zelf ook te komen er niet minder om. Timotheüs zal zeker net zo verlangend zijn geweest naar de komst van Paulus. Ik denk dat de spoedige komst van Paulus een extra motief geweest is om wat Paulus heeft geschreven ook uit te voeren.

V15. Hoewel Paulus hoopt spoedig te komen, houdt hij toch rekening met de mogelijkheid dat zijn bezoek niet binnenkort zal plaatsvinden. Bezig als hij steeds is met Timotheüs en de gemeen-

te in Efeze, wil hij Timotheüs toch een paar belangrijke dingen vertellen met het oog op het gedrag in Gods huis.

Het gaat om een gedrag dat in overeenstemming is met de Bewoner en Eigenaar van het huis. Daarvoor moeten de huisregels worden bekendgemaakt, die moet je weten. Zonder die te kennen is het niet mogelijk je op de juiste wijze, zoals God het wil, in Zijn huis te gedragen. Je kunt je in Gods huis niet gedragen zoals je zelf wilt. Je kunt daarin niet je eigen regels opstellen.

De gedragsregels worden Timotheüs voorgehouden, maar ze gelden voor allen ("*men*") die in dit huis verkeren. God bepaalde ook de regels voor Zijn huis in het Oude Testament. Toen woonde Hij in de tabernakel en later in de tempel. Hij voorzag Zijn volk van uitvoerige voorschriften hoe Hij wilde dat men Hem naderde en bij Hem was. Het grote kenmerk daarbij was heiligheid (*Ps 93:5*).

Dat is voor Zijn huis in het Nieuwe Testament niet anders. De heilige God van het Oude Testament is dezelfde heilige God in het Nieuwe Testament. De voorwaarde waarop Hij in Zijn oudtestamentische huis woonde, is dezelfde als die waarop Hij in Zijn nieuwtestamentische huis woont. Zijn nieuwtestamentische huis is "*de gemeente van de levende God*". Dit huis is gebouwd op Christus, de Zoon van de levende God (*Mt 16:16-18*). God woont in Zijn huis door de Heilige Geest (*1Ko 3:16; Ef 2:21-22*).

De gemeente is op aarde om getuigenis af te leggen van "*de waarheid*". De waarheid is Christus en alles wat in Christus is (*Jh 14:6*). De gemeente is niet zelf de waarheid, maar is de drager van de waarheid. Ze verkondigt of predikt de waarheid niet, maar ze vertoont de waarheid, ze houdt die omhoog. Een "*pilaar*" houdt iets omhoog en ondersteunt het tegelijk. Tevens is de gemeente de "*grondslag*". Ze is de basis, de vastheid en zekerheid van de waarheid. Het bestaan van de gemeente is het bewijs van de waarheid. Buiten de gemeente is geen waarheid te vinden.

V16. De inhoud van de waarheid is "*ongetwijfeld ... de verborgenheid van de Godsvrucht*". Elke twijfel hierover is uitgesloten. Al Gods kinderen stemmen hierin overeen en een afwijkende stem

wordt niet gehoord. Iedere gelovige in de gemeente legt van deze verborgenheid openlijk getuigenis af. De waarheid in Christus is verborgen voor de wereld, maar wordt gekend en beleden door de gelovige. Is het niet indrukwekkend “groot” dat jij Christus kent en belijdt, terwijl dat voor de wereld nog verborgen is?

Het is Gods bedoeling dat Zijn huis wordt bewoond door mensen die door “Godsvrucht” worden gekenmerkt. Godsvrucht geeft een op God gerichte houding aan die Hem welgevallig is. De ‘voeding’ van de Godsvrucht is ‘de verborgenheid’. Hoe meer je van de verborgenheid leert kennen, des te meer zal er Godsvrucht in je leven zijn.

Daarom geeft Paulus een schitterende beschrijving van ‘de verborgenheid van de Godsvrucht’. Zonder dat hij de naam van Christus noemt, blijkt uit de hele omschrijving dat het over Hem gaat.

Wie kan “*Hij Die geopenbaard is in [het] vlees*” anders zijn dan Christus? Zie ook *Johannes 1:14; Kolossers 1:15 en Hebreëen 1:1*. Hij is de waarachtige, eeuwige God (*Ps 90:2; Ko 1:17*), Die in de tijd waarachtig Mens werd (*Rm 8:3; Gl 4:4; Hb 2:14*). Hij is het levende middelpunt van de waarheid. Hij is het alleen van Wie de gemeente getuigenis moet afleggen in de wereld.

Hij is “*gerechtvaardigd in de Geest*”. Van Hem is door de Heilige Geest een volkomen getuigenis afgelegd. Met alles wat Hij was en deed op aarde, was de Heilige Geest het volmaakt eens, Hij kon Zich daarbij aansluiten. De Heilige Geest verklaarde alles voor rechtvaardig, er was niets waarvan Hij Zich moest terugtrekken. De Heilige Geest was er bij Zijn geboorte (*Lk 1:35*), in Zijn leven (*Hd 10:38*), in Zijn sterven (*Hb 9:14*), in Zijn opstanding (*Rm 1:4*) en in Zijn verheerlijking (*Jh 16:13-14*).

Hij is “*gezien door de engelen*”. De engelen zagen hun Schepper voor het eerst bij Zijn geboorte (*Lk 2:9-14*). Verder zagen zij Hem ook in Zijn leven (*Mt 4:11; Lk 22:43*), bij Zijn gevangenneming (*Mt 26:53*), bij Zijn opstanding (*Mt 28:2*) en bij Zijn hemelvaart (*Hd 1:10*).

Daarna is Hij “gepredikt onder de volken”, wat aangeeft dat Zijn Persoon en wat in Hem door God is gegeven, niet tot Israël beperkt bleef.

Het resultaat van de prediking is dat Hij is “geloofd in de wereld”. Hij is het voorwerp van het geloof op het terrein waar Hij nog niet openlijk regeert, maar waar de satan nog de overste is.

Paulus sluit zijn indrukwekkende beschrijving af met “opgenomen in heerlijkheid”. Dit ziet de hemelvaart van de Heer Jezus. Toen Hij opgenomen werd, was daar ‘de wolk’, het symbool van Gods heerlijkheid, die Hem aan de ogen van de discipelen onttrok (*Hd 1:9*).

Als we in deze beschrijving een historische volgorde mogen zien, kan met ‘opgenomen in heerlijkheid’ het moment bedoeld zijn dat ook de gemeente is opgenomen en de Heer Jezus om zo te zeggen compleet is (*1Th 4:17*).

Lees nog eens 1 Timotheüs 3:12-16.

Verwerking: Wat wordt bedoeld met ‘de waarheid’ waarvan de gemeente de pilaar en grondslag is?

1 Timotheüs 4

Afval in latere tijden | verzen 1-5

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 De Geest nu zegt uitdrukkelijk, dat in [de] latere tijden sommigen van het geloof zullen afvallen, terwijl zij zich zullen bezighouden met verleidende geesten en leringen van demonen 2 die in huichelarij leugen spreken en hun eigen geweten hebben dichtgeschroeid. 3 Zij verbieden te trouwen [en gebieden] zich van voedsel te onthouden, dat God geschapen heeft om met dankzegging te worden genuttigd door hen die geloven en de waarheid kennen. 4 Want al [het] door God geschapene is goed en niets is verwerpelijk als het met dankzegging wordt genomen, 5 want het wordt geheiligd door Gods Woord en door gebed.

V1. De laatste verzen van het vorige hoofdstuk vormen de inleiding op dit hoofdstuk. Daar heb je gezien dat alles in Gods huis gaat om de Heer Jezus. Als wordt prijsgegeven wat daar wordt meegedeeld, is er sprake van afval. Afval is dat men aan de persoon van Christus niet meer genoeg heeft. Men wil er iets bij hebben om nog 'christelijker' te zijn. Dat is een aantasting van Zijn Persoon en daarover gaat het in de eerste verzen van dit hoofdstuk. Samengevat kun je zeggen dat als de waarheid van *hoofdstuk 3:15-16* niet wordt vastgehouden, *hoofdstuk 4:1* in vervulling gaat.

In de dagen van Paulus zien we de kenmerken van verval al naar voren komen. Daardoor kan de apostel vermaningen geven die in zijn tijd praktisch nut hebben. Die vermaningen zijn alleen maar klemmender geworden naarmate de tijd is voortgeschreden. Het kan zijn dat Paulus een speciale boodschap van de Geest heeft gekregen aangaande de "latere tijden". Omdat "de Geest" het zegt, is het zeker dat het zo zal gaan. Het woord "uitdrukkelijk" legt extra

nadruk op wat 'de Geest nu zegt' over die 'latere tijden' en dat het bijzonder raadzaam is Zijn woorden ter harte te nemen.

De uitdrukking "*de Geest zegt*" is een van de bewijzen dat de Geest een (Goddelijke) Persoon is en niet slechts een kracht of invloed. De Geest laat deze indringende waarschuwing horen, opdat de heiligen zich niet laten verrassen. Hij spreekt over tijden die toen nog moesten komen, maar nu voluit zijn gekomen. Dat maakt wat Hij zegt voor ons bijzonder actueel.

Deze 'latere tijden' worden gekenmerkt door een bepaald karakter waaraan je die tijden kunt herkennen. Wat die tijden speciaal karakteriseert, is "*dat sommigen van het geloof zullen afvallen*". Hier is nog sprake van 'sommigen'. Het kwaad is hier nog niet algemeen verbreid, wat in "*[de] laatste dagen*" (2Tm 3:1; 2Pt 3:3; Jd :18), waarin wij nu leven, wel het geval is.

'Van het geloof afvallen' kan alleen gebeuren met hen die geen echte gelovigen zijn. De zekerheid van de behoudenis is het deel van allen die zich tot God hebben bekeerd, oprecht hun zonden hebben beleden en Christus als Heer en Heiland hebben aangenomen (Jh 10:27-30; Rm 8:38-39; Hb 10:14; Jh 5:24). 'Afvallen' is zich distantiëren van een oorspronkelijke positie. Mensen die afvallen van het geloof, keren bewust de rug toe aan wat ze eerst geloofden. Dit geloof was slechts gebaseerd op verstandelijke overwegingen (vgl. Jh 2:23-25).

Terwijl de Geest in alle waarheid leidt (Jh 16:13), wijken deze mensen van de waarheid af en leveren zich uit aan de invloed van "*verleidende geesten*" en hun leringen, "*leringen van demonen*". Daarmee houden ze zich bezig, zoeken daar hun zekerheid in en klemmen zich aan hun 'waarheden' vast. Ze zijn er blind voor dat ze zich toevertrouwen aan demonen, dat zijn boze geesten, werktuigen van de satan.

V2. Demonen kunnen zich o zo vroom voordoen, maar het is schijn die bedriegt. Ze spelen hun vroomheid, terwijl wat ze zeggen van de vader van de leugen komt. "*Huichelarij*" is een woord dat met toneelspelen te maken heeft. Iemand speelt een rol, speelt

een andere persoon dan hijzelf is. Het is als het dragen van een masker, waardoor de echte identiteit verborgen blijft. Zo dragen deze verleiders het masker van vroomheid, zoals dat in onthouding van huwelijk en eten (*vers 3*) te zien is.

Zulke mensen hebben "*hun eigen geweten ... dichtgeschroeid*". Het is alsof er met een gloeiend brandijzer op hun wezen het niet te verwijderen kenmerk is aangebracht dat ze volledig afgesloten zijn voor het evangelie. Gewetenloos geven ze aan dingen die door God zijn gegeven, een andere betekenis dan God heeft gedaan. Ze presenteren hun leringen alsof die tot een hogere staat van heiligheid voeren, waardoor God meer eer wordt gebracht.

V3. Paulus noemt twee van deze leringen en wel leringen over het huwelijk en over voedsel. Beide zijn door God bij de schepping van de mens tot zijn zegen gegeven. Daartegenover stellen demonen huwelijk en voedsel voor als dingen die 'slechts' bij de oude schepping behoren, als iets van een lagere orde. Ze kunnen erop wijzen dat een christen niet meer bij de oude schepping behoort, maar een nieuwe schepping is. En daar liggen, aldus hun leringen, die dingen toch heel anders.

Maar er is niets wat iets afdoet van de scheppingsorde van God. Huwelijk en eten behoorden al tot de schepping voordat de zonde er was. Deze gaven kleineren, betekent de Schepper kleineren. God vraagt juist van ons dat wij als nieuwe mensen de dingen die Hij heeft gegeven, in het christendom tot hun recht laten komen. Tevens is het een aanval op Christus. Het celibaat (de verplichting in de roomse kerk om als priester afstand van het huwelijk te doen) is een lering van demonen. Het is een aanval op de waarheid van Christus en de gemeente.

Bij de tweede dwaling, 'zich van voedsel te onthouden', kunnen de verleiders een beroep doen op de spijswetten van het Oude Testament (*bijv. Lv 11*). De dwaling is het (zelf verzonnen) gebod om zich van bepaald voedsel te onthouden. Zo is iemand die uit overtuiging vegetariër is en alleen plantaardig voedsel eet omdat hij geen vlees *wil* eten, verstrikt in een lering van demonen. Ook deze dwaling is een aanval op Christus, dit keer op Zijn werk.

Wie principieel weigert vlees te eten, weigert zich te voeden met de dood van een ander. De dood van het dier waarmee de mens zich mag voeden, is een beeld van de dood van Christus waardoor een mens leven kan krijgen.

Paulus keert terug naar het begin. Alles wat *“God geschapen heeft”*, heeft Hij geschapen met een doel. Dat doel is dat de mens ervan geniet en Hem ervoor eert. Valse leringen onthouden aan mensen dit voorrecht en verhinderen daardoor de dankzegging die voor de gelovige normaal moet zijn. Door Hem ervoor te danken erken je dat je het van Hem hebt gekregen.

Ook ongelovigen krijgen voedsel (*Hd 14:17*), maar zij danken God er niet voor. Alleen kinderen van God zijn in staat om voedsel te nuttigen als een geschenk van God. Zij zijn degenen *“die geloven en de waarheid kennen”*, waardoor ze bewaard zullen blijven voor deze leugens van onthouding. [De Schrift geeft aan dat er redenen kunnen zijn om zich tijdelijk te onthouden in het huwelijk (*1Ko 7:5*) en van voedsel (vasten, *bijv. Hd 13:2-3*). Maar dat is een ander onderwerp.]

V4. Wat van de goede Schepper-God komt, kan niet anders dan goed zijn. De begrenzingen die de wet bepaalde, zijn verdwenen door het licht van het evangelie (*Hd 10:9-16*). Eén uitzondering blijft ook in het christendom: het verbod om bloed te eten (*Hd 15:28-29*).

Waar de valse leraren met hun leringen de goede dingen van God wegwerpen, stelt Paulus daar tegenover dat *“niets verwerpelijk is als het met dankzegging wordt genomen”*. De enige voorwaarde om het door God geschapen goede te genieten is dat het gebeurt *“met dankzegging”* aan God Die dit goede heeft gegeven.

V5. Dat het voedsel *“wordt geheiligd door Gods Woord en door gebed”* slaat niet op de overigens goede gewoonte om voor of na het eten te danken en voor of na de maaltijd een stukje uit Gods Woord te lezen. De Heer Jezus dankte ook steeds voor de maaltijd (*Mt 15:36; Jh 6:11; Lk 22:19*). Paulus gaat ervan uit als een algemene regel (*Rm 14:6*) en handelt daar zelf ook naar (*Hd 27:35*).

Waar het om gaat, is dat als jij voedsel 'heilig', jij van alle voedsel een deel afzondert en in gemeenschap met God nuttigt en geniet. Dat doe jij, omdat het Woord van God jou heeft duidelijk gemaakt wat de ware verhouding van de geschapen dingen tot de Schepper is. Je geniet ook in gewone dingen als eten en drinken gemeenschap met God. Deze gemeenschap met God beleef je bovendien nog eens speciaal in het gebed.

Lees nog eens 1 Timotheüs 4:1-5.

Verwerking: Waarom spreekt Paulus over leringen van demonen als het gaat om zulke alledaagse dingen als huwelijk en voedsel?

Oefen je in de Godsvrucht | verzen 6-11

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

6 Als je deze dingen de broeders voorhoudt, zul je een goed dienaar van Christus Jezus zijn, opgevoed in de woorden van het geloof en van de goede leer, die je nauwkeurig hebt nagevolgd. 7 Verwerp echter de ongoddelijke oude-vrouwenfabels. Oefen je echter in [de] Godsvrucht. 8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nuttig, maar de Godsvrucht is nuttig tot alle dingen, daar zij [de] belofte heeft van het tegenwoordige en van het toekomstige leven. 9 Het woord is betrouwbaar en alle aanneming waard; 10 want hiertoe arbeiden wij en strijden wij, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Onderhouder is van alle mensen, het meest van [de] gelovigen. 11 Beveel deze dingen en leer ze.

V6. Paulus draagt Timotheüs op “*deze dingen*”, dat zijn de dingen die hij zojuist heeft genoemd, aan de gelovigen voor te houden. Hij geeft zijn opdracht niet als een bevel. Hij doet een beroep op Timotheüs als iemand die “*een goed dienaar van Christus Jezus*” wil zijn. Ook zegt hij niet dat Timotheüs de gelovigen moet bevelen rekening te houden met wat hij heeft gezegd over het huwelijk en het nuttigen van voedsel. Hij moet het hun ‘voorhouden’.

Met de nodige takt moet hij hun vertellen wat God heeft bedoeld met het huwelijk en eten en drinken. Het gaat maar niet om een woordelijk doorgeven, maar het ook uitwerken voor de hoorders. Op die manier zal hij een fundament leggen onder het onderwijs van Paulus dat in deze brief speciaal gaat over het gedrag in Gods huis. Daaronder vallen ook de alledaagse dingen als trouwen en het gebruik van voedsel.

Als hij zich zo van zijn taak kwijt, zal hij ‘een goed dienaar zijn’, in wie Christus Jezus verheerlijkt wordt. ‘Dienaar’ is niet een officieel ambt, maar geeft een activiteit aan. Het gaat eenvoudig om iemand die Christus dient. Dat kun jij dus ook zijn. Een goed dienaar draagt zorg voor de heiligen.

Tevens zorgt hij voor zijn eigen geestelijk welzijn door zich te voeden met het Woord. “De woorden van het geloof” hebben hem “opgevoed”; hij is en wordt erdoor gevoed en gevormd. De woorden van het geloof zijn de woorden die het geloof nodig heeft, woorden die het geloof versterken. Het zijn de woorden van Gods Woord en die zijn het dagelijks voedsel van de dienaar. Ik hoop dat Gods Woord ook jouw dagelijks voedsel is.

Door de “goede leer”, dat zijn de waarheden die in de Schrift zijn geopenbaard, wordt de dienaar geestelijk in leven gehouden. Timotheüs heeft zich, na zorgvuldige studie van de goede leer, deze leer persoonlijk toegeëigend en “nauwkeurig ... nagevolgd” (2Tm 3:10; vgl. Hd 17:11). Dat is in zijn dienst zichtbaar geworden. Pas dan is iemand in staat aan anderen voor te houden wat hij heeft geleerd. Het is ook voor jou van groot belang eerst het onderwijs van de Schrift tot je te nemen en in praktijk te brengen, voordat je aan anderen iets voorhoudt (zie Ea 7:10).

V7. Lijnrecht tegenover de woorden van het geloof en van de goede leer staan “de ongoddelijke oude-vrouwenfabels”. Paulus beveelt dit gezwets van achterlijke oude klets-kousen voortdurend af te wijzen en te verwerpen. Het heeft geen enkel raakvlak met wat van God is en kan daarom op geen enkele manier voedsel vormen voor de gelovigen. Deze dwaze inbeeldingen zijn het voedsel van lichtgelovige mensen die zich van God en Zijn Woord afwenden. Zij voeden zich met wat geen voedsel is.

Na de opdracht iets te verwerpen krijgt Timotheüs de opdracht zich in iets te bekwamen. Paulus roept hem toe: “Oefen je in de Godsvrucht.” Dat wil zeggen een oefening of training in het doen van wat God welgevallig is. Je legt je erop toe je af te vragen bij wat je doet, of dat Gods wil is. Met dit oefenen (letterlijk: gymnastiek) wordt niet hersengymnastiek bedoeld ter versterking van je geheugen, maar hoe je hart en geweten in Gods tegenwoordigheid geoefend worden in het leren kennen van Zijn wil.

V8. Dit is een leerproces, waarbij het erom gaat alles, ook de kleine dingen, bij God te brengen en je stap voor stap door Hem te laten leiden. Aan die oefening komt op aarde nooit een einde.

Anders is dat met de *“lichamelijke oefening”*. Die *“is tot weinig nut”*. De winst van lichamelijke training is meetbaar en beperkt tot een bepaalde tijd. Het heeft geen enkel effect op het toekomstige leven, het leven na dit leven, en je doet er daar ook niets mee. Van oefening in de Godsvrucht echter heeft niet alleen het lichaam nut, maar ook de geest en de ziel.

Paulus voert geen pleidooi voor het zich onthouden van alles wat op het lichaam betrekking heeft. Hij wil het alleen in het ware perspectief stellen. Bij een vergelijking tussen lichamelijke oefening en oefening in de Godsvrucht moet de balans volledig doorslaan naar het zich inzetten om geoefend te raken in de Godsvrucht. Zijn doel is aan te tonen dat de geestelijke training een onmetelijke waarde en nut heeft, terwijl de lichamelijke training slechts zeer beperkt nut heeft.

Als er Godsvrucht is, zie je de dingen in het licht van God. Oefening in de Godsvrucht brengt geest, ziel en lichaam in Gods tegenwoordigheid. God belooft de ware zin van het leven te laten zien aan wie zich hierin traint; Hij belooft ook dat Hij kracht zal geven om daaraan invulling te geven. De waarde van zo'n leven is op aarde al groot voor God en de gelovige zelf en die waarde blijft ook in de toekomst bestaan. Als jij je richt op God en het doen van Zijn wil, maakt Hij Zijn belofte aan jou waar. Je zult dan in het *“tegenwoordige”* leven al gemeenschap met God genieten en daarmee doorgaan in *“het toekomstige leven”*. Je neemt het uit dit leven mee de eeuwigheid in.

V9. Je kunt ervan op aan dat het zo is. Met de vaststelling *“het woord is betrouwbaar”* en de aanmoediging *“en alle aanneming waard”* wordt het belang van de oefening in de Godsvrucht onderstreept. Omdat het zo'n betrouwbaar woord is (God heeft het immers gezegd), is het ook alle aanneming waard. Wie het niet aanneemt, doet zichzelf enorm tekort. Je kunt ervan op aan dat dit woord werkelijk echt nuttig is.

V10. In elk geval is het Paulus alles waard. Hij heeft die belofte goed in het vizier. Die bepaalt zijn leven. En hij weet dat die belofte in het leven van iedere gelovige centraal moet staan. Daarom

wijst hij Timotheüs op zijn inzet *"hiertoe"*. Met inspanning van al zijn krachten, tot aan de rand van uitputting toe (dat is wat het woord *"arbeiden"* wil zeggen), wil hij de gelovigen, ook jou, overtuigen van het belang zich te oefenen in de Godsvrucht.

Het is echt zwaar werk om gelovigen hierin 'bij de les' te houden, omdat we allemaal vrij snel vergeten waar het in ons leven werkelijk om gaat. Als je daarmee bezig bent, zal dat ook strijd opleveren. Je stuit onherroepelijk op krachten die de gelovigen een andere kant op willen sturen. De strijd die dat oplevert, gaat Paulus niet uit de weg. Ik hoop jij ook niet.

Bij lichamelijke oefening gaat het vaak om de eer van mensen. Om vol te houden in de geestelijke arbeid en strijd moet je je daar niet op richten, maar op de eer van God. Paulus vestigt zijn hoop op *"de levende God"*. Daar haalt hij de kracht vandaan voor zijn zware werk en de strijd (ook te vertalen door *smaad*) die daaraan verbonden is. Paulus heeft Hem voor de aandacht. Daar ligt tevens de kracht voor de dienst die Timotheüs moet verrichten en ook voor jou en jouw dienst.

Van die dienst zijn mensen het voorwerp. God geeft van die dienst Zelf het voorbeeld door als 'de levende God' een *"Onderhouder"* te zijn *"van alle mensen"*. Het doel is dat zij gaan beantwoorden aan wat God van hen vraagt: een Godvruchtig leven. Alleen in een leven met die kwaliteit vindt de mens zijn ware bestemming en bevrediging. Elke andere invulling van zijn leven doet tekort aan God en is schadelijk voor de mens zelf.

God is 'de levende God'. Hij, Die Zelf altijd heeft bestaan, is de bron van het leven. Uit Hem komt alle leven voort. Echt leven is leven dat Hij geeft en dat voor Hem wordt geleefd. Buiten Hem, ofwel los van Hem, is geen leven. Mensen die buiten Hem leven, zijn dood.

Toch genieten alle mensen in zekere mate wat de gelovigen in onbepaalde mate genieten. Hoewel ongelovigen God er niet voor danken, zorgt Hij toch voor hun lichamen. Hij is daarvan de 'Onderhouder' of 'Heiland' of 'Behouder'. Hij is niet de Heiland van

de ongelovigen in de zin dat zij voor eeuwig behouden zijn, maar in de zin dat Hij voor hen zorgt door hun voedsel te geven (*Hd 14:17*). God veracht niets van Zijn schepping, niet het voedsel en het huwelijk en ook niet de mens.

Paulus, die geen garanties voor levensonderhoud heeft, weet wel dat God als Onderhouder van alle mensen, dit "*het meest van de gelovigen*" is (*vgl. Fp 4:19; Rm 8:32; 1Pt 3:12*). De zekerheid van de apostel mag ook die van jou zijn, in welke beproeving je je ook bevindt. Het is goed aan de onmetelijke voorrechten te denken die je als verlostte mag genieten, en dankbaar te zijn dat je eeuwig leven en een hemelse hoop hebt. Maar vergeet ook nooit de voortdurende en liefdevolle zorg van God die Hij je in de dagelijkse dingen laat zien.

V11. Timotheüs moet de voorgaande dingen 'bevelen'. 'Bevelen' is een sterker woord dan 'voorhouden' in *vers 6*. Hij moet met gezag naar voren brengen dat de aangehaalde negatieve dingen achterwege moeten worden gelaten en dat de positieve dingen moeten worden gedaan. Hij moet deze dingen ook leren, dat wil zeggen uitleg geven bij wat bevolen wordt.

Lees nog eens 1 Timotheüs 4:6-11.

Verwerking: Hoe train jij jezelf in de Godsvrucht?

Vermaningen voor de dienaar | verzen 12-16

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

12 Laat niemand je jeugdige leeftijd verachten, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof, in reinheid. 13 Houd aan met het voorlezen, het vermanen en het leren, totdat ik kom. 14 Verwaarloos niet de genadegave in je, die je gegeven is door profetie met oplegging van de handen van de gezamenlijke oudsten. 15 Behartig deze dingen, leef daarin, opdat aan allen duidelijk wordt dat je vorderingen maakt. 16 Geef acht op jezelf en op de leer; volhard in deze dingen, want door dit te doen zul je zowel jezelf als hen die je horen, behouden.

Inleiding. De verzen 12-16 zijn gevuld met vermaningen. Ze zijn wel in directe zin van toepassing op Timotheüs, maar ze zijn tegelijk ook geldig voor iedere dienaar in alle tijden. Dus ook voor jou, nu. Je vindt daarin het geheim van het persoonlijke getuigenis. Je zult er ook de kracht in vinden die je nodig hebt in je dienst tegenover mensen. In deze verzen lees je hoe de dienaar

- leeft in het besef van genade (*vers 12*),
- dient met zijn geestelijke gave (*verzen 13-14*) en
- zich geestelijk ontwikkelt (*verzen 15-16*).

V12. De eerste opmerking heeft te maken met zijn leeftijd. Bij elke leeftijd hoort een bepaald gedragspatroon. Als jonge gelovige is het ongepast om je te gedragen alsof je al heel veel van de Bijbel weet of al heel veel ervaringen met de Heer hebt opgedaan. Van een oudere gelovige mag een zekere kennis en rijpheid worden verwacht.

Nu was Timotheüs naar onze begrippen niet eens meer echt jong. Stel dat hij rond de twintig jaar oud was toen hij door Paulus omstreeks het jaar 50 werd meegenomen op zijn tweede zendingsreis (*Hd 16:3*). Dan moet hij nu ongeveer drieëndertig zijn, naar

de verhoudingen van die tijd nog jong. Als Lukas Saulus een jongeman noemt (*Hd 7:58*), moet deze ook in de dertig zijn geweest.

Timotheüs moet zich gedragen op een manier die past bij zijn leeftijd, zodat hij geen aanleiding tot verachting geeft. Tevens is deze opmerking bedoeld voor hen die deze brief ook zullen lezen. Zijn betrekkelijk weinige levensjaren zouden bij de oudere garde een gevoel van minachting kunnen geven als hij met gezag zou spreken. Door zijn natuurlijke schuchterheid (*1Ko 16:11*) zou hij er dan toe kunnen komen zich maar wat terughoudend op te stellen. Dat zou schadelijk zijn voor het geestelijk welzijn van de gelovigen.

Maar Timotheüs moet ook niet denken dat hij puur op grond van zijn gezag mag verwachten dat zijn bevelen zullen worden gehoorzaamd. Paulus wijst hem op zijn verantwoordelijkheid om “*een voorbeeld*” te zijn. Zijn voorbeeld zal een hulp zijn voor de gelovigen. Zij kunnen dan zien hoe ze de bevelen in praktijk kunnen brengen.

Hij moet een voorbeeld zijn “*in woord*” en “*in wandel*”. Woord en wandel omvatten het hele leven. In zijn woorden mag geen onoprechtheid gevonden worden en geen lichtzinnigheid gehoord worden. Dat betreft zowel het persoonlijke gesprek als het spreken in het openbaar. Hij moet zijn woorden zorgvuldig kiezen, er zorgvuldig mee omgaan. Zijn wandel beslaat de hele stijl van zijn leven. Waar hij ook heengaat of zich bevindt, altijd moet zijn gedrag dat van een trouwe discipel van de Heer Jezus zijn.

Zijn contacten met de medegelovigen moeten “*in liefde, in geloof, in reinheid*” zijn. Hij moet niet handelen vanuit een emotionele impuls. Zijn eerlijke belangstelling in het welzijn van de ander moet het resultaat zijn van de liefde van God die in zijn hart is uitgestort door de Heilige Geest (*Rm 5:5*). Daarbij kan hij vertrouwen op God en Zijn Woord. Anderen zullen in zijn leven de gevolgen van zijn geloof zien.

Wat in liefde en geloof geworteld is, is ook rein. Liefde en geloof verafschuwen alles wat onrein is. De contacten met anderen,

speciaal met iemand van het andere geslacht, moeten in reinheid plaatsvinden. Het is in de tijd waarin wij leven geen overbodige luxe daarop met nadruk te wijzen. Bewaar jezelf in reinheid in alle aspecten van je leven. Het maakt daarbij niet uit of je op school bent, of een baan hebt, of een bepaalde dienst voor de Heer doet, of wat dan ook.

V13. De vermaning in *vers 13* ziet vooral op wat Timotheüs in de samenkomst moet doen en wel aanhoudend. Hij moet steeds weer “voorlezen”. In die tijd had niet iedereen zelf de beschikking over de Heilige Schriften. Daarom was het voorlezen ervan belangrijk. De Heer Jezus deed dit ook (*Lk 4:16-27; zie ook Hd 13:15a; 2Ko 3:14*).

Het voorlezen van de Heilige Schrift is de grondslag van alle christelijk onderwijs. Het was toen hét middel om de waarheid door te geven. Het voorlezen alleen al geeft, als het in een geest van onderworpenheid gebeurt en gehoord wordt, een rijke vrucht, zowel bij de hoorder als bij de voorlezer zelf (*Op 1:3*).

Na het voorlezen komt “*het vermanen en het leren*”. Het ‘vermanen’ is het toepassen op hart en geweten van wat is voorgelezen (*Hd 13:15b*). Dat moet leiden tot een bepaald gedrag in overeenstemming met die Schriftplaats. Het kan correctie van verkeerd gedrag betekenen. Het kan ook zijn dat het een bemoediging is om zo door te gaan en het gedrag niet te veranderen. Het ‘leren’ is de uitleg van wat is voorgelezen zodat het wordt begrepen. In een samenkomst waarin het lezen van Gods Woord centraal staat, zijn beide aspecten van groot belang. Zolang Paulus nog niet aanwezig is, moet Timotheüs daarmee bezig zijn.

V14. Ter bemoediging van deze dienst wijst Paulus hem op zijn genadegave. Welke genadegave dat precies is, wordt niet genoemd. Het bezit van een genadegave, en die heeft iedere gelovige, dus jij ook, houdt de verantwoordelijkheid in die te gebruiken. Je leest hier over het gevaar om je genadegave te verwaarlozen. Dat kan op verschillende manieren gebeuren, bijvoorbeeld door onverschilligheid, door traagheid, of door andere dingen belangrijker te vinden.

Bij Timotheüs ligt het gevaar in schuchterheid. Daarom herinnert Paulus hem eraan dat door profetische uitspraken al eerder is aangekondigd dat hij tot een bijzondere dienst zou worden geroepen (zie *1Tm 1:18*). En hij herinnert hem aan nog een bijzonderheid: de oudsten hebben hem de handen opgelegd als bewijs van hun instemming met zijn dienst. Het opleggen van de handen betekent niet inwijding of roeping, maar zich een maken, gemeenschap hebben (*1Tm 5:22; Hd 6:6; 13:3; Lv 1:4; 4:4*).

V15. Met de herinnering aan deze dingen heeft Paulus Timotheüs een hart onder de riem willen steken. Als Paulus vervolgens zegt "*behartig deze dingen, leef daarin*", zal die vermaning in goede aarde vallen. Het bevelen van deze dingen (*vers 11*) aan anderen heeft slechts effect als hij het zelf ter harte neemt. Het hart moet erbij betrokken zijn. Plichtmatig dingen doen is niet voldoende als je wilt dat je boodschap overkomt. Het is noodzakelijk erin te leven, er helemaal in op te gaan. Al je gedachten, tijd en bekwaamheden moeten zich op deze dingen concentreren.

Een wandel in de Heer kan niet onopgemerkt blijven. Dat maakt diepe indruk en er gaat gezag van uit. Elke kritiek op je dienst of leeftijd zal dan verstommen. De vorderingen die je maakt in het kennen van de wil van de Heer, om die toe te passen op je eigen leven en op dat van de hoorders, is een zaak die "*aan allen duidelijk wordt*".

Vorderingen maken gaat niet zonder inspanning. Het woord 'vorderingen' beschrijft een voorhoede die zich onder grote inspanning een weg baant door een moeilijk terrein of oerwoud. Maar door deze inspanningen zul je steeds meer het vermogen krijgen om te oordelen naar de Schrift en om op geestelijke wijze te spreken tot nut van de zielen.

V16. Voordat je anderen kunt dienen, zul je er eerst voor moeten zorgen dat je eigen leven in overeenstemming met de waarheid is (*Hd 20:28*). Pas dan ben je geschikt en in staat om erop toe te zien dat alleen de gezonde leer wordt gebracht en om elke afwijking ervan aan te wijzen en af te wijzen. Daarbij komt het aan op vol-

harding om enerzijds zelf niet af te wijken en anderzijds zonder onderbreking de gezonde leer te blijven onderwijzen.

Als je zo geestelijk actief in deze dingen bezig bent, heeft dat heilzame gevolgen zowel voor jezelf als voor anderen. Jij en zij die je horen, zullen dan veilig het einddoel bereiken. De behoudenis waar het hier om gaat, is het bewaard blijven tijdens de vele gevaren op de weg naar de heerlijkheid. Die gevaren bestaan uit de boze leringen en praktijken waarvoor aan het begin van dit hoofdstuk is gewaarschuwd. Je ziet dat je verantwoordelijkheid als dienaar groot is, maar ook dat er grote zegen is verbonden aan trouw.

Lees nog eens 1 *Timotheüs* 4:12-16.

Verwerking: Hoeveel en welke vermaningen staan er in deze verzen?

1 Timotheüs 5

Verplichtingen tegenover anderen | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Pak een oudere [man] niet hard aan, maar vermaan hem als een vader, de jongeren als broers; 2 de oudere [vrouwen] als moeders; de jongere als zusters, in alle reinheid. 3 Eer de weduwen die werkelijk weduwen zijn; 4 maar als een weduwe kinderen of kleinkinderen heeft, laten dezen eerst leren aan hun eigen huis Godsvrucht te tonen en hun voorouders vergelding te doen, want dit is aangenaam tegenover God. 5 Wie nu werkelijk weduwe is en alleen staat, heeft haar hoop op God gevestigd en volhardt in de smekingen en de gebeden nacht en dag; 6 maar wie in genotzucht leeft, is levend dood.

Inleiding. De vermaningen in de voorgaande verzen betreffen de persoonlijke wandel, zowel die van Timotheüs als die van jou. In dit hoofdstuk wijst de apostel Timotheüs op zijn houding ten opzichte van verschillende groepen personen in de gemeente:

- in de *verzen 1-2* verschillende leeftijdsgroepen;
- in de *verzen 3-16* de weduwen;
- in de *verzen 17-20* de oudsten.

Het hoofdstuk eindigt in de *verzen 21-25* met een aansporing om onpartijdig te zijn en verantwoord om te gaan met anderen en met zijn eigen lichaam.

V1. Net als in een gezin moet ook in het huis van God het onderscheid in leeftijd en geslacht erkend worden. De eerste aanwijzing betreft de “*oudere [man]*” die vermaning nodig heeft. Soms

is het nodig een oudere te vermanen. Ouderdom maakt niet immuun voor fouten. Bij vermaning past voorzichtigheid in de wijze waarop dit gebeurt (*Lv 19:32*).

Een oudere broeder mag niet hard worden aangepakt. 'Hard aanpakken' betekent letterlijk 'slaan', waarbij je hier kunt denken aan 'met woorden slaan'. Je mag tegen zo iemand geen harde toon aanslaan. Als een oudere broeder berispt moet worden, moet dat gebeuren met de gevoelens van een zoon ten opzichte van zijn vader. Als jongere broeders meer naar deze aanwijzing zouden handelen, zouden heel wat diepgaande en langdurige conflicten in gemeenten voorkomen zijn.

De tweede categorie waar je mee te maken hebt, zijn je leeftijdsgenoten, "*de jongeren*". Als je daar iets opmerkt wat tegen Gods Woord ingaat, moet je hen benaderen met gevoelens van ware broederliefde. Zij maken samen met jou deel uit van de familie van God. In die verhouding past het niet om vanuit de hoogte, als een meerdere, te vermanen (*vgl. Jb 33:6*).

V2. De derde categorie is die van "*de oudere [vrouwen]*". Evenals bij de oudere mannen moeten ook hier de gevoelens van een zoon aanwezig zijn, in dit geval tegenover zijn moeder. Evenals bij de andere groepen gaat het erom dat Timotheüs in zijn gedrag een familiale genegenheid openbaart en boven alles respect voor de persoon.

De vierde categorie ligt het gevoeligst. Timotheüs moet als jongeman toch wel goed oppassen hoe hij "*de jongere*" vrouwen benadert als daar iets te corrigeren valt. Dat moet hij doen "*als zusters, in alle reinheid*". De broederliefde mag niet ontaarden in vleselijke gevoelens. Hij moet ervoor waken innerlijk rein van gedachten te zijn, zodat hij een volledig oprecht en doorzichtig gedrag zal openbaren. Onreine gedachten, woorden of daden moeten worden vermeden. Als dit woord ter harte was genomen, niet alleen door jongere gelovigen, zouden heel wat drama's die zich in het pastoraat op dit gebied hebben voorgedaan, niet hebben plaatsgevonden.

V3. Er volgt een vijfde categorie, “*de weduwen*”. Paulus brengt hen uitvoerig onder de aandacht. Het woord voor weduwe houdt ‘berooft’ in, ‘een verlies geleden hebben’. Een ‘werkelijke weduwe’ is iemand die echt alleen is, ‘berooft’ van haar man. Daardoor is ze in nood komen te verkeren. Ze heeft ook geen familie op wie ze een beroep kan doen.

De Heilige Geest ruimt veel plaats voor de weduwen in (lieft veertien verzen), omdat zij gemakkelijk vergeten worden. Dat was al in het begin van de gemeente het geval (*Hd 6:1*), toen men zelfs alles gemeenschappelijk had en met elkaar alles deelde. Hoeveel te meer moet dan nu de oproep van Jakobus gehoord worden om “*wezen en weduwen te bezoeken in hun verdrukking*” (*Jk 1:27*).

Weduwen en hun kinderen zijn voorwerpen van de bijzondere zorg van God (*Ps 68:6; 146:9*). Wie zorg aan hen besteedt, kan rekenen op de zegen van God (*Dt 14:29; 24:19*). Met dat in gedachten moet het niet moeilijk zijn hen te ‘eren’ of te respecteren en hoog te achten. Dit gepaste respect en deze hoogachting zullen tot uiting komen in financiële ondersteuning en in het met dienende en zorgende liefde omringen. Dan heeft het financieel ondersteunen niet de bijgedachte van een aalmoes aan een arme.

In deze zorg voor de weduwe kun je een voorbeeld zien van het functioneren van de gemeente in andere vormen van zorg. Een van de aspecten waaraan je een gemeente naar Gods gedachten kunt herkennen, is de zorg die men besteedt aan hen die zorg nodig hebben. Is er bijvoorbeeld zorg voor hen die het geestelijk moeilijk hebben, voor hen die dreigen te bezwijken voor bepaalde verleidingen, voor gelovigen die moeite hebben met de opvoeding van hun kinderen en voor ouderen?

V4. Er kan een neiging zijn om je aan zorg te onttrekken, terwijl die zorg duidelijk op je weg ligt. In het geval van de weduwen kunnen er ‘kinderen of kleinkinderen’ zijn. Paulus wijst hen op hun verplichtingen tegenover moeder of grootmoeder als deze weduwe is. Zij moeten “*leren aan hun eigen huis Godsvrucht te tonen*”. Zo tonen ze hun eerbied voor God, ze handelen naar Zijn

wil. Ze mogen zich niet aan die verantwoordelijkheid onttrekken door te beweren dat dit een taak van de overheid of van de gemeente is. De Heer Jezus veroordeelt ook vrome motieven om zich aan deze verplichting te onttrekken scherp (Mt 15:3-6).

Wie zijn moeder of grootmoeder bijstaat die weduwe is, doet dit niet alleen omdat de Heer het wil. Het behoort ook te gebeuren uit dankbaarheid voor wat de voorouders voor hen hebben gedaan. Het is een erkenning van de liefde en zorg die de voorouders aan hen hebben besteed. Het woord “*vergelding*” betekent voldoen aan een verantwoordelijkheid. Het heeft te maken met terugbetalen, iets teruggeven. Als jij in een dergelijke situatie bent, mag je weten dat je door dit te doen “*aangenaam tegenover God*” bent. Je verblijdt God daarmee. Dat is toch wel een prachtige aansporing.

V5. Nu verkeert niet iedere weduwe in dezelfde omstandigheden. Je hebt gezien dat er zijn die kinderen en kleinkinderen hebben op wie zij kunnen terugvallen. Maar als dat nu eens niet het geval is, als je van een weduwe moet zeggen dat zij “*werkelijk weduwe is en alleen staat*”? Door de woorden “*en alleen staat*” wordt benadrukt dat deze weduwe echt geen mens heeft om op terug te vallen. Ze is permanent alleen en verlaten.

Dan blijft God haar steun en toeverlaat. Terwijl ze geen mens heeft om op terug te vallen, blijft God haar geweldige toevlucht. Zij mag op Hem haar vertrouwen stellen en haar hoop vestigen. Aanhoudend mag ze tot Hem gaan, zonder ophouden Hem naderen en vragen om wat ze nodig heeft. Van zo’n weduwe heb je een prachtig voorbeeld in Anna (Lk 2:36-38). Zij was niet bezig met haar eigen nood. Ze was bezig met de nood waarin Gods volk verkeerde.

Denk je niet dat zulke weduwen een zegen zijn voor de gemeente? Zij verwachten niet hun hulp van de gemeente, maar van God. In hun kwetsbare positie van afhankelijkheid voelen ze des te meer, hoezeer ze de omgang met God nodig hebben. “*Nacht en dag*” wil zeggen zonder dat er iets tussen haar en God in komt. Het toont aan dat zij een ononderbroken gemeenschap met God heeft.

V6. Zo'n houding steekt scherp af tegen *"wie in genotzucht leeft"*. Dan is er geen sprake van op God gericht zijn en alle hulp van Hem verwachten. Die weduwe *"is levend dood"*. Niet iedere werkelijke weduwe is behoeftig. Er zijn er ook die over ruime middelen beschikken en die gebruiken om *"in genotzucht"* te leven. Wie zo leeft, mist de zegen van afhankelijk zijn van God. Het geestelijk leven van zo iemand is niet te zien. Ze leeft wel, maar zonder God bij haar leven te betrekken. Je kunt dan zeggen dat ze in feite dood is.

Het leven 'in weelde en genotzucht' (*Jk 5:5*) ziet op een verkwisende levenswijze. Voor God is geen plaats. Het is de mentaliteit van *"laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij"* (*1Ko 15:32*).

Lees nog eens 1 Timotheüs 5:1-6.

Verwerking: Hoe is jouw houding ten opzichte van de verschillende groepen die hier zijn genoemd? Zie jij voor jezelf een speciale categorie weggelegd waaraan je zorg zou kunnen besteden?

Verschillende groepen weduwen | verzen 7-13

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

7 En bevel deze dingen, opdat zij onberispelijk zijn. 8 Maar als iemand voor de zijnen en vooral voor zijn huisgenoten niet zorgt, heeft hij het geloof verloochend en is erger dan een ongelovige. 9 Laat een weduwe worden ingeschreven als zij niet minder dan zestig jaar oud is, de vrouw van één man is [geweest] 10 [en] getuigenis heeft door haar goede werken: als zij kinderen opgevoed, als zij gastvrijheid bewezen, als zij [de] voeten van heiligen gewassen, als zij aan verdrukten hulp verleend, als zij zich op alle goed werk toegelegd heeft. 11 Maar wijs jongere weduwen af; want wanneer zij zich in zinnelijkheid tegen Christus keren, willen zij trouwen 12 en zijn schuldig, omdat zij hun eerste geloof verworpen hebben. 13 En tevens leren zij ook in ledigheid rond te gaan bij de huizen, en niet alleen in ledigheid, maar ook babbelachtig, bemoeiziek, sprekend wat niet behoort.

V7. Timotheüs moet de voorgaande aanwijzingen als een bevel aan de gemeente doorgeven. Hij moet het hun inscherpen. Door naar dit bevel te luisteren zal de gemeente in dit opzicht *“onberispelijk zijn”*. Buitenstaanders zullen dan geen opmerkingen kunnen maken over gebrek aan zorg of iets dergelijks.

V8. Het is schadelijk voor het getuigenis van de gemeente *“als iemand voor de zijnen en vooral voor zijn huisgenoten niet zorgt”*. Hiermee komt Paulus terug op wat hij in *vers 4* heeft gezegd, maar dan nu in negatieve zin. Wie zich niet om zijn moeder of grootmoeder bekommert, geeft geen blijk van eerbied voor Gods waarheid. Zo iemand gaat achteloos voorbij aan wat God in Zijn Woord heeft gezegd. Door een dergelijke houding wordt *“het geloof verloochend”*. Er kan wel een fraaie belijdenis zijn, maar als de daden het tegendeel bewijzen, is er sprake van verloochening.

In dat geval gedraagt een gelovige zich *“erger dan een ongelovige”*. Ongelovigen voelen soms beter aan wat passend is ten opzichte van hun ouders en grootouders dan gelovigen. Het is een wan-

getuigenis als een gelovige nalaat de eenvoudigste en meest voor de hand liggende beginselen van christelijke barmhartigheid in praktijk te brengen tegenover hen die het dichtst bij hem staan.

V9. Nu gaat Paulus iets zeggen over de zorg die de gemeente heeft voor de weduwen. Weduwen die in aanmerking komen voor ondersteuning, moeten op een lijst worden geschreven. Om op die lijst geplaatst te kunnen worden moet aan bepaalde voorwaarden worden voldaan. In de eerste plaats is er een leeftijdsgrens. Een weduwe wordt pas "*ingeschreven als zij niet minder dan zestig jaar oud*" is. De leeftijd van zestig jaar was in het Romeinse rijk de leeftijd waarop men oud was en niet meer hertrouwde.

Verder zijn er ook enkele voorwaarden die te maken hebben met de tijd dat ze getrouwd was. Ze moet "*de vrouw van één man*" zijn geweest, wat haar huwelijkstrouw bewijst.

V10. Naast het getuigenis van haar huwelijk moet ze ook getuigenis hebben gegeven "*door haar goede werken*". Door deze werken heeft zij de Heer verheerlijkt en van Hem een getuigenis gegeven in de wereld.

Deze goede werken zijn op verschillende wijzen tot uiting gekomen. Zo heeft "*zij kinderen opgevoed*". Misschien hoeven we dat niet te beperken tot haar eigen kinderen, maar kan het ook slaan op kinderen in het algemeen, kinderen van anderen die aan haar zorg waren toevertrouwd.

Ze heeft ook "*gastrijheid bewezen*". Dit is een bijzonder kenmerk van de vrouw. Zij zette zich in voor hen die in haar huis kwamen. Het is ook van toepassing op mannen. Het wordt genoemd als een kwaliteit van de opziener (1Tm 3:2). Het behoort zelfs iedere gelovige te kenmerken (Hb 13:2; Rm 12:13). Bij een gastvrije ontvangst heeft ze getoond dat het slavenwerk van voeten wassen niet te gering voor haar was. Ze heeft de vermoeide geloofsgenoot verkwikt. In dit werk is zij een trouwe volgeling van de Heer Jezus geweest (Jh 13:1-17).

Ze heeft ook “aan verdrukten hulp verleend”. Hierin toonde zij haar medelijden en barmhartigheid aan hen die onder een bepaalde druk stonden. Dat kon zijn door de omstandigheden, bijvoorbeeld ziekte of werkeloosheid, of door tegenstand van mensen (vijandschap om het geloof). Veel gelovigen waren hun bezittingen kwijtgeraakt (*Hb 10:34*) en hadden in hun nood hulp nodig. Deze weduwen hebben die hulp verleend.

Paulus sluit de opsomming van goede werken af met “als zij zich op alle goed werk toegelegd heeft” als een samenvatting van alle overige werk. Het goede werk hier kun je ook omschrijven als weldadigheid. Het is elk werk waarin de wens om anderen goed te doen tot uitdrukking komt. Zich daarop toeleggen geeft haar gezindheid en instelling aan. Hoewel het dus gaat om weduwen, is dit toch wel een gezindheid en instelling waar we allemaal naar mogen verlangen om zo dienstbaar te zijn.

V11. Bij een goede regeling, zoals deze voor de weduwen van zestig jaar en ouder, bestaat altijd het gevaar van misbruik. Er waren in de dagen van Paulus ook weduwen die meenden voor ondersteuning in aanmerking te komen, maar die moesten worden afgewezen. Het betreft de “jongere weduwen”.

Paulus motiveert zijn afwijzing. Deze weduwen worden niet persoonlijk afgewezen, maar alleen hun verzoek om op de genoemde lijst geplaatst te worden. Financiële onafhankelijkheid kan tot gevolg hebben dat de jonge weduwen hun afhankelijkheid van God vergeten. Dat zou hen voeren tot een houding en gedrag die nader worden beschreven.

Het gevaar bestaat namelijk dat zij zich bij inschrijving “in zinnelijkheid tegen Christus keren”. Dit geldt niet algemeen, maar er zou zich een verkeerde geest van hen meester kunnen maken.

Het woord ‘zinnelijk’ is de vertaling van een woord waarbij gedacht wordt aan zowel comfort en weelde als seksuele bevrediging. Een nieuwe man zou dit soort leven dat zij wensten mogelijk maken. Dat leven doet echter in niets meer denken aan het leven dat zij kennelijk eerst hadden geleid (*zie vers 12*). Het is

leven op een ik-gerichte manier, wat betekent dat zij zich tegen Christus keren. Zulke weduwen moest Timotheüs afwijzen, want hun eigen wil stond centraal.

De wens om te trouwen is niet verkeerd. Even verderop staat zelfs dat jonge weduwen *moeten* trouwen (*vers 14*). Maar Paulus spreekt hier over verkeerde motieven die aan die wens ten grondslag liggen. Het wegnemen van de man is een spreken van God. Hij heeft iets te zeggen.

V12. Al Zijn handelen heeft een doel. Jonge weduwen kunnen dat vergeten. Dan *“willen zij trouwen en zijn schuldig”* omdat zij aan vleselijke verlangens gehoor geven. Door dit gedrag laten ze zien dat zij *“hun eerste geloof verworpen hebben”*. Toen ze nog getrouwd waren en ook de eerste tijd dat ze weduwe waren, toonden deze vrouwen Godsvertrouwen. Nu willen ze echter in onafhankelijkheid van God hun eigen weg bepalen.

V13. Een ander gevaar van financiële onafhankelijkheid is dat ze niet hoeven te werken en daardoor over veel vrije tijd beschikken. Wie niet langer leeft in vertrouwen op God, brengt haar tijd op een verkeerde manier door. In plaats van in haar eigen huis haar taak te verrichten verzuimt ze haar werk en gaat zij onrust en onheil stichten in andere gezinnen. Ze leert zichzelf daarmee een verkeerd gedrag aan en wordt een ‘professionele leegloper’.

En niet alleen haar aanwezigheid brengt onrust mee, ze praat ook veel. Haar gepraat is onzin en heeft een lasterend karakter. Ze bemoeit zich ongevraagd met andermans zaken die haar niets aangaan (*2Th 3:11*) en houdt anderen van hun werk. Wie op deze onzinnige manier druk bezig is met anderen, verwaarloost altijd de eigen verantwoordelijkheden. De wereld neemt dat waar en zal zo iemand bespotten (*1Pt 4:15*).

Lees nog eens 1 Timotheüs 5:7-13.

Verwerking: Ga eens na welke aanwijzingen, die in de eerste plaats voor weduwen gelden, ook voor jou kunnen gelden.

Jongere weduwen en oudsten | verzen 14-19

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

14 Ik wil dan dat jongere [weduwen] trouwen, kinderen krijgen, hun huis besturen, de tegenstander geen enkele aanleiding tot lasteren geven. 15 Want sommigen hebben zich al afgewend, de satan achterna. 16 Als een gelovige <man of> vrouw weduwen heeft, laat deze hun hulp verlenen; en laat de gemeente er niet mee belast worden, opdat deze hulp kan verlenen aan hen die werkelijk weduwen zijn. 17 Laat de oudsten die goed besturen, dubbele eer worden waard geacht, vooral zij die arbeiden in woord en leer; 18 want de Schrift zegt: 'Een dorsende os zult u niet muilbanden', en: 'De arbeider is zijn loon waard'. 19 Neem tegen een oudste geen beschuldiging aan, tenzij onder twee of drie getuigen.

V14. Na zijn opmerkingen over het afwijzen van jongere weduwen biedt Paulus een alternatief: *"Ik wil dat jongere weduwen trouwen."* Deze alternatieve weg wordt niet alleen toegestaan, hij wordt aanbevolen. Zie ook 1 Korinthiërs 7:1-11,25-40, waar onder andere staat dat het de meeste mensen niet gegeven is om alleen te blijven, zoals Paulus. Zo is ook de jonge weduwe vrij om te trouwen, mits in de Heer (1Ko 7:39).

Hertrouwen betekent ook een aanvaarden van het normale gevolg van een huwelijk en dat is *"kinderen krijgen"*. Een ander gevolg is dat de hertrouwde jonge weduwe in plaats van in ledigheid rond te gaan, 'haar huis bestuurt'. Zeker als ze kinderen heeft, zal ze thuis genoeg te doen hebben. Voor het besturen van het huis is de vader wel hoofdverantwoordelijk, maar de praktische uitvoering ligt toch in de handen van de moeder. Hier geeft het Woord van God een voorbeeld van de belangrijke positie die vrouwen door het evangelie hebben gekregen: geen slaaf van de man, maar gelijkwaardig.

Als zij trouw is in haar eigen huis, zal er voor de tegenstander geen aanknopingspunt zijn om het huis van God te lasteren. Het

woord “aanleiding” wordt in het leger gebruikt om een basis aan te duiden vanwaar een aanval wordt uitgevoerd. Helaas lukt het de tegenstander vaak om in christelijke huwelijken en gezinnen zo’n basis te krijgen.

V15. Paulus blijkt bekend te zijn met de omstandigheden en de afzonderlijke personen van de gemeente in Efeze. Hij moet constateren dat enkelen van de weg van het geloof zijn afgeweken en de weg van de satan zijn opgegaan. Voor hen komt zijn raad te laat, maar hopelijk voor anderen op tijd.

V16. Hij komt er nog eens op terug dat de gemeente slechts in uitzonderlijke gevallen voor weduwen moet zorgen. De zorgplicht ligt niet alleen bij kinderen en kleinkinderen (*vers 4*), maar ook bij andere familieleden, zoals een broer of zus van de weduwe, of haar ouders. Met de duidelijke opdracht “*laat deze hun hulp verlenen*”, wijst Paulus op de verantwoordelijkheid van naaste familieleden.

Het blijkt nodig te zijn, ook voor ons, hierop te wijzen, omdat er altijd de neiging is om de verantwoordelijkheid af te schuiven op anderen. Maar het geloof ontslaat geen mens van zijn persoonlijke verantwoordelijkheid. Als anderen ‘eerste hulp’ kunnen verlenen, moet de gemeente “*er niet mee belast worden*”. De gemeente moet alleen in actie hoeven te komen in gevallen dat er geen anderen, eerst verantwoordelijken, zijn. Dan heeft zij de handen vrij om hulp te verlenen “*aan hen die werkelijk weduwen zijn*”.

V17. Na deze uitvoerige aanwijzingen voor Timotheüs hoe hij in de gemeente met weduwen moet omgaan, heeft Paulus nog enkele aanwijzingen met betrekking tot oudsten (of opzieners; zie verklaring bij *1Tm 3:2*). Oudsten besturen plaatselijke gemeenten (*1Tm 3:5*), zij weiden de kudde van God en waken over de leer (*1Pt 5:2; Hd 20:28-31*).

Er moet achting zijn voor hun werk (*vgl. 1Th 5:13; Hb 13:17; 1Ko 16:16*). Timotheüs moet de gemeente erop wijzen dat oudsten zelfs “*dubbele eer*” waard geacht moeten worden. Dat heeft te maken met de bijzondere verantwoordelijkheid die hun werk met

zich meebrengt. Het feit dat deze aansporing nodig is, lijkt erop te wijzen dat men zich ook toen al niet veel van de oudsten aantrok.

Iedere oudste moet zoveel kennis van de Schrift hebben, dat hij daarmee kan vermanen en terechtwijzen (*1Tm 3:2; Tt 1:9*). Dat betekent niet dat iedere oudste daarin ook een arbeid heeft. Zijn eerste taak is besturen, de orde in Gods huis handhaven.

Er zijn echter ook oudsten die Gods Woord prediken en uitleggen. Zoiets gaat niet vanzelf. Prediking en uitleg betekenen voorbereidend werk. In het werk zelf is voortdurende afhankelijkheid van de Heer nodig. Ook de nazorg die een dergelijk werk met zich meebrengt, vraagt inspanning. Daarom is er sprake van “*arbeiden*”, dat wil zeggen, zwaar werk verrichten, tot aan de rand van uitputting. Zo zwaar kan geestelijke activiteit zijn.

V18. De eer die “*vooral*” zij, die zo arbeiden, behoren te krijgen, kan tot uiting komen in de financiële ondersteuning door de gemeente. Om deze aanbeveling kracht bij te zetten haalt Paulus twee uitspraken van de Schrift aan. Door te stellen “*de Schrift zegt*”, onderstreept hij dat het spreken van God en van de Schrift hetzelfde gezag hebben.

De eerste aanhaling is *Deuteronomium 25:4*. Paulus heeft dit vers al eerder aangehaald en wel in *1 Korinthiërs 9:9-10* (vgl. *Gl 6:6*). God heeft bepaald: “*Een dorsende os zult u niet muilbanden.*” Dat spreekt van Gods zorg voor de ossen. Een dorsende os mag eten van het koren terwijl hij dat aan het dorsen is. Toch heeft God dit voorschrift niet in de eerste plaats gegeven voor de ossen, maar voor Zijn dienaars. Deze toepassing van een vers uit het Oude Testament is volkomen geoorloofd, zoals ook blijkt uit *1 Korinthiërs 10:11* en *Romeinen 15:4*.

Tegenover de Korinthiërs haalt Paulus dit vers aan om het recht op ondersteuning dat hij van hen heeft, naar voren te brengen. Hij doet dat niet om er zelf gebruik van te maken. Zelf ziet hij af van dat recht omdat hij zijn werk in het evangelie op geen enkele manier met geld wil verbinden. Daarom is het des te opmerkelijker en ook mooi om hier te zien hoe hij dit vers gebruikt voor an-

deren. Dit is best een les voor ons. Waar je voor jezelf van afziet, kun je toch van harte aan anderen gunnen.

De tweede aanhaling is een woord van de Heer Jezus. Toen Hij de zeventig uitzond, zei Hij tegen hen dat zij, wat zij kregen, niet als aalmoes hoefden aan te nemen, maar als loon voor hun werk, want *“de arbeider is zijn loon waard”* (Lk 10:7). Ze mochten zich van harte toevertrouwen aan de Messias en aannemen wat hun aangeboden werd. Als ware arbeiders voor de Heer hadden ze daar namens Hem recht op.

Overigens blijkt door de woorden *“de Schrift zegt”*, gevolgd door een aanhaling uit het *evangelie naar Lukas*, dat dit evangelie al moet hebben bestaan. Het moet ook door de gelovigen als een deel van de Heilige Schrift zijn aanvaard. Je ziet ook dat de ene aanhaling uit het Oude Testament komt en de andere aanhaling uit het Nieuwe Testament. Dat bewijst de eenheid van beide Testamenten als beide volmaakt door Gods Geest geïnspireerd (vgl. 2Pt 3:16).

V19. Ook een oudste kan falen, zondigen. De gevolgen van een misstap van een leidinggevende broeder zijn hoogst ernstig. Zo iemand neemt door zijn vooraanstaande plaats de meest kwetsbare plek in de gemeente in. De vijand zal het speciaal op hem hebben gemunt. Als er dan ook een beschuldiging aan het adres van een oudste wordt geuit, mag daar niet op worden ingegaan, *“tenzij onder twee of drie getuigen”*.

Als een oudste van een bepaalde zonde wordt beschuldigd, moet die beschuldiging nauwkeurig worden onderzocht (Dt 13:14) en met grote voorzichtigheid worden behandeld. Er moeten minstens twee en liefst drie getuigen zijn van een eventuele zonde die door een oudste is begaan (Dt 19:15; Mt 18:16; 2Ko 13:1). De gemeente mag niet afgaan op geruchten. De gemeente houdt zich niet bezig met een gerucht, maar met een concrete zonde.

Deze aanwijzing is belangrijk. Het gevaar is reëel dat iemand die door een oudste is vermaand, maar zich niet laat gezeggen, die oudste in een kwaad daglicht zal willen stellen. Je hoort dan op-

merkingen als 'een verkeerde benadering' en 'liefdeloos optreden'. Ook worden suggestieve uitspraken gedaan, bijvoorbeeld dat de oudste zelf ook stiekem wel een bepaalde zonde zal koesteren. Al dergelijke lasterpraat over voorgangers is een beproefd middel van de satan. Het doet snel de ronde en richt enorme schade aan. Het is belangrijk je daar ver vandaan te houden.

Hoe er wel moet worden gehandeld met een oudste die zondigt, komt in het volgende stukje aan de orde.

Lees nog eens 1 Timotheüs 5:14-19.

Verwerking: Op welke wijze kun jij deel hebben aan het hulp verlenen aan weduwen en hoe kun jij oudsten eren?

Zonden, ziekte en zwakheden | verzen 20-25

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

20 Stel hen die zondigen in tegenwoordigheid van allen aan de kaak, opdat ook de overigen vrees hebben. 21 Ik betuig voor God en Christus Jezus en de uitverkoren engelen, dat je deze dingen onderhoudt zonder vooroordeel, zonder iets te doen uit partijdigheid. 22 Leg niemand snel [de] handen op en heb geen gemeenschap met [de] zonden van anderen; houd je rein. 23 Drink niet langer [alleen] water, maar gebruik een beetje wijn om je maag en je veelvuldige zwakheden. 24 Van sommige mensen zijn de zonden tevoren openbaar en gaan [hun] voor in het gericht; maar bij anderen volgen zij. 25 Evenzo zijn ook de goede werken tevoren openbaar en die waarmee het anders is, kunnen niet verborgen blijven.

V20. Als duidelijk is gebleken dat een oudste heeft gezondigd, moet hij openlijk worden bestraft. Een voorbeeld hiervan is wat Paulus doet met Petrus (*Gl 2:11*). ‘Aan de kaak stellen’ wil zeggen dat de zonde moet worden blootgelegd en daardoor overtuigend zijn bewezen. Zo zal er niets tegen in te brengen zijn.

Het slechte voorbeeld van een leider zal anderen ertoe kunnen verleiden het ook niet zo nauw met de zonde te nemen. Daarom moet in dit geval een openlijke bestraffing plaatsvinden. Het gevolg is dat *“ook de overigen vrees hebben”* (vgl. *2Pt 2:6*). Van een openlijke bestraffing gaat een preventieve werking uit naar ‘de overigen’.

Het is niet helemaal duidelijk wie met *“de overigen”* worden bedoeld. Zijn dat alleen de medeoudsten, of omvat het allen die de plaatselijke gemeente vormen? Ik ben geneigd te denken aan de hele plaatselijke gemeente. Het lijkt me dat een ‘openlijke’ bestraffing inhoudt dat deze gebeurt in tegenwoordigheid van de hele gemeente. Te spreken van een ‘openlijke’ bestraffing als die alleen in de kring van oudsten zou gebeuren, lijkt me niet voor de hand liggend.

V21. Door de woorden “*ik betuig*”, legt Paulus grote nadruk op zijn woorden. Dit wordt nog onderstreept door de drie getuigen die hij bij deze zaak betreft. Zij zijn, hoewel onzichtbaar, altijd aanwezig bij alles wat er in en door de gemeente gebeurt. De gemeente is het huis van “*God*”, “*Christus Jezus*” is daar het middelpunt en “*de uitverkoren engelen*” zijn toeschouwers van ons als leden van de gemeente (1Ko 11:10; Ef 3:10).

De Goddelijke Bewoners van de hemel – God en Christus Jezus – en ook schepselen die ervoor bewaard zijn gebleven tegen God in opstand te komen – de uitverkoren engelen –, zien voortdurend toe hoe jij je gedraagt in Gods huis. In de wereld wordt met Gods rechten op geen enkele manier rekening gehouden. Dat behoort in Gods huis wel zo te zijn. De zonde die daar bewijsbaar plaatsvindt, moet in overeenstemming met Gods heiligheid door de gemeente worden behandeld en geoordeeld.

Bij het uitoefenen van deze noodzakelijke tucht waarschuwt Paulus voor twee gevaren. Die gevaren zijn ook vandaag groot. Het ene gevaar is “*vooroordeel*”, het andere gevaar is “*partijdigheid*”. De verleiding bestaat om kwaad van voorgangers door de vingers te zien als men nadeel zou kunnen ondervinden wanneer men erop zou wijzen. Als je bij een invloedrijke voorganger in de gunst staat, wil je die gunst graag niet kwijtraken. Uit de gunst raken mag dan ook nooit een rol spelen bij het bepalen van wat zonde is.

Ook voorliefde voor een oudste kan een verhindering zijn om de zonde van de oudste bij de naam te noemen. Er is dan geen sprake meer van onpartijdigheid. Als iemand veel voor je heeft betekend, is het moeilijk om “*zonder ... partijdigheid*” te handelen. Je voorkeur bepaalt te veel je beoordeling. Denk eraan dat God ‘geen partijdigheid kent’ (Dt 10:17) en zonder aanzien des persoons handelt (Gl 2:6; Ko 3:25).

V22. Als een zonde is bewezen, heeft de hele plaatselijke gemeente daar mee te maken. Maar niet altijd is een zonde zo duidelijk aanwezig en bewijsbaar. Het geval kan zich voordoen dat iemand voorgeeft een dienst voor de Heer te doen, terwijl hij in

zijn leven zonden laat bestaan, zonder dat die openlijk herkenbaar zijn. Paulus wijst Timotheüs erop dat hij daar rekening mee moet houden. Daarom maant hij hem tot voorzichtigheid met de waarschuwing: “*Leg niemand snel de handen op.*”

Handoplegging betekent zich een maken met. Bij de offerdienst in Israël heeft handoplegging een belangrijke plaats. Als de offeraar zijn hand op een brandoffer legt (*Lv 1:4*), gaat daardoor als het ware de hele waarde die het brandoffer voor God heeft, op hem over. In het brandoffer is hij daardoor welgevallig voor God. Bij het brengen van een zondoffer is het omgekeerde het geval. Door zijn hand te leggen op het zondoffer (*Lv 4:4*) gaat zijn zonde als het ware over op het zondoffer dat daarna in zijn plaats wordt geslacht. God oordeelt het offer en de zondaar kan vrijuit gaan.

Voordat Timotheüs zich door handoplegging met de dienst van een ander een maakt, moet hij ervan overtuigd zijn dat zo iemand werkelijk een dienst van de Heer heeft ontvangen. Volgens *Handelingen 13:3* is het goed om aan de handoplegging een periode van gebed en vasten vooraf te laten gaan (*zie ook Hd 6:6*).

Door een te snelle erkenning dat iemand een dienst voor de Heer verricht, loopt Timotheüs het gevaar zich een te maken met zonden. Dat is het geval als blijkt dat iemand alleen eigenwillig bezig is en de Heer slechts in naam dient. Door zo iemand de handen op te leggen wordt die persoon in een verkeerde weg gestimuleerd en wie hem de handen oplegt, volgt hem op die weg. Daardoor heeft hij gemeenschap met zijn zonden.

Hier wordt duidelijk dat directe verbinding met kwaad verontreinigt. Door voorzichtig te zijn met zich een te maken met een ander bewaart Timotheüs zichzelf in reinheid. De oproep “*houd je rein*”, geldt ook in algemene zin (*2Ko 7:1*). Je kunt alleen rein blijven, als je God vreest. Dan maakt Hij je Zijn wil bekend in al die gevallen waarin je eraan twijfelt of je je daaraan kunt verbinden of daaraan kunt meewerken (*Ps 25:14*).

V23. Zoals je weet, is Timotheüs een bescheiden, wat verlegen man. Hij is iemand die nauwgezet leeft en een nauw geweten

heeft. Paulus' aansporing om voorzichtig te zijn bij handoplegging zal zeker hebben aangesloten bij zijn voorzichtige levensstijl. Ik denk dat we in dit verband het advies van Paulus met betrekking tot de gezondheid van Timotheüs moeten plaatsen.

Timotheüs zal alles gedaan hebben om te voorkomen dat Gods werk door hem zou worden verhinderd. Hij wilde alles vermijden waaraan anderen aanstoot zouden kunnen nemen (*Rm 14:21*). Zo zal hij geen druppel wijn hebben willen drinken. En waarschuwt Gods Woord niet vaak voor het misbruik van dit genotmiddel? Toch is wijn geen verboden drank. Van belang is de reden van gebruik. Nu heeft Timotheüs een maagprobleem en ook nog enkele andere lichamelijke zwakheden. Met het oog daarop beveelt Paulus hem aan een beetje wijn te gebruiken.

Paulus gebruikt hier dus niet zijn gave van genezing (*Hd 28:8-9*), maar beveelt hem aan wat wijn als medicijn te gebruiken. Er is geen sprake van een demon die de maag van Timotheüs teistert. Je ziet dat ziekte en lichamelijke zwakte niet veroorzaakt hoeven te worden door een demon van ziekte die zou moeten worden uitgedreven. Hier zie je ook dat het gebruik van medicijnen geen teken van ongelof is.

Het is nog wel belangrijk op te merken dat het gaat om een "beetje" wijn. Bovenmatig gebruik is uit de boze. Zoals gezegd, is gebruik van wijn toegestaan (*Jh 2:1-11; 1Ko 10:16*). Het is het symbool van vreugde (*Ps 104:15*). Je mag dus best wat wijn gebruiken, als het maar niet dient om even alle ellende te vergeten, zoals de wereld doet (*vgl. Sp 31:7*).

V24. Na de tussenzin over de gezondheid van Timotheüs en het advies daarvoor gaat Paulus in *vers 24* weer verder met zijn onderwerp van *vers 22*. Hij wijst erop dat "van sommige mensen de zonden tevoren openbaar zijn". Voordat het leven van zulke mensen voor de rechterstoel van Christus openbaar wordt (*2Ko 5:10*), is op aarde al duidelijk geworden dat zij in zonde hebben geleefd. Hun zonden "gaan [hun] voor in het gericht". In die gevallen liggen de zonden er dik bovenop en zal het niet moeilijk zijn ermee te handelen.

Er zijn ook mensen van wie het niet direct duidelijk is dat zij in zonde leven. Toch komt er, na hun leven waarin de zonde verborgen bleef, een moment dat alles openbaar wordt in het licht van de rechterstoel. Hun zonden volgen hen in het gericht.

V25. Wat geldt voor de zonden, geldt “evenzo” voor “de goede werken”. Ook daarvan blijft niets verborgen. Er zijn goede werken die we als zodanig op aarde al herkennen (Mt 5:16), zoals bij Dorkas (Hd 9:36,39). Er zijn ook goede werken die onopgemerkt zijn gebleven voor de mensen. Die zullen evenzeer zichtbaar worden en een passende beloning krijgen.

Lees nog eens 1 Timotheüs 5:20-25.

Verwerking: Welke aanwijzingen in dit gedeelte kun jij ter harte nemen?

1 Timotheüs 6

Werknemers en gezonde woorden | verzen 1-5

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Laten allen die onder [het] slavenjuk zijn, hun eigen meesters alle eer waard achten, opdat de Naam van God en de leer niet gelasterd worden. 2 En laten zij die gelovige meesters hebben, hen niet verachten omdat zij broeders zijn, maar hen des te meer dienen, omdat zij die deze goede dienst ontvongen, gelovigen en geliefden zijn. Leer en vermaan deze dingen. 3 Als iemand een andere leer brengt en zich niet voegt naar de gezonde woorden van onze Heer Jezus Christus en de leer die overeenkomstig [de] Godsvrucht is, 4 die is opgeblazen en weet niets, maar lijdt aan twistziekte en woordenstrijd, waaruit afgunst ontstaat en twist, lasteringen, kwade vermoedens, 5 voortdurend geruzie van mensen die verdorven zijn in hun denken en van de waarheid beroofd zijn, die menen dat de Godsvrucht een winst[bron] is.

V1. Paulus begint dit hoofdstuk met aanwijzingen voor gelovige slaven. Zij maken deel uit van de gemeente in Efeze. Het feit dat een slaaf gelovig is, verandert niets aan zijn positie van slaaf. Slavernij is niet iets wat door God is gegeven, maar is een gevolg van de zonde. Toch betekent het niet dat een slaaf bij zijn bekeering zijn vrijheid terugkrijgt. Het christendom verandert namelijk geen (wan)toestanden, maar harten. Zo kwam de Heer Jezus niet om die misstand en andere misstanden aan te pakken, maar om zondaren te redden.

Een gelovige slaaf kan door verschillende omstandigheden in die positie terechtgekomen zijn, bijvoorbeeld door geboorte, door krijgsgevangenschap, door schulden te hebben gemaakt. Juist een slaaf kan laten zien wat christen zijn betekent (*Tt 2:10; 1Pt 2:18*). Met dit doel stuurde Paulus de weggelopen slaaf Onésimus zelfs

naar zijn meester Filémon terug. Wel hoopte Paulus dat Filémon zijn slaaf Onésimus zou vrijlaten, opdat deze de apostel in zijn dienst voor de Heer zou kunnen helpen (zie de *brief aan Filémon*).

Slaven hadden in die tijd geen voorrechten, ze hadden nergens recht op. Naar Grieks-Romeinse opvattingen waren slaven geen personen, maar werktuigen. Ze waren het onbepaalde eigendom van hun meester en hadden geen enkel recht. Een privéleven bestond voor hen niet. Als zodanig is een vergelijking met de verhoudingen die wij in het Westen kennen, niet te maken. Wel kunnen we deze aanwijzingen toepassen op de verhouding werkgever-werknemer. De gelovige werknemer verwacht zijn heil niet van een vakbond en van pressiemiddelen als staking, bedrijfsbezetting of langzaamaan acties. Daaraan niet meedoen kan hem de smaad van zijn collega's opleveren, maar het levert in elk geval de goedkeuring van de Heer op.

Van de gelovige werknemer wordt verwacht dat hij zijn werkgever "*alle eer waard acht*". In *vers 1* gaat het om een ongelovige werkgever. De gelovige werknemer behoort met respect over hem te spreken en hem met respect te behandelen. Hij zal ook niet (meer) meedoen met opstand of de kantjes er vanaf lopen. Ook opstandigheid past de christenslaaf niet. Als de gelovige slaaf opstandig zou zijn, zijn meester ongehoorzaam, dan zouden anderen reden hebben om te zeggen: 'Wat is dat voor een God Die wanorde toestaat, wat is dat voor een leer die opstand en geweld duldt?'

Ook vandaag gaat van een gelovige op zijn arbeidsplek een positief of een negatief getuigenis voor zijn Heer uit. Als hij in zijn werk nauwgezet de bevelen van zijn baas opvolgt, zullen "*de Naam van God en de leer niet gelasterd worden*". Het gaat er immers om dat God als Heiland wordt bekendgemaakt in overeenstemming met de christelijke leer. De leer en de praktijk horen onlosmakelijk bij elkaar.

V2. In *vers 2* gaat het over "*zij die gelovige meesters hebben*". Dan is er sprake van een dubbele verhouding: die van broeder en van baas. Dan dreigt het gevaar van een vermenging van geestelijke

en maatschappelijke verhoudingen. Je kunt dan te vriendschappelijk met je baas omgaan of je meent je meer te kunnen veroorloven omdat hij een broeder van je is. De verhoudingen worden dan niet gerespecteerd en in wezen veracht je hem als je baas. Dat is geen getuigenis tegenover de ongelovige collega's.

Het zou eerder zo moeten zijn, dat het feit dat je baas een gelovige is, je brengt tot een *"des te meer dienen"* van hem. Je mag je bewust zijn een *"goede dienst"* te doen aan je gelovige baas (die dan ook geacht wordt dit te waarderen en naar zijn waarde te schatten). De kwaliteit van de dienst is beter omdat die niet uit angst, maar uit liefde gebeurt.

Overigens vergt zo'n situatie van beide kanten veel wijsheid en voorzichtigheid. Er kan gemakkelijk iets gebeuren wat de broederlijke aantast en waardoor de werksfeer onder spanning komt te staan. Daar komt nog bij dat in de gemeente de rollen omgekeerd kunnen zijn. Niet in de zin dat de een boven de ander zou staan, maar wel dat de slaaf een meer vooraanstaande plaats heeft dan de meester. Dan is het wel van belang dat ze allebei een geestelijke gezindheid tonen.

Het is nodig dat Timotheüs ook deze dingen onderwijst en erop aandringt dat dit onderwijs in de praktijk wordt toegepast.

V3. *"Een andere leer"* ondergraaft de verhouding tussen slaaf en meester. Dat gebeurt als iemand zijn eigen menselijke, vleeselijke gedachten en inzichten geeft over de maatschappelijke verhoudingen en voorbijgaat aan wat de Heer hiervan zegt. Je zou het stakingsrecht zo'n andere leer kunnen noemen. Dan voegt men zich niet naar *"de gezonde woorden van onze Heer Jezus Christus"*.

Alle woorden die de Heer heeft gesproken toen Hij op aarde was, zijn gezonde woorden. We vinden ze in de evangeliën. De Heer heeft ze van de Vader gehoord en ze aan Zijn discipelen doorgegeven (Jh 17:8). Hierop sluit het onderwijs van de apostel Paulus dat je in zijn brieven vindt, naadloos aan. De woorden van de Heer en het onderwijs van de apostel zetten aan tot een leven

waarin God geëerd wordt, wat ook de maatschappelijke positie van een gelovige is.

V4. Wie daar geen boodschap aan heeft, “*is opgeblazen*”. Opgeblazenheid ontstaat als iemand vol is van zijn eigen kennis (*1Ko 8:1*). Het is de arrogantie van de onwetendheid die zich inbeeldt alles te weten. Paulus spreekt Gods oordeel over zo iemand uit: hij “*weet niets*”. En bleef het daar maar bij. Maar deze mensen lijden “*aan twistziekte en woordenstrijd*”. Het bewijs dat hun geest ziek is, blijkt uit de gelijkhebberige geest die hen eindeloos doet debatteren en hen tot talloze zinloze speculaties voert. De politiek, ook de zogenaamd christelijke, is er vol van.

Het zieke denken van valse leraren openbaart zich in kleinzielige haarkloverijen en pseudo-intellectuele theorieën, waarbij alles draait om belachelijke onderscheidingen tussen woorden. Zulke mensen zijn ziek en vormen een haard van besmetting. Ieder die met hen meegaat, loopt ook ziekten op. Want wat komt uit hun denken voort? “*Afgunst ... en twist, lasteringen, kwade vermoedens.*” Het contrast tussen wat ziek maakt en wat gezond is en gezond maakt aan woorden en leer wordt hier wel scherp gemaakt.

In hun twistziekte en woordenstrijd zijn ze afgunstig op de ander die het in het debat beter doet, overtuigender overkomt, meer medestanders voor zich wint. Men benijdt wat een ander heeft en wil dat zelf hebben. In plaats van dat men meningsverschillen bijlegt, ontstaat er verwijdering en twist. Om toch het eigen gelijk te halen bedient men zich van lasterpraat over de ander. Er worden leugenachtige dingen doorverteld en zelfs boze motieven bij de tegenstander verondersteld.

V5. En dit houdt maar aan. Zonder pauze zijn deze mensen aan het ruziemaken. Het verderf zit in hun denken. Ze zijn niet meer in staat om normaal op de waarheid te reageren. Ze hebben alle realiteitszin verloren. Van hen staat dat ze “*van de waarheid beroofd zijn*”. Vroeger hadden ze kennis van alles wat God in Christus heeft geopenbaard, maar dat zijn ze kwijtgeraakt door zich niet langer te voegen naar de gezonde woorden en de gezonde leer. Je

ziet in welke neerwaartse spiraal je kunt terechtkomen, als je aan menselijke ideeën de voorkeur geeft boven het Woord van God.

Bij al hun onverstand menen ze ook nog dat *“de Godsvrucht een winst[bron]”* is. Daar hebben ze ook alle reden toe. Zij laten zich voor hun dwaze ideeën betalen en de mensen betalen graag. Worden ook vandaag niet theologen door kerken financieel gesteund om hun dwaze redeneringen in woord en geschrift te kunnen verspreiden? Voor hun monsterachtige gedachtespinsels wordt grif betaald. De mensen smullen ervan. Of het waar is, interesseert ze niet. Het boek ‘De Da Vinci Code’ is er een van de recentere voorbeelden van.

Wat is het een voorrecht dat je voor de toetsing de onveranderlijke norm van Gods Woord hebt. Daar wijs ik je aan het slot van dit stukje toch nog graag even op.

Lees nog eens 1 Timotheüs 6:1-5.

Verwerking: Hoe beleef jij je plaats in de maatschappij?

Rijk willen worden en de mens Gods | verzen 6-11a

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

6 Nu is de Godsvrucht met tevredenheid inderdaad een grote winst; 7 want wij hebben niets in de wereld ingebracht, omdat wij er ook niets uit kunnen wegdragen. 8 Hebben wij echter voedsel en kleding, dan zullen wij daarmee tevreden zijn. 9 Maar wie rijk willen worden, vallen in verzoeking en in een strik en in vele onverstandige en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang. 10 Want de geldzucht is een wortel van alle kwaad. Door daarnaar te streven zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zich met vele smarten doorboord. 11 Maar jij, mens Gods, ontvlucht deze dingen ...

V6. Paulus ontkent niet dat Godsvrucht een winstbron is. Alleen voegt hij er nog *“tevredenheid”* aan toe. Hij weet waarover hij het heeft (*Fp 4:11-15*). Zijn tevredenheid is het gevolg van zijn afhankelijkheid van God. Als je echt tevreden bent, ben je niet gericht op uiterlijke dingen, maar op de Heer, Die in al je behoeften voorziet. Tevredenheid kan ook het gevolg zijn van eigen inspanning. Zo wilden bijvoorbeeld de Stoïcijnen zich door niets laten beïnvloeden en alles aanvaarden zoals het kwam. Dat kan tevredenheid lijken, maar het is hardheid en het gevolg van eigen wilskracht.

Daarom moet tevredenheid samengaan met Godsvrucht. Dat levert dan niet zomaar winst op, maar *“inderdaad een grote winst”*. Die winst is niet te becijferen in harde valuta, maar ziet op geestelijke winst. Waar dingen gebeuren in gemeenschap met God en met het oog op Zijn eer, zul je geestelijk rijker worden.

V7. Wat had je bij je toen je in de wereld kwam, dus toen je geboren werd? Niets. Je zult het wel eens zijn met Job, die zei: *“Naakt ben ik uit de buik van mijn moeder gekomen”* (*Jb 1:21; zie ook Pr 5:15*). Weet je wat je uit de wereld kunt meenemen, als je die weer moet verlaten? Ook niets (*Ps 49:14-15*).

Bij het begin en aan het eind van het leven leer je de werkelijke waarde van de materiële dingen inschatten. De bedoeling is dat je inziet hoe betrekkelijk alles is wat je aan geld en goed in dit leven zou kunnen verwerven. Het kan je allemaal tijdens je leven zomaar ontvallen (*Sp* 23:4-5). In elk geval moet je bij het verlaten van de wereld alles achterlaten. Misschien ken je de uitdrukking: 'Het doodshemd heeft geen zakken.'

V8. Als je "*voedsel en kleding*" bezit, heb je de beschikking over de basisbehoeften van het leven (*Dt* 10:18; *Mt* 6:25-32). Als je daarmee tevreden bent (*Hb* 13:5), ben je een gelukkig mens. Het bewaart je voor een rusteloos bezig zijn met de materiële dingen, zoals je dat waarneemt bij de mensen van de wereld om je heen. Deze oproep tot tevredenheid mag je natuurlijk niet misbruiken om luiheid goed te praten (*2Th* 3:10). Het gaat erom dat je niet koortsachtig op zoek bent naar steeds meer luxe.

V9. Het voorgaande wil niet zeggen dat het verkeerd is om rijk te zijn. Als iemand rijk is, kan dat het resultaat zijn van de zegen van de Heer (*Gn* 13:2; *Sp* 22:2; *1Sm* 2:7). Het is echter wel verkeerd om rijk te "*willen worden*". Ook is het belangrijk te zien dat rijkdom gevaarlijk kan zijn voor het praktische geloofsleven (*Mt* 13:22). Het kan zelfs een verhindering zijn om behouden te worden (*Mt* 19:23-24).

Als het je wil is om rijk te worden, zul je zeker "*in verzoeking en in een strik en in vele onverstandige en schadelijke begeerten*" vallen. Je zult niet de eerste zijn die in verzoeking valt om rijk te willen worden door kansspelen, door gokken, of door speculeren op de beurs. Rijk willen worden betekent dat je je laat meeslepen door "*vele onverstandige en schadelijke begeerten*". Dan hoef je ook niet te bidden "*leid ons niet in verzoeking*", want dan ben je er doelbewust op uit om rijk te worden.

Na de 'verzoeking' en de 'strik' wacht je aan het eind "*verderf en ondergang*". Daarin zink je weg. 'Wegzinken' ziet op een schip dat overvol beladen is en daardoor zinkt. Zie *Lukas* 5:7, de enige keer in het Nieuwe Testament waar hetzelfde woord nog een keer voorkomt en waar het in letterlijke zin wordt gebruikt. Hier be-

treft het een ziel die overweldigd is door de zucht naar rijkdom en nu in de zee van zijn begeerten steeds verder wegzinkt. Het onverstandig omgaan met geld om maar meer te krijgen heeft al velen in het verderf gestort.

V10. *“De geldzucht is een wortel van alle kwaad.”* Dit vers moet je diep op je laten inwerken. Geldzucht is een vorm van hebzucht die in zijn wezen afgodendienst is (*Ko* 3:5; *Ef* 5:5). Het is niet *de* wortel, het is *een* wortel, maar wel een wortel waaruit elke mogelijke vorm van kwaad kan voortkomen. Er zijn meer wortels waaruit kwaad voortkomt, maar er is geen kwaad dat niet uit deze wortel, geldzucht, kan voortkomen.

De waarschuwing is ernstig en indringend: als je ernaar streeft om rijk te worden, is de kans groot dat je van het geloof afdwaalt! Je belijdenis dat je een christen bent, kan niet samengaan met liefde voor geld. Je liefde voor geld, in welke vorm van luxe je dat ook vertalen mag, zal je ogen sluiten voor alles wat Christus je te bieden heeft. Alle geloofswaarheden zullen je niets meer zeggen.

Als geldzucht een reëel gevaar voor je is, kijk dan eens naar mensen die zich daar ook door hebben laten leiden. Er zijn verhalen van bittere ervaringen, kapotte familiebetrekkingen, losbandige, verkwistende kinderen, onophoudelijke vrees voor verliezen. Dit hoort er allemaal bij als jij rijkdom als doelstelling in je leven hebt. Denk ten slotte ook aan het hiernamaals (*Lk* 12:20-21). Wat een ontgoocheling moet het zijn als je op je sterfbed moet ontdekken dat je van alle aardse rijkdom niets kunt meenemen. Dit zijn enkele van de *“vele smarten”* waarmee je dan jezelf hebt *“doorboord”*.

V11a. Paulus komt met een alternatief, met een totaal ander perspectief van leven. Dit leidt hij in met *“maar jij, mens Gods”*. Een mens Gods is iemand die in zijn leven en wandel de kenmerken van God vertoont in een wereld die van Hem is vervreemd. Dit kan een man of een vrouw zijn. In het Nieuwe Testament komt deze uitdrukking verder alleen nog voor in 2 *Timotheüs* 3:17. In het Oude Testament wordt zo iemand een ‘man Gods’ genoemd (Mozes, *Dt* 33:1; David, *2Kr* 8:14; Elia, *1Kn* 17:18; Elisa, *2Kn* 4:7; zie verder *1Kn* 12:22; 13:1; 20:28; *2Kr* 25:7; *Jr* 35:4.)

Een 'mens Gods' is een mens aan wie God Zijn Naam wil verbinden omdat deze mens voor Zijn rechten opkomt in Zijn volk dat geen rekening (meer) houdt met Zijn rechten. Een mens Gods is een enkeling die trouw Gods belangen behartigt te midden van een geheel dat van Hem is afgedwaald. In zo'n mens laat God zien Wie Hij is.

Timotheüs is zo'n mens. Maakt hem dat tot een mens die boven alle verzoeking verheven is? Zeker niet. De eerste opdracht die hij krijgt, is: "*Ontvlucht deze dingen.*" Hij wordt ervoor gewaarschuwd niet te denken dat hij boven de zojuist genoemde verzoeken staat, net zomin als jij dat moet menen.

Vluchten is geen bewijs van zwakheid, maar bewijst juist karakter en zelfkennis. 'Deze dingen' is de geldzucht en wat daarmee samenhangt. Voor jou als jonge gelovige is de oproep om te 'ontvluchten' ook belangrijk. Jij bent niet ongevoelig voor de overvloed aan reclame die wekelijks door de brievenbus komt en die dagelijks via de media als een vloedgolf over je heen komt. Je moet je ervoor afsluiten en de Heer vragen wat je nodig hebt.

Je moet altijd dingen ontvluchten die een grote verzoeking inhouden omdat je zondige vlees wordt aangesproken. In die gevallen dreigt er een groot gevaar voor je geestelijk leven. Zo staat er ook dat je "*de hoererij*" (1Ko 6:18), "*de afgodendienst*" (1Ko 10:14) en "*de begeerten van de jeugd*" (2Tm 2:22) moet ontvluchten. Een duidelijk voorbeeld van iemand die de hoererij ontvluchtte, is Jozef (Gn 39:12).

Er zijn trouwens ook gevallen dat je niet moet vluchten, maar moet weerstaan. Dat is als de duivel zich als de tegenstander van het geloof openbaart (Jk 4:7; 1Pt 5:9; Ef 6:12). In die gevallen gaat het om je getuigenis tegenover de wereld. De vijand wil dat je daarvoor terugschrikt. Als je dan op de vlucht gaat, ben je een verliezer. De twee gevallen moeten dus niet verward worden. Weet daarom wanneer je moet vluchten en wanneer je moet weerstaan, standvastig in het geloof.

De opdracht om te ontvluchten is één kant van je leven als christen. En die kant is heel noodzakelijk. Vervolgens komt de andere kant. Nu kun je en moet je laten zien dat je leven als christen bestaat uit jagen naar iets en strijd. Die kant zullen we in het volgende stukje gaan bekijken.

Lees nog eens 1 Timotheüs 6:6-11a.

Verwerking: Welke rol speelt geld in jouw leven?

Jagen, strijden, grijpen, betuigen | verzen 11b-13

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

... en jaag naar gerechtigheid, Godsvrucht, geloof, liefde, volharding, zachtmoedigheid. 12 Strijd de goede strijd van het geloof; grijp het eeuwige leven, waartoe je geroepen bent en de goede belijdenis hebt afgelegd voor vele getuigen. 13 Ik beveel <je> voor God Die alles in leven houdt, en voor Christus Jezus Die voor Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft, ...

V11b. Timotheüs wordt dus enerzijds opgeroepen te ontvluchten en anderzijds om te jagen en te strijden. Het gaat hier om een telkens terugkerende en doorgaande activiteit. Je bent hier nooit klaar mee. Je kunt niet zeggen dat er een ogenblik in je leven aanbreekt dat je niet meer hoeft te ontvluchten en te jagen en te strijden.

Na het negatieve, maar noodzakelijke, ‘ontvlucht’, komt nu het positieve. Je mag je energie inzetten om naar iets te ‘jagen’ (zie ook Rm 14:19; Fp 3:14; 1Th 5:15; Hb 12:14). In dit woord zit actie, snelheid en doelgericht bezig zijn. Het gaat erom dat je de dingen die worden genoemd om naar te jagen, in de praktijk van je leven inhoud geeft.

“Gerechtigheid” wordt het eerst genoemd. Hiermee wordt niet de gerechtigheid van God bedoeld die je op grond van geloof hebt gekregen (Fp 3:9b) en waardoor je niet meer bang hoeft te zijn voor de hel. Nee, hier gaat het om wat er in je leven zichtbaar wordt, dat jouw spreken en handelen rechtvaardig zijn. En dat is zo, als het in overeenstemming is met het recht van God. Je zult dan niemand tekortdoen, maar ieder geven waar hij of zij recht op heeft. Dat kan in geld zijn, maar ook in de manier waarop je je tijd als werknemer besteedt of de eer die je iemand geeft.

Het volgende doel om naar te jagen is “Godsvrucht”. Zoals ik in de inleiding zei, betekent Godsvrucht eerbied voor God en geeft het een op God gerichte houding aan die Hem welgevallig is. Dit

houdt in dat je de juiste houding tegenover God inneemt. Je eert Hem als je leeft in vrees voor Hem. Dat heeft niet te maken met angst voor God, maar met het bang zijn voor jezelf, dat je iets doet waardoor Hem oneer wordt aangedaan.

Voor “*geloof*” geldt hetzelfde als voor gerechtigheid. Het gaat hier niet om het geloof waardoor je weet een kind van God te zijn, maar om het geloofsvertrouwen in het leven van elke dag. Het is een opdracht je ervoor in te spannen God in alle dingen van het leven van elke dag te vertrouwen hoewel je Hem niet ziet. Een leven in geloof staat tegenover een leven door wat je ziet, de zichtbare en tastbare dingen. Houd eraan vast dat de dingen die je ziet, tijdelijk zijn en dat de dingen die je niet ziet, eeuwig zijn (zie 2Ko 4:18).

Misschien had je verwacht dat “*liefde*” wel op de eerste plaats zou staan. Dat is dus niet zo. In een christelijke wereld waar velen doen wat recht is in eigen ogen, gaat het er in de eerste plaats om dat je naar gerechtigheid jaagt. Maar dat betekent niet dat het zonder liefde kan. Als je naar liefde jaagt, wil dat zeggen dat je in liefde toeneemt. Jouw liefde tot God, tot je broeders en zusters en tot je naaste in het algemeen, moet groeien. Liefde is Gods natuur (1Jh 4:8,16). Hij wil dat je die liefde in de praktijk toont.

“*Volharding*” is nodig omdat je leeft in een wereld die erop uit is ons het leven als mens Gods onmogelijk te maken. Leven als mens Gods betekent tegen de stroom in zwemmen en niet opgeven. Zolang je niet bij de Heer bent, heb je volharding nodig. Mooie voorbeelden heb je in Kaleb (Dt 1:36; Jz 14:8-9,14) en de gelovigen in de begintijd van de gemeente (Hd 2:42). Om te volharden mag je rekenen op de steun van God, Die de “*God van de volharding*” wordt genoemd (Rm 15:5).

De kenmerken van de mens Gods worden afgesloten met “*zachtmoedigheid*”. Dat geeft de gezindheid aan waarin je moet volharden. Bij alle tegenstand die je ondervindt, bestaat het gevaar dat je bitter of opstandig wordt, of kwaad met kwaad vergeldt. Maar een mens Gods reageert zoals de Heer Jezus heeft gedaan (Mt

11:29). Dan sta je niet op je eigen rechten, maar zie je daar ten gunste van anderen juist van af.

V12. Ben je op jacht naar deze eigenschappen, dan ben je goed voorbereid om “de goede strijd van het geloof” te strijden. Zoals gezegd, is het niet mogelijk hier voor God te leven als een mens Gods en daarbij geen tegenstand te ondervinden. Wie als mens Gods leeft, ondervindt onvermijdelijk strijd.

De strijd waarover het hier gaat, is niet zozeer een oorlogsvoering. Zeker heb je te maken met een vijand die voor tegenstand zorgt. Je wordt hier echter niet opgeroepen je op je tegenstander te concentreren, maar op God. Het is hier dan ook niet een strijd of gevecht tegen een vijand, maar de strijd in een wedstrijd, waarbij het erom gaat dat er volgens de regels wordt gestreden. Die regels, in dit geval geestelijke eigenschappen, zijn hiervoor genoemd. Dan is er kracht voor de goede strijd en kan de prijs worden verkregen.

De goede strijd is die van het geloof. Een mens Gods zet zich ervoor in om alles wat het geloof betekent en inhoudt, vast te houden tot het einde van zijn leven op aarde. Als jij een mens Gods wilt zijn, mag je niets ontglippen van de geloofswaarheid. Dat betekent dat je bijbelse begrippen een voluit bijbelse betekenis blijft geven en daar geen andere betekenis aan geeft. Paulus kan aan het einde van zijn leven zeggen dat hij deze strijd heeft gestreden (2Tm 4:7).

Dan ben je ook in staat om het volgende bevel uit te voeren, een bevel dat, als je eraan voldoet, een geweldige zegen oplevert: “Grijp het eeuwige leven.” Dit wordt gezegd tegen iemand die het eeuwige leven al bezit. De opdracht ‘grijp’ is dus niet gericht aan een ongelovige, maar aan een gelovige. Er wordt dan ook bedoeld dat je geniet van wat je bezit, dat je je erdoor laat leiden, dat je erin en ernaar leeft. Je strekt je uit naar wat je in volheid in de hemel zult genieten. Het eeuwige leven is de Heer Jezus (1Jh 5:20). Omgang met Hem is het mooiste op aarde en zal in de hemel tot in eeuwigheid volmaakt worden genoten.

Dat is “*waartoe je geroepen bent*”. Timotheüs heeft de roep van God gehoord bij zijn bekering. Het uiteindelijke doel van die roeping is het volle, ongestoorde genot van het eeuwige leven bij Hem. Van het bezit van het eeuwige leven heeft Timotheüs “*de goede belijdenis ... afgelegd voor vele getuigen*”. Je kunt aan de buitenkant niet aan iemand zien of hij eeuwig leven heeft. Daar hoort een getuigenis bij. Je zou daarbij kunnen denken aan de doop. Dat is een openlijk getuigenis dat je hebt afgerekend met je oude leven en dat je voortaan ‘in nieuwhed van leven’ wilt wandelen (*Rm 6:4*).

V13. De vele getuigen voor wie Timotheüs eens zijn goede belijdenis aflegde, zijn niet altijd in zijn directe omgeving. Wie wel altijd bij hem zijn en zijn leven gadeslaan, zijn God en de Heer Jezus. Paulus brengt Timotheüs in de eerste plaats in de tegenwoordigheid van God. Hij stelt God voor als Degene “*Die alles in leven houdt*”. God is de Onderhouder van het leven (*1Tm 4:10*). Hij is ook de bron van het leven (*Ps 36:10*). Jij mag je, net als Timotheüs, ervan bewust zijn dat Hij je alles geeft om als Zijn getuige te functioneren. Jij mag getuigenis geven van het ware leven.

Vervolgens brengt Paulus zijn kind in het geloof in de tegenwoordigheid van de Heer Jezus. Ook Hij is ten volle betrokken bij het getuigenis dat Zijn volgelingen afleggen. Hij is daarbij het volmaakte voorbeeld van het betuigen van de goede belijdenis. Dat kun je natuurlijk zeggen van het hele leven van de Heer Jezus. Toch wijst Paulus op een bijzonder moment uit het leven van de Heer om duidelijk te maken waar het bij het betuigen van de goede belijdenis op aankomt. Dat moment is, wanneer Hij voor Pontius Pilatus staat.

Pilatus vraagt Hem of Hij een Koning is. De Heer betuigt dan dat Hij dat inderdaad is, maar Hij gaat verder. Hij verklaart dat, hoewel Hij een Koning is, Zijn koninkrijk *nu* niet van deze wereld is (*Jh 18:36*). Dat maakt Hem tot een verworpen Koning.

Dat is nu precies de goede belijdenis die van jou wordt verwacht. Je hoort bij een koninkrijk dat niet van deze wereld is en bij een Koning Die verworpen is. Als je dit vasthoudt en betuigt tegen-

over de wereld, ben je een waardig volgeling van de Heer Jezus naar wie Hij met welgevallen kijkt.

Lees nog eens 1 Timotheüs 6:11b-13.

Verwerking: Hoe leg jij de goede belijdenis af?

Lofzegging en laatste vermaningen | verzen 14-21

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 14 dat je dit gebod onbesmet en onberispelijk bewaart tot op de verschijning van onze Heer Jezus Christus, 15 Die de gelukkige en enige Heerser, de Koning der koningen en Heer der heren op Zijn eigen tijd zal vertonen, 16 Hij Die alleen onsterfelijkheid heeft, Die een ontoegankelijk licht bewoont, Die geen mens gezien heeft of zien kan. Hem zij eer en eeuwige kracht! Amen. 17 Beveel de rijken in de tegenwoordige eeuw niet hoogmoedig te zijn en hun hoop niet gevestigd te hebben op [de] onzekerheid van [de] rijkdom, maar op God Die ons alles rijkelijk geeft om te genieten, 18 om goed te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig te zijn en mededeelzaam, 19 om voor zichzelf een goed fundament weg te leggen voor de toekomst, opdat zij het werkelijke leven grijpen. 20 Timotheüs, bewaar het [jou] toevertrouwde pand, terwijl je je afwendt van het ongoddelijk gezwets en [de] tegenstellingen van de ten onrechte zo genoemde kennis. 21 Sommigen zijn, door die te belijden, van het geloof afgedwaald. De genade zij met jullie.

V14. Timotheüs moet van Paulus “dit gebod [dat is het gebod om de goede strijd te strijden] *onbesmet en onberispelijk*” bewaren. Je kunt bij ‘bewaren’ denken aan eraan gehoorzamen (*Jh 8:51; 14:21*), maar ook dat het in zijn oorspronkelijke staat wordt vastgehouden. Het mag niet worden besmet door menselijke meningen en moet onvervalst worden doorgegeven.

Dat lijkt een bijna onmogelijke opdracht. Hoe kun je zoiets volhouden? Door je oog te richten “op de verschijning van onze Heer Jezus Christus”. Tot dat moment moet Timotheüs zich, en moet jij je, wijden aan de gegeven opdracht. De Heer Jezus heeft beloofd dat Hij spoedig zal terugkeren, met Zijn loon bij Zich (*Op 22:12*). Het gaat hier niet om Zijn komst voor de gemeente. Bij die komst past geen loon. Als Hij de gemeente heeft opgenomen (*1Th 4:15-18*), zal Hij daarna met al Zijn heiligen naar de aarde komen (*1Th 4:14*). Dan zal Hij op aarde het vredesrijk oprichten. Allen die Hem hebben gediend, zal Hij dan belonen naar de mate van de trouw

waarmee zij Hem hebben gediend toen Hij nog verworpen was. Is dit geen prachtig motief om door te gaan met de goede strijd?

V15. De gedachte aan die geweldige gebeurtenis voert de apostel tot een lofprijzing. Bij die verschijning zal *“de gelukkige en enige Heerser”* Zich openlijk vertonen. Hij Die Zich, toen Hij op aarde was, als een lam naar de slachtbank liet leiden, zal Zich dan openbaren als Heerser.

Hij is niemand anders dan ‘de gelukkige God’ (1Tm 1:11). Hij heeft niets buiten Zichzelf nodig om gelukkig te zijn. Niets kan Zijn eeuwige rust, Zijn volkomen vrede en Zijn diepe geluk verstoren (Jb 35:5-7).

Hij is ook ‘de enige God’, Die Zijn gelijke niet heeft. Niets en niemand staat op gelijke voet met Hem.

Hij Zelf bestuurt en beheerst alles. Daarin heeft Hij niemand nodig. Hij is in alles soeverein. Hij heerst over leven en dood en bestuurt alles naar Zijn welgevallen en wijsheid (Ps 89:11-13). In Hem woont alle macht. Hij is de *“Koning der koningen en Heer der heren”* (zie ook Op 17:14; 19:16). Onder Zijn universele heerschappij staan ook alle machthebbers van de aarde (1Kr 29:11-12).

Het tijdstip waarop de Heer Jezus zal verschijnen, ligt helemaal en alleen in Gods handen (Zc 14:7; Mt 24:36; Hd 1:7). Als Hij verschijnt, zal Hij door elk oog worden gezien als Heerser, Koning en Heer (Op 1:7).

V16. Er zijn ook niet-waarneembare kenmerken. In zijn lofzegging roemt Paulus ook de innerlijke grootheid van God. Zo is Hij niet aan de dood onderworpen, Hij kan niet sterven, *“Hij”* is Degene *“Die alleen onsterfelijkheid heeft”*. Onsterfelijkheid is meer dan een leven zonder einde. Het is een voor de dood ongrijpbare toestand, een toestand waarop de dood nooit vat krijgt.

Het is ook meer dan alleen niet lichamelijk sterven. Op het moment dat Adam en Eva zondigden, stierven zij niet de lichamelijke dood, maar wel de geestelijke dood. Voor ieder mens die

geen leven uit God heeft, geldt dat hij geestelijk dood is. Wie zich bekeert, krijgt leven uit God en zal bij de komst van de Heer Jezus met onsterfelijkheid bekleed worden (1Ko 15:53-54). Daardoor is hij voor de dood ongrijpbaar geworden.

God, Die Zichzelf zichtbaar heeft gemaakt in Zijn Zoon (Jh 1:14; 14:9), is de God *“Die een ontoegankelijk licht bewoont, Die geen mens gezien heeft of zien kan”* (zie ook Ex 33:20; Jh 1:18; 1Jh 4:12; Ko 1:15). Nooit kunnen we iets van God zien buiten de Zoon om. Overal waar God Zich openbaart, doet Hij dat door de Zoon.

Diep onder de indruk van de geweldige grootheid en majesteit van God prijst Paulus Hem: *“Hem zij eer en eeuwige kracht. Amen.”* Paulus spreekt hier geen wens uit, maar verklaart met een plechtig ‘amen’ dat God alle eerbetoon waard is en dat Hij een kracht bezit die nooit vermindert. Al Zijn werken, zowel in de oude als in de nieuwe schepping, zullen Hem eren. Daartoe zal Hij hen door Zijn eeuwige kracht in staat stellen.

V17. Het zou een prachtig slot van de brief zijn geweest als hij hier was geëindigd. Toch voegt Paulus nog een tweetal vermaningen toe, één voor de rijken (*verzen 17-19*) en één voor Timotheüs (*verzen 20-21*). Rijkdom op zich is niet verkeerd, wel het rijk willen worden, zoals je hebt gezien. De apostel roept niet op om bezittingen te verkopen en alle geld weg te geven. Wel is het voor een rijke moeilijk om rijk te zijn zonder op die rijkdom te vertrouwen. Als dat gebeurt, gaat hij onafhankelijk van God handelen. En dat is in wezen de hoogmoed waar Timotheüs tegen moet waarschuwen.

De rijke is, net als zijn rijkdom, o zo betrekkelijk (*Jk 1:10-11*). Aards bezit is vergankelijk en de tijd vliegt voorbij. Rijkdom kan zomaar vervliegen (*Sp 23:4-5*). Wie op zijn rijkdom vertrouwt, zal tot een bespotting worden (*Ps 52:7*). De rijken moet worden voorgehouden waarop zij hun hoop niet en wel moeten vestigen en waarom. Zij krijgen te horen *“hun hoop niet gevestigd te hebben op de onzekerheid van de rijkdom, maar op God Die ons alles rijkelijk geeft om te genieten”*.

Je mag genieten van wat God je in overvloed geeft, als je maar bedenkt dat God de Bron van ware vreugde is en dat rijkdom en luxe je die vreugde niet kunnen geven. Het is niet de bedoeling je eraan over te geven en in weelde en genotzucht te leven (*Jk 5:5*). Het geld is niet je eigendom, je bent er rentmeester over. God heeft het je gegeven om het voor Hem te beheren.

V18. Daarom biedt rijkdom, ondanks de gevaren die het inhoudt, juist mogelijkheden om God ermee te dienen. Dat zal je geestelijke vreugde en voldoening geven. Je kunt op verschillende manieren met je rijkdom omgaan. Je kunt er goed mee doen aan anderen. Zij zullen er God voor prijzen. Je kunt ook rijk zijn in goede werken. Wat je weggeeft, maakt je in ander opzicht rijker, namelijk in goede werken (*Sp 11:25*).

Ook kun je *“vrijgevig ... zijn en mededeelzaam”*. Als je ‘vrijgevig’ bent, handel je net zo als God ten opzichte van jou heeft gehandeld. Het moet trouwens wel met overleg gebeuren en niet in het wilde weg. ‘Mededeelzaam’ wil zeggen dat je anderen deel laat hebben aan de materiële dingen die je bezit. Mogen ze bijvoorbeeld je auto wel eens lenen als dat nodig is of ben je bang voor een krasje?

V19. Als je zo naar je rijkdom kijkt en ermee omgaat, ben je bezig om voor jezelf *“een goed fundament weg te leggen voor de toekomst”*. Menselijk geredeneerd ben je kwijt wat je weggeeft. Geestelijk geredeneerd stuur je vooruit wat je weggeeft. Weggeven is de beste vorm van beleggen. Door zo op de toekomst gericht te zijn grijp je op aarde al *“het werkelijke leven”*. Dit is pas echt leven, als je leeft voor de ander. Dat deed en doet de Heer Jezus en daarin volg jij Hem dan na.

V20. Het noemen van de naam van *“Timotheüs”* geeft extra nadruk aan de persoonlijke zorg van de apostel voor zijn jonge vriend. Hij bindt hem op het hart het hem *“toevertrouwde pand”*, dat is de waarheid zoals die aan Timotheüs in deze brief is meegedeeld, te bewaren. Met *“ongoddelijk gezwets”* moet hij zich niet inlaten. Dat is verspilling van tijd en moeite.

Ook moet hij niet ingaan op “*tegenstellingen van de ten onrechte zo genoemde kennis*”. Paulus doelt hier op gedachtespinsels van mensen die menen dat ze tot een hogere geestelijke klasse behoren en hogere kennis bezitten. Ontwikkeling en intelligentie zijn echter niet de sleutels tot het verstaan van de Schrift, maar een aan Gods Geest onderworpen gezindheid.

V21. Wie het verstand boven de Schrift plaatst, zal zeker van de geloofswaarheid wegdwalen.

Tot slot wenst Paulus Timotheüs en de gelovigen in Efeze, waar Timotheüs is, de genade toe. Alleen als er besef van genade is, kunnen zij te midden van alle gevaren van afwijking bewaard blijven in het genot van de gemeenschap met God en met elkaar. Die genade hebben wij ook dagelijks nodig.

Lees nog eens 1 Timotheüs 6:14-21.

Verwerking: Wat is het aan jou toevertrouwde pand dat jij moet bewaren?

De tweede brief aan Timotheüs

Een verklaring van Paulus' brief, speciaal voor jou

Ger de Koning

De tweede brief aan Timotheüs

Lees eerst de brief een keer helemaal door. Stel je daarbij voor, dat hij aan jou persoonlijk is gericht. Vraag de Heer onder het lezen wat Zijn bedoeling ermee is voor jouw leven. Sta open voor Zijn aanwijzingen om iets te doen, te veranderen of niet meer te doen.

Inleiding

Nadat Paulus uit zijn eerste gevangenschap is vrijgelaten (*vgl. Fp 1:23-26; 2:19-24; Fm :22*), heeft hij de *eerste brief aan Timotheüs* en de *brief aan Titus* geschreven. Paulus schrijft deze tweede brief aan zijn jonge vriend tijdens zijn tweede gevangenschap, die heel wat zwaarder is dan zijn eerste. Hij weet ook dat hij niet opnieuw zal worden vrijgelaten, maar veroordeeld zal worden en de martelaarsdood zal sterven.

Als je deze achtergrond in de gaten houdt, zul je tijdens het lezen de kracht van de brief ervaren. Het vrijmoedige getuigenis en het vertrouwen op God in zware tijden komen van een man die bereid is te sterven voor wat hem door God is toevertrouwd. Daardoor is deze brief een waarschuwing en een bemoediging voor de mens Gods in de laatste dagen.

Je kunt deze brief een afscheidsboodschap van Paulus noemen (*zie ook Hd 20:17-38*), zoals we afscheidswaarden van Jakob hebben (*Gn 49*), van Mozes (*Dt 33*) en van Samuel (*1Sm 12*). Misschien is het nog beter om te spreken van het geestelijk testament van de apostel. In een testament verklaart iemand wat hij wil dat er na zijn dood met zijn bezittingen gebeurt. Paulus weet dat zijn aardse leven er binnenkort opzit. Hij laat een geestelijke erfenis achter: de waarheid die God hem heeft toevertrouwd. Hoe moeten de gelovigen daarmee omgaan als hij er niet meer is? Dat zal hij in deze brief uiteenzetten.

Paulus heeft in dienst van God door het evangelie de gemeente van God op aarde gesticht en opgebouwd. Zijn werk is klaar. Maar zoals het is gegaan met alles wat God aan de mens in handen heeft gegeven, zal het ook gaan met de gemeente op aarde. Paulus voorziet de afwijking en het verval ervan. Daarbij ziet hij ook scherp de omstandigheden waarin de gemeente na zijn heengaan zal terechtkomen (*vgl. Hd 20:29*). Hij heeft oog voor het verval dat na zijn sterven zal toenemen. De aanwijzingen die hij in dit geestelijk testament neerlegt, zijn daarom van groot belang voor de gemeente door de tijd heen vanaf het ontslapen van de grote apostel.

Je ontmoet veel emotie in de brief. Paulus was een mens van gelijke natuur als wij. Hij kijkt terug op zijn levenswerk en ziet wat ervan is geworden. Dat doet hij niet als een koelbloedige analyticus die de kille cijfers van een statistiek bekijkt. Hij doorleeft zijn werk opnieuw en voorvoelt ook hoe het zal gaan. Vanuit die gevoelens geeft hij richtlijnen voor een tijd dat het allemaal nog verder achteruit zal gaan en er van de oorsprong van de gemeente niet veel meer te herkennen is.

Als je de brief leest, hoor je hem de zorg van zijn hart delen met een (jonge) man die daar net zo bezorgd over is als hij. Dat doet hij op een manier die de brief voor alle tijden van belang maakt. Het is dan ook duidelijk een door de Heilige Geest geïnspireerde brief die daarom ook deel uitmaakt van de Bijbel. Door deze brief onderwijst de Geest ons over de afwijking van de gemeente van haar oorspronkelijke toestand.

Ook staat erin wat in zo'n toestand de zekere weg is voor hen die God zoeken en ernaar verlangen tot Zijn eer te leven. Die zekere weg rust op twee beginselen waaruit ieder te midden van vermenging en verwarring troost kan putten, zoals de apostel dat deed. Deze twee beginselen zijn:

- het vaste fundament van God en
- zich onttrekken aan ongerechtigheid.

Wat dat betekent, zal duidelijk worden als we *hoofdstuk 2* gaan bespreken.

De brief is behalve waarschuwend en bemoedigend ook strijd-lustig, want ondanks alle verval moet je niet bij de pakken gaan neerzitten. Hoe groter het verval, hoe groter de uitdaging is om een mens Gods (man/vrouw) te zijn. Een mens Gods is iemand die in een omgeving die met de rechten van God geen rekening houdt, laat zien Wie God is. De kracht daarvoor hebben we niet in onszelf, maar in de Geest van God, Die werkzaam is in een mens Gods, ook als de christenheid vol is van zelfgenoegzaamheid. Ik hoop dat jij een mens Gods wilt zijn.

2 Timotheüs 1

De belofte van het leven en zegenwens | verzen 1-2

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Paulus, apostel van Christus Jezus door [de] wil van God, naar [de] belofte van [het] leven dat in Christus Jezus is, 2 aan Timotheüs, [mijn] geliefd kind: genade, barmhartigheid, vrede van God [de] Vader en van Christus Jezus, onze Heer.

V1. Hoewel de toon van de brief vertrouwelijk en vriendschappelijk is, begint Paulus met het vaststellen van zijn apostelschap en daarmee van zijn apostolisch gezag. Met zijn apostelschap verbindt hij enkele dingen die van groot belang zijn voor het gezag waarmee hij in deze brief de richtlijnen geeft voor de tijd van verval. In de eerste plaats rijst achter zijn apostelschap de persoon van “Christus Jezus” op. Christus Jezus heeft hem gezonden en bepaalt de inhoud van zijn dienst. Wat Paulus zegt, is uit Naam van Hem.

In de tweede plaats heeft hij niet zichzelf dit apostelschap toegeëigend of het gekregen van mensen. Nee, hij is apostel “door [de] wil van God”. Het apostelschap maakt deel uit van het plan dat God met zijn leven heeft.

In de derde plaats is zijn apostelschap verbonden met “[de] belofte van [het] leven dat in Christus Jezus is”. Dat maakt dat de dienst die hij als apostel verricht, onaantastbaar is voor de dood. Al is Paulus gestorven, de dienst van zijn apostelschap blijft door deze brief bestaan. Zijn apostelschap staat namelijk in verbinding met geestelijke, hemelse, eeuwige dingen. Dat zijn dingen die boven de aarde en het verval van de gemeente uitgaan. Daarom blijft de brief zijn volle betekenis voor de gemeente in elke tijd behouden.

Het leven dat in Christus Jezus is, is van vóór de tijden van de eeuwen. De Vader heeft in de eeuwigheid aan de Zoon beloofd dit leven te zullen geven (*Tt 1:2*). Aan wie? Aan allen die in de Zoon geloven (*Jh 3:36; 1Jh 5:11-12*). Geloof jij in de Zoon? Dan mag dat het anker zijn, waarvan de stormen waarover je in deze brief hoort en die je geloofsleven bedreigen, je niet kunnen losrukken.

V2. Het is dan ook mooi en bemoedigend dat Paulus je eerst laat zien wat onveranderlijk en eeuwig waar blijft voor ieder kind van God persoonlijk. Pas daarna spreekt hij over de gemeente in verval. Dat zal Timotheüs ook goed hebben gedaan. En Paulus zegt nog meer wat hem goed zal doen. Hij noemt hem "*[mijn] geliefd kind*" om hem de warmte van het hart van een vader tegenover zijn zoon te laten voelen.

In zijn eerste brief noemt hij Timotheüs nog 'mijn echt kind'. Maar als het geestelijk klimaat killer wordt, is het des te meer nodig de warme genegenheid voor elkaar te benadrukken. Juist in een tijd dat velen tegenstand bieden of zich van je afwenden, zijn uitingen van liefde de beste basis voor de aanmoediging tot een dienst. Niet alleen richting Timotheüs is deze uiting van liefde van belang. Je beluistert er ook in dat Paulus zich bij zijn naderende einde extra realiseert hoe dierbaar Timotheüs voor hem is.

Voor de uitoefening van de taken van Timotheüs is er geen betere wens denkbaar dan die Paulus hier uitspreekt. Ook in zijn eerste brief aan hem heeft Paulus hem deze dingen toegewenst. Dat laat zien dat je voor je persoonlijk leven altijd "*genade, barmhartigheid, vrede van God [de] Vader en van Christus Jezus, onze Heer*" nodig hebt. Het bewijst ook dat die voldoende zijn voor alle denkbare omstandigheden waarin je bent of terecht kunt komen.

Denk maar eens een ogenblik na over de rijke inhoud van de afzonderlijke woorden 'genade', 'barmhartigheid' en 'vrede'. 'Genade' is Gods liefde voor mensen die het niet waard zijn, omdat zij boos zijn. 'Barmhartigheid' is Gods liefde voor mensen die zwak en onbekwaam zijn, die geen vermogen hebben om iets goeds te doen. Met genade en barmhartigheid is God in liefde tegemoetgekomen aan wat jij als zwakke en zondige mens nodig

had. Toen je dat inzag, schonk Hij jou ook Zijn 'vrede'. Nu je een kind van God bent, heb je diezelfde genade en barmhartigheid nodig om als kind van God te leven. Als je je dat bewust bent, zul je de vrede van God in je hart ervaren.

Denk ook maar eens een ogenblik na over de oorsprong ervan, de Personen van Wie ze komen. Het zijn 'God de Vader' en 'Christus Jezus, onze Heer'. Ik neem aan dat je de Vader en de Heer Jezus sinds je bekering al beter hebt leren kennen. Je zult steeds meer redenen hebben gekregen om de Vader en de Heer Jezus voor deze rijke gaven van genade, barmhartigheid en vrede te danken. Het is ook het eerste wat Paulus hier doet.

Lees nog eens 2 Timotheüs 1:1-2.

Verwerking: Welke bemoediging heb je in deze verzen ontdekt? Dank de Heer daarvoor.

Dank, kracht, liefde en bezonnenheid | verzen 3-8

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

3 Ik dank God, Die ik van [mijn] voorouders af met een rein geweten dien, zoals ik je onophoudelijk in mijn gebeden in herinnering houd, nacht en dag, 4 verlangend je te zien als ik mij je tranen herinner, opdat ik met blijdschap vervuld word; 5 als ik mij in herinnering breng het ongeveinsd geloof in jou, dat eerst gewoond heeft in je grootmoeder Loïs en in je moeder Eunice, en ik ben ervan overtuigd ook in jou. 6 Om die reden herinner ik je eraan de genadegave van God aan te wakkeren, die in je is door de oplegging van mijn handen. 7 Want God heeft ons niet gegeven een geest van bangheid, maar van kracht, liefde en bezonnenheid. 8 Schaam je dus niet voor het getuigenis van onze Heer, noch voor mij, Zijn gevangene, maar lijd verdrukking met het evangelie, naar [de] kracht van God, ...

V3. Paulus dankt God niet voor de bijzondere dienst die hij heeft gekregen en die hij nu bijna heeft volbracht. Nee, hij dankt God om Wie God is. Zou dat niet komen, doordat hij veel heeft ervaren van de genade en barmhartigheid van God en dat hij met de vrede van God in zijn hart dwars door alle moeilijkheden heen kan gaan?

Hij kent God ook al heel lang. Vanaf zijn voorouders dient hij God. Zij hebben hem in staat gesteld God te dienen. Hij spreekt geen oordeel uit over hun innerlijke toestand, hij schrijft alleen wat hen kenmerkte. Hij erkent wat er in hen voor God was. De relatie met zijn ouders en voorouders komt aan het einde van zijn leven in dankbare herinnering. Die relaties worden niet buiten werking gesteld als we tot bekering komen. Het is ook nu van groot belang dat in de gezinnen en geslachten de Heer wordt gediend.

Paulus kende en diende God al voordat hij tot bekering kwam. Hij deed dat naar zijn beste weten en kennen en met een rein geweten. Dat betekent niet dat zijn dienst de toestemming of ze-

gen van God had. Het wil alleen zeggen dat wat hij deed, hij in onwetendheid deed (*1Tm 1:12-14*). Alles wat hij deed, deed hij in de oprechte overtuiging daarmee God te dienen (*vgl. Jh 16:2-3*). Daarom werd hij, in wat hij deed, niet aangeklaagd door zijn geweten. Zijn geweten bleef rein, hij ging nergens tegen zijn geweten in. Hierin zit ook een aansporing voor Timotheüs om een rein geweten te bewaren.

Altijd denkt hij in zijn gebeden aan Timotheüs. Dat mag Timotheüs ook weten en dat zal hem hebben bemoedigd. Wat is het fijn als anderen zeggen dat ze voor je bidden. Het is ook fijn als je tegen anderen kunt zeggen dat jij dat voor hen doet. Door het gebed blijft de herinnering aan hen, voor wie je bidt, levendig. Je blijft de band die er is, voelen. Daardoor sta je niet alleen.

V4. Dat betekent niet dat je elkaar niet hoeft te zien. Paulus heeft een sterk verlangen Timotheüs te zien. Hij heeft behoefte aan gezelschap, vooral aan dat van Timotheüs (*zie ook 2Tm 4:9*). Zeker heeft hij het gezelschap van de Heer (*1Tm 4:17*), maar dat betekent niet dat hij de door God gegeven relaties minacht. Integendeel, die heeft hij, de grote apostel, nodig. Hij wordt daardoor bemoedigd (*Hd 28:15; 1Th 2:17; 3:10*). Het is geen bewijs van een geestelijke gezindheid als gelovigen hun geloof individueel beleven. Zo heeft de Heer het niet bedoeld.

De tranen van Timotheüs hebben de apostel geroerd. Het zijn de tranen van verdriet die hij heeft gezien toen Timotheüs afscheid nam van hem, zijn oudere vriend. De tranen zijn het bewijs van ware vriendschap. Juist dat maakt het zo waardevol voor Paulus als Timotheüs bij hem zou komen. De blijdschap die hem dat zal geven, zal een volle blijdschap zijn, misschien wel weer met tranen maar dan van blijdschap. De tranen van Timotheüs staan als het ware vers in zijn geheugen. Daar denkt hij steeds aan.

V5. En dan wordt Paulus aan nog iets herinnerd en dat is het ongeveinsde geloof van zijn jonge vriend. Het woord 'ongeveinsd' komt van het Griekse woord hypocriet. Een Griekse toneelspeler werd 'hypokritis' genoemd. Een toneelspeler kruipt altijd in de rol van een ander. Hij is niet zichzelf, maar doet alsof hij iemand

anders is (vgl. 2Sm 14:2). Timotheüs doet dus niet alsof, hij wordt niet door valsheid gekenmerkt, maar hij is echt. Ook daarom wil Paulus hem graag zien. Jij bent toch ook graag in het gezelschap van echte gelovigen, van mensen die *echt* met de Heer leven?

Het geloof woont in hem, het heeft er zijn thuis. Geloof is voor hem geen bijzaak, iets voor speciale gelegenheden. Hij heeft daar trouwens goede voorbeelden van gehad. Paulus herinnert hem aan zijn grootmoeder en moeder. Dit is een voorbeeld van de in de generaties werkende genade van God. Er verandert veel, de afval gaat door, maar er zijn ook dingen die blijven. Er zullen er altijd zijn die een ongeveinsd geloof in Hem hebben.

Paulus herinnert niet aan geloofshelden uit een ver verleden, uit lang vervlogen tijden, maar aan voorbeelden heel dichtbij, zijn moeder en grootmoeder. Dat betekent voor jou: Kijk om je heen en je zult zeker voorbeelden bij je in de buurt vinden in wie het geloof woont. De toetssteen is de trouw en gehoorzaamheid aan Gods Woord.

V6. Als er in jou ongeveinsd geloof woont, dan is dat een reden om je eraan te herinneren dat je een “*genadegave van God*” hebt ontvangen en dat je die ook moet gebruiken. Het kan allemaal best moeilijk zijn in de gemeente, maar voor het geloof ligt hier een uitdaging. Timotheüs moet eraan worden herinnerd. Misschien jij ook wel. Zijn we allemaal niet geneigd om moeilijkheden uit de weg te gaan?

Paulus geeft Timotheüs nog een extra stimulans om zijn genadegave (weer) te laten ‘vlammen’. Hij herinnert hem aan de manier waarop hij die genadegave heeft gekregen. Dat is namelijk doordat Paulus hem de handen heeft opgelegd. In zijn eerste brief heeft Paulus hem ook in zijn dienst bemoedigd. Die bemoediging daar is de herinnering dat anderen al hebben aangekondigd dat er een dienst voor hem klaarlag (1Tm 1:18). Daarna hebben ook de oudsten hem de handen opgelegd (1Tm 4:14) en zich zo met zijn dienst een verklaard.

Als hij in een zwak ogenblik denkt dat hij het zich allemaal maar inbeeldt, kan hij daaraan terugdenken. En hier komt er een derde herinnering ter bemoediging bij. Paulus heeft hem persoonlijk die genadegave verleend. Die gebeurtenis zal Timotheüs zich ongetwijfeld herinneren.

V7. Uiteindelijk heeft ook Paulus niet gehandeld naar eigen inzicht, maar in opdracht van God. Elke gave komt van God, het is 'de genadegave van God'. Daarom is wat hier tegen Timotheüs wordt gezegd, ook voor jou een bemoediging. Jij mag, net als Timotheüs, weten wat God je heeft gegeven.

Als je op de omstandigheden gaat letten, zou je bang kunnen worden. Allerlei argumenten kunnen er bij je opkomen, waardoor je de genadegave die je is gegeven niet gebruikt. Je kunt denken dat het toch allemaal geen zin heeft, of je kunt ook bang worden voor de tegenstand die jouw optreden kan oproepen. Deze bangheid is een soort lafheid, een angst om je gezicht te verliezen of om uitgelachen te worden. Paulus wijst erop dat deze "*geest van bangheid*" niet van God komt (vgl. *Jh 14:27; 1Jh 4:18*).

Wat wel van God komt, is Zijn Heilige Geest, Die Zich in jou wil bewijzen als een Geest "*van kracht, liefde en bezonnenheid*". Je mag weten dat als God een gave geeft, Hij voor de uitoefening daarvan in de eerste plaats door Zijn Heilige Geest ook de noodzakelijke *kracht* en bekwaamheid geeft.

In de tweede plaats vraagt de uitoefening van een gave ook zelfopoffering, want de gave is niet bedoeld om jezelf te stichten, maar om anderen mee te dienen. Daarom zal de Heilige Geest je de *liefde* geven als het ware motief om te dienen.

Ten slotte is het ook belangrijk dat je in de uitoefening van je gave met *bezonnenheid*, dat is met zelfbeheersing, te werk gaat. Dit gebeurt door je eigen geest af te stemmen op de Heilige Geest, zodat je weet dat Hij je leidt en dat je niet handelt vanuit een ongecontroleerde impulsiviteit (vgl. *1Ko 14:32*). De Heilige Geest brengt je tot weloverwogen handelingen en woorden. Het getuigt niet van

een werk van de Geest als iemand zegt: 'Ik kon niet anders, de Geest drong mij ertoe.'

Nog even over de volgorde van deze drie aspecten waarin het werk van de Heilige Geest op te merken is. De 'liefde' staat tussen 'kracht' en 'bezonnenheid' in. Liefde staat in het centrum. Het draait om de liefde. De liefde is de olie tussen kracht en bezonnenheid, waardoor beide aspecten goed 'lopen'.

Je ziet dat ook in *1 Korinthiërs 12-14. Hoofdstuk 12* somt de gaven op en in *hoofdstuk 14* gaat het om de uitoefening ervan. Het hoofdstuk daartussenin, *hoofdstuk 13* dus, gaat over de liefde. De gaven van *hoofdstuk 12* kunnen alleen worden uitgeoefend zoals in *hoofdstuk 14* beschreven wordt, als het motief voor de uitoefening de liefde is die in *hoofdstuk 13* wordt beschreven.

V8. God heeft ons Zijn Geest gegeven om door de Geest vrijmoedig van de Heer Jezus te getuigen. Zo zie je Petrus, die zich eerst voor zijn Heer heeft geschaamd en Hem heeft verloochend (*Mk 14:66-72*), door de Heilige Geest op de Pinksterdag met grote vrijmoedigheid van zijn Heer getuigen (*Hd 2:14,36*). De kracht van de Heilige Geest is ons gegeven om van onze Heer te getuigen en niet om allerlei spectaculaire tekenen en wonderen te verrichten om daardoor de interesse van mensen op te wekken.

We hebben allemaal deze woorden nodig om niet ontmoedigd te worden. Het getuigenis dat wij als christenen geven, is vaak zo, dat we ons ervoor moeten schamen. Als gelovigen lauw en wereldsgezind worden en wanneer toegewijde getuigen de mond wordt gesnoerd, is er moed nodig om zelf toch door te gaan.

Paulus verbindt zichzelf aan het getuigenis van de Heer Jezus. Dat is geen grootspraak, maar werkelijkheid. Hij zit immers gevangen vanwege het getuigenis dat hij van zijn Heer heeft afgelegd. Hij ziet zichzelf trouwens niet als een gevangene van Nero, maar van zijn Heer. Zijn getuigenis heeft hem verdrukking bezorgd.

Timotheüs wordt, en jij net zo goed, opgeroepen de verdrukking die het evangelie met zich meebrengt, bewust te aanvaarden en niet uit de weg te gaan. Het evangelie prediken en verdrukking horen bij elkaar. Maar de kracht van God stelt je in staat die verdrukking te ondergaan, niet als een noodlot, maar als een voorrecht (*Hd 5:41*).

Lees nog eens 2 Timotheüs 1:3-8.

Verwerking: Op welke manier kun jij jouw genadegave aanwakkeren?

Gods eigen voornemen | verzen 9-12

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 9 Die ons heeft behouden en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar Zijn eigen voornemen en [de] genade die ons gegeven is in Christus Jezus vóór [de] tijden van de eeuwen, 10 maar die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus, Die de dood tenietgedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft door het evangelie, 11 waarvoor ik aangesteld ben als prediker, apostel en leraar <van [de] volken>. 12 Om die reden lijd ik ook deze dingen, maar ik schaam mij niet, want ik weet Wie ik geloofd heb, en ik ben overtuigd dat Hij machtig is mijn [aan Hem] toevertrouwde pand te bewaren tot die dag.

V9. Na de opdracht die Paulus zijn jonge vriend Timotheüs heeft gegeven en waarin hij ook jou heeft aangespoord, volgen twee verzen met een geweldige inhoud. Wat in deze verzen staat, is daarom zo geweldig, omdat de inhoud ervan helemaal gaat over wat God in Christus Jezus met jou heeft gedaan. Het gaat niet over jou en je zwakheid of falen. Het gaat ook niet over het verval waardoor je zo ontmoedigd kunt raken en ook niet over vijandschap waardoor je bang wordt om te getuigen. Nee, deze verzen tillen je boven alle moeilijkheden uit en vertellen je over het voornemen van God dat Hij al had, voordat de wereld bestond, “*vóór [de] tijden van de eeuwen*”. Zijn voornemen staat los van het hele probleem van de zonde en de gevolgen daarvan, waarvan pas sprake is, nadat de werelden geschapen zijn.

In Zijn voornemen heeft Hij ook aan jou gedacht. Hij heeft Zich voorgenomen om jou te “*behouden*”. En het is niet bij een voornemen gebleven. Hij heeft het ook uitgevoerd. Als wij ons iets voornemen, moeten we achteraf vaak constateren dat er niets van is terechtgekomen of dat er toch wel iets aan ontbreekt. Dat is bij God onmogelijk. Hij heeft je behouden. Dit is een daad van God die volmaakt is verricht (*Ef 2:5*) en niet kan worden tenietgedaan (*zie Jh 10:28-29*). Hij heeft die daad verricht door je te roepen. Door

je te behouden heeft God je volkomen bevrijd van al je zonden en uit de macht van de zonde en van de wereld (*Gl 1:4*).

Hij heeft ook een doel met je leven. Hij heeft je een “*heilige roeping*” gegeven. Hij heeft je geroepen om heilig voor Hem te leven, afgezonderd van alles waarvan Hij je heeft verlost en volledig aan Hem toegewijd. Er is een machtige verandering gekomen zowel in je positie als in het doel van je leven. Wat je positie betreft, ben je veranderd van iemand die onder de toorn van God lag in iemand die behouden is. Je hoeft niet meer bang te zijn voor Gods oordeel. Wat je levensdoel betreft, ben je veranderd van iemand die alleen voor zichzelf leefde en de hel in het vooruitzicht had in iemand die voor God leeft en eeuwig bij Hem zal zijn.

Je begrijpt wel dat jij daar zelf niets aan hebt bijgedragen. Dat heeft God ook niet gevraagd en dat zou je ook niet kunnen. Jouw werken hebben alleen maar het oordeel over je afgeroepen. Nee, die geweldige verandering is alleen aan Gods “*eigen voornemen*” te danken. En jij hebt er deel aan gekregen door “[*de*] *genade die ons gegeven is in Christus Jezus*”. Genade herinnert je eraan dat jij geen enkel recht van jouw kant op deze zegeningen kon laten gelden. Het wijst op Gods soevereine voornemen. Voor de uitvoering van Zijn voornemen en om jou aan die genade deel te laten krijgen, heeft God tot Zijn grote vreugde een onwankelbare basis en dat is Zijn Zoon Christus Jezus. In Hem heeft Hij Zijn raadsbesluit ook aan jou kunnen waarmaken.

Elke zegen die God aan welk mens dan ook geeft, geeft Hij nooit om wie de mens is, maar om Wie Christus Jezus is. Hij heeft Zich in Zijn voornemen laten leiden door Wie Christus Jezus is. God waardeert Zijn Persoon zo hoog, dat Hij Zijn hele voornemen aan Hem heeft verbonden. Jij kon in Zijn voornemen alleen een plaats hebben, omdat Hij jou in Christus Jezus zag.

Kun jij begrijpen dat jij daaraan deel hebt gekregen? Ik voor mezelf niet. Maar het ligt ook niet aan mijn of jouw begrip of het waar is. Het is waar omdat God het heeft gedaan en wel, zoals al gezegd, *vóór* de schepping van de hemel en de aarde, “*vóór [de] tijden van de eeuwen*”. Dat garandeert tegelijk dat niets wat er

sinds de schepping is gebeurd, aan dit voornemen van God ook maar het geringste kan veranderen.

V10. Toch zouden we van Gods voornemen niets hebben geweten als Hij dat niet had geopenbaard door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus. Het voornemen van God was verborgen in Zijn raadsbesluit, maar God heeft Zijn voornemen geopenbaard toen Christus Jezus verscheen, in Wie Hij jou die grote genade tot deelname aan Zijn voornemen kon geven. Maar let op! Aan de naam 'Christus Jezus' laat Paulus de naam 'Heiland' voorafgaan. Het gaat om Zijn verschijning bij Zijn eerste komst op aarde. Toen kwam Hij als 'Heiland', wat 'Behouder' betekent.

Zie je door Wie God jou kon behouden? De naam 'Heiland' herinnert aan Zijn werk op het kruis. Het werk dat Hij daar verrichtte, gaf aan God de mogelijkheid Zijn voornemen uit te voeren om jou te behouden en met een heilige roeping te roepen. Jij kon er slechts deel aan krijgen als de Heiland de dood zou tenietdoen. De dood, het loon van de zonde (*Rm 6:23*), vormde de barrière voor de uitvoering van Gods voornemen. Die hindernis is door onze Heiland van zijn kracht beroofd doordat Hij Zelf in de dood ging en daaruit weer opstond.

In Zijn opstanding is *"leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht"*. De kracht van het 'leven' dat Hem eigen is, is door Zijn opstanding bewezen. Zijn leven heeft getriomfeerd over de dood. Niet de dood, maar het leven is overwinnaar. Je zou dat niet hebben geweten, als de Heer Jezus niet was gestorven en opgestaan. Je hebt eeuwig leven gekregen, want de Heer Jezus, de Zoon van God, is het eeuwige leven. Wie de Zoon heeft, heeft het leven (*1Jh 5:12*). De Zoon is de waarachtige God en het eeuwige leven (*1Jh 5:20*). Jij gelooft in de Heer Jezus, jij hebt de Zoon als je leven.

Er is nog iets aan het licht gebracht en wel 'onvergankelijkheid'. Dat slaat op het lichaam. Het lichaam dat je nu hebt, is niet onvergankelijk. Hoe ouder je wordt, des te meer merk je hoe het aftakelt, hoe het inboet aan kracht en hoe het zijn jeugdige schoonheid verliest. Maar als de Heer Jezus komt, krijg je een lichaam dat niet door de tand van de tijd is aan te tasten. Dat lichaam blijft

in al zijn frisheid en ongereptheid tot in alle eeuwigheid bestaan. Ook dat is het resultaat van de overwinning die de Heer Jezus over de dood heeft behaald. Je ziet dat het allemaal waarheden, geloofsfeiten, zijn die volledig buiten jou om tot stand zijn gekomen. Dat geldt zowel voor het voornemen van God als voor wat de Heer Jezus heeft gedaan toen Hij op aarde verscheen.

Nu is er nog wel een vraag die beantwoord moet worden en dat is deze: Hoe heeft God ervoor gezorgd dat Zijn voornemen door jou zou worden gezien en dat jij het werk van de Heer Jezus zou aanvaarden als ook voor jou volbracht? Dat is gebeurd “door het evangelie”. Het evangelie is het middel waardoor jij hebt gehoord over God en wat de Heer Jezus heeft gedaan en hoe noodzakelijk Zijn werk voor jou was. Toen je het evangelie aannam, ben je daardoor behouden geworden en heb je aan al deze geweldige dingen deel gekregen.

V11. God heeft Paulus aangesteld om dit evangelie te prediken. Deze blijde boodschap (dat is de betekenis van het woord ‘evangelie’) predikte hij niet alleen tot de Joden. Dit voornemen van God dateert van vóór de grondlegging van de wereld en staat los van het onderscheid tussen Joden en heidenen. De dienst van Paulus in het evangelie strekt zich uit naar alle mensen van alle volken.

Voor deze dienst als “prediker” heeft hij een aanstelling van God gekregen. Je moet hierbij denken aan een heraut, een bode die met officieel gezag bekleed is om officiële boodschappen van bijvoorbeeld koningen of stadsraden door te geven, zonder aan de inhoud van de boodschap iets te mogen veranderen. Zo predikt Paulus het evangelie.

Ook heeft God hem aangesteld als “apostel”. Dat heeft meer te maken met een bepaalde positie. God heeft hem gezonden, en wie hem verwerpt, verwerpt God, zijn Zender.

Ten slotte is hij ook “leraar”. Hij leert de inhoud van het evangelie. Die inhoud is Christus Jezus. Paulus legt uit Wie Hij is en wat Hij heeft gedaan.

V12. Paulus gelooft met zijn hele hart in het evangelie. Als hij het predikt, legt hij zijn hele hart erin. Daar zitten de mensen, en zeker de Joden, niet echt op te wachten. Deze ijver van Paulus in het evangelie is de reden van het lijden dat hij ondergaat. Maar dat brengt geen verandering in zijn overtuiging.

Hij heeft Timotheüs aangespoord zich niet te schamen (*vers 8*). Dat kan hij doen omdat hij zich ook zelf niet schaamt. Hij wordt door geen enkele tegenstand in verwarring gebracht. Dat komt omdat hij niet gelooft in een dogma, een leerstelling, maar in een Persoon. Hij weet "Wie" hij heeft geloofd. Hij leeft vanuit een levende relatie met die Persoon.

Hij kent de kracht van die Persoon. Met die God heeft hij al zoveel ervaringen opgedaan, dat hij daardoor nu een diepgewortelde overtuiging bezit aangaande Hem. Hij heeft vele malen ervaren waartoe God in staat is. God is niet van de troon gestoten, maar heeft alle macht. Aan Hem heeft Paulus zijn pand toevertrouwd. Dit pand is het evangelie dat God hem heeft toevertrouwd (*vgl. vers 14 en 1Tm 6:20*). Hij zit gevangen en kan niet meer vrij rondreizen en zo met zijn pand werken, maar God blijft en Paulus weet dat Hij verder zal werken met dit pand.

Zo wordt het evangelie nog steeds gepredikt en ook zijn brief wordt nog steeds gelezen, zoals jij nu doet. Zoals Paulus de resultaten van zijn dienst in de handen van de Heer legt, zo mag jij dat ook doen. We hoeven de ontwikkelingen niet zelf in de hand te houden. Het is niet onze zaak, het is de gemeente van God. We mogen er zeker van zijn dat wat we bij Hem in bewaring geven, bij Hem veilig is. Diefstal of verlies is onmogelijk.

De zekerheid van de bewaring heeft een geldigheidsduur "tot die dag", dat is de dag van de verschijning van de Heer Jezus. Het is de dag waarop de Heer Jezus alles zal belonen. Voor de hoogte van de beloning kijkt de Heer niet naar het succes dat je hebt behaald, maar of je trouw bent geweest in wat Hij je heeft opgedragen. Dan zul je, net als Paulus, alles wat je Hem hebt toevertrouwd, bij Hem terugvinden. Tot zo'n opstelling kom je alleen als je weet in Wie je hebt geloofd.

Lees nog eens 2 Timotheüs 1:9-12.

Verwerking: Wat leer je in deze verzen kennen van het voornemen en de genade van God?

Woord, Geest en barmhartigheid | verzen 13-18

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

13 Houd tot voorbeeld de gezonde woorden die je van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is. 14 Bewaar het goede [jou] toevertrouwde pand door [de] Heilige Geest Die in ons woont. 15 Dit weet je, dat allen die in Asia zijn zich van mij hebben afgewend, onder wie Fýgelus en Hermógenes zijn. 16 Moge de Heer het huis van Onesíforus barmhartigheid geven, omdat hij mij dikwijls verkwikt en zich voor mijn keten niet geschaamd heeft; 17 maar toen hij in Rome kwam, heeft hij mij ijverig gezocht en gevonden. 18 Moge de Heer hem barmhartigheid te vinden geven van [de] Heer in die dag. En hoeveel diensten hij in Efeze bewezen heeft, weet jijzelf het best.

V13. In de vorige verzen heeft Paulus zijn absolute vertrouwen in de Heer Jezus uitgesproken. Dat is voor Timotheüs, en is ook voor jou, natuurlijk een grote aansporing hetzelfde te doen. Maar er is nóg een absoluut betrouwbaar houvast in een tijd vanerval. Dat houvast heb je in “*de gezonde woorden*”. Paulus wijst Timotheüs erop dat hij ‘de gezonde woorden’ die hij van hem heeft gehoord, “*tot voorbeeld*” moet houden.

Het woord ‘voorbeeld’ is een ‘schets’ of ‘model’ of ‘patroon’ van een opbouw, rangschikking, constructie. Paulus spreekt hier over het geïnspireerde Woord van God. Dat moet compleet worden vastgehouden. Daarvan mag je niets prijsgeven. Niet alleen de inhoud of de boodschap is belangrijk, maar ook de woorden en de volgorde daarvan zijn door God gegeven met het doel dat we daaraan vasthouden.

Belijdenisgeschriften kunnen wel proberen om Gods Woord in menselijke woorden te verklaren, maar ze blijven woorden van mensen en daarom onvolmaakt. Ze beschermen ook niet tegen de grofste dwaalleer. Alleen Gods Woord is volmaakt en geeft volledig garantie tegen afdwaling als we dat tot voorbeeld houden. Elk woord ervan staat op de plaats waar God het wilde hebben.

Gods Woord is niet te verbeteren. Laat je niet in de war brengen door uitspraken als: 'Het gaat niet om de woordkeus, maar om de boodschap.' Het gaat wel degelijk ook om de woordkeus.

Ik denk dat een waarschuwing voor moderne vertalingen van de Bijbel op zijn plaats is. Ik bedoel daarmee niet dat een vertaling in zo oud mogelijk Nederlands de meest betrouwbare is. Het gebruik van hedendaags Nederlands sluit een goede vertaling vanuit de grondtekst zeker niet uit. Nee, het gaat erom dat de Bijbel alleen betrouwbaar kan worden vertaald door mensen die een levend geloof in de Heer Jezus en grote eerbied voor Gods Woord hebben.

Het maken van een betrouwbare vertaling is niet afhankelijk van een techniek of wetenschap, maar van kundigheid gekoppeld aan de juiste benadering van Gods Woord. Die juiste benadering bestaat uit het diepe besef van de heiligheid en het gezag van elk woord dat God in Zijn Woord heeft laten opschrijven. Als dat ook jouw gezindheid is bij het lezen van Gods Woord, zul je de bewaerende kracht ervaren die van het Woord uitgaat. De kans dat je een prooi wordt van dwaalleringen, is dan uitgesloten.

Het oorspronkelijke woord voor 'gezond' heeft met hygiëne te maken en is ook met 'gezond makend' te vertalen. De woorden van Paulus, die geïnspireerd zijn, hebben de bedoeling om geestelijke gezondheid te bewerken. Toch voegt Paulus er nog iets aan toe, namelijk dat het voorbeeld van de gezonde woorden wordt vastgehouden "*in geloof en liefde die in Christus Jezus is*". Als Gods Woord niet met de Persoon van Christus wordt verbonden, wordt het geloof in de letter van de Schrift een dode vorm. Je kunt de waarheid alleen vasthouden als je het Woord benadert in geloof en liefde. Dit zijn twee aspecten of activiteiten van het nieuwe leven waarvan Christus de bron is.

Het gaat om geloof en liefde die in Hem aanwezig en te vinden zijn. Je moet er voor bij Hem zijn. Van Hem leer je hoe het dagelijks geloofsvertrouwen zich richt op God. Je ziet dat in Zijn leven op aarde. Van Hem leer je ook hoe de liefde van God zich richt tot mensen.

Deze toevoeging is belangrijk omdat anders het model een sjabloon zou worden, waardoor het levende geloofsleven wegzakt en verwordt tot een dode orthodoxie. Als geloof en liefde in Christus de werkzame elementen zijn om het voorbeeld vast te houden, zul je de steun van het Woord ondervinden. Al kun je dan bij de gemeente als geheel geen steun vinden vanwege het verval dat is binnengekomen, dan zul jij, al ben je alleen, die steun toch vinden in Gods Woord.

V14. En er is nóg een bemoediging. Na te hebben gewezen op de Heer Jezus en het Woord van God spreekt Paulus over *“de Heilige Geest Die in ons woont”*. Paulus staat op het punt de martelaarsdood te sterven en naar zijn Heer te gaan. Timotheüs zal nog hier moeten blijven en jij bent hier ook nog steeds. De omstandigheden zullen er niet gemakkelijker op worden en jij zult dat beamen. De afval is alleen maar toegenomen. De aanvallen op de dienst van Timotheüs zullen heviger worden. Als jij de Heer wilt dienen, zul je dat ook ervaren. Door alles zal de druk op hem, en jou, groter worden om het toevertrouwde pand prijs te geven. Maar luister: je wordt aangespoord te bewaren wat je is toevertrouwd.

Paulus noemt het pand ‘goed’, dat wil zeggen mooi, van Goddelijke waarde. Ook jou zijn al de gezonde woorden van de Schrift toevertrouwd als een pand van Goddelijke waarde. Dat moet je bewaren, daar mag je niets van prijsgeven. Dat hoef je niet in eigen kracht te doen. Je kunt het ook niet in eigen kracht. Je wordt erop gewezen dat de Heilige Geest in je woont. Hij geeft je de nodige kracht om te bewaren wat je is toevertrouwd.

Elk deel van de waarheid dat je hebt leren zien en waarvoor je God hebt gedankt, ligt onder vijandelijk vuur. Maar in jou woont Hij Die groter is dan hij die in de wereld is (*1Jh 4:4*). Hij stelt je in staat om elke aanval van de vijand op de waarheid af te slaan. Zorg er wel voor dat je de Heilige Geest niets in de weg legt om de complete controle over jouw leven te hebben.

V15. Je hoeft niet op al te veel steun van anderen te rekenen in je strijd *“voor het geloof dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd”* (*Jd :3*). Paulus wijst Timotheüs op de gelovigen in Asia. Het is

Timotheüs bekend dat allen in Asia zich van de apostel hebben afgewend, terwijl hij in dat gebied toch intensief het evangelie heeft gepredikt. De velen die daar tot geloof zijn gekomen, heeft hij Gods gedachten onderwezen.

Hoe hij de gelovigen daar heeft gediend, kun je bijvoorbeeld lezen in de *brieven aan de Thessalonikers* en de *brief aan de Efeziërs*. De oudsten van Efeze hebben met tranen afscheid van hem genomen, het meest bedroefd dat ze hem nooit meer zouden zien (*Hd 20:37-38*). Er zijn enkele jaren voorbijgegaan. En hoe is het nu? De goede herinneringen aan Paulus zijn vervaagd. Ze hebben zich zelfs van hem afgewend!

De man aan wie ze zoveel te danken hebben, wordt door hen allen verworpen, dus niet zomaar door een enkeling. Waarom? Misschien schamen zij zich voor hem, de arme gevangene die bij de overheid in ongenade is gevallen. Ze hebben natuurlijk het christendom niet opgegeven, maar wat hen betreft, benadrukt Paulus het christen zijn toch wel wat te sterk. Je hoeft toch niet je best te doen om vijanden te maken? Dat is waar, maar een trouwe getuige maakt nu eenmaal vijanden. Hij doet het er niet om, maar trouw aan de Heer en Zijn waarheid maakt vijandschap openbaar.

Paulus zit gevangen omdat hij van de waarheid heeft getuigd. Daarom is het zich afwenden van Paulus ook het zich afwenden van de waarheid die Paulus predikt. Dat heeft zijn gevangenschap erg verzaard. Twee van hen die zich van hem hebben afgewend, noemt hij bij name. Het moet nodig zijn geweest deze namen te noemen. Het is niet onwaarschijnlijk dat het leidende broeders zijn met grote invloed, die hun invloed en de uitschakeling van Paulus misbruiken om de gemeente op een verkeerd spoor te zetten. Door hun namen te noemen ontmaskert Paulus hen.

V16. Hij noemt nog een naam, maar die noemt hij met blijdschap. De trouw van Onesiforus en zijn huis is voor hem een weldaad geweest te midden van alle ontrouw die hij heeft ervaren. Deze trouwe gelovige heeft zich niet geschaamd voor Gods trouwe

dienaar. Onesíforus heeft de apostel in de hitte van de vervolging “verkwikt”, een woord dat letterlijk ‘verkoelen’ betekent. Deze verfrissing heeft Paulus ervaren toen hij in zijn gevangenschap ineens het gezicht van Onesíforus zag verschijnen.

V17. Wat moet het de eenzame gevangene goed hebben gedaan, iemand op bezoek te krijgen die zich heeft ingespannen om bij hem te komen. Het is niet gemakkelijk geweest om Paulus te vinden, maar wat zal er door Onesíforus een golf van dankbaarheid aan de Heer zijn gegaan toen hij Paulus omhelsde. Zijn moeite is niet tevergeefs geweest. En wat zal Paulus de Heer hebben gedankt. Heb jij ook wel eens die verkwikking ervaren, als gelovigen je lieten weten dat ze voor je baden of hulp boden als je het moeilijk had?

Onesíforus had geen adres, maar hij zal gebeden hebben of de Heer hem naar Paulus wilde leiden. Dat heeft de Heer gedaan, maar niet door hem via de kortste en snelste weg naar Paulus te brengen. Nee, Onesíforus heeft keer op keer de Heer moeten vragen of hij op de juiste weg was. Als je de Heer om leiding vraagt om iets te bereiken waarvan je weet dat Hij je daar hebben wil, betekent dat niet dat je vlotjes dat doel zult bereiken. De Heer wil dat je er moeite voor doet. Daardoor wil Hij je leren van stap tot stap van Hem afhankelijk te zijn.

V18. Paulus wenst dat de Heer het huis van Onesíforus de door hem ondervonden barmhartigheid zal belonen met barmhartigheid (zie Mt 5:7). Zijn ‘huis’ – het lijkt erop dat hij getrouwd was en kinderen had en misschien zelfs personeel – stond volledig achter de acties van Onesíforus. Ze hebben hem laten gaan en zullen hem de groeten en mogelijk goederen hebben meegegeven voor Paulus. Wat is het een zegen, als er ook vandaag huisgezinnen zijn waar alle leden van de familie trouw willen blijven aan de waarheid en zich inzetten voor hen die deze verkondigen.

Dan wenst Paulus nog dat de Heer Onesíforus barmhartigheid te vinden zal geven van de Heer “in die dag” (vgl. Jd :21). Hiermee voegt Paulus aan zijn eerdere wens toe dat de Heer Onesíforus voor de rechterstoel zal belonen voor zijn inzet. ‘Die dag’ is

weer de dag dat de Heer zal verschijnen met Zijn loon (*vers 12; Op 22:12*).

Onesíforus is voor Timotheüs geen onbekende. Hij heeft hem in Efeze leren kennen en kan vertellen, zelfs beter dan Paulus, hoe deze man zich eraan heeft gewend om de Heer en Zijn zaak te dienen. Het is mooi als er mensen in een plaatselijke gemeente zijn van wie gezegd kan worden dat zij veel diensten hebben bewezen. Zal het geen vreugde voor de Heer en de gemeente zijn als dit na verloop van tijd ook van jou gezegd zal kunnen worden?

Lees nog eens 2 Timotheüs 1:13-18.

Verwerking: Hoe houd jij de gezonde woorden tot voorbeeld?

2 Timotheüs 2

Een goede dienaar | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Jij dan, mijn kind, sterk je in de genade die Christus Jezus is; 2 en wat je van mij gehoord hebt onder vele getuigen, vertrouw dat toe aan trouwe mensen, die bekwaam zullen zijn ook anderen te leren. 3 Lijd mee verdrukking als een goed soldaat van Christus Jezus. 4 Niemand die als soldaat dient, wikkelt zich in de zorgen van het leven, opdat hij hem behaagt die hem in dienst genomen heeft. 5 En als iemand ook kampvechter is, wordt hij niet gekroond als hij niet wettig heeft gestreden. 6 De arbeidende landman moet het eerst van de vruchten genieten.

V1. Het laat Paulus niet onberoerd dat hij door zoveel mensen in de steek is gelaten. Daar lijdt hij onder. Toch is hij niet ontmoedigd. Met de woorden “*jij dan*”, waardoor de verbinding met het voorgaande wordt aangegeven, bemoedigt Paulus zijn “*kind*” Timotheüs niet te zijn als de ‘afwenders’, maar als Onesíforus.

Hij zegt niet tegen Timotheüs dat hij zich gewoon niets van de omstandigheden aan moet trekken en onverstoorbaar zijn dienst moet doen. Ook moedigt hij Timotheüs niet aan om allerlei geboden en verboden in te voeren om het voortschrijdende verval een halt toe te roepen. Wettische voorschriften, regels en belijdenisgeschriften geven geen kracht, maar bewerken een verdere verstarving van het christen zijn en bewaren niet voor verval. Nee, hij wijst Timotheüs op wat blijft en waar kracht te vinden is.

Timotheüs hoeft niet terneergedrukt te raken of zijn toevlucht te nemen tot vleeselijke hulpmiddelen als hij zich sterkt in de genade die in Christus Jezus is. Dit is de genade van *hoofdstuk 1:9*. Daarvoor moet je omhoog kijken naar die andere wereld die buiten de

zichtbare licht, die te maken heeft met het eeuwige leven. Christus is niet veranderd, wat ook met mensen het geval mag zijn. Ook is de kracht van Zijn genade onverminderd groot. Uit die bron van genade, die altijd even vol blijft, mag jij ook putten. Je kunt er altijd terecht om je te sterken in je geestelijke strijd. Alleen in de kracht van de genade is het mogelijk het kwaad het hoofd te bieden.

V2. Vervolgens wijst Paulus zijn geestelijk kind op het Woord, de waarheid die hij aan hem had doorgegeven. De vele getuigen die daarbij aanwezig zijn geweest, kunnen Timotheüs bevestigen in zijn overtuiging ten aanzien van de waarheid. Hij heeft daardoor de zekerheid van de waarheid. Zo kan hij alles wat afwijkt van de waarheid die hij heeft gehoord als dwaalleringen herkennen en verwerpen. (Waarvoor je wel moet oppassen, is de waarheid vast te houden op de manier die jou het beste uitkomt. Als dat zo is, is de kans groot dat je, afhankelijk van je aanleg, vervalt in wet-ticisme of in vrijzinnigheid.)

Er zijn geen nieuwe openbaringen. Met de waarheden die God aan Paulus heeft geopenbaard en die door hem zijn doorgegeven, heeft God alles gezegd wat Hij in Zijn Woord bekend wilde maken (*Ko 1:25*).

Timotheüs krijgt niet alleen de bevestiging dat wat hij van Paulus heeft gehoord de waarheid is, hij moet die waarheid ook zelf weer onveranderd doorgeven. Hij moet er dus voor zorgen dat de waarheid wordt verbreed aan anderen na hem. Dat is de heel gewone manier om de waarheid te laten voortgaan. Je ziet dat Paulus Timotheüs niet een bepaald gezag geeft of hem op een speciale manier wijdt. De Bijbel kent niet zoiets als een ambtelijk recht om te prediken, iets wat alleen door mensen met een theologische opleiding zou mogen gebeuren. Het gaat om het doorgeven van de waarheid van Gods Woord aan "*trouwe mensen*" die op hun beurt deze waarheid ook weer aan anderen leren.

Paulus noemt twee noodzakelijke eigenschappen die iemand moet bezitten om de waarheid te kunnen onderwijzen. Iemand moet "*trouw*" en "*bekwaam*" zijn. 'Trouw' wil zeggen betrouw-

baar, geloofwaardig in de manier van omgaan met wat is toevertrouwd (vgl. 1Ko 4:1-2). Wie trouw is, heeft een goede geestelijke gezindheid. Alle gelovigen behoren trouw te zijn, maar ze zijn het helaas niet allemaal (2Th 3:2b).

Daarbij komt het 'bekwaam' zijn om het geleerde zelf weer door te geven. Niet alle trouwe gelovigen hebben die bekwaamheid. Hierin herken je de gave van leraar. Om deze gave uit te oefenen moet iemand zelf eerst trouw zijn, wat betekent dat hij leeft in overeenstemming met het onderwijs dat hij anderen geeft (vgl. 1Tm 4:12-16). De "anderen" zijn klaarblijkelijk ook leraren die in de waarheid onderwezen worden.

Deze methode van kennisoverdracht is wel anders dan de manier waarop kennis wordt overgedragen aan theologische faculteiten of op bijbelscholen, waaraan vaak ook nog een diploma en een officiële status worden verbonden. Daat gaat het (meestal) om het intellect, terwijl het hier gaat langs de lijn van trouwe mensen:

Paulus -> Timotheüs -> trouwe, bekwame mensen -> weer anderen.

Het gaat om het overdragen van de onvervangbare waarheden van het Woord van God (en dus niet om filosofieën of ideeën van mensen) aan volgende generaties, zodat het ook hún leven zal kenmerken. Deze dienst van leraren – en dat geldt voor elke dienst of gave van een gelovige – is niet bedoeld voor zichzelf, maar altijd voor anderen.

Van hun dienst kun jij profiteren, bijvoorbeeld door het lezen van commentaren die zij hebben geschreven, bijbellezingen te bezoeken die ze geven, of door conferenties bij te wonen waar zij Gods Woord uitleggen. Het beluisteren van opnames van bijbellezingen en conferenties is natuurlijk ook een prachtige mogelijkheid om door hen onderwijs uit Gods Woord te krijgen (bijv. www.oudesporen.nl onder 'audio'). En niet te vergeten de samenkomsten van de plaatselijke gemeente. Het trouw bezoeken van deze samenkomsten is onontbeerlijk voor je geestelijke vorming.

V3. Vanaf *vers 3* volgen enkele eigenschappen die van groot belang zijn voor *Timotheüs* om de waarheid door te geven. Ook voor jou zijn ze onmisbaar. Deze eigenschappen stellen je in staat om door te gaan met het werk dat de Heer je heeft opgedragen. Ze hebben te maken met strijd en geduld.

Je bevindt je op vijandelijk terrein, waar krachten werkzaam zijn die jou willen verhinderen de waarheid door te geven. Daarom is het belangrijk dat je verdraagt en lijdt (*vers 3*), dat je niet door de zorgen van het leven in beslag wordt genomen (*vers 4*), dat je strijdt volgens de regels (*vers 5*) en dat je eerst werkt voordat je van de vruchten geniet (*vers 6*).

Het eerste is dus het 'mee het slechte lijden', zoals er letterlijk staat. In aansluiting op het vorige vers vraagt Paulus om met hem te lijden voor de waarheid en het evangelie. Je bent een goed soldaat als je je bewust bent van de vijand en jij hem eerder ontdekt dan hij jou. De soldaat is hier in actieve dienst en niet in de kazerne of met verlof. Hij is aan het front en bevindt zich voortdurend in een oorlogssituatie. Hij krijgt zijn bevelen van zijn Meerdere, "*Christus Jezus*", en staat daarom doorlopend in contact met Hem.

V4. Voor de rest hoeft hij zich nergens druk over te maken. Zijn leven is niet vervlochten met of verwickeld in "*de zorgen van het leven*". Hiermee worden de burgerlijke aangelegenheden bedoeld in tegenstelling tot de verplichtingen van de militair.

Deze instelling geldt voor allen die de Heer dienen en niet alleen voor de zogenaamde 'fulltimers'. Als jij de Heer dient, gaat het maar om één ding: hoe je tot tevredenheid van de Heer kunt leven. Demas had dat uit het oog verloren en was aangetrokken door het aangename van de wereld (*2Tm 4:10; vgl. Lk 8:14*). De Heer Jezus heeft je als soldaat ingeschreven en in dienst genomen en niemand anders, geen mens of gemeente. Denk erom, dat als je mensen tevreden wilt stellen, je geen soldaat van Christus bent, laat staan een goede (*Gl 1:10*).

V5. Een andere eigenschap die je niet kunt missen in je dienst, is die van "*kampvechter*". Het woord 'kampvechter' betekent let-

terlijk 'strijden als atleet'. De strijd van een soldaat doet aan een oorlogssituatie denken. Bij de strijd van een atleet gaat het om de prijs, de medaille, of, zoals hier, de kroon. Het beeld van de atleet is ontleend aan iemand die destijds aan de nationale sportwedstrijden bij de Grieken deelnam. Bij winst kreeg iemand een kroon (*2Tm 4:8; 1Ko 9:25; 1Pt 5:4*). Deze kroon bestond uit een krans gemaakt van de takken en bladeren van bijvoorbeeld een olijfboom. De materiële waarde van de kroon was nihil. Daartegenover was de roem die deze kroon vertegenwoordigde uitermate groot (*Hb 2:7,9*). Om die te krijgen moest je winnen.

Toch kon de overwinning alleen opgeëist worden, als de atleet zich aan de regels hield die aan de wedstrijd verbonden waren. Zo moesten de atleten bijvoorbeeld Grieken zijn. Ook moesten ze getraind hebben. Ze moesten voor Zeus zweren dat ze tien maanden lang hadden getraind en dat ze zich zouden houden aan de regels van de tak van sport waaraan ze deelnamen.

Zo geldt ook voor de dienaar van de Heer Jezus dat hij volgens de regels strijdt. Dat betekent dat hij die regels moet kennen en dat hij eraan gehoorzaamt. Dit houdt niet in gehoorzaamheid aan de wet, maar aan de Heer en Zijn Woord. Hij mag niet handelen naar eigen inzicht.

V6. Een laatste eigenschap die Paulus noemt, is die van landman, letterlijk 'bewerker van de aarde of het veld' (*vgl. 1Ko 3:9; 9:7*). Een landman is een heel jaar bezig voor de vrucht. Hij kan de groei niet versnellen, maar hij kan er wel voor zorgen dat er geen verhinderingen voor de groei zijn. Daarom zal hij wieden, snoeien, verzorgen, begieten en beschermen. Pas als dat werk goed en onophoudelijk is verricht, ziet hij de resultaten van zijn arbeid. Dan ziet hij zijn inspanningen beloond en kan hij, als eerste, van de vrucht genieten. Als hij lui en ongeduldig wordt en het er halverwege bij laat zitten, zal hij al zijn eerdere arbeid tenietdoen en met lege handen staan als de oogsttijd is aangebroken (*Sp 20:4; 24:30-31*).

Soms krijg je op aarde al het een of andere resultaat van je dienst te zien. Toch zal het werkelijke genieten van alle vruchten van je dienst pas bij de Heer zijn.

Dus: de Heer zorgt voor jou (*verzen 3-4*), jij moet ervoor zorgen dat je volgens Gods Woord bezig bent (*vers 5*) en je mag uitzien naar het toekomstige genieten van alles wat je hier voor de Heer hebt gedaan (*vers 6*).

Lees nog eens 2 Timotheüs 2:1-6.

Verwerking: Wat zijn de eigenschappen van een goede dienaar? Welke eigenschappen komen bij jou niet zo goed uit de verf? Wat zou je daaraan kunnen doen?

De Heer geeft inzicht in alle dingen | verzen 7-12a

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

7 Let wel op wat ik zeg, want de Heer zal je inzicht geven in alle dingen. 8 Houd Jezus Christus in herinnering als uit [de] doden opgewekt, uit [het] geslacht van David, naar mijn evangelie, 9 waarin ik verdrukking lijd en zelfs boeien draag als een boosdoener; maar het Woord van God is niet geboeid. 10 Daarom verdraag ik alles ter wille van de uitverkorenen, opdat ook zij [de] behoudenis verkrijgen die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid. 11 Het woord is betrouwbaar; want als wij met [Hem] gestorven zijn, zullen wij ook met [Hem] leven; 12 als wij verdragen, zullen wij ook met [Hem] regeren; ...

V7. Het lijkt mij dat de voorbeelden in de vorige verzen best wel duidelijke taal spreken. Toch wijst Paulus er met nadruk op dat Timotheüs moet letten op wat hij zojuist heeft gezegd. “*Let wel op*” betekent met het verstand vatten, erover nadenken, overwegen. Paulus geeft hier Timotheüs een vermaning in de vorm van een gebod. Hij wil dat Timotheüs door na te denken de werkelijke betekenis gaat begrijpen van de gebruikte voorbeelden. Deze instelling is natuurlijk van belang bij het lezen van het hele Woord van God. Je krijgt inzicht van de Heer als je over Zijn Woord nadenkt. Je zult Zijn gedachten leren begrijpen.

Hier zie je, zoals zo vaak in de Schrift, de verbinding tussen wat jij moet doen en wat de Héér doet. Hoe meer je over de Schrift nadenkt en die overweegt in je hart, des te groter wordt de activiteit van de Heilige Geest om het onderwijs ervan aan je hart duidelijk te maken. Als je in rust en vrede in Gods tegenwoordigheid bezig bent met Zijn Woord, komt de Heer bij je en geeft je inzicht. Niet door het gebruik van je verstand – hoewel dat er niet los van staat –, maar door de werking van de Heilige Geest dring je in Goddelijke dingen in en begrijp je ze.

V8. Bij alle nadenken over de Schrift is het belangrijk dat je “*Jezus Christus in herinnering*” houdt. Om Hem gaat het, Hij is het mid-

delpunt van al Gods gedachten. Inzicht in alle dingen is bovenal inzicht in Wie Jezus Christus is en wat Hij heeft gedaan.

Paulus helpt je ook op weg door twee hoofdpunten van de waarheid te noemen die met Christus samenhangen (*zie ook Rm 1:3*). In de eerste plaats moet je Hem in herinnering houden “*als uit [de] doden opgewekt*”. Waaraan mag je denken als je nadenkt over Hem als de uit de doden Opgewekte? Dan denk je aan God, Die machtig is om door Zijn scheppende en levendmakende kracht iets geheel nieuws tot stand te brengen. De opwekking van de Heer Jezus is daarvan het bewijs en het begin. Met de wereld, de zonde en de dood heeft God niets te doen. Daarover moet Hij het oordeel brengen. Wat Christus heeft gedaan, opent een nieuwe wereld, met nieuwe mensen, waarin alles in overeenstemming is met God en waarin Christus het middelpunt is.

Er is nog iets wat je in herinnering moet houden in verbinding met Jezus Christus en dat is dat Hij “*uit [het] geslacht van David*” is. Dat bepaalt je erbij dat God trouw is aan de beloften die Hij heeft gedaan aan Zijn volk Israël. Al die beloften zal Hij vervullen. In de toekomst zal Israël weer in het land wonen dat God hun heeft gegeven. Daar zal de Heer Jezus als de ware Zoon van David, als de beloofde Messias, zitten op de troon van Zijn vader David in de stad van Zijn vader David. Dan zal Hij vanuit Jeruzalem de wereld regeren in vrede en gerechtigheid.

Nog een keer. Als ‘opgewekt uit de doden’ is Hij nu de levende Heer in de hemel. Daar leeft Hij altijd om voor jou tussenbeide te treden bij God (*Rm 8:34; Hb 7:25*). Hij weet hoe moeilijk het is om als eenling trouw te blijven aan Gods Woord. Bij ‘uit het geslacht van David’ mag je eraan denken dat aan het lijden een eind komt als Hij komt om te regeren. Dan zullen de dingen op aarde net zo zijn als in de hemel, helemaal in overeenstemming met God. Zo Hem in herinnering te houden geeft je kracht om in deze laatste dagen tot Zijn eer te leven.

Wat Paulus zegt, wijkt niet af van wat hij “*mijn evangelie*” noemt. Dat wil zeggen dat hij dit heeft verkondigd in zijn prediking van het evangelie en hij heeft het ook zelf in herinnering gehouden.

Daarom heeft hij tot nu toe volgehouden en de moed niet opgegeven. Daarom is hij ook nu nog krachtig in het geloof en kan hij Timotheüs hiermee bemoedigen. Wat hij schrijft, geldt voor alle tijden, ook voor nu, en voor iedere gelovige, dus ook voor jou.

V9. Op grond van de prediking van het evangelie en zijn overgave daaraan lijdt hij deze dingen. Hij is geen boosdoener, want hij heeft geen enkel strafbaar feit gepleegd. Toch krijgt Paulus dezelfde naam als de twee gekruisigden naast de Heer Jezus, die ook boosdoeners worden genoemd (*Lk 23:32,39*). Het maakt duidelijk wat de maatschappij van hen en hem vindt. Men stelt hem op één lijn met zulke mensen. Bovenal is hij hier in het voetspoor van zijn Meester Die *“onder de overtreders is geteld”* (*Js 53:12*).

Hij is zo onder de indruk van het evangelie, dat hij daarvoor alles over heeft. Zijn handen mogen dan geboeid zijn, het Woord van God kan niet geboeid worden. Zijn geloof in de kracht daarvan is ongebroken. De kracht van Gods Woord kan door niets menselijks worden beperkt of tenietgedaan. De verbreiding ervan zal doorgaan. Het zal harten en gewetens overtuigen en mensen bevrijden van geestelijke boeien. Het Woord van God zal elke tegenstand overwinnen.

De mens is als gras dat verdort, maar het Woord van God houdt eeuwig stand, het blijft tot in eeuwigheid (*Js 40:6-8; 1Pt 1:24-25*). Als een instrument door gevangenschap of de dood verhinderd wordt het Woord actief te verbreiden, zal God nieuwe instrumenten inzetten. Ben jij inzetbaar?

V10. Hoewel Paulus uitgeschakeld is wat de prediking betreft, is hij niet uitgeschakeld wat zijn betrokkenheid betreft. Zijn gevangenschap en lijden horen erbij. Paulus weet dat God zijn boeien en ontberingen gebruikt om *“de uitverkorenen”* te bereiken en te zegenen. Daarom heeft hij het er graag voor over. Hij denkt niet aan zijn eigen pijn en moeiten, maar aan de uitverkorenen. Ter wille van hen verdraagt hij alles.

Ook op deze manier lijkt hij op zijn Heer. De Heer Jezus heeft ook alles verdragen ter wille van de uitverkorenen. In Zijn ver-

zoeningswerk voor ieder van de uitverkorenen is Hij natuurlijk uniek. Daarin kan geen ander Hem navolgen of dat met Hem delen. Je kunt wel delen in Zijn toewijding en het lijden dat dit van de kant van mensen met zich meebracht. Dat is een voorrecht.

Paulus' hart gaat uit naar allen die behouden zullen worden door de prediking van het evangelie. Hoe meer er behouden worden, hoe groter de heerlijkheid van de Heer Jezus is (*Sp 14:28a*). God heeft mensen op het oog die Hij wil behouden. In Zijn raadsbesluit heeft Hij ook bepaald dat jij gered zou worden. Dat wist jij niet voordat het evangelie tot je kwam en jij geloofde. Jij weet ook niet wie God in Zijn raadsbesluit heeft opgenomen om behouden te worden. Dat is volledig Gods zaak en niet die van jou.

Voor jou geldt dat God wil dat alle mensen behouden worden. Daarom moet het evangelie aan alle mensen worden gepredikt. Gods liefde gaat naar alle mensen uit (*Jh 3:16*). Zo hoort het ook bij ons te zijn (*2Ko 5:14*). Dat de uitverkorenen het zullen aannemen, is een extra motief om alle tegenstand en verwerping te verdragen. Om hen gaat het. Het wordt hier voorgesteld alsof het van jouw inzet afhangt dat de uitverkorenen ook inderdaad behouden zullen worden. Op die behoudenis volgt een eeuwige heerlijkheid. Ook die is het deel van de uitverkorenen. Paulus is niet voor minder gegaan. Hoe is dat met jou?

V11. Voor de vierde keer wijst Paulus erop dat het woord betrouwbaar is (*zie 1Tm 1:15; 3:1; 4:9*). In de volgende brief zegt hij het nog één keer (*Tt 3:8*). Het slaat op wat hij zojuist heeft gezegd, daar kun je van op aan. Het is ook van toepassing op wat volgt. Hij bevestigt nog een keer dat, al kan hij zijn dienst niet meer doen, het Woord blijft. Je vindt er alles in wat je nodig hebt om te weten hoe God wil dat je leeft en wat Zijn plannen zijn met jou, de gemeente, Israël en de wereld.

Uitgangspunt is dat je met Christus gestorven bent. Het woord "als" moet je niet opvatten als twijfel of onzekerheid, maar in de zin van 'als het dan zo is dat'. Als het zo is dat je "met [Hem] gestorven" bent, is er een einde gekomen aan het leven voor jezelf, een leven dat je leefde zonder rekening te houden met God. Je

hebt erkend dat je als zondaar in de zonde leefde en dat God je daarvoor eeuwig in de hel had moeten werpen. Het antwoord van God op die belijdenis was Zijn evangelie. Daarin heeft Hij je bekendgemaakt dat Christus voor jou het oordeel heeft ondergaan en dat Hij jou in Hem oordeelde. Toen Christus stierf, stierf jij met Hem.

Maar Christus bleef niet in de dood. Hij stond op. En daarom ben jij ook opgestaan en leef je. Alleen leef je nu niet meer voor jezelf, maar voor Hem (*Gl 2:20*). Als dat zou betekenen dat je evenals Christus de martelaarsdood zou moeten sterven, dan zul je evenals Christus toch leven en wel met Hem.

V12a. Nu is het sterven van de martelaarsdood niet voor iedereen weggelegd. Wel zal ieder die getuigt van de Heer Jezus een vorm van lijden ervaren. Tegenover het verdragen daarvan staat dat je met Hem zult regeren. Het toekomstige koninkrijk wordt hier verbonden met lijden (*vgl. Hd 14:22; Rm 8:17; 2Th 1:4-5*). Zicht op die geweldige toekomst waar je samen met de Heer Jezus zult regeren, geeft vandaag kracht om smaad en verwerping te verdragen. Straks samen met Hem regeren is een beloning voor het verdragen nu.

Je ziet dat het regeren met Hem nu nog niet aan de orde is. Regeren is nu niet onze opdracht, maar verdragen. Eerder heeft Paulus dat ook al aan de Korinthiërs voorgehouden, die ook graag een voorschot op de regering in het vrederijk wilden nemen, omdat ze geen zin hadden in smaadheid lijden (*1Ko 4:8-13*). De Heer Jezus heeft het volmaakte voorbeeld gegeven door tegen Pilatus te zeggen, toen Hij mishandeld werd: *“Maar nu is Mijn koninkrijk niet van hier” (Jh 18:36)*.

Lees nog eens 2 *Timotheüs 2:7-12a*.

Verwerking: Wat leer je hier over de Heer Jezus en jouw verbinding met Hem?

Het vaste fundament van God | *verzen 12b-19*

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

...; als wij [Hem] verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen; 13 als wij ontrouw zijn – Hij blijft trouw, want Zichzelf kan Hij niet verloochenen. 14 Breng dit in herinnering en betuig voor God dat zij geen woordenstrijd voeren, die tot niets dient dan tot ondergang van de hoorders. 15 Beijver je, je aan God beproefd voor te stellen als een arbeider die zich niet hoeft te schamen, die het Woord van de waarheid recht snijdt. 16 Maar onttrek je aan ongodelijk gezwets; 17 want zij zullen voortgaan tot toenemende goddeloosheid en hun woord zal als kanker voortwoekeren. Onder hen zijn Hymenéüs en Filétus, 18 die van de waarheid zijn afgeweken door te zeggen dat <de> opstanding al heeft plaatsgehad en die het geloof van sommigen omverwerpen. 19 Evenwel, het vaste fundament van God staat en heeft dit zegel: [De] Heer kent hen die de Zijnen zijn; en: Laat ieder die de Naam van [de] Heer noemt, zich onttrekken aan ongerechtigheid.

V12b. Na enkele keren een positief ‘als’ met een overeenkomstige belofte, komt er nu enkele keren een negatief ‘als’ met een overeenkomstig gevolg. Christus “*verloochenen*” wil zeggen tegen beter weten in ontkennen Hem te kennen. Dat gebeurt als mensen die belijden met de Heer Jezus in verbinding te staan, tegenover andere mensen die verbinding met Hem verloochenen.

Een duidelijk voorbeeld heb je in de verloochening door Petrus (Mt 26:69-74). Van Petrus weten we heel zeker dat hij een gelovige is, want hij heeft deze zonde beleden en de Heer heeft hem vergeven. Deze zonde kan dus door iedere gelovige worden begaan. Als dat gebeurt, moet de Heer die gelovige verloochenen, zoals Hij ook Petrus heeft moeten verloochenen. Vanaf het moment dat Petrus de Heer Jezus verloochende, heeft de Heer tegen Zijn Vader gezegd dat Hij Petrus niet kende.

Dat wil niet zeggen dat de Heer Petrus niet in het oog hield en hem tot berouw bracht (Lk 22:61). Maar tot het ogenblik van be-

rouw ontkende de Heer voor Zijn Vader dat Hij Petrus kende. Deze verloochening door de Heer houdt ook in dat Petrus zegen en loon verloor die hij had gekregen als hij de Heer niet had verloochend. Het verloochenen van de Heer heeft een gevolg voor het heden en voor de toekomst.

Ook mensen die alleen maar met hun mond belijden dat zij de Heer kennen, Hem aanspreken met “*Heer, Heer*” (Mt 7:21), komen in situaties waarin zij Hem verloochenen. De Heer zal ook hen verloochenen, maar de consequenties daarvan zijn oneindig veel erger. Zij zullen voor eeuwig door Hem worden verloochend (Mt 10:33; 7:22-23).

V13. Bij het verloochenen kun je spreken over een verloochenen dat door mensen gebeurt en een verloochenen dat door de Heer gebeurt (al is het met een verschil in betekenis). Dat kan bij ontrouw niet. Wij mensen kunnen ontrouw zijn, maar de Heer kan niet ontrouw zijn. Hij kan mensen verloochenen die Hem verloochenen, maar Hij kan Zichzelf niet verloochenen. Hij kan niet ontrouw worden aan Zichzelf. Hij kan niet handelen in tegenspraak met Wie Hij is als de Heilige en Rechtvaardige. Hij kan niet met ons meegaan als wij ontrouw zijn.

Als wij ontrouw zijn, zal Hij ons in Zijn trouw met gepaste maatregelen tegenkomen om ons weer terug te brengen op de weg van gehoorzaamheid aan Hem. Dat kunnen pijnlijke maatregelen zijn. In elk geval zijn het maatregelen die ons verootmoedigen, omdat God ons tot inkeer en belijdenis wil brengen. Dan kan Hij ons in diezelfde trouw aan Zichzelf weer zegenen, want dat is wat Hij voor ons op het oog heeft.

V14. Wat Paulus in de voorgaande verzen heeft gezegd, moet Timotheüs de gelovigen in herinnering brengen. Deze bijzondere aspecten van de waarheid moet hij zijn hoorders inprenten en dat niet eenmalig, maar telkens weer. Verder moet Timotheüs de gelovigen krachtig waarschuwen goed op hun woorden te letten. Hij moet zijn waarschuwing extra kracht bijzetten door erop te wijzen dat al hun woorden wel naar elkaar, maar ook voor Gods aangezicht uitgesproken worden.

Het bewustzijn dat God Getuige is van wat wij zeggen, zal ons voorzichtig maken in onze uitspraken. Dan zullen we niet snel verleid worden tot het voeren van een woordenstrijd. Woorden zijn belangrijk in het helder uitleggen van de waarheid. Maar als er strijd ontstaat om gebruikte woorden, zal het resultaat de ondergang van de hoorders zijn. Het doel van elke dienst is dat de hoorders er nut en voordeel van hebben en niet dat het hun schade berokkent of zelfs hun hele geloofsleven verwoest.

V15. Om zelf staande te blijven en niet meegetrokken te worden in bijvoorbeeld een woordenstrijd moet je je beijveren om jezelf beproefd aan God voor te stellen. Het gaat erom dat God jou kan zien als iemand die ondanks voortdurende beproeving Hem toch trouw is gebleven. Dat komt je niet aanwaaien, maar vraagt van jou dat je je daarvoor zorgvuldig en gedisciplineerd inzet.

Als voor jou alleen belangrijk is wat de Heer van je vindt, zul je *“een arbeider”* zijn *“die zich niet hoeft te schamen”*. Met een ‘arbeider’ wordt niet een bijzondere positie aangeduid. Het gaat om mensen die zich inzetten en zich inspanningen willen getroosten om de gelovigen te dienen. Als jij je daarvoor ook wilt inzetten, zul je geen reden hebben om je te schamen, want je arbeid zal niet tevergeefs of waardeloos zijn.

Het ‘recht snijden’ van *“het Woord van de waarheid”* (dat is het totaal van de door God gegeven openbaring in Zijn Woord) wil zeggen, dat er bij het uitleggen van de waarheid een rechte koers door de Schrift heen wordt gevolgd, zodat de waarheid evenwichtig wordt uitgelegd. Het woord voor ‘recht snijden’ werd bijvoorbeeld gebruikt door architecten bij het ontwerpen van een gebouw. Ieder deel werd daarbij op de juiste plaats gezet, waarbij de gronddelen in de juiste verhouding tot de wanden moesten staan.

Hieruit blijkt hoe belangrijk het is dat elk deel van het Woord van God zijn juiste samenhang en plaats gegeven wordt. Er vindt geen overaccentuering van de ene waarheid ten koste van andere waarheden plaats, maar de harmonie tussen de verschillende delen van de waarheid wordt aangetoond. Als wet en genade met

elkaar worden verbonden of als Joodse gebruiken in de christelijke eredienst worden ingevoerd, wordt de waarheid niet recht gesneden.

V16. Als je op deze manier met Gods Woord omgaat, zul je er geen moeite mee hebben om ongoddelijk gezwets te herkennen en je daaraan te onttrekken. Er wordt niet van je gevraagd te proberen om die zwetsers op andere gedachten te brengen. Het is verspilde energie en je stelt je bloot aan hun verderfelijk gezwets. Het is niet ondenkbaar dat je erdoor wordt beïnvloed.

V17. Deze mensen komen niet tot inkeer, maar maken het integendeel steeds bonter. Ze zijn niet tot staan te brengen. *“Hun woord zal als kanker voortwoekeren.”* Het woord ‘voortwoekeren’ is letterlijk ‘weide vinden’, als in *Johannes 10:9*. Hun woord is niet alleen hun leer als dwaalleer, maar in hun hele spreken komt hun verkeerde denken naar voren. Wat zij zeggen, werkt net als zuurdeeg: het tast alles aan waarmee het in aanraking komt. Zo grijpt dit virus van hun boze woorden om zich heen en breidt het zich onstuitbaar uit. Vandaar de opdracht je eraan te onttrekken, je er niet mee in te laten.

Weer noemt Paulus twee namen. In *hoofdstuk 1:15* heeft hij twee namen genoemd van mensen die zich van hem hadden afgewend.

V18. De namen die hij nu noemt, betreft mensen *“die van de waarheid zijn afgeweken”*. Hun dwaling is dat zij beweren dat de opstanding van de gelovigen al had plaatsgevonden. Ze loochenen dus de opstanding niet, maar ze verklaren die als iets wat al was gebeurd en dus geen toekomstige gebeurtenis was. Dat zou betekenen dat je al volmaakt bent, dat je niet meer kunt zondigen en dat je de wereld voor jezelf kunt opeisen. Verder betekent het ook dat als je sterft, het over en uit is. De opstanding heeft immers al plaatsgehadt?

Om niet in de strik van welke dwaling dan ook te geraken is het noodzakelijk dat je Gods Woord leest en het kent. Met mensen die dingen verkondigen die het werk van de Heer Jezus en de resultaten daarvan verminken door er eigen redeneringen aan te

verbinden, mag je je niet inlaten. Zij laten zich gebruiken door de duivel die er altijd op uit is om Gods Woord te verdraaien en zo van zijn ware betekenis te ontdoen. Het zijn mensen “die het geloof ... omverwerpen” van onstandvastige zielen, mensen die zelf niet biddend de Bijbel lezen om daardoor hun gemeenschap met God te beleven.

V19. Deze dienaars van de duivel, die zich onder de christenen bevinden, zijn niet altijd direct herkenbaar. Soms vraag je je af: Heb ik nu met een kind van God te doen of niet? Veel van wat gezegd wordt, klinkt zó vertrouwd, zó bijbels, dat je het graag wilt aannemen als een verrijking van je geloofsleven. Vaak klinkt het ook heel mooi.

Toch zijn er ook uitspraken of leringen die je het gevoel geven dat er iets niet klopt, of waarvan je moet zeggen dat het niet in overeenstemming met de Bijbel is. Je constateert een zekere vermening. Je hoort mooie dingen en je hoort vreemde of zelfs verkeerde dingen. Deze verwarring is de christenheid binnengekomen omdat de christenen niet waakzaam zijn gebleven, waardoor de duivel de kans heeft gekregen om verkeerde elementen in te voeren (*Mt 13:24-25,37-39*).

Hoe moet je daarmee omgaan? Je wilt niemand vals beschuldigen, maar je wilt je vooral niet blootstellen aan dwaalleer. Je wilt van een ander leren, maar je wilt die ander dan wel kunnen zien als een echt kind van God die gezond in de leer van Gods Woord is. Je wilt met gelovigen gemeenschap hebben, maar je wilt geen gemeenschap met het kwaad hebben. De gemeenschap met de Heer gaat je boven alles en daarom wil je ervoor op je hoede zijn dat je geen leringen aanneemt die je van de Heer verwijderen.

Op al deze overwegingen reageert Paulus met een “evenwel” of ‘echter’ als inleiding op een houvast voor omstandigheden waarin alles in verwarring is. Er staat namelijk een “vast fundament van God”, waaraan een zegel vastzit. Dit zegel is een zekerheidsstelling met twee aspecten. Het ene aspect van deze zekerheid is de kant van God, wat Hij ziet. Al is het voor jou soms moeilijk of bijna onmogelijk te ontdekken of iemand nu wel of niet een ware

gelovige is, voor de Heer is dat geen probleem. Hij weet precies wie Hem toebehoort. Het is uitgesloten dat Hij in verwarring wordt gebracht. Hij weet precies wie nieuw leven heeft, omdat Hij dat Zelf heeft gegeven.

Het andere aspect van deze zekerheid is de kant van de mens, wat jij ziet. Jij kunt iemands leven beoordelen (net zoals anderen dat van jou trouwens). Je ziet of iemand "*die de Naam van [de] Heer noemt*", dus belijdt Hem te kennen, dat ook toont in zijn leven. Bij iemand die nieuw leven heeft, zul je opmerken dat hij geen deel wil hebben aan alles wat een verkeerde voorstelling geeft van de Heer Jezus of Zijn werk en dat hij graag het Woord van God zijn volle gezag over zijn leven wil geven.

Lees nog eens 2 Timotheüs 2:12b-19.

Verwerking: Welke tegenstellingen kom je in dit gedeelte tegen?

Een vat tot eer | *verzen 20-21*

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

20 In een groot huis nu zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden; en sommige wel tot eer, maar andere tot oneer. 21 Als dan iemand zich van deze [vaten] reinigt, zal hij een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester, tot alle goed werk toebereid.

Inleiding. Je kunt wel zeggen dat de verzen die in dit gedeelte naar je toekomen, heel actueel zijn. De verwarring in de christenheid neemt toe. Hoe moet je daarin je weg vinden? Gelukkig heeft de Heer de situatie voorzien dat de toestand niet meer zo zou zijn als in het begin van de gemeente. Toen durfde niemand van de ongelovigen zich bij de gemeente te voegen (*Hd 5:12-14*). Dat is nu niet meer zo. Nu is er veel kaf onder het koren.

Je hebt in het vorige stukje gezien dat de Heer wel weet wie Hem toebehoren (*Jh 10:14*), al kun jij dat niet altijd zien. Je hebt ook de kant van jouw verantwoordelijkheid gezien, dat jij je moet onttrekken aan ongerechtigheid, aan wat in strijd is met Gods heiligheid en gerechtigheid. De maatstaf daarvan is Christus, Zijn Persoon en Zijn werk, en het Woord van God.

Als de volmaaktheid van Christus of Zijn werk of het Woord van God wordt betwijfeld, verkeerd wordt voorgesteld of aspecten ervan worden geloofchend, hoef jij je niet af te vragen of je wel of niet met een gelovige te doen hebt. Dat kun je aan de Heer overlaten. Jouw opdracht is je te onttrekken aan ieder die zo redeneert en aan elke christelijke gemeenschap waar dat wordt geduld.

V20. Om een en ander te verduidelijken gebruikt Paulus het voorbeeld van een groot huis. Je herinnert je misschien dat hij in zijn eerste brief ook over een huis heeft gesproken (*1Tm 3:15*). Daar noemt hij de gemeente van de levende God "*het huis van God*". Daarmee bedoelt hij dat alle ware gelovigen dat huis vormen. Hier spreekt hij niet over 'het huis van God', maar over 'een groot

huis'. Om te weten wat hij daarmee bedoelt, moet je kijken naar wat erin staat, naar de 'vaten'.

Net als het grote huis iets voorstelt, stellen ook deze vaten iets voor. Om te beginnen is een vat een aanduiding voor een persoon (vgl. *Hd 9:15; 1Th 4:4*). Verder vallen twee dingen op als je de beschrijving van de vaten leest:

- a. er is verschil in materiaal: *"gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden"* en
- b. er is verschil in gebruik: *"sommigen wel tot eer, maar andere tot oneer"*.

We kijken eerst naar het verschil in materiaal. Van belang is om te weten wat deze materialen voorstellen. Daarover kom je in *1 Korinthiërs 3:12-13* meer te weten. Je leest daar dat het vuur het verschil duidelijk maakt. Het vuur verandert niets aan goud en zilver, maar hout en aardewerk verbranden. Het vuur is een beeld van de gerechtigheid van God waardoor alles beproefd en onderzocht wordt.

'Gouden en zilveren vaten' stellen gelovigen voor. Als God hen in Zijn gerechtigheid beproeft en onderzoekt, wordt duidelijk dat zij in Christus Gods gerechtigheid bezitten. 'Houten en aarden vaten' stellen ongelovigen voor. Als God hen in Zijn gerechtigheid beproeft en onderzoekt, komen zij om, want zij hebben Christus niet als hun gerechtigheid. Als je nog even terugdenkt aan het zegel, dan heb je hier de kant van het zegel waarop staat dat de Heer hen kent die de Zijnen zijn. Om het te zeggen met het beeld dat Paulus hier gebruikt: de Heer weet wie gouden en zilveren vaten zijn en wie houten en aarden vaten zijn, al kunnen wij dat niet altijd zien.

Maar ook jouw kant komt in het beeld aan de orde. Vaak kun jij vanwege de verwarring die in de christenheid heerst niet het verschil in materiaal beoordelen. Wat jij wel kunt en ook hebt te doen, is beoordelen of iemand een vat tot eer of een vat tot oneer is. Hier heb je de andere kant van het zegel. Een vat tot eer is ie-

mand die de Naam van de Heer noemt en dat laat zien door zich te onttrekken aan ongerechtigheid.

V21. Tot nu toe lijkt het erop of het alleen gaat om het beoordelen van wat anderen doen, maar de belangrijke vraag is natuurlijk of jij een vat tot eer wilt zijn. Het antwoord op die vraag kan 'ja' zijn. Daaraan is wel een voorwaarde verbonden. Om een vat tot eer te zijn moet je je reinigen van de vaten tot oneer. En wie zijn de vaten tot oneer? Mensen die zich niet onttrekken aan ongerechtigheid.

Wat wil nu zeggen: zich onttrekken aan ongerechtigheid? Dit onttrekken heeft twee aspecten. Het betekent zich onttrekken aan mensen die een verkeerde leer brengen. Het betekent ook zich onttrekken aan mensen die zelf niet die verkeerde leer brengen, maar toch bewust in verbinding blijven met hen die een verkeerde leer brengen. Ze doen er niets aan als er dingen worden verkondigd die rechtstreeks tegen de Schrift ingaan. Een voorbeeld heb je in christelijke gemeenschappen waar vrijzinnige theologen rustig hun verderfelijke leringen kunnen brengen of waar onbijbelse leefwijzen, bijvoorbeeld ongetrouwd samenwonen of homoseksuele relaties, worden geaccepteerd, terwijl daarover volgens Gods Woord tucht moet worden uitgeoefend.

Ik wil je er met nadruk op wijzen dat het in dit gedeelte gaat om jouw persoonlijke trouw en jouw persoonlijke verantwoordelijkheid. Het is goed om het verband van dit gedeelte te blijven zien. Dan zie je dat je onttrekken aan ongerechtigheid iets is wat jij persoonlijk doet. Gods Woord zegt hier niet dat jij dat van anderen moet eisen. Ieder moet voor zichzelf in overeenstemming met dit Schriftwoord handelen. Jij moet je reinigen van zonde in je eigen leven en van zonde in de gemeenschap waar je bent. Als de gemeenschap het zuurdeeg (een beeld van de zonde) niet 'uitzuivert' (1Ko 5:7,13), heb je hier de aanwijzing om jezelf 'uit te zuiveren'.

Ik wil er ook nog met nadruk op wijzen dat het gaat om leringen of praktijken die de fundamenten van het christelijk geloof aantasten, te weten Christus en Zijn werk en Woord. Het gaat dus

niet om een verschil van inzicht in bepaalde waarheden van de Schrift. Er zijn, helaas, heel wat verschillen onder christenen, bijvoorbeeld over de toekomst of over de gemeente. Maar daarover gaat het hier niet. Ik zeg niet dat wat de Schrift zegt over de toekomst of over de gemeente niet belangrijk is. Alles in de Schrift is belangrijk, want de Schrift is helemaal Gods Woord. Toch mag je het anders *begrijpen* van een waarheid uit de Schrift niet gelijkstellen aan het aantasten van de Persoon van de Heer Jezus of het aantasten van een fundament van ons geloof. En over dit laatste gaat het in dit gedeelte, want het gaat over Hem en Zijn werk. Daarover mag geen enkel verschil van inzicht zijn.

Dat ik mij ook afzonder van andere gelovigen als het erom gaat hoe je een plaatselijke gemeente bent, heeft niet alleen te maken met de oproep hier om je te onttrekken aan ongerechtigheid. Ik sluit me ook niet aan bij gemeenschappen waar geen kwaad in de zin van fundamentele dwaalleer is, maar waar de *gemeentevorm* niet is, zoals ik die in Gods Woord heb ontdekt. Als ik bijvoorbeeld kijk naar *Handelingen 2:42* of *1 Korinthiërs 14*, wil ik graag daar zijn waar men ernaar verlangt dat in praktijk te brengen.

Ik ben hier wat uitvoeriger op ingegaan, ook omdat naar aanleiding van dit gedeelte veel gelovigen onrecht is en wordt gedaan. Dat gebeurt door over hen te spreken als ‘vaten tot oneer’, terwijl ook die gelovigen alles verwerpen wat Christus en Zijn werk en Woord aantast. Hoewel zij het ‘gemeente zijn’ anders menen te moeten invullen dan naar mijn overtuiging juist is, zullen zij de eer van de Heer hoog houden. Ze weren verkeerde leringen en laten een leven in de zonde niet toe. Ook zulke christenen willen, net als ik, “*een vat zijn tot eer, geheiligd, bruikbaar voor de Meester*”.

Over de hele wereld zijn gelukkig toegewijde christenen te vinden die de Heer met hun leven eren. Het zijn echte vaten tot eer. Ze leven een heilig leven en ondervinden daarvan vaak de smaad en vervolging van de wereld, veel vaker dan wij. Zij erkennen niet slechts met hun mond de Heer Jezus als hun “*Meester*”, een naam die het absolute gezag van Christus over hun leven aan geeft, maar hun hele leven getuigt daarvan.

Ik hoop dat het ook voor jou geldt. Dan ben je *“tot alle goed werk toebereid”*, dat wil zeggen dat je er klaar voor bent om een dienst te doen die ‘goed’ is. Dat wil je ook graag en dat is alleen maar toe te juichen.

Lees nog eens 2 Timotheüs 2:20-21.

Verwerking: Hoe kun jij een vat tot eer zijn?

Ontvluchten, jagen, terechtwijzen | verzen 22-26

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

22 Maar ontvlucht de begeerten van de jeugd en jaag naar gerechtigheid, geloof, liefde en vrede met hen die de Heer aanroepen uit een rein hart. 23 En verwerp de dwaze en ongerijmde twistvragen, daar je weet dat zij twisten verwekken; 24 een slaaf van [de] Heer moet echter niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, geschikt om te leren, verdraagzaam, 25 de tegenstanders met zachtmoedigheid terechtwijzend; misschien geeft God hun bekering om [de] waarheid te erkennen 26 en weer ontnuchterd te worden uit de strik van de duivel door wie zij gevangen zijn, om zijn wil te doen.

V22. Voordat je uit de startblokken schiet om te gaan “jagen naar ...”, wordt je iets voorgehouden wat je goed tot je moet laten doordringen. Je hebt namelijk te maken met “*begeerten van de jeugd*”. Misschien denk je dat dit slaat op seksuele begeerten. Die staan er niet los van, maar het is er zeker niet toe beperkt en ik denk ook niet dat het in de eerste plaats daarom gaat. Het zijn begeerten die kenmerkend zijn voor jeugdigheid. Daarbij moet je denken aan geldingsdrang, gehoord willen worden, mee willen tellen.

Wat bij jonge, ijverige gelovigen vaak naar voren komt, is een scherp oog voor de fouten van anderen, terwijl er nog maar een heel beperkte kennis van het eigen hart is. Als je merkt dat geldingsdrang je handelen bepaalt, moet je vluchten, je uit die situatie terugtrekken, voordat je brokken maakt (*vgl. Gn 39:12; zie ook 1Tm 6:11; 1Ko 6:18; 10:14*). Erken dat je jezelf nog niet zo goed kent en dat je niet de geestelijke rijpheid hebt om in bepaalde gevallen iets te zeggen of te doen, ook al zou je het juiste inzicht in een situatie hebben.

In deze gezindheid kun je iets positiefs gaan doen. Je onttrekken enerzijds is noodzakelijk, maar negatief. Daarom moet je anderzijds gaan jagen naar wat in overeenstemming met de Heer is.

- In de eerste plaats is dat “*gerechtigheid*”, dat is een handelen naar wat recht is voor God en mensen.
- Ook “*geloof*” of geloofsvertrouwen is een onmisbaar kenmerk als alles om je heen in verwarring is en je enige houvast de Heer en Zijn Woord zijn.
- Hieraan wordt de “*liefde*” toegevoegd. Zonder liefde in je hart worden gerechtigheid en geloof uitingen van een wettische geest.
- Ten slotte wordt er gezegd dat je moet jagen naar “*vrede*”. Je bent niet uit op ruzie, maar je wilt een vreedstichter zijn.

En mocht je nu denken dat je dit allemaal in je eentje moet klaren, dan hoor je aan het slot van *vers 22* dat dit een vergissing is. Je zult nergens in de Schrift een opdracht tegenkomen om christen te zijn in je eentje. Je onttrekken aan de vaten tot oneer is noodzakelijk. Je daartoe beperken voert tot farizeïsme, een houding van ‘ik ben heiliger dan jij’. Daarom krijg je nu te horen dat je je moet voegen bij “*hen die de Heer aanroepen uit een rein hart*”.

Met de hulp van de Heer zul je kunnen onderscheiden of de ander een rein hart heeft, net zoals de ander dat bij jou zal moeten onderscheiden. Daarvoor zul je met elkaar moeten praten. Laat Christus en Zijn werk en Woord het onderwerp zijn en het zal duidelijk worden of Hij wordt aangeroepen uit een rein hart.

V23. Na te hebben gesproken over het aanroepen van de Heer uit een rein hart voel je wel dat “*dwaze en ongerijmde twistvragen*” daar lijnrecht tegenover staan. Debatten en twistgesprekken worden georganiseerd tot vermaak van het publiek, dat dan ook nog een winnaar kiest. Het brengt mensen meestal niet dichter bij elkaar, maar maakt de kloof alleen nog groter. De geschillen worden niet bijgelegd, er ontstaat slechts meer verdeeldheid. Vaak gaat het ook nog nergens over. Het is nutteloze, ongedisciplineerde bekechtering.

Dergelijke vragen komen niet voort uit een rein hart, maar uit iemand die zijn eigen gedachten en wil volgt. Laat je er niet mee in, luister er zelfs niet naar, maar “*verwerp*” ze. Als je op twistvragen ingaat, zul je meedoen aan het verwekken van twist.

V24. Verwekken van twisten en zelf twisten is nou net wat jij als slaaf van de Heer niet moet doen. In plaats van een ruziegeest te voeden moet je “*vriendelijk*” en mild zijn voor allen, zonder onderscheid. Als je vriendelijk bent, stoot je geen mensen af, maar trek je ze juist aan. Vriendelijkheid is een houding die vertrouwen inboezemt.

Ook is belangrijk dat een slaaf van de Heer in een positie als die van Timotheüs geschikt is om anderen te leren. Een slaaf van de Heer geeft helder onderwijs, hij is niet moeilijk te begrijpen en gebruikt geen nevelige of geheimzinnige woorden. Nog een belangrijk kenmerk van een slaaf van de Heer is zijn ‘verdraagzaamheid’. Hij verdraagt het kwaad dat men hem aandoet of over hem spreekt, zonder ongeduldig of opstandig te worden.

V25. Dat hij dwaze twistvragen verwerpt, betekent niet dat hij de persoon verwerpt. De tegenstander van de waarheid is een persoon die gewonnen moet worden voor de Heer. Daarom zal hij niet op bitse toon de tegenstanders willen corrigeren, maar “*met zachtmoedigheid*”. ‘Zachtmoedigheid’ is een kenmerk van de Heer Jezus (*Mt 11:29*) en heeft dus niets met weekheid te maken, maar juist met standvastigheid. Als er een middel is waardoor mensen tot bekering komen, is het wel deze eigenschap. Wie zachtmoedig is, lijkt op de Heer Jezus.

God brengt mensen tot bekering “*om [de] waarheid te erkennen*”, door hen in verbinding met Zijn Zoon te brengen. Paulus gebruikt het woord “*misschien*”, omdat hij weet dat alleen God bekering kan geven en daarin soeverein is. Hij laat het resultaat aan God over. Weer zie je dat de verantwoordelijkheid van de dienaar en de soevereiniteit van God elkaar niet uitsluiten.

In de Heer Jezus, Die de waarheid is (*Jh 14:6*), wordt gezien wat de waarheid is zowel over God als over de mens. Wie zicht krijgt op Hem, krijgt zicht op de waarheid.

V26. Door Hem voor de aandacht te krijgen worden tegenstanders misschien ontuchtend uit de strik van de duivel. Het gaat hier niet om ongelovige mensen in het algemeen. Het gaat om hen die belijden God te kennen, maar in de strik van de duivel zijn terechtgekomen. Zij doen mee aan het verdraaien van Gods Woord en leren verkeerde dingen over de Heer Jezus. Als gevangenen van de duivel doen ze zijn wil. Ze gaan erop uit om de leugen te verkondigen. Ze zijn zo verblind door de duivel, dat ze menen de waarheid te brengen (*vgl. Jh 16:2*).

Het gaat dus om bekering van belijdende christenen. Pas als zij zich bekeren, zullen ze de volle waarheid erkennen en de schijnwaarheid die ze hebben gepredikt, verwerpen. Tot dat ogenblik leven ze in een roes, een waan, terwijl ze denken dat ze de juiste leer brengen. Bekering maakt hen nuchter, zodat ze helder kunnen zien en denken om de wil van God te gaan doen.

Lees nog eens 2 *Timotheüs* 2:22-26.

Verwerking: Welke positieve en welke negatieve opdrachten krijg je hier?

2 Timotheüs 3

Laatste dagen en zware tijden | verzen 1-7

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Maar weet dit, dat er in [de] laatste dagen zware tijden zullen zijn; 2 want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldzuchtig, grootsprekers, hoogmoedigen, lasteraars, [de] ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, 3 liefdeloos, onverzoenlijk, kwaadsprekend, onbeheerst, ruw, zonder liefde tot het goede, 4 ver-raders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God. 5 Ogenschijnlijk bezitten zij Godsvrucht, maar de kracht daarvan verloochenen zij. Wend je ook van dezen af. 6 Want onder hen zijn er, die de huizen binnensluipen en vrouwspersonen inpalmen die met zonden beladen zijn en gedreven worden door allerlei begeerten, 7 [vrouwen] die altijd leren en nooit tot kennis van [de] waarheid kunnen komen.

V1. Voor het doen van de wil van God zijn de omstandigheden niet bijzonder gunstig. Paulus wil dat je weet dat we in de “*laatste dagen*” leven en dat de tijden daarin zwaar zullen zijn. Met ‘*laatste dagen*’ wordt aangeduid dat we in de slotfase van het tijdperk van de gemeente als getuigenis op aarde zijn aangekomen. Met “*zware tijden*” wordt aangeduid dat je niet meer altijd duidelijk onderscheid ziet tussen ware christenen en zij die het alleen in naam zijn. De duivel zal al zijn krachten inspannen om zoveel mogelijk christenen ontrouw te laten worden aan de Heer. Hij zal als altijd proberen om christenen te laten zondigen, maar hij zal extra inzetten op het invoeren van wereldse elementen in het christen zijn.

V2-4. Dat blijkt uit de lijst met kenmerken die Paulus vervolgens opsomt. Als je deze lijst namelijk vergelijkt met de lijst in Romeinen 1:29-32 zie je een grote overeenkomst. Alleen gaat het

in *Romeinen 1* om kenmerken van mensen die leven zonder God, terwijl het hier kenmerken zijn van mensen die belijden met God in verbinding te staan. Zo zie je dat de duivel bezig is door het invoeren van wereldse elementen het christelijk getuigenis uit te hollen en tot niet meer dan een lege huls te maken. Hierdoor komt dezelfde ontarding die onder de heidenen bestond onder de dekmantel van het christendom weer tevoorschijn. Zo wordt aan de zonden van *Romeinen 1* die van de huichelarij toegevoegd.

Als we de lijst langs gaan, zie je hoe talrijk de vormen zijn waarin het kwaad bij godsdienstige mensen tot uiting komt. We hoeven niet lang bij elke uiting stil te staan. Probeer wel eerlijk voor jezelf te zijn en de dingen die je in je eigen leven herkent, voor de Heer te belijden en met Zijn hulp niet meer te doen of te zijn.

- De lijst begint veelzeggend met “*zelfzuchtig*”. Letterlijk staat er ‘zichzelf liefhebben’.
- Het volgende is “*geldzuchtig*”, letterlijk ‘geldliefde’, het materialisme.
- Als ze hun mond opendoen, blijken ze “*grootsprekers*” te zijn.
- Wat ze zeggen, toont aan dat ze “*hoogmoedigen*” zijn.
- “*Lasteraars*” spreken boze, kwalijke woorden over anderen met de bedoeling hen te beschadigen.
- Ze hebben geen eerbied voor hun vader en moeder, maar zijn “[de] ouders ongehoorzaam”. Het toont de degeneratie van het familieleven aan.
- Deze mensen zijn ook “*ondankbaar*”, een houding die alles voor vanzelfsprekend houdt en op de wenken bediend wil worden. Het is het overtrokken gevoel van recht hebben op alles wat ik wil en daarvoor niemand hoeven te bedanken.

- Vaak leven zulke mensen een “*onheilig*” leven, een leven dat is vervuld van onreinheid en goddeloosheid.
- Ze zijn “*liefdeloos*”. Van liefde is bij hen geen sprake. Er is zelfs geen natuurlijke liefde, wat zich kan uiten in homorelaties.
- Ook zijn ze “*onverzoenlijk*”. Ze kunnen met niemand in vrede samenleven en zijn niet bereid een ander iets te vergeven.
- Graag stellen ze een ander in een kwaad daglicht wat zich uit in “*kwaadsprekend*” zijn.
- Zelfbeheersing kennen ze niet, “*onbeheerst*” laten ze zich gaan,
- waarbij ze “*ruw*” gedrag in woord en daad niet schuwen.
- Dat komt omdat zij leven “*zonder liefde tot het goede*”. Ze hebben geen oog en geen smaak voor het goede. Ze lijken wel robots. Er is nauwelijks iets menselijks in hun optreden.
- “*Verraders*” zijn bereidwillig te verraden. Judas is er een voorbeeld van (*Lk 6:16; vgl. Hd 7:52*).
- Zonder na te denken over eventuele gevolgen spreken en handelen ze “*roekeloos*”. Waarschuwen is zinloos.
- “*Opgeblazen*” als ze zijn, staan zij zelf in het middelpunt van hun denken.
- Het is dan ook niet verwonderlijk dat de lijst besluit met het absolute dieptepunt dat zij “*meer liefhebbers van genot dan liefhebbers van God*” zijn. De liefde voor God is volkomen verdrongen door de liefde voor genot.

De hele lijst beschrijft een leven dat slechts bestaat uit het najagen van zelfzuchtige doelen, waarbij de aanspraken van God volkomen genegeerd worden.

V5. Het gaat hier om werktuigen van de vijand die de schijn hebben dat ze in vrees voor God leven. Maar het is slechts een vorm (Mt 23:25). Hun leven straalt niet de kracht van een leven met God uit. Ze loochenen zelfs dat God hun enige kracht kan geven. Het Woord van God, dat levend en krachtig is, laten ze dicht. Ze hebben zo hun eigen ideeën over God. God is voor hen Iemand Die in hun behoeften voorziet, terwijl ze voor het voldoen aan die behoeften op zichzelf rekenen. In feite zijn zij zelf God. Met zulke mensen kun je je niet permitteren in contact te blijven. Met hen moet je niet discussiëren, maar van hen moet je je afwenden.

V6. Zo'n gezelschap is de ideale plaats voor binnensluipers, mensen die verkeerde dingen spreken en leren om het getuigenis van God te ondermijnen. Dikwijls zijn het vrouwen door wie de valse leer wordt verspreid. In het algemeen zijn vrouwen emotioneler aangelegd. Daar is op zich niets mis mee en hoeft ook niet automatisch tot een handelwijze als hier beschreven te voeren. Johannes schrijft niet voor niets zijn tweede brief, die juist over dwaalleer gaat, aan een vrouw (2Jh :1). Zij wordt geacht een dwaalleraar te herkennen.

Maar als bij een vrouw emotie de boventoon voert en ze ook nog eens in de zonde leeft, daarin gedreven door een verdorven innerlijk, zullen dwaalleraars in haar een willig werktuig vinden. De dwaalleraar hoeft slechts zo'n vrouwtje te vleien en hij heeft haar voor zich gewonnen. Hij kan haar vervolgens zo manipuleren, dat zij de verspreider van zijn dwaalleringen wordt.

V7. Het zijn vrouwtjes die wel willen leren. Ze zijn altijd hongerig naar nieuwe leringen. Maar in plaats van "tot kennis van [de] waarheid" te komen wijken ze steeds verder van de waarheid af. Ze zoeken altijd, maar komen nooit tot een vaste overtuiging. Er zijn tegenwoordig veel nieuwe leringen die inspelen op een verlangen naar geestelijk leven. Deze leringen bevatten een evangelie zonder het kruis, zonder een gestorven en opgestane Christus.

De oorzaak dat iemand niet tot kennis van de waarheid kan komen, ligt vaak in het feit dat men zich niet aan de waarheid onderwerpt, maar de waarheid aan zich wil onderwerpen, die naar

eigen hand en gevoelen wil zetten. De emotie bepaalt het waarheidsgehalte. Als het goed *voelt*, is het waar, zo zegt men dan. Maar om tot de kennis van de waarheid te komen moet er eerst een levende verbinding met de Heer Jezus zijn.

Lees nog eens 2 *Timotheüs* 3:1-7.

Verwerking: Welke waarschuwingen liggen er in dit gedeelte voor jou?

Maar jij ... | verzen 8-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

8 Zoals Jannes en Jambres zich tegen Mozes hebben verzet, zo verzetten ook dezen zich tegen de waarheid, mensen, bedorven van denken, verwerpelijk wat het geloof betreft. 9 Maar zij zullen niet verder voortgaan; want hun onzinnigheid zal aan allen geheel duidelijk worden, zoals ook bij die [beiden] het geval was. 10 Maar jij hebt nauwkeurig nagevolgd mijn leer, mijn wijze van doen, mijn bedoeling, mijn geloof, mijn lankmoedigheid, mijn liefde, mijn volharding, 11 mijn vervolgingen, mijn lijden, zoals mij is overkomen in Antiochië, in Iconium, in Lystra, zulke vervolgingen als ik heb verdragen, en uit alle heeft de Heer mij gered. 12 En ook allen die Godvruchtig willen leven in Christus Jezus zullen vervolgd worden. 13 Maar boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan, terwijl zij misleiden en misleid worden. 14 Maar jij, blijf in wat je geleerd hebt en waarvan je volkomen overtuigd bent, daar je weet van wie je het hebt geleerd, 15 en omdat je van jongs af <de> heilige Geschriften kent, die je wijs kunnen maken tot behoudenis door [het] geloof dat in Christus Jezus is.

V8. We zijn nog in het gedeelte dat de tijd beschrijft waarin veel mensen uiterlijk doen alsof ze christen zijn, maar het van binnen niet zijn. Dit is het gevolg van het verdraaien van de waarheid. De waarheid wordt geïmiteerd, maar er is geen innerlijke band met Christus Die de waarheid is. Imitatie is misschien wel het sterkste wapen van de duivel. Paulus haalt het voorbeeld aan van twee Egyptische tovenaars, van wie hij de namen blijkt te kennen, die Mozes imiteerden (*Ex 7:11,22; 8:7*). Dit optreden van deze tovenaars gebeurde vlak voor het uittrekken van het volk van God uit Egypte.

Dat is ook nu zo. Wij leven in de laatste dagen, vlak voor de opname van de gemeente uit de wereld, waarin imitatiechristenen zich steeds duidelijker manifesteren. De Heer Jezus heeft ook gewaarschuwd voor mensen die beweren dat zij de Christus zijn

(Mt 24:5,23-24). In de eindtijd zullen tekenen en wonderen gebeuren die de schijn hebben van God te komen, maar die van de leugen afkomstig zijn (2Th 2:9; vgl. Hd 2:22). Johannes waarschuwt: “Geliefden, geloof niet iedere geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn” (1Jh 4:1). De geesten beproeven kan door Christus als toetssteen te nemen. Vraag wat men van Hem vindt en toets dat aan het Woord.

De tactiek van de duivel is niet nieuw. Al in de tijd van Mozes bediende hij zich van imitatie. Het leek ook nog dat hij succes kon claimen. De tovenaars hadden Mozes toch nagedaan? Ze hadden toch niet gefaald? Nee, maar zij oefenden hun toverkunsten uit in verzet tegen Mozes. Hun doel was het volk van God in slavernij te laten. Op gelijke wijze verzetten de hedendaagse ‘Jannessen’ en ‘Jambressen’ zich tegen de waarheid. Zo wordt elke verwijzing naar een spoedige opname van de gemeente uit de wereld door hen met bespottig antwoord (2Pt 3:2-3).

Dat zij “bedorven van denken” zijn, is het resultaat van het openstellen van hun hart voor de duivel en zijn boze machten. Wat zij als geloof prediken, komt uit deze bron voort. Het is alleen waard om verworpen, weggegooid, te worden zonder er verder enige aandacht aan te schenken. Het biedt geen steun voor het heden en geen hoop voor de toekomst.

V9. Soms lijkt het alsof deze boze mensen ongeremd hun gang kunnen blijven gaan. Dan lees je hier dat God een grens heeft gesteld aan hun boze optreden, zowel in tijdsduur als in hun daden. De tovenaars in de dagen van Mozes werden ontmaskerd op het moment dat het erom ging leven uit de dood tevoorschijn te brengen (Ex 8:18). Zo kunnen schijnchristenen bogen op theologische ontdekkingen, maar ze hebben daardoor nooit een mens nieuw leven kunnen geven. De reikwijdte van hun daden is beperkt. Voor het geloof is daardoor de onzinnigheid van deze tovenaars helemaal duidelijk.

Ook de tijdsduur van hun optreden loopt op zijn eind. Je hoeft niet te verwachten dat het optreden van ‘christelijke tovenaars’ langzaam zal afnemen. Het zal alleen maar heftiger worden.

Maar aan het huidige tijdperk, dat van de gemeente, komt een einde. Voor de misleiden en ongelovigen zal hun onzinnigheid ook geheel duidelijk worden als de Heer Jezus in heerlijkheid openbaar zal worden.

V10. Zolang we nog op aarde zijn, voorziet de Heer Jezus ons van hulpmiddelen om bewaard te blijven bij Hem. Hoe dat werkt, zie je in het voorbeeld dat Paulus van zichzelf aan Timotheüs voorstelt. Het contrast tussen de 'christelijke tovenaars' en wat je van Paulus ziet, is enorm.

Paulus richt zich tot Timotheüs en wijst op zijn eigen voorbeeld, zoals de oude Elia de jonge Elisa meenam langs diverse plaatsen om hem te onderwijzen (2Kn 2:1-10). Elia nam Elisa bij de hand en gaf hem inzicht in de toestand van het volk. Daarom kon Elisa in de geest en de kracht van Elia tot het volk gaan, met een dubbel deel van diens geest. Timotheüs kan de gemeente dienen in de geest en kracht van Paulus door te kijken naar hoe hij alles heeft gedaan. Niet dat Paulus iets nieuws tegen Timotheüs zegt. Hij herinnert hem er slechts aan, want Timotheüs heeft het al nauwkeurig onderzocht. Hij is niet zomaar achter Paulus aan gegaan.

- Als eerste wijst Paulus op "*mijn leer*". Dat kan alleen hij, de apostel, zeggen. De leer is de basis. Zonder leer kan er geen praktijk zijn.
- Maar Paulus leerde niet alleen, hij kan ook wijzen op "*mijn wijze van doen*". Hij paste, wat hij aan onderwijs doorgaf, consequent toe in zijn leven. Zijn leven is op zijn leer gebouwd.
- Ook in zijn "*bedoeling*" was hij helder. Hij had geen verborgen bedoelingen. Hij had een duidelijk doel voor ogen, waarnaar Timotheüs niet hoefde te raden. Zijn bedoeling was in alles Christus te verheerlijken, wat het hem ook mocht kosten.
- Uit wat hij leerde, in hoe hij deed en uit zijn bedoeling bleek zijn "*geloof*" in en zijn trouw aan de Heer. Vol vertrouwen

op Hem vervulde Paulus zijn dienst. Daarin ontmoette hij vijandschap en werd hij op de proef gesteld.

- Maar juist in die situatie heeft Timotheüs zijn *“lankmoedigheid”* gezien. Hij reageerde niet geërgerd en vergold geen kwaad met kwaad.
- Vijandschap bracht zijn *“liefde”* voor de Heer en de Zijnen aan het licht.
- Ook zijn *“volharding”* was opmerkelijk. Bij alle tegenstand en verlaten worden was hij niet bij de pakken gaan neerzitten. Hij was niet bezweken voor druk, maar doorgegaan met wat de Heer hem had opgedragen.
- V11. Ieder die zijn mond opent in de verkondiging van de waarheid, krijgt met *“vervolgingen”* te maken. Dat wijst op de onzekerheid van vrijheid, nergens een plaats van rust hebben, want ze zitten achter je aan.
- Zijn vrijheid is hij ook meerdere keren kwijtgeraakt. Zijn vijanden hebben hem toen niet gespaard, maar hem laten *“lijden”* (2Ko 11:24-25a). Hij spreekt met name over drie plaatsen die hij tijdens zijn eerste zendingsreis aandeed (*Hd 13:14-50; 13:51-14:5; 14:8-20*).

Paulus heeft al die vervolgingen verdragen, maar hij beroemt zich daar niet op alsof hij een prestatie heeft geleverd. De Heer krijgt de eer, want Die heeft hem *“uit alle”* gered (*Ps 34:20*). ‘Uit alle’ laat zien dat er niets is wat Paulus kon tegenhouden, hoe erg de tegenstand ook was. ‘Uit alle’ laat ook zien dat Paulus erin is geweest en niet ervoor bewaard is gebleven.

V12. Het voorgaande geldt niet alleen voor Paulus, maar ook voor alle christenen *“die Godvruchtig willen leven in Christus Jezus”*. Als jij met eerbied voor God je leven leeft in gemeenschap met Christus Jezus, zal vervolging ook jouw deel zijn. Vervolging is niet alleen letterlijk tegenstand en achterna gezeten worden, maar ook onbegrip en verachting. Dat ervaar je als je op welke wijze ook

voor de Heer uitkomt. Het geldt niet voor alle christenen. Als je geen smaad wilt lijden, moet je gewoon niet laten blijken dat je de Heer kent. Je moet het *“willen”*. Vervolging is alleen het deel van trouwe christenen.

V13. Deze vervolging zal niet verminderen, want *“boze mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger voortgaan”*. Het woord voor ‘bedriegers’ is letterlijk ‘tovenars’. Dat zou best wel eens kunnen wijzen op het toenemen van het occultisme. Misschien heb je ook wel eens gehoord van christenen die hun heil zoeken bij magnetiseurs. Ze zeggen dat deze mensen beweren hun gave van God te hebben gekregen. Zo misleiden zij zelfs christenen, terwijl deze figuren zelf ook misleid worden door de duivel.

Denk er goed aan dat dit ‘boze mensen’ zijn. Het zijn instrumenten van de duivel aan wie ze zich hebben uitgeleverd. Met al hun mooie praatjes zoeken ze niet jouw heil, maar jouw verderf.

V14. Opnieuw komt er een *“maar jij”* (vers 14; zie vers 10). Dit geeft de tegenstelling met het vorige vers aan. In dat vers is de omgeving geschilderd waarin jij je bevindt, een omgeving die volledig tegen God en Zijn Woord ingaat. Om van de invloed daarvan gevrijwaard te blijven geeft Paulus een waarborg aan Timotheüs. Op deze zekerheid kan Timotheüs vertrouwen om standvastig te blijven in de waarheid en in het genot van de behoudenis van God. Hij moet blijven in wat hij heeft geleerd en zich niet met nieuwe leringen inlaten. Er ontbreekt niets aan wat hij heeft geleerd, er valt ook niets aan te verbeteren.

Hij is daarvan ook volkomen overtuigd omdat hij het heeft geleerd van iemand aan wie het rechtstreeks door Goddelijke inspiratie is bekendgemaakt en die gezag van God heeft om het mee te delen. Paulus is een unieke dienaar. Wat hij heeft geleerd, zijn leer, hebben wij in Gods Woord.

De leraren die de Heer als gave aan Zijn gemeente heeft gegeven, brengen geen nieuwe waarheden. Zij leggen de waarheden uit van de apostelen, waarheden die in Gods Woord staan. Onze bron is niet Calvijn of Darby, maar het Woord van God. Het is niet

nodig je woorden kracht bij te zetten door te wijzen op bepaalde leraren, hoezeer je die ook behoort te waarderen en hoe begenadigd ze ook waren of zijn.

V15. Een tweede reden voor Timotheüs om te blijven in wat hij heeft geleerd, zijn de *"heilige Geschriften"*, die hij *"van jongs af"* kent. De woorden van de apostel zijn in geen enkel opzicht in tegenspraak met de Geschriften van het Oude Testament (want dat zijn die 'heilige Geschriften'), maar er volkomen mee in overeenstemming. Timotheüs is erin onderwezen door zijn moeder en grootmoeder. Dit is een belangrijke aanwijzing voor ouders om hun kinderen zo jong mogelijk met de Schrift bekend en vertrouwd te maken.

Het Woord is op schrift gesteld, waardoor God het als blijvend gezag kan gebruiken. Alles wat van blijvend nut is voor de gemeente, is opgeschreven in de Schriften. Het is ook van blijvend nut voor je persoonlijke geloofsleven. Je vindt in de Schrift alles wat je nodig hebt om je 'wijs te maken tot behoudenis'.

Zonder Gods Woord leidde je een verloren leven. Door Gods Woord ben je tot geloof in Christus Jezus gekomen. Je bent behouden voor de eeuwigheid. Als je als christen leeft zonder Gods Woord in alles te raadplegen, zul je een verloren leven leiden. Het luisteren naar de Schrift maakt je wijs om alle valkuilen van het leven te omzeilen en veilig bij de Heer aan te komen.

Lees nog eens 2 Timotheüs 3:8-15.

Verwerking: Welke tegenstellingen tref je in dit gedeelte aan?

Alle Schrift | verzen 16-17

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

16 Alle Schrift is door God ingegeven en nuttig om te leren, te weerleggen, te verbeteren en te onderwijzen in [de] gerechtigheid, 17 opdat de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust.

Inleiding. Deze twee verzen zijn de moeite waard om een heel stukje aan te wijden. Ze geven je een niet te overtreffen beschrijving van het belang van de Schrift. Het is nodig om dat te benadrukken omdat de aanvallen op de inspiratie en de inhoud van de Schrift onophoudelijk doorgaan en in heftigheid toenemen. Een van die aanvallen is de stelling dat we Gods Woord *in* de Bijbel hebben. Deze formulering opent de mogelijkheid dat we ook woorden in de Bijbel hebben die niet van God komen. Het is van groot belang vast te houden aan de woordelijke inspiratie van de Schrift.

V16. “*Alle*” wil zeggen dat er geen gedeelten zijn die minder of meer dan andere gedeelten zijn ingegeven. De ingeving heeft niet betrekking op de bijbelschrijvers, maar op wat in Gods Woord staat. God heeft de bijbelschrijvers ingegeven wat ze moesten opschrijven. “*Ingegeven*” slaat niet op de *boodschap*, alsof de bijbelschrijvers die vervolgens ieder op hun eigen manier konden verwoorden, alsof wel de inhoud, maar niet de vorm geïnspireerd zou zijn.

De *woorden* zijn hun ingegeven om die op te schrijven, zodat ook woorden van ongelovigen en zelfs van de duivel opgetekend staan. God wilde die woorden van deze ongelovigen en van de duivel in Zijn Woord hebben die voor ons belangrijk zijn om te weten. Dat alle Schrift “*door God ingegeven*” is, wil dus zeggen dat elk woord dat in de Bijbel staat, erin staat omdat God de bijbelschrijver heeft ingegeven precies dat woord op te schrijven. Als Paulus hier spreekt over “*Schrift*” (en niet ‘Schriften’), onder-

streept dat de eenheid van alle bijbelboeken als een geheel, “*en de Schrift kan niet verbroken worden*” (Jh 10:35).

In de oorspronkelijke taal waarin het Nieuwe Testament is geschreven, het Grieks, is ‘door God ingegeven’ één woord. Letterlijk staat er ‘Godgeblazen’, wat kan slaan op ‘door God uitgeblazen’, maar ook op ‘door God ingeblazen’. Het is allebei waar. Als we zeggen dat God de woorden van de Schriften ‘uitgeblazen’ heeft, legt dat de nadruk op het feit dat de woorden van de Schrift *Zijn* woorden zijn. Het zijn woorden die uit Hem zijn voortgekomen en zijn opgeschreven zoals Hij wilde dat ze opgeschreven werden. Als we zeggen dat het woorden zijn die Hij heeft ‘ingeblazen’, legt dat de nadruk op het feit dat Hij ze in mensen blies en dat Hij Zijn woorden door menselijke instrumenten in de Schrift heeft laten vastleggen.

Dat God de boeken Zelf inspireerde, geeft aan de bijbelboeken Goddelijk gezag. Met inspiratie hangen samen: betrouwbaarheid, onfeilbaarheid of foutloosheid en het absolute gezag van de Bijbel.

God heeft Zijn Woord gegeven vanwege het nut ervan voor jou. Het woord “*nuttig*” heeft de betekenis van ‘ondersteuning’, ‘hulp’, ‘voordeel’. Het Woord helpt je, het ondersteunt je in jouw activiteiten als mens Gods. Het maakt je bekwaam om alle goed werk te verrichten. Alle goed werk is elk werk waarin de rechten van God zichtbaar worden in een christenheid die voor een groot deel met die rechten geen rekening houdt.

Om dat op de juiste manier te doen is Gods Woord in de eerste plaats gegeven “*om te leren*”. De Schrift leert jou Wie God is, Wie de Heer Jezus is en wie de mens is. De Schrift leert over tal van onderwerpen, zoals zonde, verlossing, de waarde van het bloed van Christus, de gemeente, heiliging, de toekomst. Het is belangrijk om de Schrift te lezen om deze onderwerpen te leren kennen. Het bestuderen van de Schrift om ‘de leer’ te kennen heeft als bijkomend effect dat je je niet vlug zult laten meeslepen door je gevoelens. In de christenheid zijn nogal wat stromingen die drij-

ven op gevoelens. Het gaat in zulke bewegingen meer om wat je ervaart, dan om wat je leest in de Bijbel.

Er is een ander gevaar waarop je moet letten als je graag de leer van de Schrift wilt leren kennen. Dat gevaar is dat je je beperkt tot een leerstellig begrijpen van de Schrift, zonder je aan de levende kracht ervan over te geven. Dan ben je te vergelijken met iemand die het water van een stromende beek in een bak doet, waardoor het volkomen tot stilstand komt. Dat zal de uitwerking zijn als je allerlei samenkomsten afloopt en bijbelcommentaren verslindt zonder dat je hart het Woord in zich opneemt. Het blijft dan beperkt tot verstandelijke kennis. Het tegenovergestelde gevaar is, te zeggen dat al die bijbelstudie maar niets is, dat het alleen om praktisch christendom gaat. Maar hoe is praktisch christendom denkbaar, als je niet weet wát je in praktijk moet brengen?

De eerste uitwerking van gezonde bijbelstudie zal zijn dat je God dankt voor alles wat je uit de Schrift hebt mogen leren. Prijs en aanbid Hem voor elk onderwijs. Vervolgens houdt gezonde bijbelstudie ook in dat alles wat je uit de Schrift hebt mogen leren, invloed zal hebben op de praktijk van je leven.

Het tweede nut van de Schrift is dat je in de Schrift een machtig wapen in handen hebt om valse beweringen "te weerleggen". Je ziet in *Mattheüs 4:1-10* hoe de Heer Jezus beweringen van de duivel door middel van aanhalingen uit de Schrift weerlegt.

De duivel kan tot je komen bijvoorbeeld in de gedaante van je bijbelkritische godsdienstleraar, of van iemand die aan je deur komt, of van een vooraanstaand figuur in de christenheid. Zij kunnen, net als de duivel, ook zeggen: 'Er staat geschreven.' Dan moet je weten hoe je hen moet weerleggen. Let eens op hoe de Heer Jezus te werk gaat als Hij door de duivel wordt verzocht. Op elke uitdaging antwoordt Hij eenvoudig met: "*Er staat geschreven*" (*Mt 4:4,7,10*). Nadat de Heer drie keer uit de Schrift heeft geciteerd, gaat de duivel er vandoor.

De manier waarop de Heer Jezus te werk gaat, is een voorbeeld om na te volgen. Hij heeft de duivel niet met Goddelijke macht

weggejaagd, maar door gebruik te maken van het middel dat ook jou ter beschikking staat. Daarvoor moet je wel bijbelteksten paraat hebben. Je moet je oefenen in het gebruik ervan. Heb je wel eens gehoord van ‘memoriseren’? Daarmee wordt bedoeld het uit je hoofd leren van bijbelverzen. Doe dat zoveel je maar kunt. Het komt niet aan op het winnen van een debat. Een debat met de duivel verlies je altijd. Je moet niet discussiëren, maar het Woord zelf laten spreken.

Iedere christen heeft verbetering nodig. Dat is het derde nut van de Schrift, *“te verbeteren”*. Soms wil je een weg opgaan die niet goed is of dingen gaan doen die niet goed zijn, zonder je dat bewust te zijn. Door het biddend lezen van de Schrift zul je dat ontdekken. Je wilt immers graag de wil van God doen? God spreekt tot je in de Schrift en helpt je zo de juiste weg te vinden of te doen wat juist is. Het is levensgevaarlijk om tevreden te zijn met jezelf, alsof er niets te verbeteren zou zijn. In de spiegel van het Woord zie je dat er altijd dingen te verbeteren zijn.

De aansporing tot verbetering is niet bedoeld om je te ontmoedigen, maar juist om je moed in te spreken. De bedoeling is niet om je prestatiegericht, maar ‘Christusgericht’ te maken. En wie van allen die zich op Hem richten, durft te zeggen dat er niets meer te verbeteren valt?

Het vierde nut is het *“onderwijzen in [de] gerechtigheid”*. Daarbij gaat het niet om de leer van de gerechtigheid van God. Het sluit daar natuurlijk wel op aan en staat ermee in verband, maar gerechtigheid wordt hier gezien met het oog op de praktijk. Waar het hier om gaat, is dat jij leeft in overeenstemming met je positie. Daarvoor heb je onderwijs nodig. Je moet worden ‘getraind’ of ‘opgevoed’ in de gerechtigheid.

Die training of opvoeding onderga je als je de Bijbel leest. Je krijgt dan onderwijs hoe je gedrag behoort te zijn tegenover God en mensen. Je wordt erin getraind om God te geven waar Hij recht op heeft. Je krijgt er ook les in hoe je je naaste moet geven waar die recht op heeft. In het woord ‘gerechtigheid’ ligt eigenlijk het hele christelijke leven opgesloten.

V17. God heeft Zijn Woord, de Schrift, gegeven met een doel. Dit doel, aangegeven door het woord “opdat”, is dat “*de mens Gods volkomen is, tot alle goed werk ten volle toegerust*”. Voor minder ga je niet als je de Bijbel leest. De Schrift wil jou tot een ‘mens Gods’ vormen. Het is de moeite waard om eens na te gaan wie er in de Bijbel allemaal ‘mens Gods’ worden genoemd. Je zult ontdekken dat het allemaal mensen zijn die in geestelijk donkere tijden voor de belangen van God zijn opgekomen. Zij hebben Hem vertegenwoordigd tegenover mensen die van Hem afweken.

Als in de samenleving en ook in de christenheid steeds minder rekening met God wordt gehouden, laat een ‘mens Gods’ in zijn of haar leven zien dat God er is en hoe Hij is. In zo’n mens worden de eigenschappen van God zichtbaar. God openbaart Zich door hem of haar heen. God gebruikt daarvoor mensen die op niets anders dan op de Schrift steunen. ‘Mens Gods’ is een eretitel. De eeuwige, almachtige God verbindt Zich met een zwak, sterfelijk mens als deze zich door de Schrift wil laten vormen.

De Schrift maakt een ‘mens Gods’ “*volkomen*”, dat wil zeggen dat hij door de Schrift tot volle rijpheid wordt gebracht. Dat betreft de persoon. De Schrift geeft ‘de mens Gods’ ook alles wat nodig is om “*alle goed werk*” te doen. Dat betreft zijn werk. Als jij een ‘mens Gods’ wilt zijn, word je niet toegerust voor je taak door een academische opleiding. De toerusting voor het werk dat je opgedragen krijgt, vind je in de Schrift.

Ik hoop vurig dat je ernaar verlangt een ‘mens Gods’ te zijn. Dan zul je in de Schrift alles vinden wat aan je verlangens beantwoordt.

De ware mens Gods op aarde was de Heer Jezus. Hij liet als Mens alle eigenschappen van God op volmaakte wijze zien te midden van een volk dat God de rug had toegekeerd. Op Hem ga je lijken naarmate de Schrift in je hart meer voet aan de grond krijgt. De Schrift vormt je naar Zijn model.

Lees nog eens 2 Timotheüs 3:16-17.

Verwerking: Wil jij een mens Gods zijn? Hoe kun je dat worden?

2 Timotheüs 4

Predik het Woord | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Ik betuig voor God en Christus Jezus, Die levenden en doden zal oordelen, en Zijn verschijning en Zijn koninkrijk: 2 predik het Woord, wees paraat, gelegen [en] ongelegen; weerleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en lering. 3 Want er zal een tijd zijn dat zij de gezonde leer niet zullen verdragen, maar naar hun eigen begeerten voor zichzelf leraars zullen verzamelen, om zich het gehoor te laten strelen; 4 en zij zullen het oor van de waarheid afkeren en zich tot de fabels wenden. 5 Maar jij, wees nuchter in alles, lijd verdrukking, doe [het] werk van een evangelist, vervoul je dienst ten volle. 6 Want ik word al als een drankoffer uitgegoten en de tijd van mijn heengaan is aangebroken.

V1. Paulus heeft Timotheüs in de voorgaande verzen gewezen op de situatie in de christenheid. Daarin is geen verbetering, maar eerder verslechtering te verwachten. Inmiddels, na vele eeuwen kerkgeschiedenis, is dat ook wel gebleken. Maar hij heeft Timotheüs ook gewezen op hulpbronnen voor die zware tijden. Hij heeft dat gedaan op een wijze waardoor jij er ook je nut mee kunt doen.

Nu kan en moet Timotheüs aan het werk. Op een indringende manier plaatst Paulus Timotheüs in de tegenwoordigheid van “*God en Christus Jezus*”, een tegenwoordigheid die voor Paulus zelf werkelijkheid is. Hij leeft voor Gods aangezicht en dat van Christus Jezus en niet voor het aangezicht van mensen. Zo lijkt hij op Elia, die, terwijl hij voor koning Achab stond, kon zeggen: “*De God van Israël, ... voor Wiens aangezicht ik sta*” (1Kn 17:1). Dat besef wil hij Timotheüs ook geven en ook jou.

De wijze waarop Paulus Christus Jezus en God met elkaar verbindt, geeft aan dat Christus God is. Van Christus worden vervolgens drie dingen gezegd die te maken hebben met het feit dat Hij Mens is geworden. Hij zal *“levenden en doden oordelen”*. Dat oordeel is Hem gegeven omdat Hij de Mensenzoon is (*Jh 5:27*). Voor de uitoefening van het oordeel zal Hij als Mens zichtbaar verschijnen. Daarna zal Hij Zijn koninkrijk vestigen.

Het oordeel over de levenden en de doden zal Hij op verschillende tijdstippen en bij verschillende gelegenheden voltrekken. De levenden zal Hij oordelen wanneer Hij als Mens op aarde is verschenen en op de troon van Zijn heerlijkheid heeft plaatsgenomen. De op aarde levende volken zullen voor Hem verschijnen en door Hem geoordeeld worden (*Mt 25:31-46*). De doden zal Hij oordelen vanaf de grote, witte troon, na Zijn duizendjarige regering (*Op 20:11-12*).

Nog even voor de goede orde de volgorde van de gebeurtenissen die in dit vers staan.

- Eerst verschijnt de Heer Jezus op aarde,
- dan oordeelt Hij de levenden, terwijl Hij zit op de troon van Zijn heerlijkheid,
- vervolgens vestigt Hij Zijn koninkrijk en regeert Hij duizend jaar,
- waarna Hij, gezeten op de grote, witte troon, de doden oordeelt.

Volledigheidshalve noem ik nog een rechtszitting die eerder plaatsvindt dan de beide zojuist genoemde, namelijk direct na de opname van de gemeente (*2Ko 5:10*). Daar wordt aan de gelovige het loon uitbetaald naar de mate van trouw waarmee hij op aarde de Heer heeft gediend.

Zoals gezegd, onderstrepen het betuigen voor het aangezicht van de twee Goddelijke Personen en de drie toekomstige gebeurtenis-

sen de ernst van de opdracht die moet worden vervuld. Maar er ligt ook een grote bemoediging in en die is dat je mag weten dat de moeilijke omstandigheden een einde nemen wanneer de Heer Jezus, Die nu nog is verworpen, in macht en majesteit zal terugkeren. De gedachte aan Zijn komst om te oordelen maakt je los van mensen en bevrijdt je van mensenvrees.

V2. Tegen de achtergrond van *vers 1* volgt in *vers 2* de opdracht. De gedachte aan Zijn verschijning zal je niet verlammen, maar des te ijveriger maken. Als Christus terugkomt op aarde, komt Hij met Zijn loon dat voor de rechterstoel is vastgesteld. Dat loon moet nu op aarde verdiend worden door met inzet van al je krachten en met inbreng van al je ijver in volle toewijding aan de Heer te doen wat Hij van je vraagt.

In afgemeten termen vertelt Paulus aan Timotheüs wat er van hem wordt verwacht. Het gaat maar om één ding: *“Predik het Woord.”* Nadat in de slotverzen van het vorige hoofdstuk het Woord van God naar voren is gekomen als de toerusting van de mens Gods, moet het nu gepredikt worden. Dat is een dure plicht in alle tijden, maar zeker als de gemeente in verval is geraakt.

‘Predik’ betekent hier openlijk proclameren, zoals een keizerlijke heraut dat deed. De te brengen boodschap verzon een heraut niet zelf. Het niet luisteren naar de boodschap van een heraut was een ernstige zaak, want het betekende niet luisteren naar de keizer.

Timotheüs moet altijd *“paraat”* zijn. Hij moet innerlijk altijd klaarstaan om het Woord, dat is de hele geopenbaarde waarheid van God, door te geven. Daartoe moet hij altijd bereid zijn (*vgl. 1Pt 3:15*), of het hem nu *“gelegen”* of *“onzelegen”* komt, dat wil zeggen of het hem nu uitkomt of niet, of de omstandigheden nu gunstig zijn of niet. Hij moet ook ‘weerleggen’, dat is het overtuigend bewijs leveren van het verkeerde in leer of leven (*vgl. Jh 16:8*). Als dat bewijs is geleverd, moet er ‘bestrafing’ volgen. De bestrafing, of het aan de kaak stellen, het openlijk aanduiden, maakt duidelijk hoe verkeerd de persoon heeft gesproken of gehandeld.

Daar is moed voor nodig, maar ook de juiste gezindheid. Optreden tegen kwaad en vermanen om kwaad te voorkomen moet *“in alle lankmoedigheid”*, dat is met geduld en zelfbeheersing gebeuren en niet in opvliegendheid. Er moet ook *“lering”* of onderwijs aan verbonden zijn. Zowel bij weerleggen en bestraffen als bij leren moet de leer van de Schrift worden toegepast. Het hele handelen moet vanuit de Schrift verklaard kunnen worden.

Handelen op basis van de Schrift is altijd van het grootste belang geweest. Naarmate de tijd voortgaat, wordt het belang daarvan steeds groter. Ik hoop dat jij daarvan ook goed doordrongen zult zijn of raken. Het ligt in elk geval niet aan Paulus als dit langs je heen gaat.

V3. Hij wijst op een tijd dat mensen en dan met name ‘naambeeldende’ christenen *“de gezonde leer niet zullen verdragen”*. In die tijd zijn we inmiddels volop aangeland. Vertel naamchristenen maar eens over de ‘gezonde leer’ bijvoorbeeld van het huwelijk. De kans is groot dat ze je zullen uitlachen en bestempelen als ouderwets en je ideeën als achterhaald. Ze verwerpen hiermee de leer die in zichzelf en in zijn uitwerking gezond is.

Ze kiezen voor een vrije beleving van seksualiteit. Dat daardoor een ziekte als aids is veroorzaakt en in stand wordt gehouden, willen ze niet beseffen. Liever houden ze jaarlijks een ‘aidsdag’ om de aandacht op het probleem te richten en ze geven geld om de ziekte zelf onder de knie te krijgen. Maar het probleem bij de wortel aanpakken en in dit opzicht gezond gaan leven, dat wil zeggen in overeenstemming met de gezonde leer, daar hebben ze geen oren naar.

Integendeel, ze richten hun oren naar leraren die zeggen wat ze graag willen horen, die een woord brengen dat lekker hun oren inglijdt. Zo kennen ze er wel een paar. Aan afwisseling geen gebrek. Een gemeente kiest of beroept dan een predikant die het fraai weet te brengen. Het waarheidsgehalte is niet belangrijk, als het maar geestelijke verstrooiing biedt en het spirituele gevoel streelt. Hetzelfde is het geval bij mensen die sprekers nalopen die

aanspreken, zonder zich af te vragen of de prediking wel bijbels is.

V4. Het resultaat van dit alles is dat zulke mensen hun hoofd afwenden als ze een keer echt met de waarheid in aanraking komen. Ze willen de waarheid helemaal niet horen, maar keren hun oor er bewust en telkens weer vanaf.

Het automatische gevolg is dat zij zich onder de invloed van “*de fabels*” (letterlijk ‘mythen’) begeven. Dit is wel heel ironisch als je eraan denkt dat moderne, vrijzinnige theologen bezig zijn om de Bijbel te ‘ontmythologiseren’, dat wil zeggen de mythen in de Bijbel aan te wijzen om hem daardoor van zijn kracht te ontdoen. Ze bestempelen de wonderen van de Bijbel als mythen en doen ze af als sprookjes, maar ze nemen zelf hun toevlucht tot de mythen door zich van de waarheid af te wenden.

Paulus doet alle uitingen van moderne denkers en predikers die de wetenschap als basis voor hun beweringen nemen, met één woord af: fabels. Een vrij recent voorbeeld van een fabel, een mythe, is de Da Vinci Code, een boek vol onzinnige, religieuze mysteries, verdraaiingen van de waarheid en lasterlijke beweringen over de Heer Jezus. Dit boek, dat ook verfilmd is, heeft miljoenen in zijn ban gekregen. Het is al meer dan zesendertig miljoen keer over de toonbank gegaan en inmiddels in meer dan veertig talen vertaald. Is het niet schokkend dat de mens zich zo massaal tot de fabels wendt? Het is de voorbereiding voor het omarmen van de antichrist wanneer hij zich openbaart.

V5. Voor de derde keer hoor je “*maar jij*”. Paulus houdt je voor, je niet op sleeptouw te laten nemen door deze sterke, antichristelijke stroming. “*Wees nuchter*” in je denken. Zorg ervoor dat je vrij blijft van valse invloeden, want die verhinderen je een nuchtere, bijbelse kijk op alle dingen te blijven houden. Wees niet lichtgelovig en laat je niet enthousiast maken voor ideeën die geen basis in de waarheid hebben. Neem je beslissingen met overleg. Overleg met de Heer in het gebed en raadpleeg telkens Zijn Woord.

Wees bereid de consequenties van een dergelijke levenshouding te dragen en “verdrukking” te lijden. Men neemt jou je getuigenis voor de waarheid niet in dank af. Blijf bewogen met de verloren mens en “doe [het] werk van een evangelist”. Verschuil je niet achter de gedachte dat je mogelijk niet de gave van evangelist hebt. Daarover gaat het niet. Het gaat erover dat je, waar je ook maar gelegenheid hebt, wijst op de Heiland.

De dienst van Timotheüs is omvangrijk. Hij moet elk aspect ervan ten volle vervullen, zodat niets ongedaan blijft. Ook van jou verwacht de Heer dat je ten volle vervult wat Hij je heeft opgedragen. Daarbij mag je weten dat als de Heer je een taak geeft, Hij ook de kracht en de middelen daarvoor geeft.

V6. Paulus dringt op al deze dingen bij Timotheüs aan omdat hij zelf spoedig van het aardse toneel zal verdwijnen. Zijn heengaan is een extra aansporing voor Timotheüs om zijn dienst ten volle te vervullen. Nu moet hij zelf vol aan de bak. Maar hij kan bouwen op het fundament dat de apostel heeft gelegd.

Paulus vergelijkt zijn “heengaan” met het uitgieten van een “drankoffer”. In de offerdienst in Israël werd een drankoffer toegevoegd aan het brandoffer, dat het hoofdoffer was (zie Nm 28-29; Fp 2:17). Zijn hele leven in dienst van de Heer is een leven van volkomen toewijding geweest en in die zin een brandoffer. Nu hij op het punt staat heen te gaan, ziet hij zijn vertrek als een drankoffer. Een drankoffer is van wijn en spreekt van de vreugde. Hij weet dat hij zal ingaan in de vreugde van zijn Heer (Mt 25:21).

Het woord ‘heengaan’ heeft de betekenis van ‘ontbonden worden’ (Fp 1:23) en ziet op het losmaken van een verbinding. Paulus ziet niet de terechtstelling, maar de bevrijding! Dat die is aangebroken, betekent voor hem vreugde.

Lees nog eens 2 Timotheüs 4:1-6.

Verwerking: Doe jij het werk van een evangelist?

Persoonlijke omstandigheden | verzen 7-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

7 Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden. 8 Overigens is voor mij de kroon van de gerechtigheid weggelegd, die de Heer, de rechtvaardige Rechter, mij in die dag zal geven; en niet alleen mij, maar ook <allen> die Zijn verschijning hebben liefgehad. 9 Bijver je spoedig tot mij te komen; 10 want Demas heeft mij verlaten, daar hij de tegenwoordige eeuw heeft liefgekreken, en is naar Thessalonika gereisd, Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië. 11 Alleen Lukas is bij mij. Haal Markus op en breng hem met je mee, want hij is mij van veel nut voor [de] dienst. 12 Tychicus nu heb ik naar Efeze gezonden. 13 Als je komt, breng dan de mantel mee die ik in Troas bij Carpus achtergelaten heb, en de boeken, vooral de perkamenten. 14 Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaad berokkend; de Heer zal hem vergelden naar zijn werken. 15 Wacht ook jij je voor hem, want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

V7. Paulus kijkt terug op zijn dienst. Er is niets waar hij spijt van heeft. Wat hij in het verleden heeft gedaan, heeft nog steeds zijn volle waarde. Hij spreekt niet als een moegestreden strijder die blij is dat hij het einde heeft gehaald. Het is de juichkreet van een overwinnaar. Als hij zegt dat hij “*de goede strijd*” heeft gestreden, legt hij niet de nadruk op de moeite en inspanning en het afzien die dat met zich heeft meegebracht. Voor hem ligt de nadruk op het voorrecht aan zo’n verheven strijd te hebben mogen deelnemen. De strijd is hier de strijd van een worstelaar.

Ook “*de loop*” is een sportterm. Hierbij gaat het om een wedloop. De race is gelopen. Hij heeft vol overtuiging de finish gehaald. In *Handelingen 20:24* spreekt hij ook over een ‘loop’ (vgl. *Fp 3:13-14*). Daar kijkt hij vooruit, terwijl hij hier achteruit kijkt en ziet dat hij het doel dat hij zich had gesteld, ook heeft bereikt. Bij de finish constateert hij dat hij onderweg “*het geloof*”, dat is de hele geloofswaarheid, heeft verdedigd en bewaakt tegenover de tal-

loze aanvallen erop. Hij heeft niets verloren van alles wat de Heer hem heeft toevertrouwd.

V8. Wat hem nu nog overblijft, is het in ontvangst nemen van een kroon. Hij lijkt hier op de kampvechter die gewonnen heeft en naar het erepodium kijkt waar hij de prijs in ontvangst mag gaan nemen. Hij zal die krijgen uit handen van de Heer, Die volmaakt rechtvaardige Rechter, Die al zijn motieven en inspanningen volmaakt kent en op hun juiste waarde weet te schatten en te belonen.

De beloning bestaat uit een openbare erkenning van de Heer Jezus dat Paulus als een rechtvaardige heeft geleefd te midden van zoveel onrechtvaardigheid. In zijn leven heeft hij in navolging van zijn Meester geleden als een onrechtvaardige.

“Die dag” is de dag waarop de Heer Jezus op de rechterstoel zal plaatsnemen en alles openbaar zal maken (1Ko 4:4; 2Ko 5:10). Dit geweldige perspectief heeft Paulus niet alleen op de been gehouden, maar daar heeft hij met verlangen naar uitgezien.

Hij zegt erbij dat dit niet alleen voor zichzelf geldt, maar dat het ook voor jou geldt, als je tenminste ook de verschijning van de Heer Jezus liefhebt en daar met verlangen naar uitziet. Vind je het ook niet mooi dat Paulus, ondanks zijn erbarmelijke omstandigheden en het uitzicht op de marteldood, ook aan anderen denkt?

Als Christus verschijnt, wordt Hij openbaar voor de wereld (vgl. *vers 1*). Het is natuurlijk geweldig te weten dat Hij eerst komt om de gemeente op te halen. Maar de wereld zakt steeds verder weg in goddeloosheid. Als Hij verschijnt, zal Hij daar een eind aan maken door alle goddeloosheid te oordelen. Daarna zal Hij Zijn plan met de aarde, die het terrein van Zijn regering is, uitvoeren. Wat een vreugde zal het voor Hem zijn om op aarde, waar Hij werd verworpen en vermoord en waar Hij nog steeds wordt verworpen, te regeren. Hij neemt dan de aarde in bezit voor God, opdat God er geëerd zal worden. Zou je daar niet met verlangen naar uitzien?

V9. Het verlangen naar de verschijning van de Heer Jezus maakt Paulus niet ongevoelig voor hulp van mensen. Hij verlangt naar de komst van Timotheüs en vraagt hem of hij zo snel mogelijk bij hem wil komen en of hij er alles aan wil doen om te komen. Hij heeft behoefte aan iemand met wie hij de gevoelens van zijn hart kan delen en van wie hij weet dat deze hem zal begrijpen.

V10. Demas is de eerste van zeventien namen die Paulus in zijn slotwoorden noemt. Hoewel zijn dagen geteld zijn, denkt hij aan anderen. Met pijn in zijn hart noemt hij Demas. In twee eerdere brieven, die hij schreef tijdens zijn eerste gevangenschap, noemt hij Demas ook (*Ko 4:14; Fm :24*). Daar blijkt hij iemand te zijn die bij Paulus is en hem helpt. Toch was zijn hart blijkbaar niet onverdeeld op de Heer gericht.

Er staat niet dat Demas niet langer een christen is en dat hij de Heer openlijk heeft verworpen. Maar het was niet in zijn hart om met de apostel het kruis te dragen. Hij heeft de wereld liefgekreken en Paulus vaarwel gezegd. Als jij niet bereid bent de prijs van ontbering en lijden te betalen, zul je het werk van de Heer nalaten ten gunste van de tegenwoordige eeuw.

Het wil niet direct zeggen dat Demas zich in liederlijkheid heeft begeven, maar dat hij zijn toekomst in de wereld zag. Misschien heeft hij wel een eerbaar beroep gekozen, dat hem echter helemaal in beslag heeft genomen. Hij is naar Thessalonika gereisd. Daar was een gezonde gemeente. Alleen ging daar zijn belangstelling niet naar uit. Hij zocht daar de wereld en niet de broeders en zusters. Zijn liefde voor de wereld staat in scherp contrast met de liefde voor de verschijning van de Heer Jezus in *vers 8*.

Wat van Demas wordt gezegd, behelst de waarschuwing je niet te laten leiden door liefde tot het tegenwoordige, maar door liefde tot het toekomstige. Als het je uitstekend bevalt in de tegenwoordige tijd, zul je niet uitzien naar de toekomstige tijd van Christus' regering.

Vooraf op jonge gelovigen heeft de wereld een sterke aantrekkingskracht. Johannes waarschuwt met name hen om de wereld

niet lief te hebben, noch wat in de wereld is (*1Jh 2:15*). De wereld is niet alleen allerlei vormen van losbandigheid, van lusten en begeerten. Het is de wereld zoals die geworden is door de zondeval, waar mensen de dienst uitmaken die leven zonder met God rekening te houden. Dat betreft ook de hardwerkende mensen die carrière maken of ontdekkingen doen die de kwaliteit van het leven verbeteren. Zij krijgen veel aanzien. Als God er echter geen plaats in heeft, is het de wereld.

Paulus noemt nog twee anderen, Crescens en Titus. Ook zij hebben hem verlaten. Van hen staat niet dat zij hem in de steek hebben gelaten. Hoogstwaarschijnlijk zijn zij naar een andere streek gegaan om daar de Heer te dienen. Van Crescens weten we niet meer dan hier staat. Van Titus weten we meer omdat Paulus een brief aan hem heeft geschreven die direct na deze *tweede brief aan Timotheüs* in de Bijbel staat.

V11. Hoewel deze twee hem dus niet als Demas in de steek hebben gelaten, voelt Paulus zich wel alleen. Niet alleen heeft het merendeel van de christenen hem aan zijn lot overgelaten (*2Tm 1:15*), maar ook zijn metgezellen in het werk zijn weggegaan. Toch is er nog iemand bij hem, Lukas. Lukas heeft door zijn aanwezigheid het vertrek van anderen, om welke reden ook, voor hem verlicht.

Paulus stelt er ook prijs op dat Timotheüs Markus meeneemt. Waarschijnlijk kan Timotheüs Markus ergens onderweg oppikken. Wat Paulus van Markus zegt, geeft aan dat hij bij Markus een herstel in zijn relatie met de Heer heeft gezien. Markus heeft Paulus namelijk ook een keer verlaten, nadat hij eerst met Paulus is meegegaan (*Hd 12:25; 13:13*). De prijs van het volgen van de Heer samen met Paulus is hem te hoog geworden. Door zijn houding is hij zelfs de oorzaak van verwijdering geworden tussen Paulus en Barnabas (*Hd 15:36-39*).

Maar er is een moment gekomen dat Markus zich zijn verkeerde keus realiseerde. Hij heeft weer voor de Heer gekozen. Daardoor is de verstoorde verhouding hersteld en is hij weer bruikbaar voor de dienst geworden. De manier waarop Paulus over hem schrijft,

doet vermoeden dat Markus met nog meer ijver en toewijding bruikbaar wil zijn. En is het niet een bewonderenswaardig bewijs van de genade van de Heer dat deze mislukte dienaar de dienst van de volmaakte Dienaar mag beschrijven in het *evangelie naar Markus*? De Heer geeft een falende dienaar altijd de kans op een nieuw begin.

V12. De drie broeders van *vers 10* zijn bij de apostel weggegaan op grond van een eigen besluit. Bij Tychicus is dat anders. Hij is door de apostel naar Efeze gestuurd. Deze Tychicus is een pracht broeder die door Paulus een “*geliefde broeder en trouwe dienaar*” wordt genoemd (*Ko 4:7*). Hij heeft enkele brieven bezorgd die Paulus in zijn eerste gevangenschap heeft geschreven: de *brief aan de Efeziërs* en de *brief aan de Kolossers* (*Ef 6:21; Ko 4:7-8*).

V13. Zijn vraag om zijn mantel en boeken laat eens te meer zien dat Paulus een gewoon mens is. Hij heeft zorg zowel voor zijn lichaam als voor zijn geest. Het is een echt menselijke brief, van iemand die net zo mens is als wij met zijn behoeften en verlangens. In de plaats waar hij in gevangenschap is, kan het koud zijn en kan hij zijn mantel goed gebruiken. Met de winter voor de deur (*vers 21*), is zijn verlangen naar zijn jas extra groot.

Ook stelt Paulus prijs op boeken en perkamenten. Dat hoeven niet noodzakelijk de geïnspireerde Schriften te zijn. Hij zal hebben gevraagd om boekrollen en perkamenten (vervaardigd van dierenhuiden) met gegevens die voor hem waardevol zijn. Daarmee wil hij zijn geest verkwikken. Het zullen niet romannetjes zijn geweest, zoals die vandaag vaak vanuit een vage herinnering aan de Bijbel gevuld zijn met onbijbelse fantasieën van de schrijver.

V14. Paulus is ook niet onverschillig voor het kwaad dat anderen hem aandoen. Zo is daar Alexander de kopersmid. Lichamelijke kou kun je door een mantel bestrijden, maar van deze man komt geestelijke kou die niet te bestrijden is. Waaruit het kwaad bestaat dat deze man Paulus heeft berokkend, staat er niet bij. In elk geval is het “*veel kwaad*”. Toch roept Paulus niet om wraak, maar laat hij het oordeel aan de Heer over.

V15. Terwijl Paulus wat zichzelf betreft de zaak in de handen van de Heer geeft, waarschuwt hij Timotheüs voor op deze man. Timotheüs moet nog verder, hij staat nog midden in de strijd. We moeten elkaar soms waarschuwen voor mensen die “*onze woorden*” over het Woord tegenstaan. Hij is een gevaarlijk mens, een mens die zijn eigen woorden belangrijker vindt dan die van de Schrift. Het is tegelijk een beproeving voor onszelf, hoe we staan en hoe we reageren. Zulke mensen leren ons lessen in geduld.

Lees nog eens 2 Timotheüs 4:7-15.

Verwerking: Heb jij de verschijning van de Heer lief?

Bijstand van de Heer en groeten | verzen 16-22

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

16 Bij mijn eerste verdediging is niemand bij mij geweest, maar allen hebben mij verlaten; moge het hun niet toegerekend worden. 17 Maar de Heer heeft mij bijgestaan en mij gesterkt, opdat de prediking door mij ten volle vervuld zou worden en al de volken haar zouden horen; en ik ben uit [de] leeuwenmuil gered. 18 De Heer zal mij redden van elk boos werk en behouden voor Zijn hemels koninkrijk. Hem zij [de] heerlijkheid tot in alle eeuwigheid! Amen. 19 Groet Prisca en Aquila en het huis van Onesiforus. 20 Erastus is in Korinthe gebleven en Trófimius heb ik in Miléte ziek achtergelaten. 21 Beijver je vóór de winter te komen. Jou groeten Eubulus, Pudens, Linus, Claudia en alle broeders. 22 De Heer zij met je geest. De genade zij met jullie.

V16. Deze tweede en ook laatste gevangenschap van Paulus is bijzonder zwaar geweest. Tijdens zijn eerste gevangenschap had hij een zekere vrijheid om mensen te ontvangen en kon hij ongehinderd prediken en leren (*Hd* 28:23,30-31). Nu is hij alleen, gevangen op een plek waarvoor moeite moest worden gedaan om die te vinden (*2Tm* 1:17).

Toen hij de eerste keer werd verhoord, was er niemand bij hem, niemand die het voor hem heeft opgenomen en ten gunste van hem heeft gesproken. Hij kon zichzelf wel verdedigen, maar hij had toch behoefte aan bijstand. Maar iedereen was bang om met hem vereenzelvigd te worden. Dat kon zeer nadelig werken, want dan wisten de anderen dat je ook zo'n christen was. Paulus voelt zich door hen in de steek gelaten, net als door Demas.

Toch komt er geen verwijt over zijn lippen. Hij zit niet vol wrok en vraagt niet aan Timotheüs wat hij met het oog op Alexander de kopersmid heeft gevraagd (*vers* 15). Hij ziet hen niet als tegenstanders, hoewel hij hen ook niet als medestanders kan erkennen. Zij hebben zijn gevangenschap zeer verzwaard door hem in de steek te laten. Maar hij volgt het voorbeeld van de Heer Jezus,

Die bad: “*Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen*” (Lk 23:34). Hij lijkt op Stéfanus die ook het voorbeeld van de Heer Jezus volgde (Hd 7:60). Hier heb je voorbeelden hoe je kunt reageren op mensen die jou niet meer zien zitten omdat je voor de Heer Jezus uitkomt.

V17. Al voel je je er soms alleen voor staan, net als Paulus hier, je bent niet alleen, net als Paulus hier niet alleen is. De Heer wil je bijstaan en je sterken. Dat is wat Paulus ervaart. Al heeft iedereen om hem heen hem in de steek gelaten, de Heer is bij hem gebleven (vgl. Hd 18:9; 23:11). De persoonlijke tegenwoordigheid van de Heer is de bijzondere ervaring in situaties als alles om je heen is weggevallen omdat je Hem trouw wilt blijven. Hij heeft “*mij gesterkt*” betekent letterlijk ‘Hij heeft kracht in mij gegoten’ of ‘Hij heeft mij een krachtinfuus gegeven’ (Ep 4:13). Je voelt je kracht vernieuwen als Zijn aanwezigheid een levende realiteit voor je is, als je het van Hem verwacht (Js 40:31).

De Heer doet dat, opdat Zijn werk door Zijn dienaar ten volle zal worden vervuld. Wat Paulus betreft, ziet dat op zijn getuigenis in de rechtszaal, tot in het paleis van de keizer. Hij heeft zich op de keizer beroepen en daarheen zal hij gaan. Dat hij zijn getuigenis aangaande de Heer Jezus Christus in het paleis zal laten horen, staat symbool voor een getuigenis tegenover de hele westerse wereld, waarvan het paleis van de keizer het centrum is.

Pas als iemands taak erop zit, kan de Heer het toelaten dat Zijn dienaar door de vijand wordt gedood (vgl. Lk 22:53; Jh 7:30; 8:20). Bij zijn bekering heeft de Heer de taak van Paulus aangekondigd (Hd 9:15). Daarom heeft Hij toegelaten dat Paulus gevangengenomen werd. Nu zal hij de Naam van de Heer Jezus dragen voor volken en koningen. Alles wat de vijand als kwaad heeft gedacht, wordt een getuigenis, opdat de groten van de aarde, zij die anders onbereikbaar zijn, het Woord van de waarheid horen.

Daarom ook is hij voor het moment nog “*uit [de] leeuwenmuil gered*”. Het doet denken aan Daniël in de leeuwenkuil (Dn 6:23). De satan die als een brullende leeuw tegen Paulus tekeergaat om hem te verslinden (1Pt 5:8), krijgt daarvoor nog steeds niet de ge-

legenheid. Hij wordt nog door de Heer in toom gehouden, waardoor Paulus van een voortijdige dood is gered.

V18. Paulus is zich goed bewust van de enorme dreiging van de leeuw en zijn woede om hem te verscheuren. Maar hij kijkt over de leeuw heen naar de Heer. Hij is er zeker van dat zoals de Heer hem heeft gered uit de leeuwenmuil, Hij hem zal *“redden van elk boos werk”*.

De satan verschijnt niet alleen als een briesende leeuw. Hij kan zich ook voordoen als een engel van het licht (2Ko 11:14). Bij ‘elk boos werk’ moet je dan ook denken aan alles wat de satan Paulus wil influisteren om hem te brengen tot een verloochening van wat hij tot nu toe zo onverschrokken heeft vastgehouden. Daarvoor kan de satan van die goedbedoelde adviezen laten geven door mensen die zichzelf als goede christenen zien. Natuurlijk zijn deze mensen nuchter en drijven de zaken niet op de spits zoals Paulus naar hun bescheiden mening doet. Paulus is banger voor zulke influisteringen dan voor de dood.

Hij weet dat hij er niet in eigen kracht tegen bestand is, maar dat de Heer hem ervan zal redden en hem zal behouden. ‘Redden’ betekent hier uit de gevarenzone halen, en ‘behouden’ betekent in veiligheid brengen. Dus aan de ene kant haalt de Heer hem weg uit een gebied vol gevaren en aan de andere kant brengt de Heer hem in een gebied waar hij volkomen veilig is. Dat laatste gebied is *“Zijn hemels koninkrijk”*.

Zijn sterk en eenvoudig vertrouwen rekt tot het einde op de Heer. Al zou hij ontslapen in plaats van veranderd te worden, hij blijft altijd door uitzien naar de verschijning van de Heer. Paulus ziet uit naar het hemels koninkrijk van de Heer Jezus. Dat is niet hetzelfde als wat de evangelist Mattheüs in zijn evangelie zo vaak ‘het koninkrijk der hemelen’ noemt. Het koninkrijk der hemelen heeft betrekking op de regering van de Heer Jezus over de hemel en de aarde naar hemelse maatstaven. Dat koninkrijk bestaat dus uit een hemels deel en een aards deel. Het ‘hemels koninkrijk’ is het hemelse deel.

Paulus ziet ernaar uit met de Heer Jezus mee te komen als Hij verschijnt aan de wereld. Dan zal hij een van die heiligen zijn in wie de Heer Jezus wordt verheerlijkt en een van die gelovigen in wie de Heer Jezus wordt bewonderd (*2Th 1:10*). Hij zal zijn als een van die rechtvaardigen, die 'stralen als de zon in het koninkrijk van hun Vader' (*Mt 13:43*), een andere naam voor dit 'hemels koninkrijk'. 'Stralen als de zon' betekent stralen als de Heer Jezus, want Hij is de Zon (*Ml 4:2*). Om Hem gaat het. Denkend aan Hem stijgt vanuit een koude en stinkende cel in Rome een lofprijzing op tot eer van Hem Die "[de] heerlijkheid tot in alle eeuwigheid" waard is. Met een hartgrondig 'amen' (= zo is het) bevestigt Paulus zijn vertrouwen in de Heer en zijn lofprijzing.

V19. Paulus wil nog dat Timotheüs zijn groeten overbrengt aan Prisca en Aquila, zijn goede vrienden die hij in Korinthe had leren kennen (*Hd 18:2*). Dit trouwe echtpaar is nu in Efeze. Paulus noemt hen met gevoelens van bijzondere dankbaarheid, niet alleen omdat ze trouw zijn in de dienst van de Heer (*Hd 18:26; 1Ko 16:19*), maar ook omdat zij zich voor hem hebben ingezet met gevaar voor hun eigen leven (*Rm 16:3-4*). Verder moet Timotheüs ook het huis van Onesiforus groeten (zie *2Tm 1:16*).

V20. Dan noemt Paulus nog twee namen van broeders om Timotheüs te informeren over hun omstandigheden. We kunnen veronderstellen dat Timotheüs er benieuwd naar was iets over hen te horen. Hij heeft samen met Erastus op verzoek van Paulus een dienst gedaan in Macedonië (*Hd 19:22*). Daardoor heeft Timotheüs Erastus beter leren kennen en zal er een band zijn ontstaan. Erastus bekleedde als rentmeester van de stad ook een hoge functie in Korinthe (*Rm 16:23*). Mogelijk hebben de verantwoordelijken van zijn werk het niet toegelaten dat hij verder met Paulus optrok.

Trófimus komt uit Efeze (*Hd 21:29*). Hij is met Paulus meegetrokken uit Efeze (*Hd 20:4*), maar al spoedig ziek geworden. In Miléte heeft Paulus hem achtergelaten omdat zijn ziekte het hem onmogelijk maakte verder mee te reizen. Je ziet dat Paulus niet eventjes Trófimus beter maakte, hoewel hij dat had gekund. Hij had de gave van gezondmaking. Paulus en Trófimus namen deze ziekte

aan uit de hand van God. Het was geen ziekte die bestraft moest worden of iets dergelijks. Ook blijkt niets van een gebrek aan geloof bij Trófimus om gezond te worden.

Als een gelovige ziek wordt, mag hij daar de hand van de Heer in zien en niet de hand van de duivel. Zo nam ook Job zijn rampen en zijn ziekte niet aan uit de hand van de satan, maar uit de hand van God (*Jb 2:10*).

Het kan zijn dat een gelovige door eigen schuld, onvoorzichtigheid, ziek wordt, mogelijk zelfs vanwege een zonde (*Jk 5:14-16*). Dan is belijdenis op zijn plaats en kan God herstel geven. Gelovigen kunnen ook ziek worden vanwege hun inzet voor het werk van de Heer, zoals Epafroditus (*Fp 2:25-30*).

De Heer Jezus vereenzelvigd Zich met Zijn zieke broeders, zoals Hij Zich met hen vereenzelvigd als ze hongerig of dorstig of in de gevangenis zijn (*Mt 25:35-40*). Hier zie je duidelijk dat ziekte niet automatisch aan zonde moet worden gekoppeld. De Heer zal Zich nooit met de zonde vereenzelvigen. Dat heeft Hij eens voor altijd gedaan op het kruis in de drie uren van duisternis. Daarna heeft Hij nooit meer iets met de zonde te doen gehad, net zomin als Hij daarvóór er ook maar iets mee te maken had. Laat je dus nooit door extreem charismatische christenen wijsmaken dat ziekte als een zonde moet worden uitgebannen.

V21. Paulus wil Timotheüs graag nog één keer zien voordat de Heer hem tot Zich roept en zijn aardse dienst afgelopen is. Dat hij hem graag vóór de winter ziet, heeft ook een praktische reden, namelijk vanwege zijn mantel (*vers 13*).

Dan doet hij Timotheüs nog de groeten van drie mannen en een vrouw die hem hebben bezocht en ook Timotheüs kennen. Zonder dat gevoelens van teleurstelling doorklinken over de houding van de broeders in Rome, doet hij Timotheüs ook van hen de groeten.

V22. Hij besluit zijn brief met een persoonlijke wens voor Timotheüs en een gemeenschappelijke wens voor alle gelovigen met

wie Timotheüs samen is. Het is prachtig dat de brief zo eindigt. Hij wenst Timotheüs toe dat de Heer met zijn geest zal zijn. Dat hoop ik ook voor mezelf en voor jou. Het houdt in, dat je in je leven en dienst voor God voortdurend de tegenwoordigheid van Christus, de Heer, zult mogen ervaren. Laat je geest niet in beslag nemen door de wereld en haar denken, ook niet als je ziet hoe in de christenheid het verval steeds grotere vormen aanneemt en je daaraan iets wilt doen.

Als we dit zien, blijft er niets anders over dan elkaar het besef van de genade toe te wensen. Maar hoe groot is dat! Genade overwint elke moeilijkheid.

Lees nog eens 2 Timotheüs 4:16-22.

Verwerking: Wat kun jij van de houding van Paulus leren?

De brief aan Titus

Een verklaring van Paulus' brief, speciaal voor jou

Ger de Koning

De brief aan Titus

Lees eerst de brief een keer helemaal door. Stel je daarbij voor dat hij aan jou persoonlijk is gericht. Vraag de Heer onder het lezen wat Zijn bedoeling ermee is voor jouw persoonlijke leven. Sta open voor Zijn aanwijzingen om iets te doen, te veranderen of niet meer te doen.

Inleiding

Evenals de beide voorgaande brieven, die aan een persoon zijn gericht (Timotheüs), is ook deze brief aan een persoon gericht en wel aan Titus. Timotheüs en Titus zijn geen willekeurige personen. Ze behoren tot de medewerkers van Paulus. Over Timotheüs ben je het een en ander te weten gekomen uit het boek *Handelingen*. Als je in dat boek iets te weten zou willen komen over Titus, zul je daarin tevergeefs zoeken. Hij wordt daarin niet genoemd. Wel kun je het een en ander over hem te weten komen uit enkele brieven van Paulus. Zo noemt Paulus hem in zijn *tweede brief aan de Korinthiërs*. Als je daar leest wat Paulus van hem zegt, merk je dat hij Titus zeer waardeert.

Het werk van Titus in Korinthe is een voorbeeld van zijn toegewijde dienst. Uit de vermeldingen van Titus in genoemde brief kunnen we opmaken dat hij door geestelijke groei en ervaring een rijpe gelovige is geworden. Paulus verlangde naar de steun van Titus (2Ko 2:12); hij ervoer troost door Titus (2Ko 7:6); hij kende de blijdschap van Titus en de verkwikking van zijn geest over het goede dat deze bij gelovigen zag (2Ko 7:13); hij wist van de liefde die Titus voor gehoorzame gelovigen had (2Ko 7:15); hij getuigde van de bereidwilligheid van Titus om zich in te zetten voor arme gelovigen (2Ko 8:6,16).

Hij noemt Titus zijn 'deelgenoot en medewerker' bij de Korinthiërs (2Ko 8:23). Titus heeft hetzelfde doel als Paulus. Daarom waardeert Paulus hem zeer in het werk voor de Heer. Ook ziet

hij bij Titus dezelfde belangeloosheid die hemzelf kenmerkt (2Ko 12:18). Zowel in het werk als in de motieven heeft Paulus in hem een bijzondere medewerker.

Omdat Paulus Titus zijn “*echt kind*” (Tt 1:4) noemt, kunnen we wel aannemen dat hij van Paulus het evangelie heeft gehoord en tot bekering is gekomen. Of hij daarna direct met Paulus is meegegaan, is niet duidelijk.

De eerste keer dat we Titus samen met Paulus ergens aantreffen, is in verbinding met de strijdvraag of gelovigen uit de heidenen zich moeten laten besnijden (Gl 2:1,3; vgl. Hd 15:1-2). Zo wordt Titus al snel geconfronteerd met de wettische druk die Joodse gelovigen willen uitoefenen op gelovigen uit de heidenen. Hij maakt mee en leert hoe Paulus daarmee omgaat. De grote tegenhanger van de wet is de genade. Daarvan krijgt Titus tevens een grote indruk. Een en ander blijkt een goede voorbereiding te zijn op zijn taak op Kreta, waarover je in deze brief hoort.

De laatste vermelding van Titus in de brieven van Paulus is in de *tweede brief aan Timotheüs* (2Tm 4:10). Zonder nadere verklaring schrijft Paulus aan Timotheüs dat Titus naar Dalmatië is gereisd. Het meest waarschijnlijk is dat Titus daarheen is gegaan om daar de Heer te dienen.

Wanneer Paulus op Kreta is geweest, is niet duidelijk uit de Schrift op te maken. Er is verondersteld dat hij na zijn eerste gevangenschap in Rome in gezelschap van Titus op Kreta is geweest. Nadat er gemeenten zijn ontstaan, is hij vertrokken, maar niet zonder dat hij uit zorg voor de jonge gemeenten zijn medewerker Titus daar achterlaat. De gemeenten zijn gesticht, maar hebben nog veel aanwijzingen nodig met het oog op hun dagelijkse praktijk. Paulus heeft zijn werk in dit opzicht niet kunnen afronden. Dat moet Titus doen. Paulus heeft als apostel Titus die volmacht al mondeling gegeven en hij doet het nu ook schriftelijk.

De opdracht aan Titus is tweeledig. Hij moet het ontbrekende in orde brengen en in elke stad oudsten aanstellen (Tt 1:5). De brief houdt zich dus bezig met het handhaven van de orde in de plaat-

selijke gemeenten van God. Deze orde wordt hier niet zozeer bezien in verband met de samenkomsten van de gemeente. Het gaat meer om de verhoudingen tussen de gelovigen onderling in de dagelijkse omgang met elkaar en om hun gedrag in de wereld.

Titus 1

Afzender, geloof en kennis | vers 1

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Paulus, slaaf van God alsook apostel van Jezus Christus, naar [het] geloof van [de] uitverkorenen van God en [de] kennis van [de] waarheid die naar de Godsvrucht is, ...

V1. Paulus begint zijn brief met het noemen van zijn eigen naam. Daarmee wil hij niet zijn persoon op de voorgrond stellen. Het gaat hem om de dienst waartoe hij geroepen is. Om die reden verbindt hij aan zijn naam twee taken, namelijk die van slaaf en die van apostel. Hij begint met “*slaaf van God*”. Daarmee plaatst hij zich naast Titus en jou. Hij is eerst slaaf van God, zoals jij dat ook in de eerste plaats bent. Als je de nederigste plaats inneemt, ben je het best in staat om te dienen (*vgl. Lk 22:26*).

Nadat hij zich als slaaf heeft voorgesteld, noemt hij zich “*apostel van Jezus Christus*”. Als apostel neemt hij een plaats van gezag in. Daarin staat hij niet naast Titus en jou, maar erboven. Het is goed om nog eens te zeggen dat hij zich eerst slaaf noemt en daarna apostel. Uitoefenen van gezag zoals God het wil, kan alleen gebeuren in de gezindheid van een slaaf. Om een goede leider te zijn moet iemand eerst weten wat het is om slaaf, dienaar, te zijn. Maar Paulus noemt zich ook apostel. Als apostel heeft hij een positie en taak die hem een gezag verlenen dat gehoorzaamheid vraagt.

Vervolgens gaat hij het bewijs leveren van zijn apostelschap. Dat doet hij nergens zo uitvoerig en sterk als hier. Het is opmerkelijk hoe nauw hij zijn apostelschap verbindt met de gelovigen. Je zult dat zien in de *verzen 1-3*. Ook opmerkelijk is de bijzondere wijze waarop hij de gelovigen voorstelt.

Zijn apostelschap is in de eerste plaats “naar [of: in overeenstemming met] [het] geloof van de uitverkorenen van God” (Rm 8:33; Ko 3:12). Dat sluit een apostelschap in overeenstemming met de wet of in verbinding met een aards volk uit. Het apostelschap van Paulus hoort niet bij de wet, maar bij geloof. Wet en geloof sluiten elkaar uit (Gl 3:12).

Paulus onderwerpt zijn apostelschap niet aan de beoordeling van de wet, maar aan de beoordeling van het geloof. Het gaat hem niet om gehoorzaamheid aan regels en wetten, maar om gehoorzaamheid die uit geloof voortkomt. Dit geloof is aanwezig bij “de uitverkorenen van God”. Omdat het hier om de gemeente gaat, is het duidelijk dat je mag denken aan de uitverkiezing die heeft plaatsgevonden “vóór [de] grondlegging van [de] wereld” (Ef 1:4). Jij gelooft, en je bent door God uitverkoren? Dan zul je het gezag van Paulus’ apostelschap erkennen.

Toepassing: Vandaag kun je zeggen dat iedere geestelijk gezinde leider het geloof van de uitverkorenen op het oog heeft en in overeenstemming daarmee zijn gezag uitoefent. Hij legt geen juk op, maar zet aan tot gehoorzaamheid van het geloof. Daarbij richt hij zich niet in de eerste plaats op het uiterlijk van de gelovigen, maar op hun hart, hun innerlijk geestelijk leven.

Er is een tweede kenmerk van Paulus’ apostelschap. Het is ook naar (of: in overeenstemming met) “[de] kennis van [de] waarheid die naar de Godsvrucht is”. Je kunt het apostelschap van Paulus ook toetsen aan de wijze waarop hij de waarheid voorstelt. Hij stelt de waarheid over God en de Heer Jezus en de gemeente enzovoort niet voor als een dogma, als waarheden die je uit je hoofd kunt leren. Bij Paulus zie je dat hij al zijn onderwijs van de waarheid verbindt aan een Godvruchtig leven. Dat wil zeggen dat je de ware kennis van de waarheid verwerkelijkt ziet in een leven waaruit diepe eerbied blijkt voor God en alles wat Hij heeft gezegd.

Toepassing: Vandaag zul je als geestelijk leider herkennen de leider die leeft tot eer van God doordat hij in zijn eigen leven de kennis van de waarheid in praktijk brengt. Zo’n leider eist geen onderwerping aan een theorie, maar stelt de waarheid voor in

woord en daad. Vandaag zijn er velen die beweren dienaars van Christus te zijn, maar die willen dienen 'naar' de nieuwste zogenaamde kennis van de wetenschap of de nieuwste argumenten van het ongelof. Het geloof en de kennis waar het hier om gaat, zijn echter niet het geloof en de kennis van de wereld, ook niet van de christenheid, maar van de 'uitverkorenen van God'.

Lees nog eens Titus 1:1.

Verwerking: Welke criteria voor geestelijk leiderschap ontdek je in vers 1?

De belofte van het eeuwige leven | verzen 2-4

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 2 in [de] hoop van [het] eeuwige leven dat God, Die niet kan liegen, beloofd heeft vóór [de] tijden van de eeuwen; maar op Zijn eigen tijd heeft Hij Zijn Woord geopenbaard door [de] prediking 3 die mij is toevertrouwd naar [het] bevel van God, onze Heiland; 4 aan Titus, [mijn] echt kind naar [het] gemeenschappelijk geloof: genade en vrede van God [de] Vader en van Christus Jezus, onze Heiland.

V2. Een derde toetsing van het apostelschap van Paulus is dat het hoort bij “[de] hoop van [het] eeuwige leven”. Hier wordt het eeuwige leven voorgesteld als iets wat je nog moet krijgen. Dat lijkt in tegenspraak met wat Johannes daarover schrijft. Johannes spreekt immers over eeuwig leven als iets wat je nu al hebt (1Jh 5:11). Toch is er geen tegenspraak. Het leven wordt namelijk op twee manier voorgesteld.

Kort gezegd: Johannes heeft het over het leven *waardoor* wij leven, Paulus over het leven *waarin* wij leven. Het ene is het leven *in jou*, het andere het leven *om je heen*, je omgeving. Wij kennen dit verschil in leven ook in ons dagelijks spraakgebruik. In het eerste geval spreken we wel van een gezond leven en in het tweede geval van een stadsleven of plattelandsleven.

Je hebt het eeuwige leven in je, maar je leeft nog in een wereld die onder de zonde ligt. Als je in de hemel bent, zal de hele omgeving en atmosfeer waarin het eeuwige leven geleefd en genoten wordt, volkomen passen bij het eeuwige leven in je. Eeuwig leven duidt niet alleen de duur of de lengte aan, maar ook de kwaliteit.

Toepassing: Vandaag herken je de ware geestelijke leider eraan dat hij de harten van de uitverkorenen bemoedigt door hun de hemelse heerlijkheid aan het einde van hun reis voor te stellen.

Je kunt er vast van op aan dat je het eeuwige leven als die leef-sfeer zult genieten. Het is namelijk beloofd door de “*niet-liggende God*”, zoals er letterlijk staat. God kan niet liegen, Hij is daartoe niet in staat, het is onmogelijk voor Hem (*Hb 6:18*). Dat staat tegenover het karakter van de Kretenzen, die blijkbaar niet anders kunnen dan liegen (*vers 12*), en tegenover de leugenachtige natuur die ieder mens bezit (*Rm 3:4*). God is volmaakt betrouwbaar in Zijn belofte van het eeuwige leven.

Ik had bijna geschreven dat het eeuwige leven aan *jou* beloofd is. Dat zou ook niet echt verkeerd zijn. Je bent immers uitverkoren vóór de grondlegging van de wereld. De belofte is wel voor jou, maar zo staat het er niet. Er staat dat God heeft beloofd “*vóór de tijden van de eeuwen*”. Als ik daaraan denk, vind ik de gedachte toch wel mooier dat God dit eeuwige leven beloofd heeft aan *de Heer Jezus*, want alleen Hij was er toen. Niet dat het eeuwige leven beloofd is aan de Heer Jezus als iets wat Hij niet bezat, want de Heer Jezus is het eeuwige leven (*1Jh 5:20*). Nee, God heeft het eeuwige leven aan Hem beloofd dat Hij het zal geven aan Zijn uitverkorenen (*Jh 17:2*).

Van die belofte zou je niets hebben geweten als God dit niet had geopenbaard. Het is toch wel indrukwekkend dat God je bekendmaakt met iets wat in de eeuwigheid een onderwerp van gesprek was tussen de Vader en de Zoon. Als je daarbij bedenkt dat jouw naam is genoemd door de Vader aan de Heer Jezus om jou het eeuwige leven te geven, dan duizelt het je toch helemaal?

Voor het openbaar maken van deze belofte heeft God “*Zijn eigen tijd*” afgewacht. Eerst moest duidelijk worden wat er in het hart van de mens is voor God. Dat is ten volle gebleken bij het kruis. Daar liet de mens de Heer Jezus, God geopenbaard in goedheid en genade, de vreselijkste dood sterven.

Dat dieptepunt in de geschiedenis van de mens is tegelijkertijd het moment waarop God Zijn hart volledig blootlegt en Hij de breedte, lengte, hoogte en diepte van Zijn raadsbesluiten bekendmaakt (*Ef 3:18*).

V3. En hoe maakt God die bekend? “Door [de] prediking” van “Zijn Woord”. Deze prediking heeft Hij toevertrouwd aan de apostel Paulus (vgl. *Rm 10:14-17; 1Ko 2:7-10*). Dat Woord hebben we nu in de Schrift (*Rm 16:25-27*). Daardoor komt de openbaring ook tot jou (*1Ko 2:10-14*).

Paulus heeft deze dienst niet naar zich toe getrokken of eigenmachtig ingevuld (*Gl 1:11-12*). Zijn apostelschap en de dienst die daarmee samenhangt, is “naar [het] bevel van God, onze Heiland”. Deze naam voor God laat Hem zien als Degene Die heil of behoudenis aanbrengt (een Heiland is) voor alle mensen (vgl. *Tt 2:11; 1Tm 2:3-4*). De prediking die Paulus is toevertrouwd, is dan ook tweeledig. Enerzijds predikt hij het evangelie aan alle mensen waardoor zij behouden moeten worden. Anderzijds ontvouwt hij de volle waarheid aan allen die het evangelie hebben aangenomen en behouden zijn.

Toepassing: Ook vandaag is aan iedere geestelijk leider iets toevertrouwd om aan de gelovigen door te geven. Wat zij doorgeven, moet ertoe dienen dat gelovigen met elkaar leren leven tot eer van God.

V4. Paulus richt zich tot Titus die hij zijn “echt kind naar [het] gemeenschappelijk geloof” noemt. Het woord voor ‘echt’ betekent eigenlijk ‘wettig verwekt’. Dat wil niet zeggen dat Titus zijn lijfelijke zoon is. De toevoeging ‘gemeenschappelijk geloof’ maakt duidelijk dat het om een geestelijke verwekking gaat (vgl. *1Tm 1:2; 1Ko 4:15; Fm. :10*). Titus is door de dienst van Paulus tot geloof gekomen en opnieuw geboren. De heiden Titus en de Jood Paulus belijden hetzelfde geloof (vgl. *2Pt 1:1*). Ze behoren beiden tot de gemeente, waarin Jood noch Griek is (*1Ko 12:13; Ko 3:11*).

Paulus sluit zijn inleiding af met de gebruikelijke zegenwens van “genade en vrede”. ‘Genade’ staat voorop. Titus kan zijn werk alleen maar doen als hij zich ervan bewust is dat Gods genade nodig is voor zijn taak. Hij zal zijn opdracht nooit in eigen kracht kunnen uitvoeren. Als hij zich afhankelijk weet van de genade die God hem geeft, zal hij met de ‘vrede’ van God zijn werk kunnen doen. Hij zal niet snel ontmoedigd raken als er steeds tegenstand

is, of als er geen medewerking is, of als er maar geen vrucht op zijn werk lijkt te komen.

Genade en vrede worden hem toegewenst van *“God [de] Vader en van Christus Jezus, onze Heiland”*. Dat plaatst Titus in de verhouding van een kind tot zijn Vader en tot de Heer Jezus als zijn Verlosser. Het een geeft vertrouwen, het ander bewerkt toewijding en inzet.

Toepassing: Een geestelijk leider kent God als zijn Vader en vertrouwt zich helemaal aan Hem toe. Ook kent hij de Heer Jezus als zijn Verlosser Die hem heeft bevrijd om voor Hem te leven. De prijs die de Verlosser heeft betaald en het besef dat hij daardoor verlost is, is de grootste aansporing om Hem te dienen.

Lees nog eens Titus 1:2-4.

Verwerking: Welke criteria voor geestelijk leiderschap ontdek je in de verzen 2 en 3?

Oudsten | verzen 5-9

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

5 Om deze reden heb ik je op Kreta gelaten, opdat je het ontbrekende in orde brengt en in elke stad oudsten aanstelt, zoals ik je opgedragen heb. 6 Zo iemand moet onstraffelijk zijn, man van één vrouw zijn en gelovige kinderen hebben die niet van losbandigheid te beschuldigen of weerspannig zijn. 7 Want de opziener moet onstraffelijk zijn, als een rentmeester van God, niet aanmatigend, niet opvliegend, geen drinker, geen vechter, niet op schandelijke winst uit, 8 maar gastvrij, een liefhebber van het goede, ingetogen, rechtvaardig, heilig, matig, 9 vasthoudend aan het naar de leer betrouwbare woord, opdat hij in staat is zowel met de gezonde leer te vermanen als de tegensprekers te weerleggen.

V5. Na zijn inleiding komt Paulus in *vers* 5 tot het hoofdonderwerp van zijn brief. Hij heeft op Kreta gemeenten gesticht. Dat hij spreekt over “*in elke stad*”, wekt de indruk dat het evangelie ruime ingang op het eiland heeft gevonden, waardoor mogelijk in elke stad op het eiland er wel een gemeente is ontstaan. Paulus heeft echter geen gelegenheid gehad om de gemeenten op te bouwen en te bevestigen in de waarheid. Er ontbreekt nog het een en ander aan onderwijs.

Als je de volgende hoofdstukken leest, kun je bijvoorbeeld denken aan onderwijs over de verhoudingen van de gelovigen onderling (*hoofdstuk* 2) en de houding ten opzichte van de overheid (*hoofdstuk* 3). Hoewel Paulus dus niet zelf in het ontbrekende kan voorzien, zorgt hij in de persoon van Titus voor bekwame vervanging.

Het is trouwens ook niet de bedoeling dat Titus altijd op Kreta blijft. Paulus zal hem laten vervangen door iemand anders (*Tt* 3:12). Iedere afgezant van de apostel zal de gelovigen tot grote steun zijn om hun leven als christenen te leven. Maar er is ook bekwame leiding onder de gelovigen nodig die niet zal wisselen. Daarom krijgt Titus nog een opdracht en wel om oudsten aan te

stellen in elke stad waar een gemeente is. Daarover gaat het in de rest van *hoofdstuk 1*.

De Kretenzen zijn naar hun aard zeer slechte mensen (*vers 12*). Paulus kent ze. Daarom weet hij welke eigenschappen oudsten moeten bezitten om de gemeenten op Kreta te besturen, zodat ze zullen beantwoorden aan de wil van de Heer.

Om de Kretenzen in het gareel te houden of te krijgen ontwikkelt Paulus geen kerkorde. Hij draagt Titus niet op om kerkregels in te voeren die voor hun leven op een eiland en hun levensstijl het meest geschikt lijken. Dat is wel in de kerkgeschiedenis gebeurd, maar dat is niet in overeenstemming met de Bijbel. Wat er samenhangt met het aanstellen van oudsten, zal ik je proberen uit te leggen.

Over het aanstellen van oudsten is altijd veel te doen (geweest). Steeds worden vragen gesteld als: 'Wie stelt aan?' en: 'Wie kan worden aangesteld?' en: 'Hebben we vandaag ook nog oudsten en hoe herken je ze?' Om op dit soort vragen een goed antwoord te kunnen vinden moet je enkele dingen bedenken. Zo is het belangrijk eraan te denken dat oudsten een positie van gezag bekleeden en dat zij in die positie worden gesteld door een hoger gezag.

Waar je in het Nieuwe Testament over aanstelling van oudsten leest (en dat is op drie plaatsen: *Handelingen 14:23; 20:28* en *hier*), zie je dat ze worden aangesteld door apostelen of hun afgezanten. Aanstelling gebeurt dus niet door de gemeente. Het zou toch vreemd zijn als de gemeente zelf zou bepalen wie gezag over haar uitoefent. Daarom is de brief ook gericht aan Titus en niet aan de gemeente op Kreta. Nee, gezag komt altijd van boven.

Titus krijgt de opdracht om namens de apostel oudsten aan te stellen. Het aanstellen van oudsten is hier nodig omdat de gemeente nog niet het complete Nieuwe Testament heeft. Een officiële aanstelling geeft aan oudsten het gezag om in de gemeente op te treden tegen personen die zich als geestelijke leidlieden voordoen, maar misleiders zijn. De gemeente moet naar de oudsten luisteren en zal daarvan de zegen ervaren. In onze dagen is

die officiële aanstelling niet nodig, want we hebben het complete Woord van God.

Als je bedenkt dat oudsten dus alleen kunnen worden aangesteld door een hoger gezag, is de vraag of er nu nog oudsten kunnen of moeten worden aangesteld, niet zo moeilijk te beantwoorden. Er zijn geen apostelen meer en ook geen personen die in opdracht van een apostel kunnen handelen. Aanstelling van oudsten kan dus niet meer. Maar dat wil niet zeggen dat ze er niet meer zijn. Er wordt vaker over oudsten gesproken in de Bijbel, zonder dat daarbij wordt vermeld dat zij officieel zijn aangesteld (*bijv. Hd 11:30; 1Tm 5:17; Jk 5:14; 1Pt 5:1-2*).

Het woord ‘oudste’ duidt zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament op iemand met levenservaring. In die zin zijn er gelukkig nog steeds ‘oudsten’, waarbij je ook mag denken aan hen die leiding geven, aan voorgangers, aan de genadegave van besturingen (*Hd 15:22; Rm 12:8; 1Ko 12:28; 1Th 5:12; Hb 13:7,17,24*). Zij hebben allemaal geen formele autoriteit, maar je zult je aan hen onderwerpen als je hun gave opmerkt en ziet dat zij in overeenstemming met Gods Woord handelen.

V6. Dan volgen de eigenschappen waaraan een oudste moet voldoen. Voordat ik daar met je naar ga kijken, wil ik je erop wijzen dat die eigenschappen niet alleen van belang zijn voor een oudste. Het is goed dat je je ook afvraagt in hoeverre ze bij jou aanwezig of afwezig zijn. Je kunt het zo zeggen, dat wat aan een oudste als voorwaarde wordt gesteld, aan jou als gedragsregel wordt voorgehouden.

De eerste voorwaarde is dat een oudste “*onstraffelijk*” moet zijn. Dat wil zeggen dat er tegen hem geen aanklacht is in te brengen, dat hem niets kan worden verweten. Het eerste terrein waar dat geldt, is zijn huwelijk en zijn gezin. Hij moet “*man van één vrouw*” zijn. Als hij als gevolg van zijn leven in de zonde meer dan één vrouw heeft, kan hij geen oudste zijn. En als hij kinderen heeft, moeten die ook gelovig zijn. En dat niet alleen. Die kinderen mogen niet bekend staan als geld verkwistende losbollen die niet door hun vader onder controle te houden zijn.

Er moet dus op het gezin van de oudste niets aangemerkt kunnen worden. Immers, als hij zijn gezin niet goed bestuurt, hoe zal hij dan de gemeente kunnen besturen (*1Tm 3:5*)? Lijkt je dat allemaal wat veel gevraagd? Het kan wel zo lijken, maar je kunt je toch ook niet voorstellen dat God Zijn normen verlaagt naar onze praktijk?

Het is zeker genade als de kinderen gelovig worden, want geloof is geen erfgoed. Maar er is ook de kant van de menselijke verantwoordelijkheid. God veronderstelt dat in een gezin waar gelovige ouders zijn, ook de kinderen gelovig zijn. Het is Gods bedoeling iemand *met zijn huis* te behouden (*Hd 16:31; Jz 2:18; Ex 12:3; Gn 6:18; 7:1*).

Toepassing: Geestelijk leiders zijn verantwoordelijk om hun kinderen verlangend te maken de Heer Jezus te volgen.

V7. Na het gezin komen de persoonlijke kwaliteiten van de opziener. Zie je dat Paulus in *vers 5* heeft gesproken over 'oudsten' en dat hij in *vers 7* spreekt over "*de opziener*"? Zoals al eerder opgemerkt (zie de verklaring van *1 Timotheüs 3:1-5*), maakt dit duidelijk dat de oudste en de opziener dezelfde persoon zijn.

- Als eerste persoonlijke kenmerk, nu los van zijn gezin, wordt weer genoemd dat hij "*onstraffelijk*" moet zijn, dus van niets te betichten mag zijn.
- Hij moet zich ervan bewust zijn dat het om een taak in *Gods* huis gaat. Hij is daarin een "*rentmeester*" en geen eigenaar. Hem is iets toevertrouwd om te beheren dat aan een ander, God, toebehoort. Hij is dan ook voor zijn gedrag aan Hem verantwoording verschuldigd.
- Als de opziener zich dat bewust is, zal hij zich "*niet aanmatigend*" opstellen. Hij zal geen gezag claimen en gehoorzaamheid eisen zonder dat naar een reden gevraagd mag worden.
- Hij erkent het recht van de anderen op een toelichting waarom iets wel of niet goed is. Als er vragen komen, zal hij "*niet*

opvliegend", als door een wesp gestoken, reageren, zelfs al vermoedt hij kwade bedoelingen. Hij is niet snel tot toorn te prikkelen, maar kan zich goed beheersen.

- Die zelfcontrole is er ook over zijn begeerten. Hij is laat zich niet verleiden door de alcohol, hij is "*geen drinker*". Het is niet verkeerd om een keer wat wijn te drinken (1Tm 5:23), maar de begeerte ernaar is wel verkeerd.
- Een opziener is ook geen vechtersbaas, hij is "*geen vechter*". Hij is er niet op uit anderen te overmeesteren, noch met zijn vuisten, noch met zijn tong.
- Ook is hij "*niet op schandelijke winst uit*", dat wil zeggen dat hij zijn ambt niet uitoefent om er financieel beter van te worden.

V8. Na de kenmerken in *vers 7* (waarvan er zes negatief zijn), houdt Paulus in de *verzen 8-9* een aantal positieve kenmerken aan Titus voor. Christen zijn wordt niet slechts gekenmerkt door afwezigheid van negatieve dingen, maar vooral door de aanwezigheid van positieve dingen die ook verder ontwikkeld moeten worden. In plaats van uit te zijn op eigen belang en winst is de oudste erop uit iets voor anderen te betekenen.

- Dat komt in de eerste plaats tot uiting in "*gastvrij*" zijn. Hij nodigt niet alleen vrienden uit op de koffie, maar hij heeft een open hart voor behoeftige, hem misschien onbekende, gelovigen.
- Als "*een liefhebber van het goede*" (of: 'vriend van de goeden') heeft hij een hart dat ruim openstaat voor alles wat goed en nuttig is. Dat maakt hem niet lichtzinnig, iemand die zonder onderscheid overal voor warm loopt.
- Hij is "*ingetogen*" of bezonnen, evenwichtig in zijn mening en daden.

- Tegenover anderen gedraagt hij zich “rechtvaardig”, hij behandelt anderen eerlijk en oprecht.
- Hij is “heilig”, dat wil zeggen dat hij op God gericht is en in toewijding aan Hem leeft.
- Wat zichzelf betreft, is hij “matig”. Dat houdt meer in dan alleen in drankgebruik. Het gaat om iemand die meester is over zichzelf en zijn begeerten en lusten in bedwang heeft.

Een oudste moet dus rechtvaardig zijn ten opzichte van mensen, heilig ten opzichte van God en matig ten opzichte van zichzelf.

V9. Een oudste krijgt ook met tegensprekers te maken, vooral uit de Joden (“die uit de besnijdenis zijn”, vers 10). Deze lieden zijn altijd en overal actief in hun verzet tegen de waarheid. Op een listige manier proberen ze de gedachten van de mensen te verwarren. De opziener moet niet proberen deze mensen te weerstaan met zijn eigen woorden, maar met een woord dat in overeenstemming is met de leer van de apostel. Hij moet vermanen en weerleggen met een woord uit het Woord dat alleen echt betrouwbaar is omdat het van God komt en dat Paulus heeft doorgegeven.

De opziener is wel een man met gezag, maar hij staat zelf ook onder gezag en wel het gezag van het door de apostel onderwezen Woord van God. Dit wordt “de gezonde leer” genoemd. Het is in zichzelf gezond, niet vermengd met vreemde, menselijke gedachten. Het is ook in zijn uitwerking gezond. Als je ernaar luistert, zul je daardoor gezond in het geloof worden.

Lees nog eens Titus 1:5-9.

Verwerking: Van welke eigenschappen wil je dat ze in jouw leven wat meer te zien zijn? Wat denk je daaraan te kunnen doen?

Valse leraren | verzen 10-16

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

10 Want er zijn vele <en> weerspannige zwetsers en bedriegers, vooral zij die uit de besnijdenis zijn. 11 Men moet hun de mond stoppen, daar zij hele huizen omkeren, door te leren wat niet behoort ter wille van schandelijke winst. 12 Iemand van hen, hun eigen profeet, heeft gezegd: Kretenzen zijn altijd leugenaars, kwaade beesten, luie buiken. 13 Dit getuigenis is waar. Stel hen daarom scherp aan de kaak, opdat zij gezond zijn in het geloof 14 en zich niet afgeven met Joodse fabels en geboden van mensen die zich van de waarheid afwenden. 15 Voor de reinen is alles rein, maar voor de besmetten en ongelovigen is niets rein, maar zowel hun verstand als hun geweten is besmet. 16 Zij belijden God te kennen, maar zij verloochenen Hem met de werken, daar zij verfoeilijk en ongehoorzaam zijn en voor alle goed werk ongeschikt.

V10. De arbeid die Paulus op Kreta heeft verricht, is heel gezegend. In veel steden zijn gemeenten ontstaan. Maar waar de Heer aan het werk is, wordt ook de satan actief. De tegenstander heeft niet slechts een enkele weerspannige de gemeenten binnengeloofd om het werk te verderven, maar “vele”. Dat is de reden waarom formeel gezag op Kreta zo nuttig en noodzakelijk is.

Deze ‘vele weerspannigen’ zijn personen die gedoopt zijn en belijden christenen te zijn. Ze hebben hun plaats in de gemeente ingenomen. Maar ze zijn wolven in schaapskleren. Ze weerstaan openlijk de waarheid die door God geopenbaard en door Paulus gepredikt is. Door op te staan tegen de gezonde leer openbaren zij hun weerspannigheid. Er is bij deze mensen geen enkel respect voor gezag.

Paulus noemt ze ook nog eens “zwetsers”, die slechts inhoudsloze woorden uitbraken die tot niets goeds voeren. Mogelijk zijn het welbespraakte, goed van de tongriem gesneden personen. Gelovigen die geen geestelijk inzicht hebben, worden door dit gezwets misleid. Daar is het hen ook om te doen. Het zijn bedriegers die

de gedachten van de gelovigen om de tuin leiden, misleiden en ze op een dwaalweg brengen. Het zijn geen mensen die oprecht menen dat zij het gelijk aan hun kant hebben, maar oplichters die de gelovigen innerlijk in de war brengen.

De hoofdmoot van deze valse leraren komt “uit de besnijdenis”, dus uit het Jodendom. Het zijn christenen die van oorsprong besneden Joden zijn. Zij zijn nooit helemaal los van de wet gekomen en proberen de christenen op Kreta de wet op te leggen. Ook vandaag zijn er veel van zulke mensen te vinden in een christenheid waar zoveel Joodse godsdienstigheid uit het Oude Testament aanwezig is. Er waart door de christenheid een Judaïstische geest van uiterlijke vormendienst en wetticisme. Maar het is in strijd met de geest van de Schrift om elementen van de Joodse godsdienst, met name de wet, in te voeren.

Daarover is in de vroege gemeente een strijdvraag geweest. Op deze strijdvraag is op een apostelvergadering in Jeruzalem een antwoord gekomen (*Hd 15:5-10*). Daar is vastgesteld dat de wet niet mag worden opgelegd aan de gelovigen ‘uit de volken’. De wet kan niet de leefregel van de christen zijn. Je bent trouwens niet wettisch als je nauw leeft voor jezelf, terwijl je ruimte laat voor een ander. Je wordt pas wettisch als jij jouw leefregels aan anderen oplegt.

V11. Wetticisme moet radicaal worden bestreden, want het doortrekt hele gezinnen. In de *brief aan de Galaten* reageert Paulus ook scherp tegen dit soort valse broeders (*Gl 2:4-5*). Hun leer deugt niet en hij wordt uit boze motieven verkondigd. Hier gebiedt Paulus in het algemeen (“men”), dus ook jou, dat hun de mond moet worden gestopt. ‘De mond stoppen’ is iets op de mond doen als een muilkorf, zodat hij geen kwaad meer kan aanrichten. Het betekent het zwijgen opleggen. Dat kan alleen door de kracht van Gods Woord en Gods Geest (*vgl. Mt 22:34*).

Tegenover valse leraren en hun leer kun je geen passieve houding aannemen. Hebben ze een keer ingang in een gezin, als bijvoorbeeld in een gezin een lid zich bij hen aansluit, dan zal dat het hele gezin ontwrichten. Zij ruïneren gezinnen door verwarring te

zaaien ten aanzien van de gezonde leer. Het motief dat erachter steekt, is geldzucht (*vgl. Hd 20:33*).

V12. Deze Joodse dwaalleraren vinden een gemakkelijke ingang vanwege de verdorven volksaard van de Kretenzen. Als iemand tot geloof komt, behoort hij principieel niet meer tot een bepaald volk. Toch draagt hij nog wel die volksaard met de slechte eigenschappen ervan mee. Hij moet altijd oppassen dat die zich niet laten gelden. Paulus wijst Titus daarop. Het is nodig pal te staan en tegen de uitingen van deze kwalijke volksaard met gezag op te treden, opdat de gelovigen gezond in het geloof blijven.

Deze bewering over hun volksaard is maar niet een visie van Paulus, maar wordt bevestigd door een van hun eigen profeten (een zekere Epimenides). Die stelt onomwonden dat de Kretenzen altijd liegen. Hun leugenachtigheid is zelfs spreekwoordelijk. 'Praten als een Kretenzer' betekent liegen.

Hun eigen profeet vergelijkt hen ook met een kwaad, wild dier. Zo'n dier wil geen teugel, want zijn natuur is opstandig. Hij wil bijten en heeft een hang naar wreedheden. Een 'luie buik' denkt aan niets anders dan de bevrediging van zijn eigen laagste behoeften. Hij heeft een onbeheersbare vraatzucht. Paulus onderstreept de waarheid van hun eigen profeet. Hoewel Epimenides geen profeet van God is, erkent God door de mond van Paulus zijn getuigenis.

V13. De valse leraren worden in hun boze praktijken door deze verdorven volksaard geleid. Paulus weet waarover hij het heeft. Hij heeft tijdens zijn verblijf op Kreta ervaren dat het moeilijke mensen zijn. Daarom houdt hij Titus voor dat hij tegen de uitbraken van die volksaard in de gemeente scherp moet optreden. Het doel van dit optreden is dat zij gezond zullen zijn in het geloof.

V14. Paulus verbindt nog een doel aan dit optreden. Titus moet fantasieën, menselijke inzetten en overleveringen scherp bestraffen. Het zijn boze plagen in de gemeente van God die Zijn toorn opwekken en in strijd zijn met Zijn genade, want zij verhef-

fen de mens. Dat geldt voor de gelovigen op Kreta en geldt voor alle gelovigen in alle tijden overal in de wereld.

Het betreft in de eerste plaats "*Joodse fabels*". Dat zijn allerlei fantasieën en verzinsels over de oorsprong van geestelijke wezens als engelen en demonen. Het zijn allemaal speculaties zonder een greintje waarheid. Het kan heel interessant lijken en er worden boeken over geschreven die ook nog een lezerspubliek vinden. Maar om gezond te zijn in het geloof moeten gelovigen zich daarvan afwenden. Er moet geen aandacht aan worden geschonken, het moet volledig worden genegeerd.

Het betreft in de tweede plaats "*geboden van mensen*". Geboden van mensen stellen de mens in het middelpunt en beelden hem in dat hij de behoudenis kan verdienen door bepaalde gebruiken en rituelen in acht te nemen. Dat kan gebeuren door toevoegingen aan een gebod van God of door een verdraaiing van een gebod van God. Joodse schriftgeleerden zijn daar meesters in. Het gevolg is dat de mensen het gebod van God verwaarlozen, terwijl zij de overlevering van de mensen houden (*Mk 7:5-13*).

In beide gevallen is er sprake van een "*zich van de waarheid afwenden*" (vgl. *2Tm 4:3-4*). Je herkent het vandaag in veel protestantse kerken waar menselijke inzetten (predikant en voorgeprogrammeerde dienst) een grote rol spelen, en in de roomse kerk waar overleveringen (fabels, mystiek en afgoderij) ook een grote rol spelen.

V15. Het christendom dat de Schrift ons toont, kent geen uiterlijke gebruiken, behalve doop en avondmaal. Het komt aan op het innerlijk (*1Sm 16:7; Ps 51:8*). Wie innerlijk rein is, mag van alle dingen vrij gebruikmaken, zonder angst voor verontreiniging. Daarbij laat hij zich niet leiden door zijn vleselijke begeerten, maar door de liefde (*Rm 14:20*).

"*Alles*" ziet natuurlijk niet op moreel slechte dingen, maar op uiterlijke dingen als eten en drinken. Daarvan is niets op zichzelf onrein (*Rm 14:14; 1Tm 4:4*). Maar zij die door zonde besmet zijn en ongelovigen, vervuilen alles waarmee zij in aanraking komen.

Dat komt, doordat hun verstand en ook hun wil en al hun wensen en doelen bevlekt en bevuild zijn. Dat geldt ook voor hun geweten, hun innerlijk bewustzijn. Zij hebben het vermogen verloren om onderscheid te kunnen maken tussen goed en kwaad. Waar gezindheid en geweten bevlekt zijn, kan geen reinheid zijn.

V16. Het gaat niet om openlijk afvalligen. Zij beweren dat ze volledig over God geïnformeerd zijn en voegen zich zo in de gelederen van de gelovigen. Maar belijdenis en praktijk staan bij deze mensen tegenover elkaar. Als je ziet wat ze doen, heeft dat niets met God te maken. Deze verloochening van God met hun werken maakt hen *“verfoeilijk”*. Het woord ‘verfoeilijk’ wordt ook voor een afgodsbeeld gebruikt en dan weergegeven met ‘gruwel’ (Mt 24:15; Mk 13:14). Hier ligt een nauwe verbinding met het optreden van de antichrist. Deze valse leraren ademen zijn geest.

Een ander kenmerk is hun ongehoorzaamheid aan God en Zijn waarheid. Ze willen zich er niet voor buigen, maar verzetten zich ertegen. Van zulke mensen is geen enkel goed werk (dat is alles wat nuttig is) te verwachten, ze zijn er volledig ongeschikt voor.

Lees nog eens Titus 1:10-16.

Verwerking: Waaraan kun je valse leraren herkennen en hoe moet je je tegen hun invloed beschermen?

Titus 2

Oude mannen, oude vrouwen | verzen 1-3

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Maar jij, spreek wat de gezonde leer past: 2 de oude mannen [moeten] nuchter zijn, eerbaar, ingetogen, gezond in het geloof, in de liefde, in de volharding; 3 de oude vrouwen eveneens in [hun] gedrag zoals het heiligen past, niet kwaadsprekend, niet verslaafd aan veel wijn, leraressen van het goede, ...

Inleiding. In hoofdstuk 1 gaat het vooral om de kudde van God en de gevaren die de kudde bedreigen. Daarvoor heeft de Heer oudsten, voorgangers en leiders gegeven. Zij kunnen de kudde leiden en voor gevaren bewaren. De praktische dingen worden verbonden met de leer en met de uitverkorenen van God. Dat laat zien hoe kostbaar de gelovigen voor Gods hart zijn. Dat moet het gedrag van de leiders bepalen en maakt hun verantwoordelijkheid groot in de omgang met hen.

In hoofdstuk 2 gaat het, zoals aan het eind van dit hoofdstuk staat, om “*een eigen volk*” voor de Heer Jezus dat ijverig is in goede werken. Wij zijn een eigendomsvolk. De Heer Jezus wilde een eigen volk bezitten in deze wereld, een volk dat een vreugde en welgevallen voor Hem is. Dat klinkt door in elke groep die in dit hoofdstuk wordt aangesproken. Hij wil de oude mannen, de oude vrouwen, de jonge vrouwen, de jongere mannen en de slaven voor Zichzelf hebben. Hij wil te midden van alle nationaliteiten graag kunnen wijzen op een volk waarvan Hij kan zeggen: ‘Dat is Mijn volk.’ Koningen en heersers hebben hun volk, Hij ook.

Onze opdracht is om zo te leven, dat Hij werkelijk met vreugde, zonder Zich voor ons te schamen, kan zeggen: ‘Dat is Mijn volk.’

Dan kan het niet alleen om de samenkomsten gaan, waar we zichtbaar vanuit onze leefomgeving samen zijn en de mensen een volk zien. Het gaat erom wat de Heer Jezus ziet als Hij kijkt naar ons in onze huizen en op onze werkplek. Hij ziet die verschillende groepen allemaal in hun omgeving, niet samengekomen, maar vaak als eenling te midden van zovelen die niet tot Zijn volk behoren. Hij ziet Zijn volk niet alleen graag als ze samen zijn, maar ook in het leven van elke dag te midden van de wereld.

V1. Om ervoor te zorgen dat Hij met vreugde naar ons kan kijken, draagt Paulus in *vers 1* Titus op te spreken wat passend is voor "de gezonde leer". Dat vers begint trouwens met "maar jij". Dat geeft een tegenstelling met het voorgaande aan. Hij moet niet ophouden de heiligen met de gezonde leer te dienen, maar daarover voortdurend spreken. Dit is de beste remedie tegen de invloed van valse leraren.

Titus krijgt niet de opdracht om de gezonde leer te onderwijzen, maar om in overeenstemming daarmee te 'spreken'. Dat kan ermee te maken hebben dat het werk van Titus niet zozeer dat van een leraar is als wel dat hij met zielzorg bezig is, waarbij hij veelal persoonlijke gesprekken voert. Openbare prediking is meestal niet voldoende om aan alle behoeften te voldoen. Iemand die vooral herderlijk bezig is, zei eens tegen mij: 'Uit wat jij als leer in de samenkomst brengt, neem ik kleine brokjes die ik bespreek met de enkele gelovige die zorg nodig heeft.' Zo ben je een aanvulling op elkaar en zo heeft de Heer het ook bedoeld.

Uitgangspunt is de gezonde leer. Dat is de leer die in zichzelf gezond is en die ook allen gezond maakt die deze leer in zich opnemen. Het is ermee als met fruit. In gezond fruit zitten geen rotte plekken of wormen. Als je gezond fruit eet, bevordert dat je gezondheid.

Titus is waarschijnlijk nog een jonge man. Dat maakt het des te noodzakelijker dat hij alleen spreekt wat de gezonde leer past. Alleen dan zullen de verschillende leeftijdsgroepen zijn vermaningen aannemen. Elke groep heeft een bij die groep passende leer. Daarover moet Titus met elke afzonderlijke groep spreken.

De verschillen tussen de groepen zullen dan niet los van elkaar, of nog erger, tegenover elkaar, maar juist in harmonie met elkaar gaan leven. Zo zal de gezonde leer een gezonde uitwerking hebben.

Ik denk dat je kunt zeggen dat een gezonde gemeente uit de vier genoemde groepen of categorieën bestaat. Het verschijnsel 'jeugdkerk' gaat hieraan voorbij en isoleert de jeugd van het grotere geheel van de gemeente. In een gemeente zoals hier wordt geschetst, zie je een mix van rijpheid en ervaring van de ouderen en energie en activiteit van de jongeren.

Paulus spreekt de groepen niet rechtstreeks aan, zoals dat wel gebeurt in de *brief aan de Efeziërs* en de *brief aan de Kolossers*. Hij geeft Titus aanwijzingen hoe hij elke groep naar leeftijd en geslacht op gepaste wijze moet dienen, opdat zij in overeenstemming met hun belijdenis zullen wandelen. Vooraf is nog belangrijk eraan te denken dat elke positie die hier wordt genoemd, door God is aangebracht (leeftijd, geslacht) of door Hem wordt erkend (slaaf, meester). Je behoort te handelen zoals gepast is voor die positie.

V2. De eerste categorie die wordt aangesproken zijn "*de oude mannen*". Niet alle oudere mannen zijn oudsten. Deze oude mannen zullen in geestelijk opzicht niet veel ouder zijn dan de jongeren, maar ze zijn het wel in leeftijd en levenswijsheid. Toch brengt hun hogere leeftijd zijn eigen gevaren met zich mee. Met het klimmen van de jaren kan er een gevoel van nutteloosheid ontstaan of een niet meer weten wat ze moeten doen.

- Het gevaar doemt op, dat ze zich openstellen voor invloeden die maken dat ze niet meer "*nuchter*" zijn. Dan zijn ze ook geen voorbeeld meer voor jongeren die naar hen kijken. Een nuchtere persoon is vrij van overdrijving en opgewondenheid in woord en daad.
- Hun gedrag moet niet meer dat van een jonge hond zijn, het per se jong willen doen, maar "*eerbaar*". Van een oude man behoort een zekere waardigheid af te stralen. Hij zal

“ingetogen” zijn en een tactvolle terughoudendheid in acht nemen. Hij hoeft zichzelf niet meer zo nodig te laten gelden.

- Een ander gevaar van het ouder worden is dat de gesprekstof beperkt en eenzijdig wordt. Daarom moet hem worden voorgehouden *“gezond in het geloof te zijn”*, dat wil zeggen gezond in wat hij gelooft. Dan zal hij evenwichtig zijn in zijn spreken over de waarheid, waarbij hij niet bepaalde waarheden overmatig benadrukt en andere waarheden veronachtzaamt.
- Ook in zijn *“liefde”* moet hij gezond zijn, zodat die uitgaat naar al Gods kinderen en die niet beperkt blijft tot een select groepje.
- Het laatste wat Titus de oude mannen moet voorhouden, is dat ze gezond moeten zijn *“in de volharding”*. Hoe ouder je wordt, hoe groter het gevaar is om moedeloos te worden. Het gevoel kan opkomen dat het allemaal niet meer hoeft. Er treedt levensmoeheid op.

De oude mannen mogen eraan denken dat de Heer met hun verblijf op aarde tot de laatste minuut van hun leven Zijn bedoeling heeft. Prof. Gunning heeft, toen hij oud geworden was, het zo gezegd: ‘Ik doe de dood niet de eer aan op hem te wachten.’ Hij zag uit naar de komst van de Heer Jezus. Het volhardend verwachten van Hem vernieuwt ook de kracht van de oude mannen (*Js 40:31*).

V3. Na de vermaningen voor de oude mannen volgen die voor *“de oude vrouwen”*. Hun gedrag, dat wil zeggen hun hele waarneembare optreden in het dagelijks leven in woorden, gebaren, kleding, versiering, behoort te zijn *“zoals het heiligen past”*. Van hen wordt een uiterlijk gedrag verwacht dat past bij het heiligdom. Dat betekent dat zij zich voortdurend ervan bewust zijn in Gods tegenwoordigheid te leven. Anna is een prachtig voorbeeld van zo’n oude vrouw. Je leest van haar dat zij *“niet uit de tempel week”* (*Lk 2:37*).

Het misbruik van de tong door *“kwaadsprekend”* te zijn is een groot gevaar voor oude vrouwen. Anna bezondigde zich niet aan kwaadspreken. Integendeel, ze sprak over God. Ook diende ze God nacht en dag. Ze was vol van God en loofde Hem (*Lk 2:38*). Daarom was ze *“niet verslaafd aan veel wijn”*. Ze hoefde niet uit verveling naar de fles te grijpen om door het drinken van wijn een soort opgewekt gevoel te krijgen (*vgl. Ef 5:18*).

Titus moet de oude vrouwen erop wijzen dat zij hun tijd op een goede manier kunnen invullen door *“leraressen van het goede”* te zijn. Oude vrouwen hebben geen gezin meer te onderhouden en hebben vaak minder huishoudelijke bezigheden dan in de tijd dat er kinderen te verzorgen waren.

Misschien denk je: ‘Maar er staat toch dat de vrouw niet mag leren’ (*1Tm 2:12*)? Daar heb je gelijk in. Het gaat hier echter niet om het uitleggen van bepaalde waarheden van Gods Woord, maar hoe iets gedaan moet worden. Zij treden ook niet op als leraressen voor de hele gemeente, maar hun onderwijs richt zich slechts tot één bepaalde categorie, de jonge vrouwen. Het onderwijzen is hier de inspanning om jonge vrouwen duidelijk te maken op welke manier zij in het dagelijks leven goede getuigen kunnen zijn.

Lees nog eens Titus 2:1-3.

Verwerking: Ken jij in je omgeving oude mannen en oude vrouwen bij wie je iets ziet van de genoemde kenmerken?

Jonge vrouwen, jonge mannen, slaven | verzen 4-10

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 4 opdat zij de jonge vrouwen inscherpen hun mannen en kinderen lief te hebben, 5 ingetogen te zijn, kuis, huishoudelijk, goed, aan hun eigen mannen onderdanig, opdat het Woord van God niet gelasterd wordt. 6 Vermaan de jongere mannen eveneens ingetogen te zijn, 7 en betoon je in alles een voorbeeld van goede werken: in de leer onvervalstheid, eerbaarheid, 8 een gezond, onaanvechtbaar woord, opdat de tegenstander beschaamd wordt, daar hij niets kwaads van ons te zeggen heeft. 9 [Vermaan] de slaven aan hun eigen meesters onderdanig te zijn, in alles welbehaaglijk te zijn, niet tegen te spreken, 10 niet te ontvreemden, maar alle goede trouw te bewijzen, opdat zij de leer van God, onze Heiland, in alles versieren.

V4. Titus krijgt niet de opdracht om “*jonge vrouwen*” te onderwijzen. Dat zou voor hem als broeder niet gepast zijn. Broeders kunnen een jonge zuster niet veel zeggen over hun omgang met haar man en haar kinderen. Hij moet de oude vrouwen voorhouden dat die taak op hen rust. Het geeft oude vrouwen de gelegenheid om de warmte van moederlijke verhoudingen in de gemeente te brengen. Titus geeft de oude vrouwen zeven vermaningen voor de jonge vrouwen. Waarschijnlijk zijn deze vermaningen extra nodig geworden door de valse leraren die “*hele huizen omkeren*” (Tt 1:11).

Voorop staat dat er een sfeer van liefde in het gezin aanwezig behoort te zijn. Die liefde behoort er bij de jonge vrouw te zijn voor haar man en voor haar kinderen. De huishouding en het gezin kunnen haar zozeer in beslag nemen, dat ze geen tijd en aandacht meer heeft voor haar man. Aan wat hem bezighoudt, komt ze niet toe. Ook is er vaak geen tijd om echt aandacht aan de kinderen te schenken.

In onze tijd dreigt het gevaar dat carrière maken belangrijker wordt. Man en vrouw hebben ieder hun eigen agenda. Het con-

tact tussen hen en ook met de kinderen (als die er al zijn) gebeurt door het neerleggen van briefjes of via sociale media. De liefde verkoelt ongemerkt. Maar de omgeving merkt het wel en de resultaten worden op termijn zichtbaar. Het mooie en aantrekkelijke van het christelijk gezin wordt getoond door trouw en liefde van de vrouw voor haar man en haar kinderen (zie *Sp 31:10-31*).

V5. “Ingetogen te zijn” houdt in dat ze bezonnen te werk gaat. Ze moet leren nadenken voordat ze iets doet. Ze zal niet in uitersten vervallen door enerzijds impulsief te handelen en anderzijds achteloos aan nood voorbij te gaan.

Als vierde moet aan de jonge vrouwen duidelijk worden gemaakt dat zij zich “kuis” of rein moeten houden. Ze moeten zich niet verontreinigen met andere mannen, ook niet in hun gedachten. Ook moeten ze mannen niet op onreine gedachten brengen door zich uitdagend te kleden of verleidend op te maken of te kijken of prikkelende taal te gebruiken.

Ze heeft thuis een omvangrijke taak. Daar ligt haar werkterrein. “Huishoudelijk” ziet niet alleen op de zorg voor de uiterlijke dingen als kleding en eten en drinken, maar ook op de geestelijke verzorging van de kinderen.

Het is belangrijk dat zij zich daarbij “goed” gedraagt. Door de veelheid aan werk kan ze onder spanning komen te staan en verleid worden om het kwade te doen.

Als zevende aspect moeten de oude vrouwen hun jongere zusters erop wijzen “aan hun eigen mannen onderdanig” te zijn. De vrouw is wel *gelijkwaardig* aan de man, maar ze niet *gelijk* aan hem. Dat betekent niet dat de man de meester of opdrachtgever van zijn vrouw is. Hij is wel hoofd van de vrouw (*1Ko 11:7-10*), hij geeft leiding en neemt, wel na overleg, de beslissing. Zo heeft God het in de schepping bepaald en het is niet verstandig daarvan af te wijken. Wie dat wel doet, zal er de wrange vruchten van plukken.

Er is nog iets verbonden aan het afwijken van Gods scheppingsorde: als aan de kant wordt gezet wat God heeft bepaald, wordt Zijn Woord gelasterd.

V6. Dan zijn “*de jongere mannen*” aan de beurt. Titus moet hen ‘vermanen’. De enige vermaning die hij tegen hen moet uitspreken, is dat zij “*ingetogen*” moeten zijn. Ze moeten zichzelf onder controle hebben op elk terrein en in elk aspect van hun leven.

Ingetogenheid komt bij nagenoeg elke categorie terug (*Tt 1:8; 2:2,5*). Het moet dus een ‘kernactiviteit’ van de christen zijn. Jonge mensen lopen vanwege hun onervarenheid speciaal het gevaar onbeheerst en overhaast te handelen.

V7. De rest van de vermaning van Titus in de richting van de jonge mannen moet bestaan uit zijn eigen “*voorbeeld van goede werken*” en wel “*in alles*”, dat wil zeggen dat hij een ‘allesomvattend’ voorbeeld moet zijn (*vgl. 1Tm 4:12*). Hij mag geen dingen van zijn leeftijdgenoten verlangen die niet in zijn eigen leven te zien zijn.

In de eerste plaats zal hij bekendstaan vanwege zijn “*onvervalstheid*” in de leer. Schipperen met het Woord van God is hem vreemd. Je kunt hem er niet op betrappen dat hij Gods Woord uitlegt zoals het hem het beste uitkomt.

Verder zal uit zijn hele optreden het eerbiedwaardige karakter van Gods Woord blijken. Vanwege zijn diepe respect voor Gods Woord zal hij zich bijvoorbeeld ervoor hoeden te proberen om door populair woordgebruik het Woord aantrekkelijk te maken.

V8. Elk woord dat Titus spreekt, moet “*gezond*” en “*onaanvechtbaar*” zijn. Dubbelzinnige woorden of onware of vergezochte verklaringen zullen tegenstanders de gelegenheid geven om terechte kritiek te leveren. Als jij je niet christelijk gedraagt, geeft dat de tegenstander aanleiding om kwaad van jou te spreken. Als je ervoor zorgt dat hij niets kwaads van je kan zeggen, zal het omgekeerde gebeuren: in plaats van dat jij je moet schamen, zal “*de tegenstander beschaamd*” worden.

V9. Als vijfde en laatste groep moet Titus *“de slaven”* vermanen. Bij de slaven behoren mensen van alle voorgaande groepen naar leeftijd en geslacht. Toch zijn zij duidelijk onderscheiden van de voorgaande groepen. Mannen en vrouwen zijn als zodanig door God geschapen. Ook hoort het bij de schepping dat er verschil in leeftijd is. Bij slaven is dat anders. Slavernij is niet een onderdeel van de schepping, maar is een gevolg van de zondeval. Betekent dat, dat met de komst van het christendom de slavernij is afgeschaft? Nee. Dat is ook niet de bedoeling van het christendom. Het christendom verandert geen sociale misstanden, maar harten van mensen, waaronder ook die van slaven.

Het is zeker een zegen dat onder invloed van het christendom de slavernij grotendeels is afgeschaft. Maar dat betekent niet dat wat hier tot slaven wordt gezegd, dus niet meer voor vandaag zou gelden. Je kunt alle aanwijzingen voor de slaven in onze tijd in elk geval toepassen op allen die werknemer zijn in dienst van een werkgever.

Het woord voor *“meester”* is ‘despoot’, dat is iemand die een absoluut beschikkingsrecht en onbepaalde macht heeft over anderen, hier de slaaf. De slaaf was in die tijd volkomen aan zijn meester uitgeleverd. De slaaf wordt hier voorgehouden niet morrend en noodgedwongen, maar actief en gewillig aan zijn meester *“onderdanig”* te zijn. Hij moet zich ervoor inspannen zijn meester *“in alles welbehaglijk te zijn”*, ook de nukkige en moeilijk tevreden te stellen meester. Als dat al voor die verhouding geldt, hoeveel te meer zullen dan werknemers die christen zijn, hun meerderen onderdanig zijn.

Dat zal niet in alle gevallen eenvoudig zijn, maar de gelovige werknemer kan daaraan voldoen in de kracht die de Heer geeft. Een mooi voorbeeld van iemand die als een trouwe slaaf in erbarmelijke omstandigheden in alles welbehaglijk was, is Jozef (Gn 39). Ook het slavinetje van Naämans vrouw deed niet alleen haar plicht, maar zocht het welzijn van haar meester (2Kn 5:2-3). Boven deze mooie voorbeelden steekt de Heer Jezus uit, Die als de volmaakte Slaaf altijd deed wat de Vader welbehaglijk was (Jh 8:29).

Nadat je het algemene gedrag hebt gezien, volgen nog enkele bijzonderheden over hun optreden. Zo wordt van de slaaf verwacht dat hij gehoorzaamt zonder tegen te spreken. Dit gaat verder dan geen brutale antwoorden geven. Het gaat meer om het niet dwarszitten van de meester, het niet verhinderen dat aan zijn wensen wordt voldaan. Vandaag kan het betekenen dat je niet met je baas in discussie gaat en dat je zijn gezag niet ondermijnt. Natuurlijk hoeft dat gezond overleg niet te beletten, maar het gaat om je motieven.

V10. Tegen de slaaf wordt ook gezegd dat hij niet mag stelen. Hij zal die neiging best hebben. De slaaf zou kunnen denken dat hij er recht op heeft. Hij is immers ook gestolen uit zijn familie. Daarbij komt dat hij zichzelf dik onderbetaald zal kunnen voelen, of vinden dat wat hij steelt alleen maar het innen van achterstallig loon is. Maar het verkeerde dat ons is aangedaan, is geen rechtvaardiging om hetzelfde onrecht te begaan. Bij dit voorschrift om niet te stelen kun je vandaag bijvoorbeeld denken aan internetten met de apparatuur en in tijd van de baas, of aan het indienen van onterechte of te hoge declaraties.

De slaaf moet het tegendeel laten zien door zijn meester “*alle goede trouw te bewijzen*”. Het gaat om ‘goede’ trouw. Als de meester vraagt om te liegen of ergens anders iets te stelen, kan hij daaraan niet gehoorzamen (Hd 5:29). Bewijst de slaaf alle goede trouw, dan is hij ‘een sieraad’ voor “*de leer van God, onze Heiland*”. Dat brengt het slaaf zijn op een geweldig hoog plan!

De kennis van Hem Die hem heeft verlost van zijn zonden, brengt hem tot een leven waarin op indrukwekkende wijze de mooiste eigenschappen van de Heer Jezus zichtbaar worden. Wat moet God een vreugde vinden in een leven waarin Hij zo aan het leven van Zijn Zoon op aarde wordt herinnerd. Verlang jij er ook niet naar zo’n slaaf te zijn?

Lees nog eens Titus 2:4-10.

Verwerking: In welke categorie hoor jij thuis? Waarin voel jij je het meest aangesproken?

Een eigen volk | verzen 11-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

11 Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen 12 en onderwijst ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en Godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw, 13 in de verwachting van de gelukkige hoop en verschijning van de heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Jezus Christus, 14 Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons van alle weteloosheid verlost en Zichzelf een eigen volk reinigde, ijverig in goede werken. 15 Spreek dit en vermaan en stel aan de kaak met alle gezag. Laat niemand je verachten.

V11. Met *vers 11* begint een nieuw gedeelte. Toch is er een duidelijk verband met de voorgaande verzen. Dat kun je zien aan het woord “*want*” dat aangeeft dat al het voorgaande zijn betekenis heeft door wat volgt. En wat volgt er? Het onderwijs van “*de genade van God*”. Je kunt zeggen dat alle voorgaande vermaningen alleen kunnen worden waargemaakt door het onderwijs van de genade van God. In dat onderwijs wordt de leer van onze Heiland-God uiteengezet. Echter niet als theorie, als een theologisch dogma, maar als iets wat in het leven op aarde te zien is en wel in het leven van de Heer Jezus.

De genade die is verschenen, werd openbaar toen de Heer Jezus in vernedering op aarde kwam. Vooral het *evangelie naar Lukas* toont Hem als Degene Die de genade van God heeft geopenbaard aan de hele mensheid. Al in het begin van dat evangelie lees je hoe de mensen zich verwonderen “*over de woorden van genade die uit Zijn mond kwamen*” (Lk 4:22; vgl. Ps 45:3).

Toen Christus op aarde kwam door als Mens geboren te worden, verscheen in Zijn Persoon de genade van God. In het Kind in de kribbe zie je hoe God Zijn hart opent voor alle mensen. In dat Kind komt de behoudenis tot alle mensen zonder uitzondering. Gods behoudenis is niet beperkt tot een bepaald volk. God had

een bepaald volk uitverkoren om Zijn volk te zijn. Hij had dat volk van alle mogelijke middelen voorzien om Hem te dienen en van Hem te getuigen tegenover alle andere volken. Hij had hun Zijn wet gegeven. Maar dat volk heeft het erger verdorven dan alle andere volken.

Hoe verdorven dat volk was, is wel gebleken toen God Zijn Zoon zond. Al hun moordlust kwam aan het licht. Ze hebben Hem gedood omdat ze Hem niet konden verdragen. De mens is zo verdorven, dat hij God geopenbaard in goedheid liever kwijt dan rijk is. Dat betekende het einde van al Gods inspanningen om de mens ertoe te brengen Hem te dienen.

Dan komt de geweldige verandering in het handelen van God. Toen de mens het bewijs van zijn absolute onverbeterlijkheid had geleverd, was de weg vrij voor God om Zijn genade te openbaren. Die genade is aanwezig in dezelfde Christus Die door Zijn volk is gedood. Alleen wordt het aanbod van de behoudenis niet meer gedaan aan één enkel volk, maar gaat het aanbod naar alle mensen. Dit aanbod past bij de waardering die God heeft voor wat Zijn Zoon heeft gedaan. Aan alle mensen wordt de redding aangeboden.

V12. Allen die gered zijn, oud en jong, man en vrouw, leren de genade nog op een andere manier kennen, namelijk als leermeester, want de genade *“onderwijst ons”*. De genade geeft ons het nodige onderwijs om als gelovige te leven. De genade is dus voor ‘alle’ mensen, wordt alle mensen aangeboden, maar onderwijst ‘ons’, dat zijn de gelovigen.

Dit onderwijs van de genade is een voortdurend proces. Door dit onderwijs worden nieuwe mensen in staat gesteld in hun nieuwe levenswandel God te eren. In dit onderwijs komt eerst naar voren dat met het verleden is afgerekend. Om tot eer van God te leven moet je eerst een goede kijk op je verleden hebben. Je leefde voor je bekering zonder God. Je leven was goddeloos, dat wil zeggen dat je niet naar God vroeg. Je jaagde wereldse begeerten na door je te concentreren op alles wat de wereld te bieden heeft. Daar leefde je voor.

Door het onderwijs van de genade begrijp je dat “*de goddeloosheid en de wereldse begeerten*” geen plaats meer kunnen hebben in je leven. Je ‘verzaakt’ ze, verloochent ze. Het is geen opdracht om dat te doen, maar het is een vanzelfsprekendheid. Je hebt deze dingen afgezworen als een besliste daad met een voortdurende uitwerking. Het is iets wat je dagelijks moet waarmaken.

Als je zo de goddeloosheid en begeerten de rug hebt toegekeerd, komt er ruimte voor het nieuwe leven. Je nieuwe leven leef je in het heden, “*in de tegenwoordige eeuw*”. Dat is weliswaar een machtsgebied dat zo boos is, dat het de Heer Jezus heeft verworpen, maar waaruit jij door God bent getrokken (*Gl 1:4*). Toch leef je er nog in, maar als een nieuwe mens met heel andere kenmerken dan vroeger.

- Het eerste kenmerk is “*ingetogen*”. Dat gaat over hoe je zelf bent. Je laat je niet meeslepen door de waan van de dag, je kunt jezelf beheersen.
- Het tweede kenmerk, “*rechtvaardig*”, raakt je houding tegenover anderen, zoals je broeders en zusters, je gezinsleden en collega’s, de wereld.
- Het derde kenmerk betreft je houding ten opzichte van God. Je leeft “*Godvruchtig*”, dat is in vrees of eerbied voor God en dient en vereert Hem.

In Job en Simeon heb je voorbeelden van een dergelijk leven (*Jb 1:1,8; Lk 2:25*).

V13. Na in *vers 12* het onderwijs van de genade te hebben gezien voor het verleden en het heden gaat dit onderwijs in *vers 13* verder met de toekomst. Terwijl je in het heden leeft, mag je uitzien naar een geweldige toekomst. Wat in die toekomst centraal staat, is “*de heerlijkheid van onze grote God en Heiland, Jezus Christus*”. Met het oog daarop spreekt Paulus over een “*gelukkige hoop en verschijning*”.

Onze 'gelukkige hoop' is dat wij die heerlijkheid zullen zien als Hij ons, de gemeente, komt halen (1Th 4:15-17). Wat de wereld betreft, mogen we uitzien naar 'de gelukkige verschijning' van Zijn heerlijkheid. Aan alle zonde en de ellende die daardoor is teweeggebracht, komt een einde als de Heer Jezus naar de aarde terugkeert. Hij is 'onze grote God en Heiland'. De Mens Die eens in vernedering op aarde was om de Heiland van de wereld te zijn (Jh 4:42), is tevens de eeuwige God. Hij, Christus, kan met recht 'groot' worden genoemd (Lk 1:32; Mt 5:35; Lk 7:16; Hb 10:21; 13:20).

V14. Als Paulus het zo heeft over de heerlijkheid van Christus, moet hij wel spreken over de grote liefde van de Heer Jezus en over het grote werk dat Hij heeft volbracht. Jezus Christus heeft "*Zichzelf voor ons gegeven*". Hij had ons zo lief, dat Hij niet alleen alles gaf wat Hij bezat (Mt 13:44-46) en ter wille van ons arm wilde worden (2Ko 8:9), maar dat Hij daar bovendien *Zichzelf* gaf. Je leest elders dat God Zijn eigen Zoon gaf (Jh 3:16; Rm 8:32), maar hier lees je dat de Heer Jezus *Zichzelf* gaf. En hoe gaf Hij *Zichzelf*? Door Zijn leven te geven als een losprijs voor velen (Mt 20:28; Jh 10:11,15). Dat deed Hij vrijwillig. Hij stierf voor jou en mij toen wij nog zondaren waren (Rm 5:8).

Wat stond Hem voor ogen toen Hij *Zichzelf* gaf? Hij wilde ons als "*een eigen volk*" bezitten. Daarvoor was het nodig dat "*Hij ons van alle wetteloosheid verlost*". Verlossen betekent hier zoveel als 'vrijkopen', 'losmaken'. Met deze betekenis komt dit woord alleen nog voor in 1 Petrus 1:18. Daar schrijft Petrus dat wij niet 'verlost' zijn door zilver of goud, maar door het kostbare bloed van Christus. Dat wil zeggen dat voor onze verlossing een prijs is betaald die niet minder is dan het kostbare bloed van Christus. We zijn inderdaad voor een prijs gekocht die niet in geld is uit te drukken (1Ko 7:23).

Maar, zoals gezegd, die prijs is betaald voor onze vrijkoping, onze bevrijding uit een macht waardoor wij volledig gevangen waren. Die macht was de wetteloosheid. Wetteloosheid is het wezen van de zonde (1Jh 3:4). Wetteloosheid wil zeggen dat elke vorm van gezag dat van God komt, wordt verworpen. De Heer Jezus heeft

je van alle wetteloosheid verlost (*vgl. Ps 130:8*) om Hem te erkennen als enige Gezaghebber. Je hoort nu bij een volk dat Hij Zijn 'eigen volk' noemt (*vgl. Ex 19:5*) en waaraan niets van de onreinheid van de volken van de wereld kleeft.

Wilde dit volk met Hem in verbinding kunnen staan en Hem kunnen dienen, dan was het nodig dat Hij het reinigde. Ook dat is gebeurd door Zijn bloed (*1Jh 1:7*). Door Zijn verlossing ben je Zijn eigendom. Door Zijn reiniging beantwoord je aan Zijn heiligheid en kun je Hem dienen door "ijverig" te zijn in het doen van "goede werken". 'Goede werken' is alles wat je doet in gehoorzaamheid aan de Heer, want daardoor wordt God verheerlijkt en worden anderen gezegend.

V15. Paulus bindt Titus nog eens op het hart dat hij alles wat hij hem heeft gezegd aan anderen moet meedelen. Wil men er door laksheid geen gehoor aan geven, dan moet hij vermanen. En als hij merkt dat zijn woorden worden tegengestaan, dan moet hij een openlijke bestraffing uitspreken. Hij hoeft zich niet beschroomd te voelen, maar hij kan met alle gezag spreken. Hij is immers een afgevaardigde van de apostel.

Hij moet zich wel in overeenstemming met zijn positie gedragen. Als hij zelf niet leeft naar wat hij zegt, zullen anderen hem verachten en zijn woorden zullen niets uitrichten (*vgl. 1Tm 4:12*).

Laten ook wij over de onderwerpen die in dit hoofdstuk aan de orde zijn geweest, regelmatig met elkaar spreken. We mogen deze dingen aan elkaar voorhouden. Als blijkt dat er verhinderingen zijn om de gezonde leer in praktijk te brengen, laten we die dan wegdoen of de noodzakelijke veranderingen aanbrengen. De Heer is het waard. Hij heeft ons verlost en gereinigd voor Zichzelf.

Lees nog eens Titus 2:11-15.

Verwerking: Wat leer je in deze verzen over de praktijk van je christelijke leven? Hoe wordt dat zichtbaar in jouw leven?

Titus 3

Vroeger en nu | verzen 1-6

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Herinner hen eraan, aan overheden <en> machten onderdanig te zijn, gehoorzaam, tot alle goed werk bereid te zijn, 2 niemand te lasteren, niet twistziek te zijn, inschikkelijk, alle zachtmoedigheid te bewijzen aan alle mensen. 3 Want ook wij waren vroeger onverstandig, ongehoorzaam, dwalend, aan allerlei begeerten en genietingen verslaafd, in boosheid en afgunst levend, verfoeilijk [en] elkaar hatend. 4 Maar toen de goedertierenheid en de mensenliefde van God, onze Heiland, verschenen is, 5 heeft Hij ons behouden, niet op grond van werken in gerechtigheid, die wij hadden gedaan, maar naar Zijn barmhartigheid, door [de] wassing van [de] wedergeboorte en [de] vernieuwing van [de] Heilige Geest, 6 Die Hij rijkelijk over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onze Heiland, ...

V1. In het vorige hoofdstuk spreekt Paulus erover hoe de verschillende groepen in het huis van God zich moeten gedragen. In dit hoofdstuk gaat hij in op de houding van de christen in de wereld. De Kretenzen mogen dan wel weten dat ze van alle weteloosheid verlost zijn (*Tt 2:14*), maar dat betekent niet dat ze zich niets van de overheid hoeven aan te trekken (*vgl. 1Pt 2:13-14; Rm 13:1*).

Ze weten wel dat ze zich aan de overheid moeten onderwerpen, maar het lijkt erop dat ze dit vergeten zijn. Titus moet hen eraan herinneren. Hun vroegere leven speelt hun mogelijk parten. Toen trokken ze zich van niemand iets aan, ook niet van de burgerlijke gezagsinstanties.

Hoe is dat met jou? Vind je het ook moeilijk om het gezag van de overheid te erkennen? Hoe is het met je naleving van de verkeersregels of het invullen van formulieren voor studiefinanciering of je belastingaangifte of andere formulieren van de overheid waarin je het recht op een bepaalde vergoeding claimt? Misschien moet je er ook wel aan worden herinnerd om je niet te laten meeslepen door de geest van opstand tegen gezag of de mildere vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid. Ik heb dat in elk geval wel nodig.

Er wordt trouwens niet alleen gehoorzaamheid gevraagd, maar er wordt ook verwacht dat je *“tot alle goed werk bereid”* bent. Dat houdt in dit verband in dat je met de overheid meewerkt in alles wat voor de staat en de maatschappij goed is. Dat betekent ook dat je erop let dat wat je doet, aan de wil van God beantwoordt.

V2. In *vers 2* gaat het niet meer alleen om de overheid, maar om *“alle mensen”*. Tegenover alle mensen geldt wat hier staat. Hoe kennen je burens, je medescholieren of je collega's je? Pas ervoor op dat je niet minachtend spreekt over je ongelovige naaste die misschien als een 'luie buik' of een 'kwaad beest' leeft. Hoe zie jij je ongelovige collega? De opdracht om *“niemand te lasteren”* heeft hier betrekking op ongelovigen. Ik hoop dat je niet meedoet aan een roddel die over een collega in omloop is.

Ik hoop ook dat je niet bekendstaat als iemand die *“twistziek”* is, als een ruziezoeker, maar veelmeer als iemand die *“inschikkelijk”* is, vriendelijk en behulpzaam. Het kan toch niet zo zijn dat je vriendelijk bent tegen je broeders en zusters en intussen ruzie maakt met je buurman, bijvoorbeeld omdat hij zijn auto heeft gezet op de plek waar jij altijd jouw auto parkeert, zelfs al zou hij dat doen om jou te sarren. Je laat dan een kans liggen om alle zachtmoedigheid te bewijzen aan alle mensen. 'Alle mensen' is niet 'alle mensen behalve je sarrende buurman'.

Als je *“zachtmoedigheid”* bewijst, laat je een prachtige eigenschap van de Heer Jezus zien, Die tegen je zegt dat je dit van Hem kunt leren (*Mt 11:29*). Zo zullen de mensen zien dat je een burger van een ander rijk bent. De mensen zouden moeten wensen ook bur-

gers van dat rijk te worden. Het hele gedrag straalt zachtmoedigheid uit, altijd vriendelijk en behulpzaam voor ‘alle mensen’, niet alleen voor lieve mensen.

V3. De herinnering aan wat je was, zal je helpen het voorgaande in praktijk te brengen. Je kunt dan de mensen dezelfde liefde bewijzen die God jou heeft bewezen. De vreselijkste dingen waartoe die ander in staat is en die jou tot in het diepste van je wezen kunnen krenken, komen niet uit een bron die bozer is dan jouw oude natuur. Bedenk daarom dat, als de Heer je niet bewaart, ook jij tot de vreselijkste daden vervalt. Daarom kun je niet minachtend over een misdadiger spreken, hoe groot en terecht je afschuw ook is over zijn daden.

Hoe was je vroeger zelf (en ben je helaas misschien nog wel eens)?

- Je was *“onverstandig”*, dat is zonder verstand. Dat is niet vleierend voor mensen die vinden dat ze toch wel pienter zijn.
- Je was ook *“ongehoorzaam”*, niet bereid te doen wat er van je werd gevraagd.
- Je zag ook het doel van je leven niet, je was *“dwalend”*, want je dwaalde maar wat rond zonder dat je wist waar je uitkwam.
- Dat bracht je tot een leven waarin je *“verslaafd”* was *“aan allerlei begeerten en genietingen”*.
- Respect voor anderen was er niet. De *“boosheid”* die in je was, uitte zich onder andere in het pijn doen van anderen.
- Je was *“afgunstig”*. Je misgunde de ander wat hij had; jij wilde dat ook hebben.
- Je hele optreden was *“verfoeilijk”*, afstotelijk.
- Het plezier dat je had, was onecht, want de sfeer waarin je was, was er een van *“elkaar hatend”*.

V4. Als God met je had gehandeld naar je gedrag, was je in de hel terechtgekomen. Maar dat heeft Hij niet gedaan. Hij is je integendeel tegemoetgekomen met Zijn *“goedertierenheid en mensenliefde”*. Daardoor leef je nog en ben je niet in de goot beland en zul je niet, wat nog erger zou zijn, in de hel terechtkomen.

Zijn ‘goedertierenheid’ heeft je totaal veranderd. Die goedertierenheid moeten de mensen in je kunnen zien. Je bent niet vriendelijk omdat anderen dat tegen jou zijn, maar omdat je christen bent. Terwijl jij verfoeilijk was, heeft God Zijn ‘mensenliefde’ aan jou laten zien. Hij heeft jou daarin laten zien dat Hij om jou geeft om wie jij als mens bent. Met eerbied gesproken heeft God zo gehandeld, omdat Hij niet anders kon. Die liefde voor mensen moeten anderen in jou kunnen zien, niet omdat ze jou liefde bewijzen, maar omdat jij niet anders kunt.

V5. Hoe heeft God je behouden? In elk geval niet op basis van je eigen werken, want die waren voor je bekering allemaal ongerechtigheid. Zelfs jouw zogenaamde goede werken, waarvan jij vond dat God die toch wel als gerechtigheden moest aanmerken, waren verwerpelijk (*Js 64:6*). Van jouw kant heb je niets kunnen aandragen wat God kon belonen met behoudenis.

Maar wat jij niet kon, deed God als uiting van *“Zijn barmhartigheid”*. In plaats van Zijn rechtvaardige toorn over je uit te storten, hield Hij die in en gaf je in Zijn genade wat jij nooit kon bereiken: behoudenis. Barmhartigheid vooronderstelt de grootste nood bij het voorwerp ervan en ook het noodzakelijke middel tot hulp om aan de nood tegemoet te komen.

God heeft je behouden omdat Hij barmhartig is. Om je te behouden heeft Hij gebruikgemaakt van twee middelen. Het eerste middel is *“[de] wassing van [de] wedergeboorte”*. Hoewel wedergeboorte veel lijkt op de nieuwe geboorte (*Jh 3:3-6*), is het toch niet hetzelfde. Terwijl de nieuwe geboorte in jou, in je innerlijk, gebeurt, is wedergeboorte meer een uiterlijke zaak.

Je kunt dat opmaken uit de enige andere keer dat het woord ‘wedergeboorte’ voorkomt en dat is in *Mattheüs 19:28*. Daar ziet

wedergeboorte op de tijd dat het koninkrijk van God uiterlijk is aangebroken, waarbij de Heer Jezus op aarde regeert en de Zijnen met Hem regeren. De schepping zal dan als het ware wedergeboren zijn. Alles wat je dan ziet, is nieuw.

Wat dan de algemene situatie zal zijn, geldt nu al voor jou persoonlijk. Voor jou is die nieuwe staat van zaken nu al aangebroken. De zonden waarin je vroeger leefde (*vers 3*), zijn van je afgewassen. Deze wassing is gebeurd door het Woord (*Ef 5:26; vgl. Jk 1:18; 1Pt 1:23*). Daardoor is je gedrag totaal veranderd. Wat de mensen van je zien, is niet meer wat je vroeger was, maar is van de wereld die er straks zal zijn.

Toch kun je alleen uiterlijk zo leven als er innerlijk iets met je is gebeurd. Je uiterlijke leven vindt van binnenuit plaats, waar “[de] vernieuwing van [de] Heilige Geest” heeft plaatsgevonden. De vernieuwing van de Heilige Geest wil zeggen de vernieuwing *vanwege* de Heilige Geest, de vernieuwing die van Hem uitgaat en door Hem is bewerkt. Door dit vernieuwende werk van de Heilige Geest heb je een nieuwe geestelijke bekwaamheid gekregen, waardoor je in staat bent om te zien en te denken in overeenstemming met God (zie *Romeinen 12:2*, de enige andere plaats waar het woord ‘vernieuwd’ wordt gebruikt). De Heilige Geest is de bron van een volkomen nieuw leven, van geheel nieuwe gedachten.

V6. Er is niet alleen sprake van het *werk* van de Geest, maar ook van de *gave* van de Geest. Hij is je gegeven (*Ef 1:13*) en geeft kracht aan het nieuwe leven, zodat dit nieuwe leven zich kan uiten. Hij bewerkt een dagelijkse vernieuwing in je en bevrijdt je tevens van het oude leven dat je leidde. De uitstorting van de Heilige Geest is een eenmalige gebeurtenis die heeft plaatsgevonden op de Pinksterdag (*Hd 2:33; 1Ko 12:13*). De Heer Jezus heeft op grond van Zijn werk en als resultaat daarvan de belofte van de Heilige Geest van de Vader ontvangen en Hem vervolgens uitgestort. Dat heeft Hij niet mondjesmaat gedaan, maar “rijkelijk”.

Ga maar na: Je bent niet alleen uit Hem geboren, maar Hij werkt in je en staat je ter beschikking. Hij woont in je en blijft bij je en maakt je alles bekend wat in Christus van jou is. Door de Heilige

Geest mag je in rijke mate genieten van het ware leven, van het leven in overvloed (*Jh 10:10*).

Lees nog eens Titus 3:1-6.

Verwerking: Wat zijn in jouw leven de verschillen tussen vroeger en nu?

Erfgenamen, aanwijzingen en groeten | verzen 7-15

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 7 opdat wij, door Zijn genade gerechtvaardigd, erfgenamen werden naar [de] hoop van [het] eeuwige leven. 8 Het woord is betrouwbaar, en ik wil dat je op deze dingen aandringt, opdat zij die God geloven, ervoor zorgen zich toe te leggen op goede werken. Deze dingen zijn goed en nuttig voor de mensen. 9 Maar vermijd dwaze twistvragen, geslachtsregisters, ruzie en twisten over de wet; want zij zijn nutteloos en inhoudsloos. 10 Verwerp een sektarisch mens na [de] eerste en tweede vermaning, 11 daar je weet dat zo iemand afgeweken is en zondigt, terwijl hij door zichzelf veroordeeld is. 12 Wanneer ik Artemas of Tychicus tot je zend, beïjver je dan tot mij te komen in Nikópolis, want ik heb besloten daar te overwinteren. 13 Help ijverig Zenas de wetgeleerde voort, en Apollos, opdat het hun aan niets ontbreekt. 14 En laten ook de onzen leren zich toe te leggen op goede werken voor de noodzakelijke behoeften, opdat zij niet onvruchtbaar zijn. 15 Jou groeten allen die bij mij zijn. Groet hen die ons liefhebben in [het] geloof. De genade zij met jullie allen.

V7. Nu krijg je het doel van de behoudenis te horen. God heeft je behouden, opdat je ‘erfgenaam’ zou worden “naar [de] hoop van [het] eeuwige leven”. In de voorgaande verzen heb je gezien wat God daarvoor allemaal heeft gedaan. Hij is in goedertierenheid en mensenliefde aan je verschenen; Hij heeft je barmhartigheid bewezen; Hij heeft je gereinigd en vernieuwd. Maar om je erfgenaam te maken moest er nog iets gebeuren. Als erfgenaam moet je namelijk volmaakt in overeenstemming met de gerechtigheid van God zijn. Als een echte erfgenaam moet jouw ‘recht’ op de erfenis niet aangevochten kunnen worden.

Ook daarvoor heeft de Heer Jezus gezorgd door Zijn werk op het kruis. Hij heeft volmaakt voldaan aan het recht van God. Door het geloof in Hem en Zijn werk voor jou rekent God jou Zijn eigen gerechtigheid toe (*Rm 3:21-22*). Je bent in Christus een nieuwe schepping. Je hebt nieuw leven, leven uit God. Je bent een kind

van God en dus ook een erfgenaam van God (*Rm 8:17*). God ziet je in Christus Die voor jou de gerechtigheid van God is geworden (*1Ko 1:30*). Het zal duidelijk zijn dat je die rechtvaardiging alleen aan Gods "genade" te danken hebt (*Rm 3:24*).

Wat de erfenis precies inhoudt, wordt hier niet vermeld. Dat betekent niet dat je niet weet waaruit de erfenis bestaat. Het is namelijk alles wat Christus erft, want we zijn mede-erfgenamen van Hem (*Rm 8:17; Ef 3:6*). Hier wordt het erfgenaamschap verbonden met 'de hoop van het eeuwige leven'. Het woord 'hoop' geeft geen onzekerheid aan, maar richt je blik naar de toekomst. Je zult de erfenis genieten op dezelfde wijze als je het eeuwige leven zult genieten in de tijd dat de zonde zijn verderfelijke invloed niet meer kan laten gelden.

Jij en alle gelovigen zijn dan volmaakt en de omstandigheden zijn dan ook volmaakt, zonder enige kans dat de zonde er nog een keer binnendringt. Het volle resultaat van het werk van Christus wordt in al Zijn heerlijkheid tot in alle eeuwigheid gezien en genoten. En jij mag daarin delen. Dat is even een geweldig vooruitzicht!

V8. Wat Paulus zojuist heeft gezegd, is een absoluut betrouwbaar woord, je kunt ervan op aan. Maar het moet niet bij mooie bespiegelingen blijven. Titus moet erop aandringen dat de gelovigen dit woord geloven en hun leven daarnaar inrichten. Geef de dingen die je zojuist hebt geleerd, maar door aan anderen die ook in God geloven, dat wil zeggen die Hem ook op Zijn Woord nemen. Misschien dat ze dit allemaal nog niet weten, maar als je hun erover vertelt, merk je dat ze erdoor bemoedigd en verder geholpen worden.

Net als jij zullen zij zich dan gaan toeleggen "op goede werken", dat wil zeggen dat ze goed voor zichzelf nagaan welke goede werken ze kunnen doen. Ze gaan met overleg te werk. Als jij bezig bent met goede, eerbare werken, ben je niet bezig anderen te beschadigen of te belasten, maar juist met dingen die een "goed en nuttig" effect hebben op de mensen in je omgeving.

V9. Je toelleggen op goede werken voorkomt dat je tijd verspilt aan dingen die niet goed zijn. Je zult die dingen vermijden. Paulus noemt enkele van die dingen. Titus moet “*dwaze twistvragen*” vermijden, dat zijn vragen die nergens over gaan en nergens op slaan. Ook van het uitpluizen van en discussiëren over “*geslachtsregisters*” moet hij zich verre houden, want daarover werden de wildste fantasieën ten beste gegeven.

Hij moet ook niet meedoen aan de ruzieachtige discussies die Joodse wetgeleerden voeren over de wet om daaraan allerlei geboden toe te voegen. Al zulke woordenkramerie is zonder nut en inhoud. Het levert niets anders op dan hete hoofden en koude harten. Wie in zijn spreken het hoofdzakelijk over uiterlijke dingen heeft, begrijpt niet veel van de goedertierenheid en mensenliefde van God.

V10. Tussen mensen die zulke onzinnigheden ventileren, kan zich zomaar “*een sektarisch mens*” openbaren. Daarom is het niet verwonderlijk dat Paulus in het verlengde hiervan Titus een aanwijzing geeft wat hij met een sektarisch mens moet doen. Een sektarisch mens kan tevens een dwaalleraar zijn (2Pt 2:1), maar dat hoeft niet. De farizeeën vormden een sekte (Hd 15:5; 26:5). Zij maakten van veel dingen een strijdvraag en sloten anderen uit die niet hun mening deelden. Toch kun je niet zeggen dat ze een dwaalleer verkondigden. Ze waren zuiver in de leer, maar voegden toe aan Gods Woord, waardoor ze het krachteloos maakten (Mt 15:6).

Een sekte is een groep van gelovigen die zich van andere gelovigen onderscheidt door een bovenmatige nadruk te leggen op bepaalde onderdelen van de waarheid. Om gemeenschap met hen te kunnen hebben stellen zij als voorwaarde dat men hun opvatting over die onderdelen van de waarheid onderschrijft. Als er, om aanvaard te worden, meer voorwaarden worden gesteld dan de Schrift vraagt, is een sekte ontstaan. Toch is niet ieder die tot een sekte behoort een sektarisch mens. Maar de leiders van de groep zijn dat wel.

Dan geeft Paulus aan hoe Titus (en ook jij) met een sektarisch mens moet handelen. Bedenk wel dat dit een persoonlijke brief is en niet een brief aan een gemeente. Het gaat dus om een persoonlijke houding tegenover een sektarisch mens. Er wordt dan ook niet gesproken over 'uit uw midden wegdoen' (1Ko 5:13b), maar over 'vermanen' en 'verwerpen'. Zodra een mens zich als sektarisch openbaart, moet er een en andermaal gewaarschuwd worden. Pas als duidelijk is dat de vermaningen niet helpen, kan worden vastgesteld dat iemand een sektarisch mens is en moet er verwerping komen. Een dergelijk mens volhardt zozeer in zijn afwijking, dat verdere inspanningen hem tot inkeer te bewegen vergeefs zullen zijn.

V11. Titus moet zo iemand verwerpen omdat hij weet dat die mens van de waarheid "*afgeweken is en zondigt*". Verdere omgang zal schadelijk voor hemzelf zijn (1Ko 15:34). De sektarische mens spreekt door zijn halsstarrige houding het oordeel over zichzelf uit, zonder zich dat overigens bewust te zijn.

V12. Op een heel andere toon spreekt Paulus in zijn slotwoorden over enkele mededienaars. Hij zou Titus graag weer bij zich hebben. Maar Paulus wil de gelovigen op Kreta niet zonder leiding laten. Daarom zegt hij toe dat hij een vervanger voor Titus zal sturen. Hij weet nog niet of hij Artemas of Tychicus zal sturen. Van Artemas weten we niets anders dan wat hier van hem staat. Hij moet een betrouwbare medewerker van Paulus zijn geweest. Van Tychicus weten we meer (Hd 20:4; Ef 6:21; Ko 4:7; 2Tm 4:12). Pas als de vervanger er is, kan Titus naar hem toe komen in Nikópolis, waar Paulus besloten heeft de winter door te brengen. Hij zal dan in het voorjaar in gezelschap van Titus verder kunnen reizen.

V13. Artemas en Tychicus blijken medewerkers van de apostel te zijn die door hem ergens heen gestuurd kunnen worden. Dat geldt niet voor iemand als Apollos. Apollos bepaalt zelf in afhankelijkheid van de Heer wat zijn opdracht is en waar hij heen gaat (vgl. 1Ko 16:12). Het is een gevaar om, als je voor jezelf de weg duidelijk ziet, die dan ook voor anderen te bepalen. Dat is niet wat Paulus doet. Zenas en Apollos zullen ook komen, niet gezonden door Paulus, maar door de Heer.

Paulus is niet jaloers dat anderen op het terrein komen waar hij heeft gewerkt, maar hij is daar juist blij om. Hij ziet geen concurrentie, maar een helpen van elkaar. Zenas heeft kennis van de wet en kan daardoor de Judaïstische valse leraren van repliek dienen. Apollos is machtig in de Schriften (*Hd 18:24*). Paulus draagt Titus op ervoor te zorgen dat deze twee dienaars niets tekortkomen.

V14. De gelovigen op Kreta kunnen daar hun bijdrage aan leveren. Titus moet hen aanmoedigen zich op dit soort “goede werken” toe te leggen. Dan zijn ze niet “onvruchtbaar”. “De onzen” zijn in directe zin alle gelovigen op Kreta en in ruime zin alle gelovigen op aarde. We mogen dat niet beperken tot hen die ‘met ons dezelfde gemeentelijke weg’ gaan.

Je kunt leren je toe te leggen op goede werken. Ben jij ook zo leergierig om te weten hoe je in “de noodzakelijke behoeften” kunt voorzien? Deze aansporing wordt bijna met de dag actueler, omdat we leven in een wereld waarin mensen steeds meer alleen voor zichzelf gaan leven. Deze geest tast ook christenen meer en meer aan. Dat gaat ten koste van verloren zondaren en behoeftige gelovigen.

V15. Paulus sluit af met Titus de groeten te doen van allen die bij hem zijn. Waar hij is, heeft hij gemeenschap met andere gelovigen. Op zijn beurt moet Titus alle gelovigen op Kreta, zonder onderscheid, groeten van Paulus en van hen die bij hem zijn. Hij veronderstelt bij allen op Kreta dat zij hem en allen die bij hem zijn, liefhebben als gelovigen. Hij wenst allen op Kreta de genade toe.

Zo neemt hij afscheid. Zo mogen ook jij en ik afscheid nemen van elkaar. We wensen elkaar op onze afzonderlijke wegen toe dat genade ons zal begeleiden en dat we ons daarvan bewust zullen zijn.

Lees nog eens Titus 3:7-15.

Verwerking: Waarvoor moest Titus op zijn hoede zijn en waaraan moest hij meewerken?

De brief aan Filémon

Een verklaring van Paulus' brief, speciaal voor jou

Ger de Koning

De brief aan Filémon

Lees eerst de brief een keer door. Stel je daarbij voor dat hij aan jou persoonlijk is gericht. Vraag de Heer onder het lezen wat Zijn bedoeling ermee is voor jouw persoonlijke leven. Sta open voor Zijn aanwijzingen om iets te doen, te veranderen of niet meer te doen.

Inleiding

Evenals de *eerste* en de *tweede brief aan Timotheüs* en de *brief aan Titus* is ook deze brief aan een persoon geschreven en wel aan Filémon. Toch neemt deze tussen de aan personen geschreven brieven een unieke plaats in.

Timotheüs en Titus hebben aanwijzingen gekregen voor hun persoonlijke gedrag in de gemeente. Paulus heeft hun daarin onderwijs gegeven, hoe ze in tal van situaties moeten handelen en wat ze aan de gelovigen moeten voorhouden. Die brieven zijn ook voor jou van grote betekenis. Je leert erdoor wat jouw persoonlijke gedrag als christen moet zijn in een christenheid waar grote verwarring heerst. Je krijgt aanwijzingen hoe je daarin kunt functioneren tot eer van God en tot zegen van de mensen om je heen.

De *brief aan Filémon* heeft een heel andere inhoud. Je vindt daar in geen leerstellig onderwijs. Het gaat in deze brief uitsluitend om een praktische aangelegenheid. Paulus spreekt in deze brief tot een gelovige meester, Filémon, over een slaaf, Onésimus, die van Filémon is weggelopen en door hem, Paulus, weer is teruggestuurd. Het is een brief over een slaaf die bij zijn meester in de schuld staat. Paulus wil die meester helpen om zijn slaaf, die hem zo heeft benadeeld, in liefde te ontvangen. In deze brief zie je dat het christelijk geloof niet alleen bestaat uit wat je gelooft, maar ook hoe je het geloof verwerkelijkt.

Het gaat niet alleen om kennis van God en de Heer Jezus, maar ook om het tentoonspreiden van de kenmerken van God en de Heer Jezus. Als apostel had Paulus kunnen eisen dat Filémon Onésimus weer zou aannemen en hem zelfs zou vrijlaten. Maar Paulus stelt zich hier niet als apostel op. Hij wil de leer in de praktijk waarmaken. Hij laat zien dat het niet alleen belangrijk is dat je over de waarheid spreekt, maar ook dat en hoe je de waarheid in praktijk brengt. Het gaat er niet alleen om dat je het goede zegt, maar ook dat je het goed zegt. Het is de toon die de muziek maakt.

Misschien denk je: 'Wat kan ik nu leren van een gebeurtenis die zo ver van mijn leefwereld ligt? Ik heb er meer aan om mijn positie in Christus te leren kennen en hoe ik die in mijn leven moet waarmaken, dan om te weten hoe Filémon zijn slaaf moet ontvangen.' Dat zou een denkfout zijn. Juist de *brief aan Filémon* geeft als geen andere brief een voorbeeld, hoe je je positie in Christus in je leven moet waarmaken.

Hoewel de brief dus geen leerstellig onderwijs bevat, zul je merken dat hij alleen geschreven kon worden door iemand die de hele waarheid van Christus in zijn hart heeft opgenomen. Je zult bij het lezen van de brief proeven dat het hele leven van de schrijver en zijn hele denken doordrenkt zijn van wat hij in Christus is. Hij brengt hier in praktijk wat hij schrijft over de waarheid van het ene lichaam (de *brief aan de Efeziërs*) en de gezindheid van Christus (de *brief aan de Filippiërs*) en de nieuwe mens (de *brief aan de Efeziërs* en de *brief aan de Kolossers*).

Wat hier beschreven wordt, behoort de dagelijkse praktijk van de gelovigen te zijn in vergelijkbare situaties. Al hebben wij niet met slavernij te maken, je kunt wel te maken krijgen met situaties waarbij een ander bij je in de schuld staat, zoals Onésimus bij Filémon. Het kan ook zijn dat je weet van dergelijke situaties bij anderen. Je zou dan een bemiddelende rol kunnen vervullen, zoals Paulus hier tussen Onésimus en Filémon bemiddelt. Hoe we met dergelijke situaties moeten omgaan, leren we in deze brief. Daarvoor is hij geschreven en zo moet hij gelezen worden.

Je zult in deze brief tevergeefs zoeken naar aanwijzingen hoe je met slavernij moet omgaan, of hoe je daar tegenaan moet kijken. Daarover gaat het helemaal niet. Het christendom verandert geen omstandigheden, maar harten van mensen. Maar ook al is het hart veranderd, dan wil dat nog niet zeggen dat de gelovige zich gewillig in de omstandigheden schikt. Ik vind het tenminste nog wel eens moeilijk hoe ik moet omgaan met onrecht dat me wordt aangedaan. Dat zal zeker ook afhangen van de aard van het onrecht. In deze brief gaat het om het stelen van bezittingen en het weigeren om aan verantwoordelijkheden te voldoen.

Er is ook ander onrecht waarbij iets wordt weggenomen en wat van een veel ingrijpender aard is. Ik denk dan aan lichamelijk misbruik of manipulatie van je wil. Het zal duidelijk zijn, dat dit onrecht van een andere soort is dan het onrecht dat de aanleiding voor deze brief vormt. Mocht je met dit afschuwelijk onrecht te maken hebben, dan moet je ook daarmee leren omgaan. Dat zal een heel proces zijn, maar met de hulp van de Heer en van mensen die je vertrouwt, kun je daarin een heel eind komen.

Filémon woonde hoogstwaarschijnlijkheid in Kolosse, zoals uit de brief aan de gemeente daar is af te leiden (*Ko 4:9*). Daardoor is er een sterk verband tussen de *brief aan Filémon* en de *brief aan de Kolossers*. Er is nog iets wat een sterk verband aangeeft tussen de *brief aan Filémon* enerzijds en de *brief aan de Efeziërs* en de *brief aan de Kolossers* anderzijds. In de *brief aan de Efeziërs* en de *brief aan de Kolossers* worden namelijk de meesters van slaven als zodanig aangesproken (*Ef 6:9; Ko 4:1*). Filémon is er ook zo een en ook hij wordt direct aangesproken.

Het lijkt erop dat hij door de dienst van Paulus tot geloof is gekomen. Dat zou je tenminste in *vers 19* tussen de regels door kunnen lezen. Paulus is nooit in Kolosse geweest (*Ko 2:1*) en moet Filémon elders hebben ontmoet, wat tot zijn bekering heeft geleid. Daarna heeft hij met Paulus en ook met Timotheüs samengewerkt (*Fm :1*).

Hier is Filémon terug in Kolosse. Het is aannemelijk dat de vrouw die wordt genoemd, Apfia, zijn echtgenote is. Van Archippus is wel verondersteld dat deze zijn zoon is, maar dat is niet meer dan

een veronderstelling. Filémon moet een redelijk groot huis hebben gehad, want bij hem in huis komt de gemeente samen. Dat hij minstens één slaaf heeft, Onésimus, kan betekenen dat hij niet onbemiddeld is.

Om Onésimus gaat het in deze brief. Onésimus was een onbekeerde slaaf die was gevlucht. Hij zal niet zijn gevlucht vanwege een hardvochtige behandeling door Filémon. Ik denk dat het probleem meer bij hem zelf zat. Het heeft er alle schijn van dat hij een nutteloze jongen was (*vers 11*). Hij deed, voordat hij tot bekering kwam, zijn naam geen eer aan. Onésimus betekent namelijk 'nuttig'. Het lijkt er zelfs op dat hij een dief geworden was.

Filémon zal hem niet aan een ketting hebben gelegd, maar hem een grote mate van vrijheid hebben gegeven. Filémon vertrouwde hem. Onésimus heeft dat vertrouwen ernstig misbruikt. Hij heeft niet alleen op zeker moment de benen genomen, maar zichzelf ook van het nodige voorzien. Hij moest natuurlijk ook leven. Misschien vond hij wel dat hij niet meer dan het achterstallige loon meenam. Iemand die zich niet door de Heer laat leiden, kan tot de merkwaardigste opvattingen over 'het mijn en het dijn' komen en handelt daar dan ook naar.

Of Rome zijn doel is geweest, dan wel dat hij daar na een zwerftocht is aangekomen, is niet bekend. In elk geval leidde de Heer het zo, dat hij daar de apostel Paulus ontmoette. Het kan zijn dat hij 'toevallig' in Rome tegen de apostel aanliep. Hij kwam met hem in gesprek en de Heer opende zijn hart, zodat hij tot bekering kwam. Het is ook niet ondenkbaar dat hij uit eigen beweging de apostel heeft opgezocht, over wie hij veel zal hebben gehoord in het huis van Filémon. De Heer kan zijn geweten onrustig hebben gemaakt en hem in herinnering hebben gebracht dat Paulus ergens in Rome gevangenzat.

Zeker is dat hij bij Paulus is geweest en door de dienst van Paulus tot bekering is gekomen (*vers 10*). Daardoor is zijn verhouding met God goed gekomen. Nu moest nog de verhouding met Filémon door hem in orde worden gemaakt. Daar was nog een weg voor te gaan.

Zo zie je dat door de bekering niet alle problemen op slag verdwenen zijn. Bekering is de start van een nieuw leven. Vanaf dat moment gaan groeien in het geloof en afrekenen met het verleden hand in hand. Alles, waarvan je weet of later inziet dat je daarmee iemand hebt benadeeld, moet je in orde maken. Zo heb ik enige tijd na mijn bekering de eigenaar van een winkel opgezocht, waar ik, toen ik jong was, regelmatig snoep stal. Ik had een bedrag als vergoeding bij me. Dat was, voor zover ik me herinner, bij lange na niet de waarde van het gestolen goed, maar de eigenaar heeft de vergoeding die ik bij me had, aangenomen en me vergeven.

Onésimus zal niet met grote vreugde gedacht hebben aan een terugkeer naar zijn baas. Toch heeft hij de noodzaak ervan erkend, mogelijk nadat hij daarvan door Paulus was overtuigd. Paulus zegde hem ook zijn onvoorwaardelijke steun toe. Hij nam het op zich Onésimus tegenover Filémon te helpen.

De manier waarop hij dat doet, is niet van het gehalte dat wij bedoelen als we het hebben over 'een goed woordje voor iemand doen'. Hij stuurde Onésimus niet zomaar terug, maar heeft hem een brief van aanbeveling meegegeven. Daarin getuigt Paulus van de echtheid van de bekering van Onésimus en van het vele nut dat hij na diens bekering van hem heeft gehad. Hierin kun je van Paulus leren. Je mag nagaan op welke manier jij iemand op weg kunt helpen en ondersteunen die voor een dergelijke taak als die van Onésimus staat.

Ook van Onésimus kun je leren. Van nature ben jij ook een weggelopen Onésimus, een nutteloze onnut (*Rm 3:12*). Daar is verandering in gekomen door je bekering. Door de kracht van de Heilige Geest kun je nu nuttig zijn voor je omgeving. Dat je veranderd bent, valt het eerst en het meest op in de buurt waar je dagelijks bezig bent, zoals thuis, de buurt waar je woont, en op school of op je werk. Juist waar Onésimus als slaaf gesteld is, kan hij nu laten zien dat hij nuttig is.

Zo zendt de Heer ieder van ons terug in onze eigen omgeving, familie, werkkring, om daar een getuige te zijn, nuttig voor Hem en anderen (*Mk 5:19*). Jij en ik zijn Gods 'Onésimus'.

Lees de brief nog een keer door.

Verwerking: Heb jij, voor zover jij je dat herinnert, het onrecht dat je anderen hebt aangedaan, in orde gemaakt?

Afzenders, geadresseerden en zegenwens | verzen 1-3

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

1 Paulus, een gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs, de broeder, aan Filémon, de geliefde en onze medearbeider, 2 aan Apfia, de zuster, en aan Archippus, onze medestrijder, en aan de gemeente in uw huis: 3 genade zij u en vrede van God onze Vader en van [de] Heer Jezus Christus.

V1. Zoals in de inleiding is opgemerkt, stelt Paulus zichzelf hier niet op als apostel. Als hij dat wel zou doen, zou hij zijn gezag als uitgangspunt nemen voor wat hij gaat schrijven. Hij had het kunnen doen, zoals hij verderop in *vers 8* zegt. Toch ziet hij er in dit geval van af. Het gaat namelijk niet om het bekendmaken of verdedigen van een waarheid, maar om iets anders. Hij wil het hart van Filémon bereiken, hij wil met hem van hart tot hart spreken. Daarom kijkt hij niet naar de verschillende plaats die zij beiden in de gemeente hebben, maar naar wat ze samen bezitten. Paulus wil met Filémon spreken vanuit de genade die zij beiden van God hebben ontvangen. Eigenlijk gaat Paulus nog een stapje lager door zich op te stellen als iemand die aan Filémon om een gunst vraagt.

Vanuit die houding wil hij zijn gevoelens uiten en die van Filémon aanspreken over iemand die zij beiden kennen en dat is Onésimus. Maar ieder van hen kent hem op een andere manier. Filémon kent Onésimus van vroeger, Paulus kent hem van nu. Tussen vroeger en nu ligt de bekering van Onésimus. Paulus kent de goede gevolgen van zijn bekering. Filémon kent alleen zijn vroegere leven en de nadelige gevolgen daarvan. Paulus weet daarvan. Hij praat het verleden van Onésimus ook niet schoon of probeert het allemaal wat minder erg voor te stellen. Het enige wat hij wil, is Filémon ertoe brengen Onésimus te vergeven en weer aan te nemen. Daarom stelt hij zich zo nederig op.

Door zich zo op te stellen laat hij aan Filémon zien hoe hij wenst dat Filémon, de meester, handelt met Onésimus, de weggelopen

slaaf. Op deze wijze kan Filémon de genade van de apostel tonen, of beter nog, de genade van de Heer. De Heer heeft Zich dieper vernederd dan ooit iemand anders. Niet dat Hij daarbij iets prijs gaf van wat Hij in Zichzelf is. Maar Hij kon daarin wel iets doen wat op geen enkele andere manier mogelijk was. Dat is het hart van de Zijnen onder de indruk brengen van Zijn genadig handelen (*Jh 13:13-15*). Zo kan ook Paulus zijn apostelschap niet verloochenen, maar er wel op dit moment aan voorbijgaan en een voorbeeld geven van liefdevolle benadering. In die nederige houding kan hij om iets smeken in plaats van iets te bevelen.

Paulus stelt zich dus niet op als apostel, maar als “*een gevangene van Christus Jezus*”. Dat moet het hart van Filémon direct al hebben geraakt. De afzender van de brief is iemand die leed verdraagt ter wille van Christus. Jij zult ook wel het verschil merken tussen een bericht van iemand die het voor de wind gaat en van iemand die veel tegenslagen in zijn leven te verwerken heeft (gehad). Ik neem aan dat een bericht van de laatste meer indruk maakt.

Tevens zegt Paulus daarmee dat hij niet een gevangene van mensen is. Mensen zijn voor hem slechts werktuigen in de hand van de Heer. Paulus weet zich in de hand van de Heer. Hij is geen speelbal van het noodlot met als resultaat dat hij nu een gevangene is. Nee, de Heer heeft hem daarheen gebracht om daar met dit ‘uitverkoren vat’ gemeenschap te hebben en de diepste gedachten van Zijn hart aan de apostel mee te delen. Daardoor hebben we nu drie brieven die ons de rijkste zegeningen van de christen meedelen: de *brief aan de Efeziërs*, de *brief aan de Filippiërs* en de *brief aan de Kolossers*.

In zijn gevangenschap heeft Paulus ook op een bijzondere manier gemeenschap met een broeder als Epafras die in zijn gevangenschap deelt (*vers 23; zie ook Ko 4:12*). En in deze brief zien we ook hoe zijn hart verbonden is met Onésimus, die hem dient in zijn gevangenschap.

Er is nog een afzender, Timotheüs. Timotheüs is geen apostel, maar heeft toch wel een bijzondere plaats in de gemeente. Maar ook hier is geen sprake van die bijzondere plaats. Timotheüs

wordt voorgesteld als “broeder”, een aanduiding die je wel als een titel mag zien en die ook voor Filémon geldt. Het is een titel van geweldige betekenis. In algemene zin worden met ‘broeders’ ook de zusters bedoeld. Dat zie je wel als je weet dat de Heer Jezus Zich niet schaamt ons Zijn broeders te noemen (Hb 2:11-12). Daardoor verbindt Hij Zich met alle gelovigen.

Paulus gebruikt deze titel enkele keren om daarmee een beroep op het hart van Filémon te doen (verzen 7,20). Zo is Paulus door Ananias aangesproken direct nadat hij tot bekering is gekomen (Hd 9:17). En tijdens zijn dienst zocht het hart van de apostel altijd rust in de gemeenschap van de broeders en zusters.

Broeders van elkaar zijn we tot in alle eeuwigheid. Het is een eeuwige familieverbinding, die is ontstaan door het werk van de Heer Jezus. Zijn eerste uiting van vreugde, nadat Hij het werk van verlossing heeft volbracht, is: “Ga heen naar Mijn broeders.” De gemeenschap van de gelovigen met hun Vader en God is die van de Heer Jezus met Zijn Vader en God (Jh 20:17).

Paulus richt zich tot Filémon. Die naam betekent ‘iemand die liefheeft’ of ‘liefderijk’. Hij heeft die naam eer aangedaan, zoals uit vers 5 blijkt. Hij is rijk aan liefde en heeft zijn liefde aan anderen getoond. Dan kan het niet anders of anderen hebben hem lief. Wie leefheeft, wordt ook zelf geliefd. Paulus heeft zijn liefde ervaren (vers 7) en noemt hem “de geliefde”. Filémon wordt geliefd door God, door Paulus en Timotheüs en door allen die de liefde van Filémon opmerken.

De liefde van Filémon gaat ook uit naar het werk voor de Heer. Hij is een “medearbeider” van Paulus en Timotheüs in de dienst voor de Heer. Dit is weer een bewijs dat Paulus alles noemt waarin hij Filémon met zichzelf kan verbinden.

V2. Het lijkt me niet te ver gezocht om te veronderstellen dat Apfia de vrouw van Filémon is. Het is de enige keer dat de apostel in de aanhef van zijn brieven een vrouw noemt. In andere gevallen zou dat niet kunnen, hier is het heel gepast. Apfia is ook gedupeerd, en zij misschien wel het meest. Zij is een bediende

kwijt. Ook aan haar naam voegt Paulus iets toe. Hij noemt haar “zuster”, waarmee hij de kostbare band van het geloof in de Heer Jezus aangeeft, waardoor zij met elkaar verbonden zijn. Ook hier is niets wat erop duidt dat Paulus in de gemeente een hogere plaats heeft.

Archippus zal een huisgenoot zijn geweest, anders was hij niet in de aanhef samen met de hoofden van het gezin genoemd. Er is wel verondersteld dat hij hun zoon was. Aanwijzingen daarvoor zijn er niet. Hij kan ook gewoon een poosje bij hen in huis zijn geweest, misschien wel omdat hij rust nodig had en herstel van krachten. Hij is immers deelgenoot in de strijd voor het evangelie. Het kan zelfs zo zijn, dat hij ertegen opzag om weer aan de strijd te gaan deelnemen. Hij moest namelijk aangespoord worden zijn bediening te vervullen (*Ko 4:17*).

Het noemen van deze namen brengt tot uitdrukking dat ze gemeenschap met elkaar hebben, dat ze iets gemeenschappelijk bezitten. Door Christus zijn ze met elkaar verbonden en hebben ze belangstelling voor elkaar. Deze gemeenschap gaat dwars door alle verschillen heen die er kunnen zijn in maatschappelijke positie, in geslacht, in taal. In het licht van het kruis zijn er geen verschillen. In de nieuwe schepping is God alles en in allen. In Christus is noch Jood (Paulus), noch Griek (Filémon) en noch slaaf (Onésimus), noch vrije (Filémon) (*Gl 3:28*).

De gemeente in het huis van Filémon is ook betrokken bij deze kwestie. Ze zullen ongetwijfeld weet gehad hebben van wat er is gebeurd. Als Onésimus terugkeert, moeten zij ook weten hoe dat in zijn werk is gegaan. Ze weten dan ook dat ze er een nieuwe broeder bij hebben. De hele gemeente moet in de gezindheid van de Heer Jezus deze weggelopen slaaf opnemen.

In de *brief aan de Kolossers* schrijft Paulus niets over Onésimus als een weggelopen slaaf. Daar stelt hij hem alleen voor als een trouwe en geliefde broeder (*Ko 4:9*). Het probleem tussen Onésimus en Filémon moet in de eerste plaats worden bekendgemaakt aan de direct betrokkenen.

De gemeente bij Filémon in huis is niet wat vandaag hier in het Westen wel 'huiskerk' wordt genoemd. Een huiskerk kan om allerlei redenen ontstaan. Ze bestaat uit een aantal gelovigen die regelmatig in een huis bijeenkomt om met elkaar iets te delen over het geloof in Christus. Elke huiskerk staat op zichzelf. Men waardeert vooral het kleinschalige en ervaart daardoor meer de persoonlijke aandacht.

Het is zeker niet onbijbels om een huiskerk te vormen, maar het is niet het gemeente zijn zoals je dat in de Bijbel tegenkomt. Een gemeente in bijbelse zin houdt rekening met de voorschriften die met name in de *brief aan de Korintiërs* over het samenkomen van de gemeente worden gegeven. Dat gebeurde ook in het huis van Filémon en in andere gevallen waarin sprake is van een 'gemeente in huis' (vgl. *Rm 16:5; 1Ko 16:19; Ko 4:15*).

In de Bijbel is sprake van de gemeente in een bepaalde plaats. In die plaats kunnen gelovigen op verschillende locaties samenkomen, maar dat betekent niet dat er meerdere gemeenten in die plaats zijn. Zo kwamen de eerste christenen op veel plaatsen samen in Jeruzalem om brood te breken (*Hd 2:46*). Het was praktisch ook niet mogelijk om op één plaats in Jeruzalem samen te komen, met die meerdere duizenden gelovigen. Toch spreekt de Schrift steeds over de gemeente te Jeruzalem en niet over de gemeenten te Jeruzalem.

Het huis van Filémon staat in Kolosse. Daar is een gemeente. Dat men op twee plaatsen in Kolosse samenkomt, betekent niet dat er op de ene plaats (een bepaald gebouw) een grote 'echte' gemeente en op de andere plaats (in dat huis) een huiskerk is. Beide plaatsen vormen samen de ene gemeente te Kolosse.

V3. Paulus besluit zijn aanhef met de bekende groet. "Genade" is de onverdiende gunst waarmee God en de Heer Jezus ons hebben gered en waarmee Zij ons nu bijstaan. "Vrede" is het gevolg daarvan. Het is de rust met het oog op alle omstandigheden door het bewustzijn dat alles in de hand is van "God onze Vader", wat je bepaalt bij Zijn liefde voor Zijn kinderen. Hetzelfde geldt voor de "Heer Jezus Christus" Die de Heer is van Zijn dienaars.

Lees nog eens Filémon :1-3.

Verwerking: Wat is het verschil tussen de aanhef in deze brief en die in andere brieven en waarom is dat?

Liefde en geloof en een verzoek | verzen 4-10

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

4 Ik dank mijn God, terwijl ik u altijd gedenk in mijn gebeden, 5 daar ik hoor van uw liefde en uw geloof dat u hebt tot de Heer Jezus en jegens alle heiligen, 6 opdat uw gemeenschap in het geloof krachtig wordt in [de] erkenning van al [het] goede dat in ons is voor Christus. 7 Want ik had veel blijdschap en troost wegens uw liefde, omdat de harten van de heiligen door u, broeder, verkwikt zijn. 8 Daarom, hoewel ik in Christus veel vrijmoedigheid heb u te bevelen wat gepast is, 9 doe ik ter wille van de liefde liever een beroep op u, daar het zo met mij is dat ik, Paulus, een oud man ben, en nu ook een gevangene van Christus Jezus. 10 Ik doe een beroep op u aangaande mijn kind dat ik in mijn gevangenschap heb verwekt, Onésimus, ...

V4. Paulus begint, zoals hij vaker doet aan het begin van een brief, met God te danken voor wat hij over Filémon hoort. Hij spreekt tegenover Filémon over “*mijn God*”. Dat duidt op de persoonlijke, intieme relatie die Paulus met God heeft. Zo’n relatie is van grote betekenis. Ik hoop dat jij ook over God kunt spreken als ‘mijn God’ en dat je een vertrouwelijke omgang met Hem hebt in de voorbede voor anderen.

Paulus denkt altijd aan Filémon in zijn gebeden. Als hij in zijn gebed de naam van Filémon noemt, is dat niet om God iets over hem te vertellen waarover hij zich zorgen maakt. Je mag zeker de zorgen die je om anderen hebt, voor God brengen. Maar zijn er ook gelovigen, waarbij je, als je aan hen denkt direct dankbaar wordt, omdat ze zoveel liefde en geloof hebben? En laat je hen dat ook wel eens merken?

Het zal Filémon ongetwijfeld goed hebben gedaan dat Paulus voortdurend aan hem denkt in zijn gebeden. Ondanks het feit dat ze elkaar waarschijnlijk al vele jaren niet meer hebben gezien, is Paulus hem niet vergeten. Ik hoop dat jij ook blijft bidden voor

gelovigen die je eens hebt ontmoet en die indruk op je hebben gemaakt, en dat je gebed voor hen door de tijd heen niet verslapt is.

V5. De reden van Paulus' dankbaarheid zijn de berichten die hij over Filémon heeft ontvangen. In die berichten wordt getuigenis van zijn "liefde" en zijn "geloof" gegeven. 'Liefde' en 'geloof' horen bij elkaar. 'Liefde', het hoofdthema van de brief, wordt hier het eerst genoemd. Filémon heeft liefde "tot de Heer Jezus en jegens alle heiligen". Dat hoort ook bij elkaar. Je kunt niet zeggen dat je de Heer Jezus liefhebt en tegelijk een hekel hebben aan je broeders en zusters (vgl. 1Jh 4:20). 'Geloof' wil zeggen geloofsvertrouwen, maar kan ook vertaald worden met trouw. Filémon vertrouwt de Heer Jezus en hij vertrouwt de heiligen.

De Heer Jezus vertrouwen zal wel gaan. Maar vertrouw je ook je broeders en zusters? Het is echt wel een voorwaarde voor een gezonde gemeenschap dat je uitgaat van vertrouwen in elkaar. Dat heeft niets met onnozelheid te maken. Je bent reëel genoeg om te weten dat je wel eens bedrogen met iemand kunt uitkomen. Toch ben je nooit te goed van vertrouwen als het gaat om de heiligen. Als je ze gaat wantrouwen, als je gaat veronderstellen dat ze niet eerlijk zijn, zonder dat daar duidelijke aanwijzingen voor zijn, gaat de gemeenschap daaraan ten onder. Wantrouwen is een groot kwaad. Bij Filémon is daarvan het tegendeel aanwezig.

Paulus zegt deze dingen niet om Filémon te vleien. Het is echt waar dat Filémon liefde en vertrouwen jegens alle heiligen heeft. Tegelijk zegt Paulus dat zeker met de bedoeling om Filémon voor te bereiden op wat hij dadelijk gaat vragen voor Onésimus. Deze weggelopen slaaf hoort nu ook bij 'alle heiligen'. Het is alsof Filémon nu examen moet doen door die liefde te gaan tonen ten opzichte van Onésimus. Misschien ervaar je het zelf ook wel eens dat het soms gemakkelijker is broeders en zusters lief te hebben die ver van je vandaan wonen, dan hen die je elke dag ziet en met wie je elke dag omgaat.

Als je elkaar beter leert kennen, kan het gevolg soms zijn dat de liefde minder wordt en zelfs vergaat, maar het kan ook zijn dat de liefde toeneemt. Het laatste is natuurlijk de bedoeling. In een

huwelijk is dat ook zo. In het begin zie je geen kwaad bij elkaar. Als je elkaar beter leert kennen, leer je ook de minder aangename kanten van elkaar kennen. Het gaat verkeerd als je elkaar verwijten gaat maken. Het maakt de band hechter als je elkaar daarin aanvaardt.

V6. Na zijn dank voor wat hij over Filémon heeft gehoord, vertelt Paulus waarom hij voor hem bidt, aangegeven en ingeleid door het woord "opdat". Hij wenst dat "de gemeenschap in het geloof" van Filémon "krachtig wordt", zodat deze al het goede dat in hen voor Christus is, zal erkennen. Ook dit dient als voorbereiding om het hart van Filémon op één lijn te brengen met de gevoelens van Paulus. Filémon zal krachtig moeten zijn in de gemeenschap in het geloof om Onésimus te kunnen vergeven en als een broeder te ontvangen. Onésimus hoort nu in die gemeenschap van het geloof thuis. Om hem als zodanig te zien betekent voor Filémon, die door hem is benadeeld, dat hij de kracht van de Heer nodig heeft. De Heer wil hem die geven.

Om Filémon dat duidelijk te maken wil Paulus dat Filémon weet wat er in zijn hart leeft voor de Heer. Zijn hart is vol van het goede voor Christus. Als het hart van Filémon ook vol goedheid is voor Christus, zal hij des te gemakkelijker Onésimus kunnen vergeven en ontvangen. Paulus gaat er geen uiteenzetting over geven wat er allemaal voor goeds in zijn hart voor Christus is. Hij bidt er maar voor dat de Heer dat aan Filémon zal duidelijk maken.

Je hoeft het niet voor je uit te bazuinen wat jij allemaal voor de Heer doet en hoe geweldig je geloofsleven is opdat anderen dat zullen opmerken. Mensen die hoog opgeven over hun grote kennis en geloof, zijn meer met zichzelf bezig dan met de Heer. Als je wilt dat anderen Jezus Christus in je ontdekken, bidt daar dan voor.

Het goede dat in jou is, is niet het vlees. Daarin is niets goeds (*Rm 7:18*). Het goede is het geloof en wat daardoor wordt gewerkt. Waar geloof is, is ook het goede. Waar geen geloof is, is ook niets goeds.

V7. Paulus heeft goede dingen van de dienst van Filémon gehoord. De meest innerlijke gevoelens van de heiligen zijn door Filémon verfrist. Allen die met hem in contact kwamen, zagen en ondervonden zijn geloof en liefde. Ze werden erdoor verkwikt, wat te maken heeft met rust, met een arbeidspauze, waardoor nieuwe kracht wordt verkregen om verder te gaan met werken.

Deze berichten hebben ook een weldadige uitwerking bij Paulus, die erdoor wordt verblijd en vertroost. Mooi is dat, als je zo kunt genieten van de goede berichten die je over iemand hoort.

Zo midden in de zin spreekt Paulus hem weer even aan met "broeder". Het past in de opbouw van een brief die een bijzonder beroep doet op de gevoelens van de gelovige. Paulus benadrukt hier nog eens mee, dat hij en Filémon op dezelfde bodem van genade staan. Elke scherpte in toon is afwezig.

V8. Het is niet zo, dat Paulus geen bevel durft te geven om Onésimus als een broeder te ontvangen. Hij heeft er zelfs "veel vrijmoedigheid" voor. Het is ook geen menselijke vrijmoedigheid, maar een vrijmoedigheid "in Christus". Het is alsof Christus hem de vrijheid geeft om te bevelen. Als hij dat had gedaan, had hij niets verkeerds gedaan.

V9. Toch maakt hij van die vrijmoedigheid geen gebruik omdat hij een hoger motief heeft, dat van de liefde. Je ziet dat, al heb je ergens vrijmoedigheid voor, het niet vanzelfsprekend is daarvan ook gebruik te maken.

Om tot een afweging te komen die Paulus hier maakt, moet je wel dicht bij de Heer zijn, Zijn gezindheid hebben en alleen op het belang van de Heer en dat van de ander uit zijn. Het is immers veel eenvoudiger iets te bevelen, zeker als je daartoe bevoegd bent, dan om met veel moeite en inspanning een ander tot een bepaald handelen te bewegen. Daarvoor moet je net als Paulus wel wat hebben begrepen van de liefde van God als het wezen van het christendom. Daarin gaat het niet om bevelen, het voldoen aan een wet, maar om geloof dat door liefde werkt (Gl 5:6).

Zeker zijn er wel bevelen die je moet gehoorzamen (*bijv. 2Th 3:6*). Maar hier gaat het om het bewijzen van genade en liefde, om de onderlinge omgang van gelovigen met elkaar, het aanvaarden van elkaar. Dat kan niet geregeld worden door een bevel. Daarvoor moet een beroep gedaan worden op de liefde, zoals Paulus dat doet op de liefde van Filémon. Een bevel zou trouwens ook niet passen bij de liefde waar Filémon om bekendstaat.

Paulus plaatst zichzelf voor het hart van Filémon als *“ik, Paulus, een oud man”* en nog eens als *“een gevangene van Christus Jezus”*. Paulus moet hier rond de zestig jaar oud zijn geweest. Dat is voor onze begrippen niet echt oud. Toch noemt hij zich een oud man, wat zeker ook komt door de vele ontberingen die hij heeft geleden. Waarschijnlijk is dat ook aan hem te zien geweest.

Voor het geestesoog van Filémon rijst in elk geval geen indrukwekkende verschijning op, een man met uitstraling en een vurig betoog. Voor het natuurlijk gevoel bezit de eens grote apostel geen waardigheid meer. Maar juist deze voorstelling doet des te meer een beroep op de genegenheid van het hart van Filémon, als hij de grote apostel op deze nederige manier met het oog op Onésimus hoort smeken. Hij ziet hoe Paulus de plaats van een arme smekeling inneemt (*Sp 18:23*).

V10. Tot nu toe zou Filémon zich hebben kunnen afvragen, waar Paulus heen wil, wat het beroep dat hij wil doen, inhoudt. Dan komt Paulus tot zijn doel. Hij wil een beroep doen op Filémon aangaande Onésimus. Als Paulus die naam zonder meer had genoemd, zouden er bij Filémon wel eens allerlei onaangename herinneringen en nare gevoelens naar boven kunnen komen. Maar Paulus laat de naam Onésimus voorafgaan door een omschrijving die de gevoelens van Filémon zeker zullen hebben verzacht.

Paulus spreekt over Onésimus als *“mijn kind dat ik in mijn gevangenschap heb verwekt”*. Deze mededeling klinkt bijna als een geboorteaankondiging. Bij een geboorte hoort blijdschap. Meestal staat er op een geboortekaartje dat er ‘met vreugde’ kennis wordt gegeven van de geboorte. Zo voel je de vreugde van Paulus als

hij Filémon door deze omschrijving bekendmaakt dat hij in zijn gevangenschap een geestelijk kind heeft verwekt.

Het kan best zijn dat bij het lezen hiervan het door de gevoelige Filémon is heengegaan dat deze gebeurtenis een grote troost voor Paulus moet zijn geweest. Daar maakt Paulus mee, terwijl hij zo in zijn bewegingsvrijheid beperkt is, dat hij iemand bij de Heer heeft mogen brengen. Dat kan niet anders dan Gods werk zijn.

Ik weet niet of hij direct al zover is dat hij zich met Paulus over deze nieuwe geboorte verheugt, maar het zal toch wel zijn gevoelens milder hebben gemaakt. De brief is ook nog niet klaar. Paulus gaat door met het voorbereidende werk dat ertoe moet leiden dat Filémon zich met Onésimus zal verzoenen.

‘Wij noemen hem Onésimus.’ Zo zou het op het geboortekaartje hebben kunnen staan. De betekenis van die naam is ‘nuttig’. Zijn ouders hebben met die naam de verwachting uitgesproken dat zijn leven zo zou zijn. Hij heeft echter niet aan de verwachtingen van zijn ouders voldaan. Het tegendeel is gebleken. Maar daarin is door zijn bekering verandering gekomen. De nutteloze wordt een nuttige.

Dat laatste zou iedere broeder en zuster moeten zijn. Liefde gaat ervan uit dat iedere broeder en zuster een nuttige inbreng heeft. Bekering verandert iemand die alleen aan zichzelf denkt en op eigen voordeel uit is, in iemand die voor anderen nuttig is, van wie anderen voordeel hebben.

Lees nog eens Filémon : 4-10.

Verwerking: Wat zouden anderen van jouw liefde en geloof kunnen zeggen?

Breng dat mij in rekening | verzen 11-25

Neem eerst de bijbeltekst (*cursief* geschreven) goed in je op; lees daarom aandachtig:

..., 11 die u vroeger van geen nut was, maar nu <én> voor u én mij zeer nuttig is, 12 die ik aan u heb teruggezonden; hem, dat wil zeggen mijn hart. 13 Ik had hem bij mij willen houden, opdat hij mij namens u zou dienen in mijn gevangenschap voor het evangelie. 14 Maar zonder uw goedvinden heb ik niets willen doen, opdat het goede bij u niet als uit dwang, maar vrijwillig zou zijn. 15 Want wellicht was hij daarom voor een tijd [van u] gescheiden, opdat u hem eeuwig zou bezitten, 16 niet langer als een slaaf, maar meer dan een slaaf, een geliefde broeder, vooral voor mij, hoeveel te meer dan voor u, zowel in [het] vlees als in [de] Heer. 17 Als u mij dus voor [uw] deelgenoot houdt, neem hem aan als mijzelf. 18 En als hij u enig onrecht heeft aangedaan of u iets schuldig is, breng dat mij in rekening. 19 Ik, Paulus, heb het met mijn eigen hand geschreven, ik zal het betalen, om u niet te zeggen dat u bovendien uzelf aan mij schuldig bent. 20 Ja broeder, laat mij voordeel van u hebben in [de] Heer; verkwik mijn hart in Christus. 21 Ik heb u geschreven in vertrouwen op uw gehoorzaamheid, daar ik weet dat u zelfs meer zult doen dan ik zeg. 22 En bereid mij tevens ook huisvesting, want ik hoop door uw gebeden u geschonken te zullen worden. 23 U groeten Epafras, mijn medegevangene in Christus Jezus, 24 Markus, Aristarchus, Demas en Lukas, mijn medewerkers. 25 De genade van <onze> Heer Jezus Christus zij met uw geest.

V11. Als Paulus over het nut van Onésimus spreekt, wijst hij eerst op het nut dat Filémon van Onésimus zal hebben en dan pas op het nut dat hijzelf van hem had. Hij spreekt over het nut dat Filémon van Onésimus zal hebben als een zekerheid. Het lijkt erop dat Paulus in Onésimus een genadegave tot ontwikkeling ziet komen. In zijn gevangenschap heeft hij daar voordeel van gehad en ervan genoten.

V12. De waarde die Onésimus voor Paulus had, is die van zijn hart. Dat is een echte aanbeveling. Als Filémon al een straf in ge-

dachten had voor het onrecht dat hem door Onésimus is aangedaan en de schade die hij heeft geleden, dan kan hij toch niet Paulus in het hart treffen. Dat zou hij namelijk doen als hij Onésimus zou straffen. Paulus bekleedt Onésimus met zijn eigen waarde tegenover Filémon. Hij noemt hem “*mijn hart*”. In Onésimus komt Paulus als het ware zelf naar Filémon toe. Filémon moet hem aannemen op grond van alles wat Paulus voor Filémon betekent. Hier leer je hoe je het hart van een ander kunt bereiken.

V13. Paulus had Onésimus graag bij zich willen houden. Wat had hij een steun aan die jongen, die hem ook zoveel blijdschap gaf. Onésimus diende niet alleen door zijn aanwezigheid, maar ook door zijn werk. Hij was een waardevolle dienaar van Paulus die hem dus liever bij zich gehouden had. Daar komt nog bij dat Paulus in Onésimus een soort plaatsvervanger van Filémon zag. Als Paulus Onésimus zag, zag hij Filémon. Hij werd daardoor steeds aan Filémon herinnerd. Filémon had zelf geen gelegenheid de apostel in zijn gevangenschap op te zoeken, maar op deze manier zou dat vergoed worden. Dat zou Filémon toch ook voldoening hebben gegeven.

V14. Paulus manipuleert niet met woorden om Filémon onder geestelijke druk te zetten. Hij wil met Filémon delen wat er in zijn hart is omgegaan opdat Filémon des te meer bereid zal zijn Onésimus te vergeven en te ontvangen. Door zo de overwegingen van zijn hart aan Filémon bekend te maken, wil hij het hart van Filémon zacht maken. Hij ziet af van zijn eigen nut dat hij had van Onésimus, ter wille van het nut dat Filémon van hem zal hebben. Dat is de ware gezindheid van Christus: afzien van iets om anderen er het voordeel van te geven. Paulus wil liever alleen blijven, als anderen voordeel hebben van wat hem zelf voordeel opleverde.

De handelwijze van Paulus is anders dan de wet voorschrijft. Volgens de wet mocht hij Onésimus niet eens terugzenden (*Dt 23:15-16*). Maar genade gaat altijd verder dan de wet, want Paulus wil dat het goed komt tussen Filémon en Onésimus. Daarom heeft hij het recht niet willen nemen om Onésimus bij zich te houden. Hij wil dat met Filémon bespreken, hij wil niets afdwingen. Een

beslissing afdwingen is niet de goede weg. Filémon had dat wel moeten nemen, maar zo wil Paulus niet te werk gaan. Hij wil dat het goede bij Filémon *“niet als uit dwang, maar vrijwillig zou zijn”*.

Als Paulus Onésimus bij zich had gehouden, had hij zich gehouden aan de wet. Hij zou Filémon dat hebben kunnen schrijven. Formeel zou alles in orde zijn. Filémon zou er niets tegenin kunnen brengen. Paulus zou zelfs kunnen schrijven dat Filémon het maar moest opbrengen Onésimus te vergeven, als een soort verplichting, als iets ‘dat toch zo hoort’. Maar liefde is niet af te dwingen. Die kun je alleen stimuleren door die zelf te bewijzen. Dat brengt de ander tot een vrijwilligheid die door de Heer wordt gewaardeerd (2Ko 8:8-9; 9:7).

V15-16. In de *verzen 15-16* geeft Paulus nog een argument om Onésimus weer te ontvangen. Onésimus is een broeder geworden. Paulus spreekt zelfs over hem als *“een geliefde broeder”*. Hij heeft het er zelfs over dat het weggelopen van Onésimus tot diens bekering heeft geleid. Dat doet hij echter op een manier die in geen enkel opzicht tekortdoet aan de verantwoordelijkheid van Onésimus.

Je kunt dat zien aan het woord *“wellicht”*. Dat geeft de voorzichtigheid aan waarmee Paulus de conclusie trekt. Hij spreekt geen absolute zekerheid uit omdat God nog andere doelen zou kunnen hebben. Paulus spreekt over een resultaat dat op zichzelf staat en dat je moet zien als een soeverein handelen van God. Misschien ken jij uit je eigen leven wel situaties waarvan je met schaamte moet zeggen dat je daarin een eigenwillige weg bent gegaan en dat de Heer die toch heeft gebruikt om je bij Hem terug te brengen. Het maakt jouw schuld niet kleiner, maar Zijn genade wel groter.

Paulus spreekt niet over ‘weggelopen’, maar over *“gescheiden”* zijn. Die scheiding was *“voor een tijd”*, maar de terugkeer is voor eeuwig. De meester-slaaf verhouding is een tijdelijke. In die verhouding komt Onésimus ook terug, maar er is een nieuwe verhouding bijgekomen, die van broeder. En aan de verhouding broeder-broeder komt nooit een einde, die is er tot in eeuwigheid.

Die verhouding is niet iets waarop een recht bestaat, het is een genade. Onésimus is voor Paulus vooral een geliefde broeder. Voor Filémon is hij zowel slaaf (dat is hij “in [het] vlees”) als nu ook een broeder (dat is hij “in [de] Heer”).

V17. Op grond van die nieuwe en eeuwige verhouding, gegrond op genade, vraagt Paulus aan Filémon om Onésimus aan te nemen alsof hijzelf, Paulus, voor hem staat. Hij spreekt Filémon aan als “deelgenoot”. Maar let erop dat hij zich een deelgenoot van Filémon noemt en niet andersom. Door dit zo te zeggen neemt hij dus de nederigste plaats in en acht hij Filémon uitnemender dan zichzelf.

Dat is de handelwijze van de liefde en de genade. Dit is echt moeilijk om te leren. Of vind jij het gemakkelijk om een ander de eer te geven van een werk waarin jij toch het grootste aandeel hebt geleverd? Toch is dit de manier om harten te vullen met de gezindheid van de Heer Jezus.

V18-19. Paulus heeft die gezindheid. Dat blijkt wel als hij tegen Filémon zegt de schuld van Onésimus op zijn rekening te zetten. Het lijkt erop dat Onésimus bij zijn vlucht het een en ander heeft meegenomen, of iets heeft gedaan waardoor Onésimus zich de woede van zijn meester op de hals had gehaald. Paulus doet er alles aan om Filémon te kalmeren. Hij kan dat het beste doen door zelf de schuld op zich te nemen. Wat er is ontvreemd, moet worden teruggegeven of terugbetaald. Daarvoor stelt Paulus zich als borg op. Hij neemt de hele verantwoording van de schulden op zich. Hij zal de schuld voldoen.

Zie je hierin niet de gezindheid van de Heer Jezus, Die volmaakt de schuld van de ander, van jou, op Zich nam? Ook het kwaad dat jou misschien is aangedaan, is door Christus gedragen. Hij heeft gezegd: ‘Ik zal het betalen.’ De Heer heeft het met eigen hand geschreven. Het kan zijn dat Filémon, toen hij dit las, daaraan dacht. Zo heeft Paulus de gedachten niet op zichzelf, maar op de Heer Jezus gericht.

Met Hem voor je aandacht zul je het juiste motief voor al je handelen vinden (1Jh 3:16). Alleen door te zien op Christus zul je, als je broeder jou onrecht heeft aangedaan, op de goede wijze reageren. Nooit is iemand een verliezer als hij iets over zijn kant laat gaan voor de Heer.

Maar er is nog iets. Je zou in het geval van Paulus en Filémon ook kunnen spreken van een vereffening van schulden. Filémon is Paulus meer schuldig dan andersom. Filémon staat bij Paulus in de schuld. Ook hij is door Paulus' bediening tot geloof gekomen en dus is Paulus zijn geestelijke vader. Behalve dat Onésimus nu zijn broeder is, heeft Onésimus ook dezelfde geestelijke vader als Filémon. Zou dat ook geen effect moeten hebben op zijn houding naar Onésimus?

V20. Door "ja broeder" te zeggen spreekt Paulus zich positief uit over wat hij van Filémon verwacht. De liefde hoopt alles (1Ko 13:7). Weer noemt Paulus Filémon 'broeder' en weer doet hij dat in verbinding met de verkwikking die Filémon geeft (zie vers 7). Hij verwacht voordeel van Filémon te hebben. Kijk jij ook in het geloof zo naar je broeders en zusters?

Dit heeft natuurlijk niets te maken met het misbruik dat sommigen van de goedheid van anderen maken. Het voordeel dat Paulus zoekt, ligt in het gedrag van Filémon. De verkwikking van zijn hart zal erin bestaan dat Filémon Onésimus in genade aanneemt zoals hij zelf in genade door God is aangenomen. Paulus zoekt niets voor zichzelf. Alles wat hij zoekt, is in Christus.

V21. Paulus heeft zijn brief geschreven in het vertrouwen dat Filémon Onésimus zal aannemen. Hij verwacht zelfs dat Filémon Onésimus de vrijheid zal geven. Hij spreekt daarover in bedekte termen ("meer doen dan ik zeg"), maar duidelijk genoeg voor wie de taal van de liefde verstaat. Het zou zo maar kunnen zijn dat Filémon Onésimus de ruimte geeft om zijn gave ten dienste van de gemeente te gebruiken. Dat zou betekenen dat Filémon hem niet voor zichzelf en de taken thuis zou houden.

V22. Nadat hij zo uitvoerig heeft geschreven om de terugkeer van Onésimus voor te bereiden, voegt hij er nog een enkele regel aan toe met een verzoek voor zichzelf. Hij vraagt of Filémon huisvesting voor hem wil regelen. Dat houdt in dat hij spoedig zal worden vrijgelaten.

Voor die vrijlating rekent hij niet op de goedheid van de keizer, maar op de gebeden van de broeders en zusters. Zijn hele leven ziet hij in verbinding met de Heer en zijn broeders en zusters. Deze vraag om huisvesting, die de spoedige komst van Paulus betekent, zal ook een extra stimulans voor Filémon zijn om aan het verzoek van Paulus ten aanzien van Onésimus te voldoen.

V23. Hij besluit zijn brief met het doen van de groeten van enkele broeders. Het zijn dezelfde broeders die ook in de *brief aan de Kolossers* worden genoemd (*Ko* 1:7; 4:12). Van Epafras lees je hier iets wat in de *brief aan de Kolossers* niet wordt genoemd. In deze brief, die zo over de gevoelens van een dienaar gaat, vindt Paulus ook een bijzondere troost in Epafras als een lotgenoot. Te weten dat iemand hetzelfde doormaakt als jij, kan bemoedigend zijn en kracht geven om te volharden (*vgl.* *1Pt* 5:9).

V24. Dan noemt Paulus vier namen van mensen van wie hij zegt dat zij zijn “medearbeiders” zijn. Markus is de man voor wie het leven in de dienst van de Heer te zwaar was geworden, maar die nu toch weer nuttig is (*Hd* 13:13; 15:37-38; *Ko* 4:10). Aristarchus is een reisgenoot van Paulus geweest, met wie hij roerige tijden heeft beleefd (*Hd* 19:29). Demas hoort er hier nog bij, maar zal afhaken (*2Tm* 4:10). Hij is dus het tegenbeeld van Markus. Bemoediging en teleurstelling liggen vaak dicht bij elkaar. Tot slot noemt hij Lukas, de arts. Van diens zorg voor zijn lichaam zal hij zeker dankbaar gebruik hebben gemaakt.

V25. Zijn persoonlijke groet is niet alleen tot Filémon gericht, maar tot allen. Het woord “uw” staat in het meervoud. Hij wenst dat de genade van onze Heer Jezus Christus met de geest van allen zal zijn.

Hoe belangrijk is die wens ook nu. Je geest wordt dagelijks aan talloze indrukken blootgesteld. Je denken wordt beïnvloed door alles wat je ziet en hoort. Het is belangrijk je geest zuiver te houden. De genade van de Heer Jezus wil je ertoe brengen jezelf te *“reinen van alle bevlekking van [het] vlees en van [de] geest”* (2Ko 7:1). Dan ben je vrij in je geest en kun je de Heer Jezus beter leren kennen. Je bent beter in staat Zijn Woord te begrijpen en Zijn wil te doen. Zijn gezindheid zal dan meer in jou openbaar komen, en is dat niet het hoofdthema van deze brief?

Lees nog eens Filémon :11-25.

Verwerking: Hoe kun jij iemands hart in Christus verkwikken?

Rotsvast-serie

Deze *'verklaring speciaal voor jou'* van de eerste brief aan Timotheüs, de tweede brief aan Timotheüs, de brief aan Titus en de brief aan Filémon is het achtste deel van de Rotsvast-serie. Deze serie heeft tot doel hen die jong zijn in het geloof te helpen bij het lezen en leren begrijpen van Gods Woord. De serie omvat een verklaring van de nieuwtestamentische bijbelboeken vanaf de *brief aan de Romeinen* tot en met de *Openbaring* en bestaat uit de volgende delen:

De brief aan de Romeinen

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 1)
ISBN 978-90-8088-677-3 (Paperback), 214 pag.

De eerste brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 2)
ISBN 978-90-79718-16-0 (Paperback), 315 pag.

De tweede brief aan de Korinthiërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 3)
ISBN 978-90-79718-17-7 (Paperback), 191 pag.

De brief aan de Galaten

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 4)
ISBN 978-90-79718-18-4 (Paperback), 107 pag.

De brief aan de Efeziërs

een verklaring van Paulus' brief speciaal voor jou (Rotsvast 5)
ISBN 978-90-79718-19-1 (Paperback), 203 pag.

De brieven aan de Filippiërs en de Kolossers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 6)
ISBN 978-90-8088-674-2 (Paperback), 220 pag.

De brieven aan de Thessalonikers

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 7)
ISBN 978-90-8088-679-7 (Paperback), 169 pag.

De brieven aan Timotheüs, Titus en Filémon

een verklaring van Paulus' brieven speciaal voor jou (Rotsvast 8)
ISBN 978-90-7971-803-0 (Paperback), 300 pag.

De brief aan de Hebreëën

een verklaring van deze brief speciaal voor jou (Rotsvast 9)
ISBN 978-90-79718-05-4 (Paperback), 253 pag.

De brieven van Jakobus en Petrus

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 10)
ISBN 978-90-79718-07-8 (Paperback), 270 pag.

De brieven van Johannes en Judas

een verklaring van deze brieven speciaal voor jou (Rotsvast 11)
ISBN 978-90-79718-08-5 (Paperback), 174 pag.

De Openbaring

een verklaring van dit bijbelboek speciaal voor jou (Rotsvast 12)
ISBN 978-90-79718-00-9 (Paperback), 324 pag.

Andere publicaties

Op de website www.oudesporen.nl staan onder 'Publicaties Ger de Koning' naast de hiervoor genoemde 'Rotsvast-serie' meer commentaren:

- De serie 'Toegelicht en toegepast', een commentaarreeks van de bijbelboeken van het Oude Testament.
- De 'Zie-serie', een commentaarreeks van de vier Evangeliën en Handelingen.
- Publicaties over diverse onderwerpen.

Alle commentaren en publicaties zijn vrij te downloaden als PDF bestand en als e-book. Als er een ISBN wordt vermeld, kunt u het boek ook als paperback bestellen. Dat kan door op het betreffende ISBN te klikken. U komt dan op de site van de uitgever. Deze boeken zijn uit voorraad en direct leverbaar. Bestellen kan ook via e-mail: info@uitgeverijdaniel.nl, of via de christelijke boekhandel.

Van diverse commentaren en publicaties zijn op de bovengenoemde website onder 'Other languages' vertalingen in meerdere talen beschikbaar en vrij te downloaden.

